

ISBN, УДК

Збірник тез Всеукраїнської
науково-практичної конференції

Проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога

Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Біла Церква, 13 червня 2019р.)

Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради
«Київський обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних кадрів»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВСЕОСВІТА»

Проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога

Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Біла Церква, 13 червня 2019р.)

Київ
«ВСЕОСВІТА»
2019

УДК 37.011.3-051:[37.091.12:005.963](06)(082)
П79

Редакційний упорядник: **Литвиненко Леся Анатоліївна**

П79 Проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Біла Церква, 13 червня 2019р.); упорядкув. Л.А. Литвиненко. – К.: Всеосвіта, 2019. - 189 с.

ISBN 978-966-97927-1-6

Збірник тез підготовлений до Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога», яка відбулася 13 червня 2019 року у м. Біла Церква. В ній активну участь взяли педагогічні та науково-педагогічні працівники різних типів закладів освіти. На конференції проаналізували особливості професійного розвитку і способи підтримки педагога в системі підвищення кваліфікації. Акцентувалась увага на специфіці впровадження інноваційних технологій професійного розвитку педагога.

У збірнику тез науково-практичної конференції представлені матеріали в авторській редакції, які відображають власну позицію авторів. Автори тез несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, наукової термінології, джерел посилання тощо.

Збірник розрахований на керівників, заступників, методистів, вчителів, працівників закладів освіти та всіх тих, хто цікавиться питаннями сучасної освіти.

Видавництво «Всеосвіта» зберігає за собою право на редагування матеріалів

УДК 37.011.3-051:[37.091.12:005.963](06)(082)
П79

ISBN 978-966-97927-1-6

© КНЗ КОР «КОІПОПК»
©ТОВ «Всеосвіта» 2019
©Литвиненко Л.А. 2019

ГОТОВНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙ ЯК ЧИННИК ОПТИМАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Сухенко Тетяна Андріївна,
викладачка*

Реалії сьогодення створюють потужний виклик інтелектуальним можливостям сучасної людини, яка має не стільки сприймати і переробляти готову інформацію, скільки ініціювати появу нової через генерування творчих ідей, нових підходів, способів діяльності тощо.

Зазначимо, що учені розглядають інновації як нововведення, зміну, оновлення, новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях [2, с. 21]. У педагогічній науці поняття «інновація» вживають у таких значеннях: нововведення в освіті, зміни в освітній політиці, нові організаційні форми, результат інноваційного процесу, педагогічні інновації. Під педагогічною інновацією розуміють нововведення в педагогічну діяльність, зміни в змісті та технології навчання та виховання, метою яких є підвищення їх ефективності.

Педагогічні інновації, як і будь-які інші нововведення, зумовлюють низку проблем, зокрема необхідність поєднання інноваційних програм з наявними державними навчальними програмами, співіснування різних педагогічних концепцій. Окрім того, вони потребують принципово нових методичних розробок, нових якостей педагогічного новаторства. Саме тому вважаємо, що важливою рушійною силою, яка здатна оптимізувати навчально-виховний процес, є готовність педагога до інноваційної педагогічної діяльності. Готовність до педагогічної діяльності можна визначити як особистісний стан мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості та рефлексії. Структуру готовності до інноваційної педагогічної діяльності розглядають як сукупність мотиваційного, когнітивного, креативного, рефлексивного компонентів, які пов'язані між собою. Так, мотиваційний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності виражає усвідомлене ставлення педагога до інноваційних технологій та їх ролі у розв'язанні актуальних завдань освіти. Когнітивний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності об'єднує сукупність знань педагога про суть і специфіку інноваційних педагогічних технологій, комплекс умінь і навичок, застосуванням їх у структурі власної професійної діяльності. Креативний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності реалізується в оригінальному розв'язанні педагогічних завдань, в імпровізації, нетрадиційних підходах до організації навчально-виховного процесу, творчій взаємодії з вихованцями.

Рефлексивний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності характеризує пізнання й аналіз педагогом власної свідомості та діяльності [2, с. 277-287].

Вважаємо, що професійними якостями педагога, які сприяють уведенню інновацій у навчально-виховний процес є: 1) фахові знання; 2) психолого-педагогічна культура; 3) технологічна культура. Саме готовність учителя до впровадження нових технологій навчання є важливим фактором інноваційних змін в організації навчально-виховного процесу. Зауважимо, що технологічна культура вчителя сприяє оптимізації й ефективності навчального процесу, створює умови паритетного спілкування, забезпечує психологічний комфорт. Практика інноваційних технологій досить різноманітна, тому для впровадження у навчальний процес оптимальним варіантом має стати той, що базується

на проблемному та розвивальному навчанні, поєднанні фронтальних, групових та індивідуальних форм роботи, що включають сукупність проблемних, частково-пошукових і дослідницьких методів навчання. Важливою умовою є дотримання вчителем демократичного стилю спілкування, врахування думки учнів, прагнення до співпраці та співробітництва.

Погоджуємося з думкою В.П. Безпалька, що «кожне дидактичне завдання розв'язується з допомогою адекватної технології навчання, цілісність якої забезпечується взаємопов'язаною розробкою і використанням трьох її компонентів: організаційної форми, дидактичного процесу і кваліфікації вчителя» [1, с. 10]. Вочевидь, що кваліфікація вчителя, його майстерність і готовність до інноваційних змін є вирішальним для переможного й успішного навчання школярів.

Готовність вчителя до інноваційної діяльності, зокрема до впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес забезпечується наступними педагогічними умовами: 1) наявність позитивної мотивації щодо розроблення інноваційної технології навчання і спрямованість педагога на інноваційну діяльність; 2) внутрішнє бажання педагога до розроблення і впровадження інноваційних технологій навчання; 3) вибір і проектування моделі інноваційної технології навчання; 4) розроблення методики впровадження запропонованої моделі; 5) врахування інноваційного потенціалу навчально-виховного закладу; 6) аналіз і коригування моделі інноваційної технології навчання.

Таким чином, готовність до інновацій, зокрема й до інноваційної діяльності є важливою якістю сучасного вчителя, активного у творчому пошуку нових підходів до навчання та виховання учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпалько В.П. Складові педагогічних технологій / В.П. Безпалько. - М.: Педагогіка, 1989. - 192 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. / І.М. Дичківська. - К.: Академвидав, 2004. - 352 с.

ВЕБ-КВЕСТ - ЕФЕКТИВНА МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Кордонська Альона Василівна,
вчителька української мови та літератури,
НВК №3 «загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад»
м. Могилева - Подільського Вінницької області*

Перед сучасною освітою стоїть завдання пошуку нових видів і форм організації навчальної діяльності. Навчання має розвивати самостійне критичне і творче мислення учнів. З цією метою багато вчителів вже давно використовують проектну технологію, залучаючи ресурси мережі Інтернет. Але велика кількість інформації в мережі та її якість не тільки не спрощують процес роботи над проектом, але й ускладнюють його. Одне з можливих рішень цієї проблеми це технологія веб-квест.

Веб-квест містить такі основні елементи:

- вступ, у якому обов'язково вказуються терміни проведення роботи і надається вихідна ситуація або завдання;
- посилання на ресурси мережі, у яких міститься необхідний для веб-квесту матеріал: електронні адреси, тематичні форуми, книги або методичні посібники з бібліотечних фондів;
- поетапний опис процесу виконання завдання з поясненням принципів обробки інформації, додатковими супровідними питаннями, причинно-наслідковими схемами, таблицями, діаграмами, графіками та ін.;

- висновки, які мають містити приклад оформлення результатів виконання завдання або їх презентації, шляхи подальшої самостійної роботи із зазначеної теми і галузі практичного застосування отриманих результатів і навичок [1].

На першому етапі проводимо підготовчу роботу, знайомимо із темою, формулюємо основну проблему, учні розподіляють ролі в команді.

Завдання веб-квеста є окремими блоками питань і переліками адрес в Інтернеті, де можна отримати необхідну інформацію. Питання сформульовані так, щоб при відкритті сайту учень розумів принципи для відбору матеріалу, виділення головного з усієї інформації, яку він знаходить. Ця стадія веб-квесту має найбільший розвивальний потенціал: при пошуку відповідей на поставлені питання удосконалюється критичне мислення, уміння порівнювати і аналізувати, класифікувати об'єкти і явища, мислити абстрактно. Певне керування процесом з боку вчителя може проводитися через надання списку запитань, поширення прикладів, схем.

Наступним є етап оформлення результатів, у межах якого відбувається осмислення проведеного дослідження. Робота передбачає відбір значимої інформації і представлення її у вигляді слайд-шоу, буклету, анімації, постеру або фоторепортажу. Обговорення результатів роботи над веб-квестами проводимо у вигляді уроку-конференції, щоб учні мали можливість продемонструвати власний практичний доробок. Результати веб-квеста для звіту можуть мати різноманітні форми: база даних; діалог, історія або приклад для вивчення; он-лайн документ, який містить аналіз неоднозначної ситуації, повідомляє основні тези і спонукає користувачів додати власні коментарі або не погодитися з авторами; проведення псевдо-інтерв'ю з експертом протягом уроку або публікація його у мережі Інтернет. На цьому етапі розвиваються такі риси особистості учня як відповідальність за виконану роботу, самокритика, взаємопідтримка і уміння виступати перед аудиторією.

Завершальним етапом є оцінювання, однак обов'язковим для веб-квесту є попереднє (до початку роботи) оголошення його принципів. Критерії оцінки можуть бути різними (за часом презентації, оригінальністю, новаторством та інше). В оцінці підсумовується досвід, який був отриманий учнями при виконанні самостійної роботи за допомогою технології веб-квест. У завданнях з деяких тем логічним є включення до заключної частини риторичних питань, які стимулюватимуть активність пошукової роботи.

Веб-квест можна вважати формою активної учнівської діяльності з елементами «перевернутого навчання», та вона є наближеною до змішаного навчання, тому що саме цей підхід інтегрує традиційне навчання та комп'ютерно опосередковане навчання в педагогічному середовищі [3, с. 61].

Отже, інформаційні технології суттєво змінили освіту, тому що неможливо уявити навчальний процес без використання джерел Інтернет-ресурсів. З'явилися нові педагогічні підходи, а технологія веб-квесту – один із них. Саме вона сприяє оптимізації навчального процесу та розвиває психологічну гнучкість, комунікабельність, креативність, практичність особистості учня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ільченко О. В. Використання веб-квестів у навчально-виховному процесі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/32834/
2. Книга О.Ю. Веб-квест як різновид сучасної дидактичної гри // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2017. – №19-21. – С. 57-61
3. Кононець Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання / Наталія Кононець // Педагогічні науки: зб. наук. праць. – Полтава, 2012.– Вип. 54.– С. 76-80.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ФІЗИКИ В 7 - 8 КЛАСАХ

*Туганських Юлія Анатоліївна,
вчителька*

Головною метою сучасної освіти в Україні є формування у учнів життєвих компетентностей, які потрібних для успішної самореалізації у житті.[1] Завдання НУШ полягає у підвищенні загального рівня якості середньої освіти за допомогою інноваційних підходів до навчання та інтеграції мультимедійних технологій в освітній процес.

Не зважаючи на свій педагогічний досвід, я весь час в пошуку нових методів і шляхів навчання та використанню їх в своїй практиці. Читаючи статті про нові педагогічні технології, ловиш себе на думці, що всі зусилля вчителя будуть марні, якщо в учнів немає прагнення до знання.[2] І тому для себе одним із напрямків в роботі, я вибрала впровадження інформаційних комп'ютерно-орієнтованих технологій на уроках фізики. Це надає величезні можливості для вдосконалення процесу навчання, для створення умов активної пізнавальної діяльності учня.

Останнім часом інтерес до вивчення фізики падає. Одним з чинників цього є те, що діти, приходячи на перший урок фізики, мають сформовану оточуючими думку, що це дуже складна наука і її неможливо засвоїти. Тому шукаючи вихід з цієї ситуації, я вирішила йти в ногу з часом. Нажаль, в моєму кабінеті немає сучасних мультимедійних засобів, застосування яких дало б різноманітні дидактичні можливості в навчанні. Тому питання створення мультимедійного супроводу уроку залежить тільки від мого бажання і моїх можливостей.

У навчанні особливу увагу сьогодні звертають на особисту діяльність учня з пошуку, усвідомлення й засвоєння нових знань. Вчитель повинен бути організатором процесу навчання, керівником самостійної діяльності учнів, який надає їм потрібну допомогу й підтримку. Мультимедійний додаток дозволяє організувати таку роботу. Тому вирішила для початку створити свій блог, де для кожного уроку формувала PDF файли з теорією, які супроводжувалися гіперпосиланнями на відео-файли, для тих хто вважає, що краще дивитися, ніж читати, але краще робити і те і інше. Я маю надію, що зібрана там інформація відрізняється чіткістю, лаконічністю, доступністю. У процесі роботи з нею учні вчаться аналізувати, висловлювати власну думку, удосконалюють уміння працювати на комп'ютері. Інколи це допомагало учням виконувати гарно лабораторні роботи, якщо перед цим переглядали відео, де розглядався хід її виконання.

Потім вирішила використовувати комп'ютерне тестування для контролю знань на різних етапах уроку, адже це підвищує ефективність навчального процесу, активізує пізнавальну діяльність учнів. Щоб краще володіти цим питанням, пройшла он-лайн курси «Інтернет- ресурси для опитування і тестування» на порталі «Всеосвіта». І почала втілювати на уроках: складала тести, інколи користувалася готовими, для цього використовувала Google forms, ця форма мені зручніше тим, що там йде автоматична перевірка і оцінювання. А потім учням викладала гіперпосилання в своєму блоці на сторінках для певного класу.

Сучасні діти мають достатній доступ до комп'ютерних технологій, більша частина їхнього життя проходить в он-лайн просторі. Практично в кожного з них є сучасні телефони, тому це можна використовувати з користю. Кожен з них мав можливість на уроці зайти на блог і пройти тестування (в кабінеті є шкільний Інтернет). Якщо у учня не було такої можливості, то для нього все дублювалося в текстовому варіанті. Спочатку я задавала тестування в вигляді домашньої роботи, щоб у учнів була можливість звикнути до такої форми роботи, а потім вже проводила під час уроків. Маю сказати, що більшість частині

дітей така форма роботи подобається, і перед початком уроку вони запитують, чи будемо ми сьогодні проводити тестування.

Таким чином, використання комп'ютерних технологій відіграє істотну роль в сучасній освіті, є одним із засобів підвищення пізнавальної діяльності учнів, частково компенсуючи недолік устаткування фізичного кабінету, забезпечує всі етапи в навчанні – від вивчення нового матеріалу до практичної частини предмета. Це один із моїх кроків на шляху розробки методичного супроводу сучасного уроку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нова українська школа: порадник для вчителя/Під заг. ред. Бібік Н.М.-К.: ТОВ «Видавничий дім Плеяди», 2017.-206с.
2. Інноваційні інформаційно-комунікаційні технології навчання математики, фізики, інформатики у середніх та вищих навчальних закладах: зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. наук.-метод. конф. молодих науковців, 17-18 лют. 2011 р. – Кривий Ріг : Криворізький держ. пед. ун-т, 2011. – 440 с.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЕКТУ ДИТЯЧОГО МАЙДАНЧИКА ДЛЯ ГРОМАДИ ЯК НАСЛІДОК ВДАЛОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Прядка-Іщенко Анна Володимирівна,
заступниця директора з навчальної роботи, вчителька історії*

Кожен педагог у своїй діяльності намагається досягнути певних вершин. І без проектування професійного розвитку ці вершини ніколи не будуть досягнуті. Коли молодий педагог розпочинає свою професійну кар'єру, то завжди орієнтується на досвідчених колег. Так і я в своїй діяльності завжди намагаюся брати приклад зі своїх колег, які мене багато в чому надихають.

Наслідком моєї траєкторії розвитку як педагога та свідомого громадянина свого селища став проект дитячого майданчика та часткове його втілення. З чого ж все починається?

Спочатку ти плануєш свою діяльність на рівні співпраці в шкільних та районних методичних об'єднаннях. Потім тебе направляють на курси підвищення кваліфікації, де ти знайомишся з безліччю цікавих і творчих колег і дізнаєшся про щось нове. Ти повертаєшся додому і поринаєш в світ інтернет-ресурсів і вже не можеш зупинитися.

З власного досвіду можу сказати, що спочатку я просте приймала участь в перегляді різноманітних вебінарів. Потім з'явився новий щабель в моєму професійному зростанні – я стала учасницею Всеукраїнської конференції вчителів, потім ще однієї, потім ще. І це значно підіймає твою професійну впевненість і сприяє бажанню створити щось нове. Потім я почала співпрацювати з платформами «Всеосвіта», «Цифрове видавництво МСFR», «На урок». На цих платформах я дізналася багато нового, розпочала онлайн-навчання. Навчання онлайн значно розширює професійні можливості педагога. Курси на платформі «Всеосвіта» сприяють заохоченню педагогів до нових відкриттів, участі в проектах, конкурсах. Це підштовхнуло мене до розробки проекту «Макет дитячого майданчика» для громади. Даний матеріал був опублікований в каталозі «Відкритий урок: розробки, технології, досвід» та отримав відзнаку «Вибір редакції» як матеріал, що заслуговує на розповсюдження як перспективний педагогічний досвід.

Тож проектуйте свій професійний розвиток, зростаєте та дійте! Ознайомитись з проектом можна за посиланням: https://vseosvita.ua/library/prezentacia-proektu-maket-ditacogo-majdancika-dla-gromadi-13629_2.html

САМООСВІТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

*Шаповалова Вікторія,
заступниця директора з виховної роботи
Миргородської ЗОШ І-ІІІ ст. №3*

«Учитель живе доти, доки навчається. Тільки-но педагог перестає вчитися, у ньому вмирає Учитель», – стверджував видатний педагог Костянтин Ушинський.

Справді, хто не хоче відставати, мусить рухатися вперед, не зупинятися, досягнувши вершини, а підніматися вище. У цьому й полягає основна місія сучасного учителя.

Професійне самовдосконалення здійснюється через самоосвіту активну участь у різноманітних методичних заходах, що проводяться в навчальному закладі чи місті, та самовиховання.

Самоосвіта класного керівника – це провідна форма вдосконалення професійної компетентності, що полягає в засвоєнні, оновленні, поширенні й поглибленні знань, узагальненні досвіду шляхом цілеспрямованої, системної самоосвітньої роботи, спрямованої на саморозвиток та самовдосконалення особистості, задоволення власних інтересів і об'єктивних потреб освітнього закладу.

Самоосвіта не повинна зводитися до відновлення знань, якими він оволодів у вищому навчальному закладі, мова йде про ознайомлення з новітніми педагогічними та психологічними дослідженнями, пошукових напрямків у методиці та організації освітнього процесу, розгляд на високому науковому рівні педагогічних проблем, що викликають ускладнення в практичній роботі.

У чому ж полягає сутність самоосвіти?

Перш за все, класний керівник здобуває знання з різноманітних джерел, використовує ці знання в професійній діяльності, розвитку особистості та власній життєдіяльності.

Якими джерелами може скористатися педагог? У сучасному світі існує багато різноманітних можливостей отримати знання:

- книжки (наукова, науково-методична, методична, публіцистична, художня тощо);
- фахова періодика (газети, журнали);
- Інтернет;
- телебачення;
- відео- й аудіофайли;
- семінари, круглі столи, конференції, форуми, івенти;
- вебінари;
- майстер-класи;
- курси підвищення кваліфікації;
- екскурсії, театри, виставки, музеї, концерти;
- заходи з обміну досвідом;
- різноманітні курси;
- подорожі.

«Далеко не кожен стане письменником, артистом чи вченим. Далеко не кожному судилося винайти порох чи велосипед. Але кожен має стати Майстром своєї справи...», – зазначав славетний Маестро педагогічної справи Василь Сухомлинський.

Самоосвіта класного керівника - один із ключових засобів творення Педагога-Майстра.

ОНЛАЙН - ОСВІТА - НОВИЙ ПОСТУП ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Поліщук Оксана Леонідівна,
вчителька історії,
Альтернативна школа «Generation22», Київ

Найголовнішим ворогом усіх змін в освіті є позиція «вчитель і так все знає – що знає, тому і навчить» і думка, що вчителю соромно питати про щось нове. У сприйнятті людей вчитель, що працює понад 15 років, автоматично стає професіоналом. Проте, учені до основних характеристик професіоналізму відносять не педагогічний стаж, а досвід і репутацію вчителя, а також досягнення його учнів. Останню тезу часто піддають сумніву, бо не всім учителям пощастило працювати у міських престижних закладах освіти, де навчаються більш відібрані діти. Ми з цим також частково погоджуємося, бо важко виробити ціннісні показники досягнень учнів. Однак інші два показники не залежать від престижності та географічного розташування закладу. Репутацію завойовують роками – знанням свого предмета, терпінням, витримкою, толерантністю, доброзичливістю тощо. Досвід також не видається разом з дипломом, його напрацьовують багаторічною працею, шляхом проб і помилок. Свій досвід учитель застосовує на уроках, у позакласній роботі, але оцінити його може тільки адміністрація школи, методкабінет або методичне об'єднання. Як правило, зібрані матеріали – оброблені та проаналізовані – товстими теками «мертвим грузом» заповнюють шафи методкабінетів. Змінюється світ, змінюються соціальні запити суспільства до педагога. Постало нагальне питання про якісне оновлення ролі вчителя в навчальному процесі. Міністерство освіти і науки України визначило сім базових компетентностей, якими має володіти вчитель: професійно-педагогічна, соціально-громадська, загальнокультурна, мовно-комунікативна, психологічно-фасилітативна, підприємницька й інформаційно-цифрова. Кожна з них спрямована на те, щоб учитель замкнений у класі, завалений книжками та безкінечними паперами змінився на осучасненого, креативного, мобільного педагога нової української школи. Який би успішно співпрацював з учнями, батьками та всім освітянським середовищем, вмів генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя задля підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Сучасний інформаційний простір шляхом онлайн – освіти розширив можливості творчого вчителя як до форм підвищення свого професійного рівня, так і до презентації власного досвіду. Нині онлайн освіта вже не асоціюється лише з сайтом або блогом – це моніторинг, дистанційна освіта, онлайн книжки, вебінари тощо. Усі ці форми чекають улюблених у свою роботу, охочих змінюватися з часом учителів.

Одним із способів підвищення рівня педагогічної самоосвіти є інтернет - портал «Всеосвіта». Мета цього порталу- полегшити педагогічне існування вчителів. І це без перебільшення - адже там можна знайти вже готові і перевірені педагогами розробки як уроків, так і позашкільних заходів з усіх предметів.

Крім того, вчителі мають шанс поділитися своїми наробками безкоштовно, не чекаючи місячних черг та не передплатуючи дорогі друковані професійні педагогічні видання. Величезним плюсом є надання сертифікатів про публікацію, що стануть у пригоді при проходженні атестації.

Маємо зазначити, що «Всеосвіта» надає професійний старт не лише вчителям, а і учням, проводячи постійні змагання та олімпіади [1].

В схожому напрямку працює інтернет - портал «На урок». Зареєструвавшись на порталі, ви можете додавати власні методичні нароби, отримувати за них миттєві безкоштовні сертифікати та поповнювати ними ряд ваших професійних досягнень [2].

Існує також можливість прийняти участь у великій кількості професійних конкурсів та

проектів від GEdDiscovery- так ,започаткований ними педагогічний конкурс «Народний спікер» дає можливість вчителям заявити про себе,запропонувавши тему для розгляду вчительством,захистивши її у відборі та представивши власний вебінар за цією темою [3].

Звісно,якщо ви готові опублікувати свої нароби на представлених інтернет- порталах,будьте готові до того,що їх прочитає фактична більшість вчительської спільноти України. Тому вимоги до робіт мають бути відповідні.

Я закликаю вчителів (особливо молодих), не соромтеся заявляти про себе на всю країну, викладаючи свої методичні нароби та пропагуючи онлайн-освіту, бо:

1. Ви отримаєте дійсно важливі та потрібні знання саме з тієї сфери, яка вас цікавить. Крім того, матимете можливість поділитися власним педагогічним досвідом.
2. Ви отримаєте визнання у педагогічних колах.
3. Ви підтягнете свої знання у сфері створення презентацій та відеороликів.
- 4.Ви розширите для себе соціальні мережі.
- 5.Ви проявите себе як творча та креативна особистість.
- 6.Ваше коло знайомих помітно розшириться.
7. Ви будете змушені поглинути величезну кількість інформації не лише як слухач, а і як автор вебінарів та публікацій.
8. Ви набудете шаленої популярності, повірте.

Отже, не будемо обмежувати онлайн-освіту лише плагіатуванням конспектів уроків з Інтернету. Будьмо сміливими і нестандартними педагогами!

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕТОДИСТА

*Ратуша Світлана Вячеславівна,
викладачка*

Інноваційна діяльність, будучи за своєю суттю складним і багатоплановим феноменом в процесі педагогічної діяльності, за своєю суттю спрямована на вдосконалення взаємодії між об'єктом і суб'єктом освітньої діяльності за допомогою нових або вдосконалених традиційних педагогічних технологій. Результатом такої діяльності можуть бути конкретні педагогічні технології або прийоми, які або вперше використовуються, або раніше використовувані, але певним чином вдосконалені.

Будь-яка педагогічна діяльність, і інноваційна в тому числі, завжди орієнтована на формування певної компетенції в студента, тому вона безпосередньо залежить від вимог ринку праці, соціально-економічної системи, психолого-педагогічних особливостей управлінської діяльності, гуманістичної спрямованості суспільства і багатьох інших факторів. Концептуальними основами управління методичною роботою на засадах інноваційності вважаємо: нову філософію навчального закладу; нову кадрову політику; внутрішню культуру навчального закладу, методичної установи; суттєве покращення якості освітніх і методичних послуг; особистісний розвиток позитивної Я-концепції студента, викладача, керівника, методиста; акмеологічний, андрагогічний підходи у взаємодії з педагогічними працівниками. Пошук шляхів вдосконалення освітніх систем через інноваційні педагогічні технології може відбуватися за кількома напрямками: • розробка концепцій оптимізації навчального процесу;

- розробка концепцій розвитку навчального процесу;
- розробка концепцій розвитку навчального закладу, його реструктуризація, реформування, розробка якісно нових концептуальних рішень, формування нового типу навчального закладу;

- використання в навчальному процесі інформаційних технологій і т.д.

Слід зауважити, що в основі всіх цих процесів лежать цільові, змістовні і процесуальні особливості інноваційної освітньої системи, яка базується на гуманістично орієнтованих педагогічних технологіях. Інноваційна педагогічна діяльність може здійснюватися як в традиційних навчальних закладах, так і в навчальних закладах нового типу, де вона здійснюється, в основному, емпіричним шляхом, тобто шляхом проб і помилок. У навчальних закладах, які прагнуть до вдосконалення системи освітніх послуг, інноваційна педагогічна діяльність виконує стабілізуючу (закріплення і збереження раніше створеної системи знань) і одночасно творчу (спрямовану на вдосконалення) функції. Так, якщо в першому випадку ця функція є репродуктивною, і вона спрямована на відтворення традиційних схем діяльності педагога, тобто на отримання результату вже відомими педагогічними засобами. Те, у другому випадку вона носить продуктивний характер і пов'язана з формулюванням нових освітніх цілей за допомогою нових педагогічних технологій. Таким чином, інноваційна педагогічна діяльність, в принципі, неможлива без творчої складової. Специфікою ж творчої складової є те, що і об'єктом і результатом в процесі її реалізації є формування особистості сучасного конкурентоспроможного фахівця, який буде відповідати вимогам, що висуваються часом: знає, вміє приймати управлінські рішення, що не боїться брати на себе відповідальність за прийняття цих рішень, що володіє психолого-педагогічними і комунікативними знаннями і вміннями.

Саме тому педагогічний процес можна розглядати тільки у взаємодії (спільна творча діяльність) викладача і студента. Педагогічна технологія, будучи продуктом творчого пошуку, експерименту педагогів-новаторів і вчених, при певних умовах може стати унікальним продуктом всієї навчально-виховної системи. Це може статися в процесі реалізації її впровадження в освітню практику. Цілеспрямованість і системність цієї роботи забезпечує система моделювання (створення) передового педагогічного досвіду. Цей процес охоплює чотири основних періоди:

1. Процес моделювання. Науково обґрунтоване моделювання інноваційної педагогічної технології передбачає діяльність вчених і педагогів-практиків, керівників навчальних закладів та різних методичних служб. На цьому етапі відбувається координація діяльності по створенню інноваційної педагогічної технології, яка, крім педагогічної новизни, повинна враховувати відповідні морально-психологічні, науково-теоретичні, науково-методичні та правові чинники. Основними компонентами цього процесу є:

- визначення мети і завдання створюваної педагогічної технології;
- аналіз науково-теоретичних джерел та актуальної практики;
- розробка структури моделі досвіду, плану і методики впровадження, системи аналізу та контролю і т.п.

На цьому етапі дуже важливо визначити суть, мета проектованої технології, особливості проблем, які доведеться вирішувати, обсяг, терміни і т.п. проблеми.

2. Формування моделі педагогічної технології. Особливістю цього етапу є створення, за допомогою понять, схем, рекомендацій, алгоритму реалізації педагогічних, управлінських, науково-методичних та інших засобів технології. Як правило, до структурних компонентів цієї системи належать:

- обґрунтування актуальності педагогічної технології;
- теоретична база педагогічної технології;
- прогнозовані результати педагогічної технології.

Наслідком такої роботи є бачення цілісної картини моделюється педагогічної технології, а також теоретичне визначення її ефективності.

3. Створення педагогічної технології. На цьому етапі теоретичні положення педагогічної

технології трансформуються в реальну педагогічну діяльність. Цей етап є найбільш складним і найбільш тривалим за часом. Як правило, його реалізація здійснюється за такою схемою:

- оволодіння викладачем новими педагогічними прийомами;
- коригування діяльності учнів;
- застосування специфічних засобів реалізації завдань педагогічної технології;
- експертна оцінка.

На завершення етапу створення педагогічної технології як цілісного самодостатнього педагогічного продукту виробляється його оцінка і робляться висновки про доцільність використання в педагогічному процесі.

4. Впровадження в практику інноваційної педагогічної технології. Впровадження в практику інноваційної педагогічної технології відбувається в процесі реалізації системи науково-методичних і організаційних заходів, які забезпечать використання даної педагогічної технології в масовій педагогічній практиці. Для цього дуже важливо мати докладний опис інноваційної педагогічної технології щодо її впровадження в практику. Інноваційна педагогічна технологія структурно охоплює зовнішні (мета, засоби досягнення, об'єкт впливу, суб'єкт діяльності, результат) і внутрішні (мотивація, зміст, операції) компоненти. Як і будь-яка інша педагогічна технологія, вона повинна виконувати гностичну (пізнавальну), проектувальних (перспективне планування завдань і способів їх вирішення), конструктивну (співпраця педагога і учня), комунікативну (взаємодія педагога з учнем і колегами), організаторську (поетапність дій педагога і учня) функції.

Інноваційний напрям у роботі методиста зумовлює необхідність раціонального вибору та застосування відповідних форм і методів його реалізації: дорадчо-адміністративні (рішення управління освіти, накази, розпорядження, методичні рекомендації, поради); теоретичні методи (аналіз, синтез, порівняння, співставлення, абстрагування, узагальнення, систематизація, моделювання, метод аналогії); емпіричні методи (спостереження, бесіда, анкетування, мозковий штурм, метод експертних оцінок); методи дії (обстеження, вивчення й аналіз документації, моніторинг, експеримент); соціометричні (соціометричні тести, усне опитування); метод ділового спілкування; метод комп'ютерних технологій. У практичній діяльності методиста методи використовуються в доцільному комплексі, який зумовлюється видом діяльності та конкретними цілеспрямованими діями.

Отже, інноваційна педагогічна діяльність методиста є основою оновлення навчального закладу, чинником розвитку освітніх систем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуров В. Інноваційна діяльність педагога // Додаткова освіта і виховання. - 2017. - № 2. - С. 9-15
2. 3. Калачікова О.М. Дослідження змісту та етапів входження педагогів в інноваційну діяльність // Вісник Томського державного університету. - 2016. - № 316. - С. 174-177
4. Разіна Н.А. Професійно-особистісний розвиток педагога в умовах інноваційної діяльності освітнього закладу // Сучасні наукові технології. - 2018. - № 1. - С. 14

СУЧАСНА ШКОЛА ОЧИМА МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ

Стефанів Мар'яна Зеновіївна,
вчителька англійської мови

*Школа – це майстерня, де формується думка
підростаючого покоління, треба міцно тримати її в руках,
якщо не хочеш випустити з рук майбутнє.*

А. Барбюс

Школа – початкова сходинка в освітньому процесі та в становленні всебічно розвиненої особистості. Основне її завдання – дати школярам той мінімум знань, умінь і навичок, які дозволять йому почати самостійне життя в щасливому майбутньому. Проте, у кожної людини зі словом «школа» свої власні та індивідуальні асоціації.

Для одних – це просто будівля чи споруда, яка наповнена дитячим шумом та гамом; для інших – це своєрідний будильник та «безкінечна» кількість уроків; для третіх – це місце, де ти доказуєш собі та іншим, що ви сильна особистість і можете подолати будь-які труднощі. А для мене, школа – це веселка, яка розфарбована різними кольорами: червоний – це любов до своєї роботи та учнів; оранжевий – це дружні й теплі взаємовідносини з учнями та в колективі; жовтий – це настрій, який як сонечко повинен панувати в наших серцях, і який не повинен залежати від погоди чи сімейних обставин; зелений – цілі та завдання (ніколи не зупинятися на досягнутому); блакитний – дружня атмосфера, яка повинна панувати під час уроку; синій – яскраве чисте небо над нами, ну і останній, фіолетовий – час для активного відпочинку.

Сучасна школа повинна бути таким осередком, де учні можуть не тільки отримувати універсальні вміння й навички, а в той же час вона повинна бути таким середовищем, де діти можуть відкрити себе, розкрити свій творчий потенціал, тобто знайти себе. Сучасна школа повинна стати таким місцем у житті кожної дитини, куди б хотіли із задоволенням поспішати школярі. Сучасна школа повинна стати місцем, де учні опановують універсальними знаннями і вміннями. Щоб бути повноправним членом у сучасному суспільстві і добитися певних результатів, ну і, звісно, успіху в сучасному світі, сьогодні недостатньо просто володіти загальними елементарними навичками (рахунку, читання і письма). Для того, щоб знайти своє місце у цьому світі, потрібно знайти себе, розвивати свої особисті й унікальні навички. Для продовження освіти молодій людині потрібно отримати широкий спектр базових знань в тих областях, які найбільш затребувані в сучасному суспільстві.

Сьогоднішній світ стрімким кроком «рухається» вперед і, звичайно, змінюється... Тому до сучасної школи суспільство висуває дещо підвищені вимоги. Кожна людина бажає кращого для того середовища, в якому вона знаходиться. Всі ми хочемо щось змінити, щось покращити, інше замінити. Все це добре, звичайно, але це тільки слова... Але коли справа переходить до практики стає зрозумілим те, що не все так легко і просто. Недавно, будучи ученицею, а згодом і студенткою, я хотіла змінити багато чого (покращити атмосферу в класах, спростити навчальну програму, але не опустивши нічого важливого і суттєвого, зменшити наповнюваність класів і т. д.). Тоді мені здавалося, що я б змінила, напевно, більшу частину того, що вже існує. Це питання дуже хвилювало мене. І це, можливо, стало моїм поштовхом до того, щоб стати на цю педагогічну стежину. Любов до школи привили мені мої батьки, за що я безмежно вдячна. А бажання залишити свій слід у житті, і саме у цій галузі, переслідувало мене кожного дня.

Як змінити стабільність? Як змінити те, що вже існує роками? Як сказати так, щоб тебе почули? Як переконати інших, що зміни необхідні? Багато хто з вчителів-початківців переживав такі питання, а також шукав відповіді на них. Дехто опускав руки, навіть не спробувавши, а хто спробував – не мав багато аргументів для переконання. І тільки

малий відсоток вірить, надіється і сподівається, що все вийде, що все в наших руках.

Перш за все потрібне бажання щось змінити, подивитися на все з іншої сторони.

Наступний крок – порівняти те, що ми маємо із тим, що ми можемо запропонувати. Далі – розробити певний план дій. Отож, перейдемо до аргументів.

На сьогоднішній день нам складно уявити школу без сучасної матеріально-технічної бази. Уміння володіти персональним комп'ютером, працювати із комп'ютерною технікою, користуватися Інтернетом, володіти загальними азами пошуку потрібної інформації чи створення певних даних повинні закладатися саме у стінах навчального закладу. Мені здається, що школа стає інноваційною тоді, коли вчитель випереджає учнів у користуванні технічними засобами, але не навпаки. «Вік живи – вік учись» є ключовими складовими у розвитку самоосвіти самого педагога. Потрібно завжди «йти в ногу» із сучасністю і щоразу розвивати себе, а тоді на практиці доносити це учням.

Сучасна школа часто розглядається як високотехнологічний освітній комплекс, в якому технічні засоби навчання поєднуються з новими, сучасними технологіями викладання навчальних дисциплін. Та, на жаль, багато закладів освіти, навіть, в так звану «комп'ютерну еру» жаліються на брак технологій, які надзвичайно необхідні в повсякденному житті. Це питання болуче, але, цілком, підлягає виконанню. Об'єднавши зусилля школи, батьків і місцевої влади можна досягнути бажаного позитивного результату.

Наступним ключем до успіху є висококваліфікований, відданий своїй справі педагог. Адже яким би досконалим не було технічне оснащення школи, найважливіше й основне навантаження із навчання, так само як із виховання підрастаючого покоління несуть на своїх плечах вчителі. Сьогоднішня загальна освіта гостро потребує молодих й талановитих педагогів, в яких професійна грамотність та глибокі знання з предмета поєднуються з володінням психологічних умінь й ефективністю працювати з учнівським колективом в цілому. Компетентний педагог в школі залишається центральною фігурою, від якої залежить якість навчання як одного із найважливіших суб'єктів освітнього процесу.

Школа в сучасному її значенні й сприйнятті – це не той осередок пасивного сприйняття знань. Вона, перш за все, повинна давати дитині навички активних самостійних й творчих дій. Уроки повинні бути добре сплановані так, щоб розкрити творчий потенціал учнів, розвивати дитячу ініціативу, формувати незалежну, але впевнену в собі особистість, здатну самостійно приймати рішення, вміти обґрунтувати її, а також нести за неї відповідальність. Без розвитку вище окреслених навичок, суспільство отримуватиме сіру масу бездумних виконавців, які розраховують виключно на допомогу з боку держави та інших людей і не здатних самостійно приймати рішення. Тож правильно і в той же час і цікаво сплановані заняття із індивідуальним підходом до кожного учня несуть плідний характер у формуванні особистості в майбутньому.

Освітній процес в сучасній школі повинен бути не тільки корисним і повчальним, але й пізнавально-цікавим. Тому дуже важливо, щоб навчальні плани були доповнені як позакласною, так і позашкільною роботою. Йдеться про предметні гуртки, спортивних секцій, творчих об'єднань школярів, тобто позакласна діяльність учнів, яка може бути дуже різноманітною. Такі форми діяльності дозволяють розвинути та закріпити захоплення та інтерес школярів до основних навчальних дисциплін, допомагають визначитися з професійним вибором в майбутньому, розширюють кругозір, ну і, звісно, формують різнобічно розвинену особистість готову до суспільства XXI століття.

Більшу частину свого дня діти проводять у стінах школи. Тому школа – це не лише певне приміщення, це атмосфера заохочення та розвитку, затишна оселя, де панує доброзичливість, гармонія і добро. Саме тому, школа нового покоління повинна бути світлою, яскравою, чистою та відремонтованою. Вона повинна мати добре оснащені і просторі класи відповідного профілю, необхідне приладдя і матеріали, ну і їдальню

з різноманітним меню. В класі не повинно навчатися більше ніж 12 учнів, за для ефективного пояснення, сприйняття і відтворення навчального матеріалу. Отже, школа має бути осередком мрій, де кожен учень міг би розвивати себе, повірити в себе, повірити в те, що зможе себе реалізувати як особистість у щасливому майбутньому.

«У здоровому тілі – здоровий дух», чи не так? Фізична підготовка також необхідна для школярів не менше ніж навчальний процес. Саме тому, школа повинна мати хороший спортивний зал з найсучаснішим обладнанням, який стане майданчиком, де цінують здоровий спосіб життя. Тому наступний крок – це спортивна школа.

Школа має навчати дітей мислити глобально та різносторонньо. На сьогоднішній день у багатьох школах відбувається вивчення кількох іноземних мов на вибір учнів. Як ми розуміємо, школа нового покоління повинна бути міжнародною, вона повинна взаємодіяти з іншими сучасними школами з-за кордону, тому вивчення іноземних мов вважається, можливо, найважливішим і невід'ємним компонентом сучасної школи.

Одна з основних завдань сучасної школи – прищепити дітям навички творчості. Отже, школа повинна бути осередком талантів. Адже саме тут, можна відкрити майбутніх зірок. Саме у стінах школи завжди витає дух творчості та мистецтва, який потрібно розвивати і вчасно виявляти. Крім того, школа допомагає розвивати таланти дітей через організацію багатьох творчих звітів, позакласних чи позашкільних виховних заходів чи уроків, тощо.

Сучасна школа повинна мотивувати до гармонійного особистісного розвитку дитини, стати «школою успіху особистості». Вона повинна стати країною мрій, де кожен учень зможе себе реалізувати як індивідуальність. Школа виховує лідерів та активних громадян з високими моральними стандартами. Сучасна школа повинна стати середовищем, де думка кожної дитини має бути почута і вислухана.

Звичайно, я мабуть окреслила модель, можливо, ідеальної школи чи зразок ідеального вчителя. Але все в наших руках. І ми як педагоги повинні експериментувати, цікавитися, вивчати та розробляти певні плани щодо вдосконалення школи, не боятися змінюватися самим, шукати себе. Ну і, звісно, повірити в себе!

А яка ж роль в освітньому процесі самого вчителя? В очах дітей вчитель найчастіше повинен бути порадиником та другом, тою людиною, яка б розуміла їх, на чію підтримку можна сподіватися, на кого можна покласти. Це означає, що вчитель повинен володіти такими якостями як доброзичливість, життєрадісність, готовим прийти на допомогу та надати підтримку. Більше того, вчитель повинен показати учням позитив та радість від освітнього процесу; заохочувати їх хоти із задоволенням до школи.

Професія вчителя – вічна! І якби не змінювалося сучасне суспільство, якби далеко не йшло воно у своєму розвитку, без педагогічних наставників воно ніколи не обійдеться. Так, ми розуміємо, що у майбутньому зникнуть деякі професії, але така професія як вчитель повинна бути завжди! Хіба можна уявити собі освітній процес без ролі педагога? А відповідь проста «Ні!». Адже учні вчать у вчителя багато чому: працьовитості, умінню жити в колективі, бути сміливими і чесними, а це означає, що учитель повинен мати усі ці якості. Учитель – вічний учень! Цілеспрямовано, невпинно треба працювати над собою. І так буде завжди!

Отже, всі ми повинні пам'ятати, що школа – це таке освітнє середовище, де панує дружня атмосфера, взаємна підтримка, жага до навчання, заохочення до розкриття творчого потенціалу, ну і, звісно, рівності між усіма школярами. І головне, яка б не була ця школа, найважливіше – ким ти вийдеш із стін шкільного життя. І пам'ятаймо, залишатися завжди Людиною!

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНО-МЕНЕДЖЕРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ

*Ільїнова Оксана Олексіївна,
заступниця директора з навчально-виховної роботи,
вчителька української мови та літератури*

Звернення до культурологічної парадигми сучасної педагогічної освіти викликає необхідність нового типу особистості педагога, який інтегрував би у собі не тільки професійні якості вчителя-предметника, але й був би орієнтований на саморозвиток і культуротворчість у педагогічній діяльності. Становлення вчителя, здатного до ефективного здійснення педагогічної діяльності, пов'язано з розвитком його професійно-менеджерської культури як важливого складника педагогічної культури, що зумовлено загальними тенденціями демократизації й гуманізації школи та зміною характеру діяльності вчителя.

Актуальність управління розвитком професійно-менеджерської культури вчителя підсилюється тим, що сучасне розмаїття закладів освіти передбачає можливість широкого вибору програм, форм, методів, засобів реалізації освітнього процесу. Все це висуває особливі вимоги до професійно-менеджерської культури вчителя і вимагає толерантного керівництва її розвитком.

Розвиток професійного становлення вчителя досліджували М. Васильєва, В. Гриньов, В. Євдокимов, В. Лозова, І. Прокопенко, Г. Троцько. Розробку теоретичних основ менеджменту як специфічної професійної діяльності розкрито в працях М. Вудкок, Б. Гаєвського, Р. Дафт, Г. Дмитренко, А. Прокопенко. У працях Л. Карамушки, Н. Коломінського, В. Крижко, Є. Павлютенка схарактеризовані психологічні механізми управління освітою. Питання управління закладами освіти, роботу з педагогічними працівниками, організацію взаємодії суб'єктів освітнього процесу, становлення соціального партнерства розкрили Л. Даниленко, Г. Єльнікова, В. Зверева, О. Мармаза, В. Маслов, В. Пikelьна, Р. Черновол-Ткаченко.

Водночас в педагогічному менеджменті процес управління розвитком професійно-менеджерської культури вчителя не став предметом спеціального дослідження.

Мета статті спрямована на обґрунтування умов управління розвитком професійно-менеджерської культури вчителя в закладі освіти.

Поняття "умови" в контексті нашого дослідження трактується як: середовище, обстановку, в якій забезпечується ефективність управління розвитком професійно-менеджерської культури вчителя у процесі його професійної діяльності.

Провідною фігурою менеджменту є менеджер. Вчитель, який виступає ключовою фігурою у школі, не є менеджером у повному розумінні цього поняття. Професійним обов'язком його є навчання дітей, розв'язання комплексу світоглядних проблем шкільного рівня. Але в діяльності вчителя значною мірою виявляють і загальні функції менеджера.

Концепція педагогічного менеджменту змінює роль педагогів, бо вимагає від них максимальної уваги до політики, стратегії та тактики школи, її технологічних та естетичних цінностей. Це положення вимагає від учителя творчості та гнучкості щодо розвитку власної професійно-менеджерської культури.

Теоретичний аналіз різних наукових підходів дозволив дійти висновку, що управління процесом розвитку професійно-менеджерської культури вчителя необхідно здійснювати через реалізацію компонентів його педагогічної діяльності як цілеспрямованої, мотивованої системи педагогічних дій.

Одним із найважливіших аспектів ціннісно-мотиваційного компоненту професійно-менеджерської культури є усвідомлення й засвоєння вчителем управлінських цінностей.

Педагогічні управлінські цінності різноманітні. Вони були предметом дослідження багатьох авторів. Так, І. Ісаєв і В. Сластьонін до цінностей управління відносять [1,2]: цінності-цілі – розкривають значення і смисл цілей управління цілісним педагогічним процесом на різних рівнях ієрархії; цінності-знання – це значення і смисл школознавчих знань у сфері управління; цінності-взаємини, що передбачають значущість стосунків між учасниками педагогічного процесу; цінності-якості характеризують поведінкові якості особистості педагога як суб'єкта управління.

Не менш важливим моментом мотиваційно-ціннісного компоненту управління розвитком професійно-менеджерської культури є формування позитивної мотивації управлінської діяльності вчителя як організатора освітнього процесу на уроці.

У контексті нашого дослідження ми посилалися на науково-теоретичні обґрунтування І. Прокопенко [3], і вважаємо, що управління розвитком професійно-менеджерської культури вчителя, яке знаходиться у площині гуманізації стосунків учасників освітнього процесу, пов'язане з такими змінами в його світогляді, як зміною ставлення вчителя до дитини: він має прийняти особистість кожного учня та його цінність саме за тими особливостями, здібностями, які надані йому природою; зміною ставлення педагога до завдань освітнього процесу, які передбачають не лише досягнення дидактичних цілей, а насамперед, розвиток учнів; зміною ставлення вчителя до себе, тобто усвідомлення ступеню впливу своєї професійної діяльності на формування особистості дитини.

Для успішного здійснення діяльності щодо розвитку професійно-менеджерської культури вчителя необхідно розвивати внутрішні ресурси педагога. Згідно з довідковою літературою якості особистості – це складні соціально й біологічно зумовлені структурні компоненти особистості, що поєднують у собі психічні процеси, властивості, утворення, сталі стани та визначають стійку поведінку особистості в соціальному і природному середовищі [4].

Узагальнюючи наукові підходи до цього феномену, ми погоджуємося з думкою І. Прокопенко [3], яка вважає основними складовими управлінських якостей учителя-менеджера: організаторські, комунікативні, самоменеджмент.

Учитель, який постійно спрямовує діяльність учнів, має бути спроможним подивитися на свою діяльність з позиції інших, порівняти, співставити власне бачення себе з оцінками учасників взаємодії; зосередитися не на предметі діяльності, а на самому процесі, безоцінно, глибоко проаналізувати себе.

Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що теоретично обґрунтовані умови управління розвитком професійно-менеджерської культури вчителя, сприятимуть вдосконаленню цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ісаєв И.Ф. Школа как педагогическая система: основы управления: учебное пособие / И.Ф. Исаев. – Белгород: Изд-во БГУ, 1997. – 145 с.
2. Сластенин В.А. Формирование профессиональной культуры учителя: учебное пособие / В.А. Сластенин. М.: новая школа, 1993. – 175 с.
3. Прокопенко І.А. Формування професійно-менеджерської культури майбутнього вчителя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / І.А. Прокопенко. – Харків, 2008.
4. Психология и педагогика: учебное пособие / [под редакцией Бодалева А.А., Жукова В.И., Лаптева Л.Г., Сластенина В.А.]. – М.: Изд-во Института психотерапии, 2002. – 585 с.

ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ЧИ УСІ МАЮТЬ РІВНІ МОЖЛИВІСТЬ ЗАКІНЧИТИ НАВЧАННЯ?

*Павловська Тетяна Григорівна,
вчителька початкових класів,
практична психологиня у закладах освіти*

Вчителі Нової української школи, які з поважних причин не пройдуть частину обов'язкових курсів з підвищення кваліфікації, зможуть це зробити після того, як візьмуть перші класи: <https://www.facebook.com/UAMON/videos/2034855733207661/> – про це говорила Міністер під час презентації онлайн-курсу. За її словами перевагу нададуть тим учителям, які все ж пройшли курси.

На жаль, не відслідковується й досі статистика тих, хто закінчив навчання. Дивним чином все влаштовано так, що навчання не стало обов'язковим, адже замість укомплектувати викладацький склад НУШ підготовленими спеціалістами, будемо чекати. Не передбачено реформою залучення кваліфікованих спеціалістів, надання можливості оновити педагогічний склад, дати право вибору і тим, хто не зміг пройти навчання, і тим, хто прагне працювати за нових умов.

Учитель початкових класів, що не закріплений за жодною школою: випускник або педагог, що тимчасово пішов з професії, не має можливості пройти очні курси навіть маючи сертифікат про закінчення онлайн-курсу. Адже списки на очне навчання складені виключно з тих, хто випускає четвертий клас і подаються відділами освіти. Тобто НУШ не передбачає доступності та конкурентності, а також рівності у правах на отримання роботи. Чекають тих, хто не готовий, не навчився і не знаємо, чи буде навчатися, замість працювати сьогодні з ініціативними, фаховими людьми, що готові працювати.

З коментарів фахівців на сайті EdEra бачимо, що для педагогів, які не встигли пройти очні курси у встановлений графіком термін, можливо буде передбачено навчання за власні кошти. Чому ж і нам не організують таку можливість. Це б сприяло плідній роботі сьогодні замість очікування ймовірних змін завтра чи післязавтра. Замість того впродовж року пишуть відписки та гальмують реформи.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Предчук Наталія Михайлівна

Оновлена освіта покликана формувати не лише носія певних знань, але й творчу особистість, здатну використовувати отримані знання для конкурентоспроможної діяльності в будь-якій сфері життя. Педагог, що володіє свободою самовираження, уміє керувати власним розвитком, може спрямувати свої творчі сили на пошук нових шляхів навчання і виховання учнів.

Самоосвітня діяльність:

- впровадження INTERNET-ресурсів у навчально-виховний процес;
- вивчення інтерактивних прийомів і методів для активізації пізнавальної активності учнів, формування емоційно-ціннісних орієнтацій, організації рефлексії;
- навчання без примусу на основі новаторських методів навчання;
- участь у Всеукраїнських вебінарах у якості спікера;
- робота з обдарованими дітьми і т.д.

ГРА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕМОЦІЙНОСТІ Й РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ

*Калинчук Олена Іванівна,
викладачка української літератури*

Сучасні освітні технології, які використовуються викладачами у вищій школі сьогодні, спрямовані на те, щоб бути ефективним інструментом та перетворити процес навчання на захопливий пошук нових знань, творчу пізнавально-ігрову діяльність, окрилену духом змагання.

Так, на заняттях з української літератури у коледжі варто пропонувати студентам нетрадиційні форми активної навчальної діяльності: літературознавчі командні ігри, проблемні завдання, літературні ігри-шоу, загадки й парадокси, створення ілюстрацій та бізнес-планів за прочитаними творами, конкурси, вікторини та квести тощо.

Ефективність засвоєння студентами матеріалу прямо залежить від інтенсивності вияву пізнавальних інтересів, які спрямовують особистість на ознайомлення з новими фактами. Гра є певним різновидом активного навчання, що має свої закономірності та особливості, де викладач і студент є рівноправними партнерами, а процес пізнання передбачає моделювання життєвих ситуацій, спільний аналіз та вирішення проблем, що сприяє ефективному формуванню відповідних вмінь та навичок, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва.

Вивчення української літератури із застосуванням гри передбачає розв'язок проблем, які пов'язані із активізацією пізнавальної діяльності, розвитком самостійності тощо.

Можливості ігрових інтерактивних технологій досить вагомі, зокрема: вони дозволяють поєднати великий обсяг проблемних завдань, глибину і багатогранність їх вирішення; відповідають логіці діяльності, включаючи момент взаємодії, готують студентів до спілкування; допомагають більшого залучення учасників взаємодії в процес навчання, збуджують їх до активності; формують ціннісні орієнтації професійної діяльності, корегують самооцінку тощо. Методи активізації пізнавальної діяльності студентів відрізняються як формою, так і завданнями, які необхідно вирішувати в навчальному процесі, однак вони мають спільну мету: активізувати сприйняття студентами наукового матеріалу в навчальному процесі; відтворити реальні професійні ситуації та фрагменти

майбутньої професійної діяльності; прищепити навички творчого аналізу фактичного матеріалу та самостійного (або колективного) опрацювання рішень з проблемних питань; виховувати системне мислення, вміння розуміти ситуацію, що склалася; оволодіти методами моделювання ситуацій, наслідків прийняття рішень, виконання дій [1, с. 18].

Дидактична гра належить одночасно до двох сфер людської діяльності – гри та навчання, і є засобом організації роботи, під час якої відбувається пізнання предметів та явищ дійсності, розвитку мислення, пам'яті, уяви, уваги, здібностей, формування вольових якостей, важливим чинником виникнення позитивних емоцій [2, с. 96].

Головне у виборі формату навчальної ігрової діяльності – не втратити ті складники, що забезпечують її дієвість: активізацію мислення, актуалізацію мовленнєвої поведінки, розвиток емоційного інтелекту, продуктивну взаємодію, імпровізацію, творчий характер заняття тощо [3, с. 5]. Тоді практика філологічного навчання матиме результатом ситуацію, в якій молода людина може і здобувати знання, і розважатися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Н. Головка. Ігрові технології як засіб активізації пізнавальної активності студентів// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – С.17-20
2. П. Щербань. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах/ П.М. Щербань. – К.: Вища школа, 2004. – 205 с.
3. О. Остапченко. Українська мова в грі. Проблемні завдання, конкурси, змагання, цікаві факти, тести, квести. – К: Київський університет імені Бориса Грінченка. – 2018. – 223 с.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ВІДКРИТОСТІ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

*Рибкіна Людмила Василівна,
заступниця директора з навчально-методичної роботи,
КПНЗ «ЦДЮТ Металургійного району» КМР*

Анотація. В тезах розглядається проблема ролі та місця комунікативної відкритості педагога закладу позашкільної освіти, яка спонукає його до професійного зростання. Розглянуто педагогічне спілкування як засіб здійснення ефективної фахової діяльності та реалізації її соціальної мети завдяки формуванню комунікативної відкритості педагога.

Сучасна Україна, переживаючи величезні зрушення у всіх сферах життя, передбачає суттєві реформування, модернізацію та професіоналізацію освіти. Позашкільна освіта не може залишатися осторонь, вона має підтримати цей процес, а також докласти максимум зусиль для його реалізації. Одним з пріоритетних напрямів розвитку позашкільної освіти і необхідною умовою ефективності освітнього процесу є забезпечення готовності педагогів до переходу на нові стандарти, його відкритості до змін. Проблема формування комунікативної відкритості педагога як чинника його професійного зростання, є актуальною, оскільки розв'язання професійних завдань повністю знаходиться в площині комунікації й реалізується шляхом комунікативної взаємодії. Відповідно зростає рівень вимог до комунікативної відкритості та компетентності як основного фактора, що забезпечує педагогу високий професійний рівень.

Проблема відкритості і культури педагогічної комунікації залишається предметом наукових досліджень О. Абдуліної, І. Беха, О. Єлканова, В. Кан - Каліка, Н. Кузьміної та ін.[1;2]. Однак, поза увагою дослідників залишаються аспекти комплексного підходу до вивчення проблеми формування комунікативної відкритості педагога закладу

позашкільної освіти.

Комунікативна відкритість педагога – позашкільника – складова професійного стандарту педагога закладу позашкільної освіти, як системи вимог до якостей (компетентностей) суб'єкта діяльності, які в своїй цілісності визначають можливість займання конкретної посади та визначають успіх в діяльності, має передбачати як особистісні якості педагога закладу позашкільної освіти, так і постановку цілей і завдань педагогічної діяльності, мотивацію освітньої діяльності у творчих учнівських об'єднаннях, програмно-методичне забезпечення тощо. До того ж педагог – позашкільник мусить володіти інформаційно-комунікаційними технологіями для забезпечення ефективності своєї фахової діяльності. Обов'язково слід враховувати надзвичайно важливу по своїй суті особливість позашкільної освіти, яка полягає в тому, що для дітей в закладах позашкільної освіти забезпечується можливість добровільного, цілеспрямованого використання вільного часу з тим, щоб вони отримали змогу більш повного розвитку своїх потенційних можливостей, чому сприяє варіативність освітніх видів діяльності, навчальних і розвиваючих програм. Заклад позашкільної освіти обов'язково утримує в полі зору окремі індивідуальні особливості дитини, не відходячи від основного курсу на цілісний особистісний розвиток дітей та учнівської молоді [4]. Таким чином, професійна діяльність педагога закладу позашкільної освіти є: за змістом - перетворююча, націлена на якісну зміну рівня знань учнівської молоді, особистість вихованців в цілому і самого педагога в тому числі; за формою – комунікативна, базується на спілкуванні як безпосередньому так і опосередкованому; за структурою – ціннісно - орієнтаційна, зорієнтована на формування системи цінностей педагога і перенесення її на дітей та учнівську молодь.

У структуру комунікативної відкритості педагога – позашкільника разом з мотиваційними особистісними компонентами включено також професійні якості педагога, що дає можливість вважати відкритість професійно-особистісним утворенням. Комунікативна відкритість педагога є багаторівневим і багатокомпонентним феноменом, що містить у собі усвідомлений професійний вибір педагогічної спеціальності; спрямованість на особистість дитини, на творчу взаємодію з нею; готовність до безоцінного прийняття іншої людини; гнучкість особистісних настанов; прагнення досягати успіху в педагогічній діяльності; готовність і здатність не тільки брати на себе відповідальність за прийняті педагогічні рішення, а й змінюватися самому, навчатися «впродовж життя», бути відкритим до змін та інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербальні засоби спілкування та мовленнєвий етикет // Чмут Т., Чайка Г. Етика ділового спілкування. – К., 2002. – С. 107-117.
2. Кан-Калик В. Учителю о педагогическом общении: Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1987. – 190 с.
3. Клепко С.Ф. Філософія освіти в європейському контексті. – Полтава: ПОІППО, 2006. - 326 с.
4. Лист МОН НЕНЦУМ від 19.11.2015 № 230 «Щодо розгляду питання про професійний стандарт педагога закладу позашкільної освіти».

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

*Борисенко Валентина Григорівна,
учителька початкових класів,
Бобровицький ЗЗСО I-III ступенів №1*

Зараз проблема професійного становлення і розвитку вчителів, зокрема у початковій школі, набула актуальності. Цьому сприяють:

- впровадження НУШ;
- зміна пріоритетів у функціональних обов'язках учителя;
- зростання ваги різноманітних інформаційних джерел, які мають вплив на особистість учня. [1]

Не завжди вчителі можуть задовольнити свої професійні потреби у закладах післядипломної освіти. Моя індивідуальна освітня траєкторія формується згідно мети - створити умови для самостійного навчання учнів. Тут складових багато: психологічні і методичні, технічні і педагогічні, емоційні і т.д.

Перебуваю у потоці актуальних трансформацій освітньої системи і готова до змін. Саме тому вирішила відмовитись від традиційної системи навчання і вже 7 років працюю у науково - педагогічному проекті «Інтелект України».

Я вважаю сучасні цифрові досягнення важливими помічниками педагога і активно їх використовую. Вивчаю нові освітні онлайн-ресурси для навчання, спілкування, спільної роботи дітей, інтерактивної роботи, для здійснення діагностики і контролю, розміщення творчих робіт учнів, для організації проектів і квестів. Питання медіаосвіти і безпеки в мережі ставлю на перше місце і цьому плані. Соціальні мережі, сайти, блоги, ППД, предметні онлайн-тренажери - це наші навчальні платформи, які активно працюють на розвиток учня.

Моя ІОТ має такий вигляд:

Форми підвищення професійно-фахового рівня у міжкурсовий період Борисенко В.Г.

Опрацювання педагогічних інформаційних джерел, законодавчих освітніх документів, ознайомлення з практичним досвідом колег, впровадження ефективних педагогічних технологій у практику.

Участь у семінарах, педагогічних радах, методичних заходах з метою обміну досвідом роботи.

Участь у районних, обласних, всеукраїнських та міжнародних науково-практичних та педагогічних семінарах, конференціях, форумах, виставках, майстер-класах, вебінарах, марафонах.

Створення і наповнення педагогічного портфоліо. Участь у професійних групах у соціальних мережах.

Опис власного досвіду роботи; створення, систематизація дидактичних та методичних матеріалів, публікація напрацювань у педагогічних виданнях, на освітніх онлайн-платформах.

Міжнародний онлайн-марафон «Досвід освіти XXI сторіччя. Європейський контекст»
Онлайн-марафон «Нова українська школа. 30 важливих питань»

Курси на платформах EdEra, Уміти, Vum-online та Prometheus.

Дистанційний курс І. Слуцької «Цифрові інструменти для формування освітнього простору уроку» в рамках Edcamp Україна.

Дистанційний курс при ЧОППО ім. Ушинського:

-Освітні Інтернет-ресурси для учителів початкових класів щодо запровадження здорового способу життя.

-Використання ІКТ в педагогічній діяльності.

Дистанційні курси на платформі Цифровий Освітній портал (О. Гергель , тренер Microsoft)

Курс підвищення кваліфікації «Використання хмарних сервісів Microsoft у навчальному процесі»

Дистанційні курси М. Курвітс, міжнародного освітнього тренера: Секрет робочого листа; Перевернутий клас.

Курси на платформі Microsoft на сертифікацію:

- учитель академії Офіс 365

- учитель академії OneNote

- сертифікований учитель Microsoft Innovative Educator Дистанційні курси А.Букач (тренера Google for Education)

- Додатки Google в освітній діяльності

- Сервіси Google в професійній діяльності вчителя Навчання в Інтерактивній школі творчого вчителя.

Курс «Користування автоматизованою освітньою системою «Мій клас». Апробатор освітнього ресурсу «Мій клас»

Курс «Сертифікація вчителів освітнього ресурсу Classtime»

Крім роботи з учнями, існує напрям співпраці з колегами. Це важлива ланка самоосвіти.

Моєю творчою лабораторією як керівника майстер-класу вчителів початкових класів району став блог «Майстерня педагога». Активність колег на ньому свідчить про те, що питання самоосвіти цікавить переважну більшість педагогів, притому, на міжнародному рівні. Планую ділитися знаннями з колегами не лише на блозі. Розробляю дистанційний курс «Цифрова компетентність учителя початкових класів».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Половенко О. В., Кірішко Л. М. Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією . Журнал «Управління школою» № 16 (568) – Червень 2018. Онлайн-ресурс

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

*Браїла Віра Василівна,
методистка, районний методичний кабінет відділу освіти, молоді та спорту
Хустської РДА Закарпатської області*

Методичний супровід професійного зростання педагогічних кадрів

Анотація В статті акцентується увага на особливостях методичного супроводу професійного вдосконалення педагогів засобами та можливостями районного методичного кабінету. Охарактеризовано основні форми та методи роботи, які

забезпечують ефективний методичний супровід та задовольняють освітні інтереси, запити та потреби кожного педагога.

Сучасна освіта перебуває на шляху модернізації змісту та форм роботи. В умовах розбудови національної системи освіти важливого значення набуває інноваційна діяльність методичних служб, яка характеризується системним експериментуванням, апробацією та застосуванням інновацій в освітньому процесі.

Удосконалення рівня професійної компетентності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів – один із основних напрямів реформування сучасної системи освіти. Головний нормативно-правовий документ Міністерства освіти і науки України свідчить:

Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру". Саме тому на сучасному етапі модернізації системи освіти й виховання в Україні особливої гостроти й актуальності набувають питання підвищення й розвитку професійної компетентності вчителів загальноосвітніх шкіл.

Важливу роль у забезпеченні реформування освіти відіграє модернізація методичних служб через впровадження сучасних навчальних, виховних, управлінських технологій, стимулювання професійного зростання педагогічних кадрів, підвищення їхньої професійної майстерності. На нашу думку основні зусилля мають бути зосереджені на вирішенні загальнодержавних освітніх пріоритетів як складової інноваційної моделі розвитку суспільства, забезпеченні європейського рівня якості й доступності освіти, духовної зорієнтованості освіти, демократизації та гуманізації освітнього процесу.

Методична робота з педагогічними кадрами в Хустському районі Закарпатської області спрямована на здійснення науково-методичного забезпечення системи загальної середньої та дошкільної освіти, підвищення професійної компетентності педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів та розвиток їхньої творчої ініціативи. Районний методичний кабінет виконує функцію координатора організації системи безперервного навчання педагогічних кадрів у міжкурсовий період.

Сучасний методичний кабінет – це установа, яка:

- здійснює свою діяльність на основі нормативно-правової бази;
- забезпечує науково-методичну роботу як систему з високим рівнем ефективності;
- є центром інноваційних ідей та організатором їх реалізації ;
- здійснює управління інноваційним процесом;
- використовує і створює інтелектуальні продукти;
- має професійно підготовлений творчий колектив.

Методична діяльність РМК здійснюється на діагностичній основі, основними аспектами якої є вдосконалення педагогічної майстерності, оволодіння новітніми технологіями навчання, моніторинг навчально – виховного процесу. Продумане та правильне діагностування допомагає ліквідувати формальний підхід до організації методичної роботи, обрати ті форми, які задовольняють інтереси, запити, потреби кожного педагога в постійному підвищенні професійного рівня відповідно до вимог сьогодення. Аналіз ситуації і вивчення потреб ринку праці довели необхідність формування педагога нового типу – з високим рівнем професійної компетентності, педагога – майстра.[4] У цьому процесі провідна роль належить методичному моніторингу, об'єктами якого є: рівень професійної компетентності педагогів; аналіз педагогічної діяльності; аналіз результативності інноваційної діяльності.

Варто зазначити, що ефективність науково-методичної роботи з педагогічними кадрами значною мірою визначається рівнем творчого потенціалу районних (міських) методичних

кабінетів (центрів), технологічною компетентністю та сформованістю інноваційної культури методичних працівників.

На нашу думку методист повинен бути професійно компетентним, мати високий рівень загальної і психолого-педагогічної культури, різнобічні знання, які дозволяють використовувати в своїй діяльності кращі досягнення вітчизняного і зарубіжного досвіду. Суспільні трансформації спонукають методистів до рефлексивного мислення, бути фасилітаторами, тобто створювати умови для особистісного розвитку педагога, володіти змістом сучасної освіти і тенденціями змін в освітньому просторі та методологією організації роботи педагогічних кадрів.

Аналіз літератури дає можливість виділити наступні змістові блоки в діяльності методиста:

- координація діяльності районних, шкільних методичних формувань; керівництво методичним активом;
- діагностика професійної компетентності педагогічних працівників;
- керівництво підвищенням професійної майстерності педагогічних кадрів;
- керівництво процесом виявлення, моделювання, вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду;
- науково-методичний супровід наукової та пошукової діяльності вчителів;
- співпраця з науковими установами, інститутами післядипломної педагогічної освіти, іншими районними (міськими) методичними кабінетами; організація роботи з обдарованими дітьми; консультування; підготовка та видання друкованої продукції [5].

Вчитель як суб'єкт педагогічного процесу є головною діючою особою будь-яких перетворень у системі освіти[2]. Практика стверджує, що джерела саморозвитку школи й освіти в цілому знаходяться у творчості вчителів, їхній професійній компетентності, творчій майстерності, інноваційній діяльності. Відтак виникає потреба у вчителів, який характеризується системним сприйняттям педагогічної реальності, володіє сучасними педагогічними технологіями [3]. Саме через діяльність педагогів реалізується державна політика, яка спрямована на зміцнення інтелектуального і духовного потенціалу нації, розвиток науки і техніки, збереження і примноження культурної спадщини. Успіх вчителя залежить від майстерності методиста, його особистісних якостей: організованості, відповідальності, комунікабельності. Сучасний методист – це лідер професійного й особистісного зростання вчителя, своєрідна візитна картка методичного центру будь-якого рівня. Саме тому основні напрями та завдання роботи Хустського РМК спрямовані на зростання фахового рівня педагогів.

Аналіз головних стратегій педагогічної діяльності дає можливість виділити три типи педагогічної спрямованості – істинно педагогічної, формально педагогічної та псевдопедагогічної. Очевидно, що тільки перший тип спрямованості сприяє досягненню професійного «акме» вчителя і виявляється в стійкій мотивації на формування особистості учня засобами навчального предмету, на реструктурування предмета в розрахунок на формування первинної потреби школяра в знанні, носієм якого є педагог. Слід зазначити, що рівень продуктивності діяльності вчителя залежить від того, на отримання якого результату орієнтований педагог: проміжного чи кінцевого. Сучасна школа як соціально – педагогічна система має забезпечити досягнення позитивних освітніх результатів, які б відповідали вимогам суспільства та створювали умови для розкриття потенціалу особистості як учня, так і вчителя.

Слід зазначити, що серед критеріїв професійної компетентності педагога є суспільна значущість результатів праці фахівця, його авторитет, соціальний статус у конкретному виді діяльності, а також професійна готовність до змін, соціально – педагогічна ерудиція, здатність оперувати інформацією, готовність до постійного самонавчання та саморозвитку, комунікабельність та емоційна стабільність, здатність до ухвалення рішень

та організації діяльності, відкритість.[6,7]

Згідно визначених критеріїв сформовано пріоритетні напрями роботи методиста: зміна професійної позиції вчителя щодо здійснення інноваційної діяльності; формування практичного досвіду на основі філософії освіти ХХІ століття; опанування сучасних науково – педагогічних знань про психологічні особливості та методичного інструментарію в навчально – виховній роботі; удосконалення професійних умінь та навичок проектувально – продуктивного типу, застосування ефективних інноваційних технологій; створення умов для постійного вдосконалення професійної компетентності педагогів, заохочення і підтримки кращих із них.

Варто зазначити, що під час проведення заходів методист не лише віддає перевагу активним й інтерактивним методам роботи, а й наповнює їх творчим змістом, аналізує їх результативність. Отже, методист виконує роль фасилітатора – надає допомогу в особистісному і професійному розвитку вчителів, створює умови для формування в них здатності набувати новий досвід, усвідомлення значущості нової педагогічної ідеї з метою вдосконалення освітньої практики

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адольф В.А. Профессиональная компетентность современного учителя: монография / Красноярский Гос. университет / В.А. Адольф. – Красноярск: КрГУ, 1998. – 286 с.
2. Веснин В.Р. Практический менеджмент персонала : Пособие по кадровой работе / В.Р. Веснин. – М.: Юрист, 1998. – 96 с.
3. Діагностування в системі внутрішкільної методичної роботи: Рекомендації для заступників директорів школи з навчально-виховної та методичної роботи / Сост. Кучерова Г. М. – Житомир, 2008.
4. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н.В. Кузьмина. – М.: Высшая школа, 1990. – 119 с.
5. Методична робота в школі. – К. : Шкільний світ, 2007. 7. Старченко К.М. Технологія управлінської діяльності / Старченко К.М., Пуцов В.І., Гадзецький Б.В. – К., 2002.
6. Митина Л.М. Психология труда и профессионального развития учителя: Учеб. пособие для студ. выс. пед. учеб. заведений / Л.М. Митина. – М.: Издат. Центр «Академия», 2004. – 320 с.
7. Психологія професійної діяльності і спілкування / За ред. Л.Е. Орбан, Д.М. Триджук. – К.:Преса України, 1997. – 192 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Медведовська Тетяна Павлівна,
заступниця директора МІБО,
НТУ «Дніпровська політехніка»*

Сучасному молодому спеціалісту для успішної професійної діяльності в новому інформаційному суспільстві необхідні такі професійні й особистісні якості, як уміння професійно підходити до вирішення технічних завдань і проблем; використання сучасних інформаційних технологій при розробці нових зразків техніки; володіння графічної та комп'ютерної культурою; вміння виявляти пріоритетні рішення завдань з урахуванням моральних аспектів діяльності; здатності до творчого професійного саморозвитку [1].

У зв'язку зі значною інтелектуалізацією всієї суспільної праці, викликану науково-технічною революцією, термін «професійне мислення» став входити в науку і практику досить недавно. Поняття «професійне мислення» вживається у двох сенсах. В першому - це високий професійно-кваліфікаційний рівень спеціалістів, а в другому - це особливості мислення, обумовлені характером професійної діяльності. Але частіше за все, поняття «професійне мислення» вживається одночасно в обох цих значеннях. Маються на увазі деякі особливості мислення фахівця, що дозволяють йому успішно виконувати професійні завдання на високому рівні майстерності: швидко, точно, оригінально вирішувати як ординарні, так і неординарні задачі в певній предметній області. Такий підхід до професійного інтелекту вимагає від педагогіки розробки спеціальних інформаційних моделей для організації професійного навчання, тобто передачі системи професійно затребуваних знань та організації їх засвоєння. Мета такого підходу - формування системного мислення як здатності бачити предмет вивчення з різних позицій і вирішувати, пов'язані з його засвоєнням, завдання. Знання сучасного інженера повинні бути фундаментальними, професійно і практично орієнтованими. Саме ці положення і лежать в основі розробки дидактичних принципів професійної освіти.

Під «технічним мисленням» розуміється синтез логічного та образного мислення. Для розвитку образного мислення допомагає класична геометрична підготовка, гуманітарна культурологічна підготовка, нові інформаційні технології. Мислення сучасного інженера істотно ускладнюється, тому що включає в себе суміжні типи мислення: наукове, естетичне, екологічне, ергономічне і т. д. Інженеру необхідно володіти досить розвиненими технічними здібностями, які дозволяють людині успішно працювати з різноманітним обладнанням. Інженерне мислення фахівця ХХІ століття являє собою складну системну, що включає в себе: логічне, образно-інтуїтивне, практичне, наукове, естетичне, економічне, екологічне, управлінське і комунікативне, творче мислення [2]. Політехнічне навчання не слід протиставляти професійному. Навпаки, професійно-технічне навчання, де б воно не здійснювалося: у середній школі, профтехучилищі, технікумі або закладі вищої освіти, в сучасних умовах має бути політехнічним.

Принципи особистісно-орієнтованого підходу в навчанні поєднуються з орієнтацією на безперервне самовдосконалення особистості, принципом наступності у навчанні та умовою, що всі знання з навчальних дисциплін повинні засвоюватися в контексті з іншими знаннями систематично та у визначеній послідовності. На зміну традиційним педагогічним цінностям приходить процес діалогу, спілкування та самовираження [3].

Людина розглядається як складна система саморозвитку; визнається унікальність і неповторність кожної особистості, її самоцінність.

Як показує аналіз наукової та методичної літератури, сучасне виробництво постійно розвивається, і знання, отримані студентом, поступово можуть застаріти. У зв'язку з цим перед викладачами стоїть проблема формування у студентів умінь вчитися самостійно, здібностей до самопізнання, самоконтролю, самовиховання, самовизначення. В основу педагогічного процесу навчання майбутніх інженерів покладено принцип наступності.

Сутність наступності полягає у вдосконаленні сучасного і в проектуванні майбутнього з опорою на минуле, на наявний досвід [1, 2]. Така якість наступності як різнохарактерність в умовах різних навчальних закладів зумовлює необхідність розробки наступності між різними ланками системи освіти: середня школа - вищий навчальний заклад - виробництво [2].

Перераховані концептуальні положення (принцип системності і послідовності, особистісно-орієнтований підхід, орієнтація на професійне й особистісне самовдосконалення студента, принцип наступності) покладені в основу системи навчання технічних дисциплін студентів НТУ «Дніпровська політехніка». З багатьох методів вибираються такі, які дають змогу досягнення мети і оптимізують навчальний процес: інформаційні, творчі, метод контролю. Вони служать розвитку пізнавальних здібностей і уявляють собою важливе джерело знань і умінь, а також полегшують закріплення

матеріалу. Для досягнення цієї мети необхідно управління пізнавальною діяльністю, яке можливо через формування у студентів позитивної мотивації і самооцінки, діяльності, аналітичними, проєктувальними, конструктивними вміннями. Мета професійної підготовки фахівця включає, крім знань, умінь та розвитку творчого потенціалу, ще й формування позитивних особистісних якостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев В.И. Педагогика творческого саморазвития / В.И. Андреев. – Казань, 1989. – 220 с.
2. Столяренко Л.Д., Столяренко В.Е. Психология и педагогика для технических вузов / Л.Д. Столяренко, В.Е. Столяренко. – Ростов - на Дону, Феникс, 2001. – 276 с.
3. Якиманская И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И.С. Якиманская. – М., 1996. – 158 с.

АСЕРТИВНІСТЬ ЯК ВИД ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

*Головнюова Оксана Вікторівна,
викладачка основ психології,
Криворізький медичний коледж*

На сучасному етапі розвитку суспільства суттєво зростає потреба в соціально компетентній, соціально активній творчій особистості, яка здатна ефективно функціонувати в сучасних умовах та адекватно взаємодіяти в міжособистісних відносинах. Однією з рис, що впливають на ефективність роботи викладача вищої школи є асертивність, яка є основою оптимального, конструктивного способу міжособистісної взаємодії.

Дослідження різних аспектів асертивної поведінки особистості здійснено у працях багатьох науковців. Учені розглядають її у контексті життєвих смислів і роблять акцент на необхідності підвищення суб'єктності життєдіяльності (К. Абульханова-Славська, О. Асмолов, І. Кон, С. Максименко, В. Моляко, С. Рубінштейн, Ю. Швалб), здатності долати труднощі; впевненості у собі та своєму призначенні (В. Каппоні, Т. Новак, С. Нартова- Бочавер); формуванні внутрішньої потреби у свободі; адекватному оцінюванні себе та інших учасників міжособистісної взаємодії (А. Андрієнко, М. Медведєва); чіткому плануванні дії, ясному висловленні своїх почуттів, шанобливому співпрацюванні з партнерами, доносячи до них свою позицію (В. Галицький, О. Мельник, В. Синявський).

Психологи використовують термін «асертивність» як синонім упевненості. У перекладі з англійської мови слово «assert» означає «стверджувати наполегливо, показово, упевнено». Згідно з психологічним словником, «асертивність – здатність людини упевнено і з гідністю відстоювати свої права, не зневажаючи при цьому прав інших людей».

Концепція асертивності оформилася наприкінці 50-х – на початку 60-х рр. XX ст. в працях А. Солтера. Сам термін з'явився у середині 90-х рр., після публікації чеських авторів В. Каппоні та Т. Новака «Як робити все по-своєму» («Асертивність – у життя»). Під асертивністю вони розуміли особистісну рису, яку визначають як автономію, незалежність, здатність самостійно регулювати власну поведінку, тобто рису, яка характеризує самодостатню особистість [1].

Асертивність – це практичний метод у галузі міжособистісної комунікації, який дозволяє: висловлювати свою думку, не боячись заперечувати; є тактикою задоволення справедливих вимог і відмови від неправомірних домагань; дозволяє знаходити шляхи

примирення з критикою і з власними помилками; дає уміння просити іншого про послугу, не відчувачи незручності.

Цей метод, з погляду поведінкових тактик, можна розглядати як альтернативний маніпулятивний поведінці. Асертивність відкидає усі форми маніпуляцій. Вона вчить спокійно, без агресії протидіяти маніпуляторам, залишаючись на висоті, тобто асертивна поведінка припускає також відмову як від агресивної, так і від пасивної поведінки. Для асертивної поведінки характерним є спокій. Мовлення такої людини виразне і зрозуміле, погляд відкритий. Людина, що поводить себе асертивно, створює навколо себе приємну атмосферу. Вона почувається впевнено ще й тому, що добре орієнтується у сформованій ситуації; нічого не навіює собі заздалегідь, уміє зустрічати гідно невдачу.

Виділяють чотири групи поведінки, яка змістовно поєднує поняття «асертивної» поведінки: здатність сказати «ні»; здатність відкрито говорити про почуття і вимоги; здатність встановлювати контакти, починати і закінчувати бесіду; здатність відкрито виражати позитивні та негативні почуття.

Формування асертивності, як особистісної риси педагога вищої школи, у першу чергу передбачає усвідомлення людиною, наскільки її поведінка визначається її власними схильностями і спонуканнями, а наскільки – кимось нав'язаними установками. Часто виявляється, що педагог перебуває під владою установок, далеких від дійсності, і від цього страждає.

Джерелом асертивності педагога вищої школи має бути: почуття професіоналізму, компетентності, тобто, коли він знає, як, якими засобами, методами, техніками здійснити позитивні зміни у спілкуванні зі студентами, колегами, попередити конфлікт, зняти напруження. Що необхідно педагогу вищої школи для того, щоб бути асертивним?

Викладач (асертивний) має право: вимагати уваги і участі аудиторії; домагатися дотримання правил навчальної дисципліни; наполягати на виконанні завдань. Педагог (асертивний) не боїться: бути жорстким або м'яким (інколи); жартувати і грати (інколи); стикатися з агресією, уїдливістю, погрозами, байдужістю студентів. В основі всіх цих прийомів лежить взаємоповага, доброзичлива наполегливість, ввічлива вимогливість [2].

Техніка асертивної поведінки передбачає: впевнену позу, жестикулювання, міміку; відкритий, спокійний погляд; впевнений голос, оптимальну силу голосу і темпу мовлення; асортимент поведінки у «важких» ситуаціях, продуманих заздалегідь; «репетиція» перед дзеркалом варіантів поведінки; формування позитивного «само образу».

Отже, асертивна поведінка у комунікативному соціально-педагогічному процесі – це оптимальний варіант спілкування педагога вищої школи зі студентами, колегами, який призводить до формування самостійної, відповідальної особистості, здатної успішно вирішувати проблеми – виховні, освітні, психолого-педагогічні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асертивність як комплексна інтегральна характеристика особистості [Електронний ресурс] : / Л. М. Марчук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Психологічні науки. – 2012. – № 5. – Режим доступу до статті: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=akjnSBUAAA&hl=ru>
2. Асертивна поведінка – як новоутворення процесу формування конфліктологічної компетентності майбутнього педагога вищої школи [Електронний ресурс] : / І. В. Козич // Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. – 2014. – № 1. – С. 135-143. – Режим доступу до статті: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp20/kozich_tezi.pdf

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ЯК СПОСІБ УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Ободзинська Інна,
вчителька хімії та біології,
КЗ НСЗШ*

Розвиток пізнавальної активності є передумовою для фізичного, соціального, інтелектуального, духовного та культурного розвитку майбутнього покоління. Адже сучасному суспільству необхідна активна особистість, яка самостійно та творчо мислить, має високу культуру розумової праці, володіє способами самопізнання, саморозвитку, тому виникає необхідність у дослідженні проблеми розвитку пізнавальної активності учнів [1].

Розв'язати цю проблему можна за умови, якщо навчально – виховний процес в школі, а також професійні якості вчителя будуть направлені на розвиток пізнавальної активності школярів, їх самостійності, творчих можливостей. Пізнавальна активність особи започатковується під впливом пізнавальних потреб, мотивів, інтересів в процесі безпосередньої пізнавальної діяльності, вона характеризується відношенням школярів до процесу пізнання, що відображається на якості, характері та результатах пізнавальної діяльності у досягненні поставленої мети [2]. Проблема формування пізнавальної активності безпосередньо пов'язана з вирішенням питання підвищення якості навчального процесу в школі, за рахунок особистісного розвитку вчителя.

Пізнавальна активність може виявлятися в різних видах діяльності: грі, навчанні, праці, громадській роботі, спорті.

У психолого – педагогічних дослідженнях визначені різні рівні розвитку активності школярів:

- репродуктивно – наслідувальна активність за допомогою якої досвід діяльності однієї особи нагромаджується через досвід іншої;
- пошуково – виконавчій активності властивий більший ступінь самостійності. На цьому рівні треба сприйняти поставлену задачу вчителем і самостійно відшукати її розв'язування;
- творча активність є вищим рівнем, бо й саму задачу можна ставити учням, а способи її розв'язування обирати нові, нешаблонні та оригінальні.

Самостійна робота учнів, як засіб розвитку пізнавальної активності є основною метою навчальної діяльності вчителя.

У навчальній роботі самостійність виявляється в активності, спрямованій на набування, вдосконалення знань, оволодіння прийомами роботи. Останнє пов'язане з формуванням пізнавальних інтересів та інших мотивів, які стимулюють і зміцнюють вольові зусилля для виконання тих чи інших завдань.

Отже, пізнавальна активність і самостійність є якісними характеристиками пізнавальної діяльності, вони взаємозумовлені, взаємозв'язані, але не тотожні. Пізнавальна активність супроводжує будь – яку самостійну дію, і, це, по суті, готовність до енергійного, ініціативного оволодіння знаннями, докладання вольових зусиль [3].

Об'єктивна можливість розвитку пізнавальної самостійності учнів зумовлена діалектичним характером навчального процесу, який характеризується двома протилежними тенденціями і цілеспрямованістю і суворого послідовністю викладання, з одного боку і безперервним збудженням активності учнів і створення простору для творчої діяльності класу і кожного учня, з другого боку [4].

Експериментальні дослідження підтверджують, що самостійна робота учнів у процесі вивчення природничих наук є основним засобом виявлення і розвитку в них творчих здібностей і обдарованості, підготовки їх до практичної діяльності. Залежно від підготовленості учнів учитель щоразу повинен сам визначати послідовність і насиченість самостійної роботи, проявити свою творчість та ініціативу. Не менш важливим для зацікавлення дітей до накопичення знань і розширення кола уявлень є здатність збагатити учнів новими яскравими враженнями, створити необхідний новий досвід, який би полегшив сприйняття знань з даного предмету. Для цього необхідні відвідування музеїв, заводів, лабораторій, зустрічі з цікавими людьми. Також паралельно має відбуватися підготовка «гуманістичного ґрунту», тобто створення з учнів позитивного відношення до навчання в школі, а також поваги до педагога.

Якщо заняття в школі одноманітні, не несуть нового змісту, не цікаві за формою, а особистість учителя не яскрава, подача матеріалу не емоційна, то зацікавленість до навчання втрачається [5].

Підвищенню пізнавального інтересу до предмету сприяють також предметні вечори різної тематики, зустрічі з викладачами ВНЗ, вікторини, КВК.

Велике значення при проведенні уроків відіграють дидактичні ігри, в ході яких цілі навчання досягаються за допомогою розв'язання ігрових завдань. Вчитель, керуючи процесом гри, одночасно керує і навчально – пізнавальною діяльністю учнів, пов'язує її з позитивним мотиваційно – емоційним фоном гри та змаганням.

Навчаючись правилам гри, учень пізнає навчальний предмет, основи взаємин між членами колективу, вчиться самоконтролю, набуває навиків планування поведінки.

Вирішальним чинником формування пізнавальної активності є спілкування дитини з дорослими – педагогом чи батьками. При цьому вона засвоює способи керування своєю поведінкою, долає труднощі орієнтування в нових ситуаціях при розв'язанні нових завдань.

Оптимальною є така організація діяльності дитини, за якої вона може розв'язувати поставлені завдання в різний спосіб, кожен із яких є правильним і заслуговує на високу оцінку. За таких умов вихованець має сам обрати спосіб розв'язування й оцінити зроблене як вдале або ні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постанова від 3 листопада 1993р. №896 Про Державну національну програму «Освіта» («Україна ХХІ століття») (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №576 (576 – 96 – п) від 29.05.96).
2. Скрипченко О.В. Вікова та педагогічна психологія/ О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська,З.В.Огороднійчук та ін.. – К.: Просвіта, 2011 – 416 с.
3. Чорна І.М. Психологія профорієнтаційної діяльності / І.М.Чорна // Тернопіль: видавництво ТНПУ, 2016 – 66с.
4. Чорна І.М. Формування психологічної готовності майбутнього вчителя до профорієнтаційної роботи в школі / Ірина Михайлівна орна, - К., 2003 – 349 с.
5. Шамова Т.И. Управление образовательными системами: [учеб.пособие для вузов по специальностям: 031000 «Педагогика и психология», 033400 «Педагогика»] / Т.И.Шамова, Т.М.Давыденко, Т.Н.Шибанова: Международ. акад.наук пед.образование – М.: ACADEMIA, 2012 – 384 с.

ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Зайцева Надія Олександрівна,
вихователька ЗДО*

Розвиток комунікативних навичок та виховання культури мовлення вимагають особливої організації мовленнєвої роботи, спрямованої на збагачення словника, граматичної упорядкованості, зв'язності висловлювань, розвиток чутливості до краси й точності рідного слова. Стало очевидно, що необхідна зміна способів роботи на заняттях з розвитку мовлення дошкільнят, а саме використання інноваційних технологій.

Реалізацію поставлених завдань було розпочато із самоосвіти, оскільки сучасне життя спонукає до урізноманітнення та оновлення методів та форм роботи з дітьми.

Опрацьовано методичну літературу щодо формування комунікативних навичок у дітей дошкільного віку, матеріали вебінарів з теми інновації в дошкільлі («Використання коректурних таблиць», «Вчимо дітей розповідати» Н.В. Гавриш, «Сучасне мовлення дитини» А.М. Богуш тощо). Постійно цікавлюся сучасними розробками науковців, досвідом роботи практиків з розвитку у дітей дошкільного віку комунікативних здібностей (досвід вихователів Лапченко В.В, Ульяновчук О.Д. та інші).

Працюючи з дітьми різних вікових груп, вияснили, що на сучасному етапі дошкільного виховання є недостатнім дати дітям певні знання, треба навчити малюків здобувати знання і включати їх у власний досвід.

Першочерговим було поставлене завдання створити в групі атмосферу довіри та простір для спілкування як з ровесниками так і з дорослими, створити середовище, яке спонукало б до спільної гри і звісно розмов. Зауважу, розвивальний простір динамічний, змінний за віком дітей, сезонами, вимогами теми проекту, тижня чи заняття. Він насичений іграшками, різними видами конструктору, атрибутами для сюжетно-ролевих, театралізованих ігор, дидактичним матеріалом. Для вирішення освітніх завдань використовую технічні засоби (телевізор, ноутбук, магнітофон).

Обрані інноваційні технології, які можуть використовуватися у педагогічній діяльності для формування у дітей комунікативних навичок.

Комунікативний підхід до розвитку мовлення розглядає дитину як активного й ініціативного учасника соціальної взаємодії, в якій дошкільник має не лише засвоєний суспільний досвід (мову), але й щоразу самостійно застосовувати засвоєне, робити свій власний вибір адекватних до ситуації засобів спілкування. Важливим є формування потреб, мотивів спілкування, інтересів, бажань, ціннісних орієнтацій, пов'язаних із людиною. Координати “людина” та “її ставлення до інших” є найважливішими для мовленнєвого становлення дошкільника[5, С.97].

Не замінним стає використання педагогічної спадщини В.Сухомлинського. Розроблені педагогом основні норми моральної вихованості для дітей ґрунтуються на творчому використанні багатого потенціалу загальнолюдських моральних цінностей. Величезний авторський спадок сприяє розвитку мовленнєвих здібностей малят, спонукає до спілкування з дорослими та однолітками, допомагає навчитися добру, турботі, справедливості і любові, любові до рідних, до себе, до світу, до Батьківщини, до життя[6]. Твори В.Сухомлинського використовуються у роботі з дітьми всіх вікових груп, тільки ускладнюються освітні завдання, урізноманітнюються форми організації, методичні прийоми (додаток 2). У молодшій групі ми познайомилися з оповідкою «Скажи людині «здравствуйте». Малюки поспішали привітатися першими, щиро раді посмішці у відповідь. У старшій групі, прослухавши частину твору «Про лопату», діти пропонували свої

припущення, чому дід Федір так вчинив, а потім дослухали кінцівку. Починаючи з середньої групи малята легко переказують коротенькі, але багаті змістовно твори, розігрують їх у ролях. Виготовлений з допомогою батьків арт-бук «стежинами добра» нагадує зміст і прожиті відчуття створення малюнку, викликає бажання розповісти друзям свою історію. Діти старшого дошкільного віку користуються лепбуком «Бути людиною». Вміст вправ «Допоможи меншому», «Добрий вчинок», «Квітка прав дитини» знайомі дітям, тому вони самостійно грають невеликими групами (2-4 дитини), а читаємо та обговорюємо нові казки В. Сухомлинського разом. Спілкування в природному оточенні, милування його красою, праця у квітнику доповнюються вихованням моральних цінностей завдяки творам великого педагога «Як бджола стала золотою», «Дівчинка й синичка», «Жайворонок і сонце». Ознайомлення з причинно-наслідковими явищами та змінами у природі ми розглядали на прикладі творів: «Як прокинулося макове зернятко», «Акація і бджола», «Як дізнаються мурахи, що буде дощ», «Краплини роси» тощо.

Останнім часом для навчання розповідання дітей дошкільного віку широко використовують прийоми мнемотехніки. «Учіть дитину яким-небудь невідомим йому п'яти словами – він буде довго і марно мучитися, але зв'яжіть двадцять таких слів з картинками, і він засвоїть на льоту» – говорив К. Ушинський. Мнемотехніка або мнемоніка забезпечує ефективне запам'ятовування, успішне освоєння дітьми знань про особливості об'єктів природи, про навколишній світ, ефективне запам'ятовування структури розповіді, збереження і відтворення інформації, і звичайно розвиток мови. Вона особливо ефективна при вивченні віршів, приказок, скоромовок, складання речень та розповідей. У молодшому віці дітям пропонуються мнемоквадрати за віршами, загадками, на диференціацію звуків.

Зображення кольорове, позначає слово або просте речення. Наприклад загадка «по небу гуляє всіх зігриває», звук [с] – сонце світить. Середній вік – долучаються мнемодоріжки, тобто серію мнемоквадратів, частково зображення замінюються символами - асоціаціями. Стимулює відповідь дітей на питання реченням, запам'ятовуванню малих фольклорних форм, переказу твору, діалогу. З дітьми старшого дошкільного віку використовуються мнемотаблиці для переказу творів, складання розповідей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А. М., Бельська Г. В., Богиніч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сидельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
3. Піроженко Т.О. Мовлення дитини / Т. Піроженко // Дошкільне виховання. – 2012. – № 8. – С.26.
4. Калуська Л. Інновації в дошкільлі / Калуська Л., Отрошенко М., – Тернопіль : Видавництво «Мандрівець», 2010. – 376 с.
5. Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника : навчально-методичний посібник / С. Васильєва, Н. Гавриш, В. Луценко, В. Мар-шицька, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг.ред. Н. Гавриш. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 252 с.
6. Я розповім вам казку... Філософія для дітей / Василь Сухомлинський; уклад. Сухомлинська О. В. — Х. : ВД «ШКОЛА», 2016. — 576 с

НЕОБХІДНІСТЬ САМООСВІТИ ТА САМОНАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. НАВЧАТИ - ОЗНАЧАЄ ДВІЧІ ВЧИТИ. ВЛАСНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА АЛГОРИТМ САМООСВІТИ

*Кропельницька Марина Антанасівна,
вчителька початкових класів,
Полонська ЗОШ № 3*

*Навчити можна лише того, що любиш.
Й.Гете*

*Заговори - і я тебе побачу.
Сократ*

Вчитель не той, хто навчає інших, а той, хто постійно сам навчається, поглиблює та вдосконалює свої знання та ділиться ними з оточуючими. Д. Писарев про освіту сказав так: "Справжня освіта - це тільки самоосвіта"

Постійна самоосвіта - активність життя сучасної людини, яка допоможе не відстати від "потяга сучасності"[1,стор.8] Цей потяг вже набрав швидкості і вчитель в ньому є керманічем- внутрішньо багатою особистістю, з високим рівнем професійної компетентності,має широке коло зацікавлень,бажання пізнати нове й ділитися ним з оточуючими людьми.

Необхідність самоосвіти та самовдосконалення викликана самою діяльністю педагога та значенням особи вчителя в житті дитини, потребою швидко і вправно реагувати на різні суспільні процеси і ситуації,бути готовим постійно "рости" в очах своїх учнів, уміло вирішувати різні завдання,практично і творчо виконувати ці завдання.

Із свого власного 34-літнього стажу педагогічної діяльності,можу сказати , що народна мудрість актуальна завжди: "Вік живи- вік учись". Тому для себе виробила власний алгоритм заняття самоосвітою,який поділила на п'ятирічку.

У перший рік визначаю тему, ставлю мету і завдання,занотовую бібліографію до обраної теми.Другий рік-добираю теоретичний матеріал, визначаю методи для практичної роботи.

На третьому році намагаюсь адаптувати теоретичний матеріал безпосередньо до своєї діяльності вчителя, апробовую практично у класі з учнями.Четвертий рік-створюю особисті напрацювання з теми,відстежую результативність. П'ятий рік здобуття знань та вмінь - систематизую матеріал,узагальнюю,оформлюю у вигляді творчої роботи.

Надзвичайно важливо та корисно використовувати різні інформаційні засоби, всю інформацію трансформую в знання.

Епоха Нової української школи почалася для мене цікаво, творчо.відповідально. Хотілося мчати у "потязі сучасності" на шаленній швидкості і без зупинок проїхати відстань "1 вересня - 31 травня". Це вдалося, але катастрофічно не вистачало часу. Найважливішим виявився час! Зробила висновок особисто для себе: у вчителя НУШ не залишається зайвого часу, для роботи у класі потрібен лаборант або помічник.

Цілий рік моя самоосвіта мала неперервний, випереджальний,пізнавальний, цілеспрямований характер.Хотілося рухатися вперед, досягати поставлених цілей. І ці досягнення я бачу в тому, що маленькі першокласники вільні й розкуті у виборі діяльності на уроках, вміють спільно обмірковувати свої ідеї, шукають і співствавляють зв'язок між новими та вже отриманими знаннями,вміють приймати альтернативні рішення, робити різні дослідження і, навіть, маленькі відкриття (двоє учнів 1 класу стали переможцями районного конкурсу МАН-юніор-дослідник-2019. Матеріали на

власномусайті Кропельницька М.А. "Всеосвіти")

Самонавчатися, самовдосконалюватися заради інших може той педагог, який любить свою справу, а найголовніше – любить дітей. Любить по-справжньому, бо любов до дітей – це основа моралі справжнього вчителя, який поважає дітей, тобто може зануритись в дитячий світ, уявити себе на місці дитини.

"Тільки той стане справжнім учителем, хто ніколи не забуває, що сам був дитиною" [2, стор.31]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Осипова Т.Ю., Куденко Т. Б. Сутність поняття "індивідуальна освітня траєкторія", 2013
2. Фіцула М.М. Педагогіка, 2002

ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

*Олійник Ірина Вікторівна,
доцентка кафедри педагогіки та психології,
Університет імені Альфреда Нобеля*

Сучасне суспільство потребує високоморальних освічених, креативних фахівців із нестандартним типом мислення, які зможуть приймати відповідальні рішення й прогнозувати їх можливі наслідки, здатних до співпраці, активної інноваційної діяльності, які відрізняються мобільністю та конструктивністю підходу до вирішення проблем.

Актуальність проблеми дослідження зумовлена соціокультурними трансформаціями в системі освітнього простору та актуалізацією формування дослідницької компетентності у процесі підготовки кадрів вищої кваліфікації.

Безумовно, розвиток інноваційної економічної системи вимагає переорієнтації процесу підготовки майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури. Саме під час навчання в аспірантурі відбувається формування основних педагогічних та дослідницьких компетенцій, від рівня розвитку яких у подальшому залежатимуть професійні та особистісні орієнтири педагога.

Провідною складовою навчання аспірантів виступає дослідницька діяльність, що слугує формуванням творчої особистості, орієнтованої на досягнення конкретних наукових результатів, здатної обґрунтовано та ефективно вирішувати теоретичні та прикладні наукові проблеми, послуговуючись накопиченим дослідницьким потенціалом та наявними теоретико-методологічними знаннями.

Зміст дослідницької діяльності ґрунтується на новій парадигмі розвитку суспільства, сприйнятті тенденцій розвитку освіти, усвідомлення нових векторів педагогічної діяльності, участі в реалізації нових ідей в освітньому просторі.

Цінними у межах наших наукових розвідок є міркування І. Підласого, який дослідження в педагогіці розглядає як процес і результат наукової діяльності, спрямованої на отримання суспільно значущих нових знань про закономірності, структуру, механізми освіти та виховання, теорію та історію педагогіки, методику організації навчально-виховної роботи, її зміст, принципи, методи та організаційні форми [1, с. 197].

Дослідницьку компетентність майбутнього доктора філософії розглядаємо як невід'ємну складову професійної освіти через інтегральний ієрархічний взаємозв'язок ключових,

базових та спеціальних компетенцій, що в сукупності виявляються в здібності й готовності до цілеспрямованого пошуку, вивчення явищ, генерування нових наукових знань та їх застосування в практичній діяльності.

Аналіз якості підготовки до науково-дослідницької діяльності майбутніх докторів філософії дозволяє розглядати дослідницьку компетентність як сукупність складових, а саме: дослідницькі навички (здібність бачити й встановлювати актуальність досліджуваної проблеми, систематизувати теоретичні ідеї, наявність критичного мислення тощо); дослідницька культура (дотримання етичних дослідницьких норм та правил академічної доброчесності тощо); самоменеджмент та самоефективність (інноваційний підхід до дослідження, гнучкість розуму, ініціативність, самодисципліна, сформованість смислової сфери, наявність особистісних ресурсів, що сприяють досягненню поставленої мети тощо); комунікативні навички (чіткість змісту дослідження, ясність та логічність викладу думок тощо).

Формування дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури передбачає:

- введення аспірантів та професорсько-викладацький склад у єдиний методологічний та науковий простір;
- формування концепції особистісного й професійного розвитку та саморозвитку всіх учасників освітнього простору;
- сприяння усвідомлення майбутніми науковцями методологічної культури, правил академічного письма та дотримання принципів академічної доброчесності, розуміння ціннісно-смислового змісту наукової діяльності;
- трансформацію науково-педагогічних ідей та теоретичних знань у конкретні інноваційні технології.

Таким чином, постає необхідність підготовки майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури, здатних до активної науково-пошукової, креативної діяльності, самореалізації та конкурентоспроможності, професійної та наукової мобільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дрозд К.В., Проектирование образовательной среды: учеб. Пособ. Для бакалавриата и магистратуры / К.В. Дрозд, И.В. Плаксина. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 437 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА.

*Соловійова Олена Юріївна,
викладачка фізики та астрономії, викладачка вищої категорії,
Бахмутський коледж транспортної інфраструктури.*

Професійний розвиток педагога - необхідна умова роботи викладача. Зупинившись на досить високому рівні, педагог неодмінно виявиться відкинутим назад; саме тут, як у Льюїса Керролла в «Алісі в країні чудес», необхідно чимдуж бігти вперед, щоб хоча б залишатися на місці!

І саме ІКТ допомагають педагогу йти в ногу з часом, урізноманітнити свої заняття, використовувати новітні методики в роботі, завдяки цьому залишаючись завжди цікавим своїм студентам. На допомогу викладачу фізики, астрономії для організації занять за

допомогою комп'ютера сьогодні існує безліч навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки, Інтернет.

Виділимо основні напрями застосування комп'ютерної техніки на заняттях з фізики та астрономії: підготовка друкованих роздаткових матеріалів; мультимедійний супровід пояснення нового матеріалу; інтерактивне навчання в індивідуальному режимі; проведення комп'ютерних лабораторних робіт; обробка студентами експериментальних даних; контроль рівня знань з використанням тестових завдань. [1]

ІКТ — це не тільки і не стільки об'єкт для вивчення в школі, ІКТ — це інструмент для створення навчального середовища. [3] Інформаційне освітнє середовище є важливим чинником, що забезпечує необхідну якість освіти і надає необхідні умови для розвитку всіх суб'єктів освітнього процесу. Міжнародний досвід використання сучасних інформаційних технологій в освіті доводить необхідність застосування програмного забезпечення з різними моделями розробки. [4]

Я використовую інформаційно-комунікативні технології у своїй педагогічній роботі практично постійно; саме вони допомагають моїм студентам займати призові місця в науково - практичних конференціях, показувати високі результати як на внутрішньовузівських, регіональних олімпіадах з фізики, так і на олімпіадах-онлайн, таких, як олімпіади «Всеосвіти».

Однак, зараз я хотіла б особливо відзначити застосування тестових завдань для контролю рівня знань студентів на всіх етапах заняття. Зацікавившись цим питанням, я опанувала інтернет-курси «Нові технології оцінювання та контролю знань» на сайті «Уміти вчитись», курси «Інтернет-ресурси для опитування та тестування» на сайті «Всеосвіти»; почала використання додатка «Plikers» на заняттях з фізики та астрономії.

Використання додатка Plikers дозволяє здійснювати оцінювання лише за допомогою одного комп'ютера з підключенням до мережі Інтернет, смартфона або планшета і карток багаторазового використання з персоніфікованими QR-картками.

IV науково-практична конференція «Науковий пошук молоді - курс на майбутнє»

Використання додатка «Plickers» на відкритому занятті.

За допомогою додатка Plickers можливо проводити фронтальне опитування в кінці та на початку заняття, тестування подачі матеріалу, перевірки роботи. Plickers дозволяє реалізувати безперервний моніторинг знань, і це забирає небагато часу.

Створення навчального середовища за допомогою ІКТ - це найважливіша умова професійного розвитку педагога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрук В.В. Використання інформаційних технологій на уроках фізики. Методичні рекомендації.// URL:http://kabfiz-roippo.at.ua/Seminar/Book_AVV.pdf.
 2. Соловйова О.Ю. Використання комп'ютерних технологій у курсі фізики. //Фізика в школах України. – Основа, 2009, №3, 20ст.
 3. Новосельський М.А., Совгира С.М. Викладання фізики з елементами інформаційно-комунікаційної технології на уроках фізики. Творча майстерня для учителів фізики. Черкаси, 2014.//Інтернет ресурси.
 4. О.Є. Кравчина, 2010 ISSN 2076-8184. Інформаційні технології і засоби навчання. 2010. №6 (20). Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html> УДК 371:004.9
- Особистий сайт викладача:
<https://elenasolovieva.jimdo.com/> - Про природу речей – або просто – вчимо фізику. Сайт Соловйової Олени Юріївни. Сайт викладача фізики та астрономії.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВПРАВ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

*Груба Тетяна Петрівна,
майстриня виробничого навчання,
ДНЗ «Крижопільський професійний будівельний ліцей»*

Технологія розвитку критичного мислення

Технологія розвитку критичного мислення формує творче мислення, сприяє розвитку креативності. Критичне мислення необхідне під час розв'язування проблемних задач, формулювання висновків, оцінювання та прийняття рішень.

Сприймання, розуміння, усвідомлення та засвоєння навчальної інформації вимагає активної розумової діяльності, у тому числі критичного мислення. Критичне мислення – складний процес, який починається з ознайомлення з інформацією, а закінчується прийняттям рішення. Критичне мислення проявляється:

- у здатності людини самостійно аналізувати інформацію;
- умінні бачити помилки або логічні порушення у твердженні різних авторів;
- аргументувати свої думки (змінювати їх, якщо вони неправильні, і відстоювати, якщо вони вірні);
- прагненні до пошуку оптимальних і аргументованих рішень.

Ігрові технології навчання

Ігрові технології навчання відрізняються від інших технологій тим, що гра: це добре відома, звична й улюблена форма діяльності для людини будь-якого віку:

- ефективний засіб активізації;
- мотиваційна за своєю діяльністю;
- дозволяє вирішувати питання передачі знань, умінь, навичок;
- багатофункціональна, її вплив на учня неможливо обмежити одним аспектом;
- переважно колективна, групова форма роботи;
- має кінцевий результат (матеріальний, моральний, психологічний);
- має чітко поставлену мету й відповідний педагогічний результат.

Гру як метод навчання, передачі досвіду старших поколінь молодшим люди використовували з давніх-давен. Широке застосування гра знаходить у народній педагогіці, у дошкільних і позашкільних установах. У сучасних закладах освіти, що роблять ставку на активізацію та інтенсифікацію навчального процесу, ігрова діяльність використовується в таких випадках:

- як самостійні елементи в технології для засвоєння поняття, теми та навіть розділу навчального предмета;
- як елемент більш загальної технології;
- як урок або його частини (введення, контроль); як технологія позакласної роботи.

Технологія особистісно орієнтованого навчання

Технологія особистісно орієнтованого навчання спрямована на особистість. Це означає максимальну індивідуалізацію і диференціацію навчального процесу, побудову його на діагностичній основі. Але кожний майстер має свою систему роботи. Це його особистий шлях в професійній діяльності його особистий набір психологічних, змістових, конструктивних компонентів, дослідницьких умінь, здібностей, рівнів їх виявлення тощо. Готовність майстра до творчого пошуку разом з учнями, уміння створювати атмосферу продуктивного пізнання на уроці залежать від його обізнаності та володіння арсеналом педагогічних умінь та навичок, знання предмета, глибокого інтересу до нього. Лише на основі цього майстер може творчо використовувати навчальні та виховні прийоми, комбінувати їх, впроваджувати нові методики, виробляти нові, нестандартні прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів. Це здійснюється на основі особистісного підходу у навчанні до кожного учня, використанні можливостей предметних модулів, розвитку ініціативи і творчості, використанні нестандартних форм навчання.

Головна мета даної технології – подолання відчуження учня від довкілля та надання йому можливості самому активно освоювати його. Тільки в процесі самостійної діяльності в дитини можуть бути сформовані навички безперервного інтелектуального саморозвитку. Важливим для майстра є опанування вміннями повсякчас ставити учня в такі умови, коли він самостійно прийме рішення.

У центрі уваги педагогів повинен перебувати не середній учень, а кожен ліцеїст як особистість у своїй унікальності. Навчання повинно орієнтуватися на учня, який свідомо ставиться до всіляких засобів пізнання.

Проектна технологія

Метод проектів застосували російські педагоги на початку ХХ ст. Проект – цільовий акт діяльності, в основі якого лежать інтереси дитини.

Навчальне проектування орієнтоване перш за все на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну або групову, яку учні виконують впродовж визначеного відрізка часу.

Технологія проектування передбачає розв'язання учнем або групою учнів якої-небудь проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з другого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, творчості.

Проектна технологія передбачає використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів.

Суть проектної технології – стимулювати інтерес учнів до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань, та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування надбаних знань.

Робота над проектом – практика особистісно орієнтованого навчання в процесі конкретної праці учня, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів. Ця робота включає усвідомлення учнем мети, оформлення задуму, розробку організаційного плану, роботу за планом, підбиття підсумків у вигляді письмового звіту.

Метою навчального проектування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проектної діяльності учня.

Завдання:

- Не лише передати учням суму тих чи інших знань, а навчити здобувати ці знання самостійно, вміти застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань.
- Сприяти учневі у здобутті комунікативних навичок, тобто здатності працювати у різноманітних групах, виконуючи всілякі соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника тощо).
- Розширити коло спілкування дітей, знайомство з іншими культурами, різними точками зору на одну проблему.
- Прищепити учням уміння користуватися дослідницькими прийомami: збирати необхідну інформацію, вміти її аналізувати з різних точок зору, висувати різні гіпотези, вміти робити висновки.

Інформаційно-комп'ютерні технології

Інформаційно-комп'ютерні технології – це сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі і подання інформації за допомогою комп'ютерів і комп'ютерних комунікацій.

Методи інформаційно-комп'ютерних технологій навчання:

- традиційна модель навчання (фрагментарне використання комп'ютера на уроках як тренажера або для демонстрації; контроль знань і тестування; дослідницька робота учнів у позаурочний час тощо);
- нетрадиційна модель навчання (дослідницька робота в комп'ютерних лабораторіях, обчислювальні експерименти, телекомунікаційні навчальні проекти, дистанційне навчання, використання гіпертекстових довідкових систем із можливістю виходу у світову інформаційну мережу).

Основною метою ІКТ навчання є підготовка учнів до повноцінної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРЕДМЕТУ «ФІЗИКА» У ВНЗ I-II РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ

*Кожухар Ольга Анатоліївна,
викладачка,*

Медичне училище ім. В. О. Жуковського

Навчання на заняттях з фізики не можна уявити тільки у вигляді теоретичних занять, необхідно підтримувати інтерес до предмету, використовувати різноманітні шляхи та методи стимулювання навчальної діяльності студентів.

Сучасне заняття з фізики дає можливість самостійно студентам набувати нові знання. Самостійна діяльність у пошуку та відборі інформації є сьогодні важливим засобом мотивації, умовою розвитку особистості.

Розвиток вітчизняної освіти в сучасному світі викликає необхідність використовувати на заняттях інноваційні технології (ІТ) як засіб організації навчальної діяльності студентів, який повинен сприяти їх адаптації у сучасному світі.

До основних функцій інноваційної діяльності викладача відносяться прогресивні зміни викладацького процесу та його компонентів:

- зміни у меті;
- зміни у змісті освіти;
- новітні принципи навчання;
- нові ідеї виховання;
- зміна засобів та методів навчання тощо.

В залежності від того, у якій області відбуваються зміни, можна виділити наступні інноваційні процеси:

- у змісті освіти;
- у технологіях;
- в організації;
- в системі управління.

ІТ навчання фізики (дослідні, ігрові, дискусійні, проектні тощо) повинні включати такі види діяльності студентів, які характеризуються їх суб'єктивною позицією на занятті, так як діяльність студентів визначається не тільки змістом та структурою фізичних знань та їх індивідуальними потребами та інтересами.[1]

Наприклад: система фронтального експерименту – це сукупність звичайних та віртуальних лабораторних робіт, програмного та методичного забезпечення їх проведення, творчих індивідуальних задач. Таким чином, наглядно це може уявити у такому вигляді:

Система фронтального фізичного експерименту

В якості методичного забезпечення використовуються матеріали підручника, зошита з друкованою основою.

В якості індивідуальних творчих завдань студентам пропонується створення найпростіших саморобних приладів.

Для проведення віртуальних лабораторних робіт використовується комп'ютерний продукт

«Віртуальна фізична лабораторія 10-11 кл.» корпорації «Квазар – Мікро».

Дані інновації у методиці проведення лабораторних робіт з предмету дозволяють студенту розвивати інтелектуальні здібності; збагачувати предметні та загальні компетентності (аналітичні, дослідницькі, інформаційні), розвивати рефлексивні вміння (осмислення, відповіді на питання), навички роботи у співробітництві, збільшувати мотивацію у навчанні. [2]

Наслідком представленої схеми, на мій погляд, в першу чергу, є придбання студентами навиків самостійного пошуку відповідей на поставлені питання, самостійне рішення проблемних ситуацій, вміння аналізувати факти, узагальнювати та робити логічні висновки. Освоєння студентами таких вмінь, які дозволяли би їм визначати свою мету, приймати рішення та діяти у типових та нестандартних ситуаціях.

Таким чином, при реалізації інноваційних методів навчання, «з'являється» новий викладач із сучасними вимогами до проведення заняття, а разом з ним і сучасний студент, який живе у світі високих технологій, якій володіє багатьма здобутками науково-технічного прогресу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В. Возна. Сучасні інноваційні технології у навчанні фізики в середній школі // Наукові записки. - 2017. - № 3. - С.52-55.
2. В. Овчаренко. Інноваційні технології навчання фізики/ // Наукові записки. - 2017. - № 4(II). - С.174-177.

САМООСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Пелипань Яна Миколаївна,
викладачка, Лубенський лісотехнічний коледж
Полтавської області*

Самоосвіта - одна з форм підвищення професійної майстерності педагога. Вона є необхідною умовою його професійної діяльності [1].

Суспільство завжди ставило і буде ставити перед викладачем високі вимоги. Для того, щоб вчити, потрібно знати більше, ніж інші.

На зміну колишнього стилю життя, приходить новий життєвий стандарт: «Освіта для всіх, освіта через усе життя ...» [1]. Тому сьогодення вимагає глибоких і стрімких змін у самоосвіті викладача.

Одним з показників професійної компетентності педагога є його здатність до самоосвіти, прагненні до зростання та самовдосконалення.

Викладач ХХІ століття:

- гармонійно розвинена, внутрішньо багата особистість, яка прагне до духовного, професійного, загальнокультурного росту;
- відбирає найефективніші прийоми, засоби та технології навчання і виховання для реалізації поставлених завдань;
- організовує рефлексивну діяльність;
- володіє високим ступенем професійної компетентності;
- постійно вдосконалює свої знання та вміння, займається самоосвітою, володіє багатогранністю інтересів. [1]

В.О.Сухомлинський писав: «Немає людей більш допитливих, невгамовних, більш одержимих думками про творчість, як викладачі. Оскільки творчість – це діяльність, результатом якої є щось якісно нове, неповторне, оригінальне і навіть суспільно-унікальне, то кожного педагога турбує питання: як сформувати здібність до творчої роботи, і як підтримувати світоч творчості, щоб він якомога довше не загасав, і давав плоди» [2].

Психологи доводять, що кожна особистість потребує досягнень. Прагнення до успіху – процес керований, а для самовдосконалення – природний, даний нам від народження [2].

Професійний розвиток педагога здійснюється через самоосвіту, активну участь у різноманітних методичних заходах, що проводяться в навчальному закладі і за його межами.

Основним орієнтиром самоосвітньої діяльності викладача на сьогодні є робота над індивідуальною науково-методичною проблемою, яка, в основному, поставлена перед ним як післякурсове завдання або пов'язана із науково-методичною проблемою навчального закладу. У контексті методичної теми, професійних інтересів педагога визначають для себе проблему самоосвітньої діяльності. Вся робота освітян – це пошук, який передбачає постійне удосконалення, а отже, і постійне оновлення свого педагогічного і методичного арсеналу. [3]

Сучасний викладач без високого рівня психолого-педагогічної грамотності, інтелектуальної й емоційної культури не може розраховувати на успіх у власній професійній діяльності. Адже він залучає до активного освітнього середовища, сприяє формуванню потреби подальшого самопізнання, творчого саморозвитку та формуванню об'єктивної самооцінки вихованців. [4].

Отже, самоосвіта – це одна зі складових професійного розвитку педагога. Процес самоосвіти є оптимальним шляхом формування професійної компетентності педагогів за умови, що вона – не самоціль викладача, а сходи́нка для досягнення вищого покликання – навчати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шишкіна Л.М. Самоосвіта педагога- необхідність сучасного суспільства: Методичний посібник. - Алчевськ: ВПУ-40, 2013. – 23с.
2. <http://osvita.ua/school/method/7151/>
3. https://www.slideshare.net/metodist_selid/ss-79245776
4. Наталя Безлюдна, Наталка Дудник «Самоосвіта в процесі професійної діяльності майбутнього педагога», журнал «Проблеми підготовки сучасного вчителя № 12, 2015»

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЧЕРЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ CLIL

*Карєва Світлана Вікторівна,
вчителька,
ЕЗОШ №7*

У сучасній економіці, виграють ті, хто вміють застосовувати свої знання з декількох дисциплін. У ХХІ ст. конкурентоспроможним на ринку праці є фахівець, який володіє не тільки фаховими знаннями, а ще й має знання іноземних мов. Сьогодні одним із завдань в освіті є формування в учнів міжпредметної компетентності, яка спрямована на розвиток здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях та долати фрагментарність у навчанні. Саме на це і спрямована методика CLIL.

Термін CLIL з'явився завдяки Д. Маршу та означає інтегроване вивчення іноземної мови та предмету. Методика CLIL може бути застосована для впровадження в різні навчальні плани з різним змістом предметних досліджень [1].

Концепцією «Нова українська школа» визначено, що методичним підґрунтям для навчання іноземної мови є компетентнісний підхід [2]. Міжпредметні компетенції формуються на перетині двох і більше предметів. Навчальними програмами з іноземних мов ключова компетентність «Основні компетентності у природничих науках» визначається як вміння описувати іноземною мовою природні явища, технології, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини [3]. Навчальними програмами з географії ключова компетентність «Спілкування іноземними мовами» окреслена як уміння «використовувати іншомовні навчальні джерела для отримання інформації географічного змісту, описувати іноземними мовами, аналізувати та оцінювати роль природних явищ у сучасному світі, доречно використовувати географічні поняття та найуживаніші терміни в усних чи письмових текстах, читати та тлумачити географічну термінологію іноземними мовами» [4].

Отже, компетентнісний потенціал цих двох предметних галузей і робить можливим формування міжпредметної компетентності на перетині предметів географія, англійська та німецька мови.

На основі вищесказаного виникла ідея забезпечити розвиток міжпредметних компетентностей в учнів 7-х класів на уроках вивчення іноземних мов та географії через застосування методики CLIL. З цією метою вчителі реалізують міжпредметний проект

“Шість континентів - один світ”.

Проект має міжпредметну спрямованість: ознайомлення з континентами світу (географія); обчислення вартості подорожі (математика); розвиток умінь роботи із веб- сторінками, створення навчальних пояснювальних відео (інформаційні технології); формування вміння спілкування іноземними мовами (англійська, німецька); відчуття себе громадянином світу (громадянська освіта). В рамках даного міжпредметного проекту учні здійснюють подорож літаком навколо світу, готуючись до виконання ролі двомовного гіда-перекладача. Учні самостійно планують маршрут подорожі, заповнюють апікаційну форму, збирають валізу з необхідними речами. На кожному континенті вони вивчають найцікавіші факти, які їм знадобляться у професії гіда-перекладача. В рамках проекту учні проводять досліді та експерименти, роблять висновки на основі власного практичного досвіду. Міжпредметний проект закінчується проведенням шкільного свята «Ми в світі».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jarvinen, H. Acquisition of English in content and language integrated learning at elementary level in the Finnish comprehensive school [Текст] / H. Jarvinen. – Turku : University of Turku. – 1999.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / МОН України ; рішення колегії МОН України від 27.10.2016. - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>, вільний. - Назва з екрану.
3. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова [Електронний ресурс] / МОН України ; Наказ МОН України від 07.06.2017. №804 // Освітній портал Super urok-ua.com : сайт. - Режим доступу: <https://super.urok-ua.com/navchalni-programi-2017-inozemni-movi-5-9-klasi/>, вільний. - Назва з екрану.
4. Навчальні програми 2017. Географія (6-9 класи) [Електронний ресурс] // Освітній портал Super urok-ua.com : сайт. - Режим доступу: <https://super.urok-ua.com/navchalni-programi-2017-geografiya-6-9-klasi/>, вільний. - Назва з екрану.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У КООРДИНАТАХ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Драгієва Людмила Василеня,
старша викладачка*

Основною метою сучасної освіти є розвиток критичного мислення учня. Це пояснюється тим, що від учнів потрібно не просте знання будь-яких фактів, а здатність користуватися набутими знаннями; не кількість отриманої інформації, а вміння відбирати, сортувати і моделювати певний обсяг інформації. Більш того, критичне мислення сприяє розвитку особистісного росту вчителя, оскільки для вчителя важливо знати не лише думку дитини, а й хід його думок.

Аналіз досліджень проблеми формування критичного мислення доводить той факт, що здатність мислити критично це не вроджена ознака і не дар божий, як власне і розумові здібності людини, а величезне поле для щоденних тренувань і розкриття інтелектуального потенціалу. Саме тому доречно проаналізувати процес формування та розвитку критичного мислення в сучасній педагогічній науці, який є тривалим та

непростим.

Критичне мислення – особлива форма психічної діяльності людини; це вміння активно, творчо, індивідуально сприймати інформацію, оптимально застосовувати потрібний вид розумової діяльності, різносторонньо аналізувати інформацію, мати особисту незалежну думку та вміти коректно її відстоювати, вміти застосувати здобуті знання на практиці.

Навчити дітей мислити критично — означає правильно поставити запитання, направити увагу в правильне русло, вчити роботи висновки та знаходити рішення. Для того, щоб кожна дитина могла розвинути свої творчі можливості, необхідне розумне керівництво з боку вчителя. Тож, критичне мислення формує творче мислення.

Проблемою сьогодишньої освіти та сучасного учня стає відсутність мотивації до пізнавальної діяльності, учнів, причина якої постає в недостатньо високому рівні розвитку мислення та перш за все – критичного, оскільки воно є дуже важливим для сучасної особистості, яка входить у новий вік з новим обличчям пізнавальної культури.

Формування та розвиток критичного мислення повинно йти не стихійно, а систематично під керівництвом вчителя, в тому числі при розвитку комунікативної компетенції в усіх її складових [1, с. 539].

Розв'язання проблеми підвищення мотивації учнів до процесу навчання стає можливим за умови перегляду змісту та технології навчання. Нам здається актуальним використання таких форм та методів навчання, як критичний аналіз ситуацій, діалог, рольові та ділові ігри, тренінги, мозковий штурм та ін. [2].

До педагогічних умов формування критичного мислення відносяться наступні [3]: включення в освітні стандарти і програми цілей формування мислення і змісту, що сприяє умовам розвитку критичності розуму; виділення професійних компетенцій і системи умінь і навичок логічно і критично мислити. Доцільно додати ще декілька умов: підготовка викладацького складу, що володіє професійними компетенціями в області логічного і критичного мислення, знаннями про методи та способи їх формування; координація досліджень в області розвитку мислення і обмін досвідом дослідників і викладачів про інновації в технологіях формування критичного мислення через публікації, конференції, семінари, майстер класи та спеціальні проекти.

Отже, поліаспектність критичного мислення дозволяє розвивати професійну компетентність майбутнього випускника, що і модернізує освітній процес.

Здатність критично мислити є навичкою, яку треба формувати, розвивати в навчальному середовищі; багато чого залежить від педагога (наскільки він забезпечив необхідні умови для розвитку критичного мислення). Але відповідальність за власне навчання та застосування критичного мислення, врешті, лежить на самих учнях. Середовище, створене викладачем на уроці, має надавати необхідні умови для критичного мислення, але мислити мають самі учні. Також дуже важливим є те, що «критична особистість» - поняття динамічне, тому її треба формувати і розвивати, використовуючи для цього ефективні засоби, методи та прийоми розвитку критичного мислення дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кучерук О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика : Монографія. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2011. – 420 с.
2. Ефєрова А. Р. Педагогические условия формирования критического мышления студентов в общеобразовательном процессе технического вуза : автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «общая педагогика, история педагогики и образования» / Ефєрова Аделя Рафиковна – Воронеж, 2010. – 25 с.
3. Логинова А. А. Условия формирования критического мышления как средства обеспечения информационно-психологической безопасности личности // Научно-

НОВІТНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ: «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС»- АКТИВНА ФОРМА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

*Драгомерецька Людмила Валентинівна,
вчителька,
Чернівецька ЗОШ І-ІІІ ст 31*

Сучасний етап реформування освіти, зміна освітньої парадигми, вимагають певного переосмислення усього позитивного досвіду, накопиченого вітчизняною педагогічною школою.

Сьогодні вже неможливо уявити традиційне заняття з іноземної мови без застосування сучасних технічних засобів навчання. Проте з'являються нові педагогічні технології їх застосування, які перевертають традиційні способи роботи з учнями, наприклад комбіноване навчання (blended learning). Одним із оригінальних компонентів цієї технології є модель перевернутого навчання, або "flipped learning", суть якої полягає в зміні змісту навчальної діяльності в аудиторії і домашньої роботи з метою залучити учнів до реальної активної комунікативної діяльності на занятті. Також, модель перевернутого навчання використовується для організації самостійної навчальної діяльності учнів з освоєння програмового або додаткового навчального матеріалу.

Технологія Flipped Classroom («перевернутий клас») була придумана 2007 року педагогами Джонатаном Бергманом і Аароном Семс. Використовувалася в середній школі, спочатку з метою надання допомоги учням, які пропустили заняття. Спочатку Д. Бергман і А. Семс створювали PowerPoint презентації матеріалів своїх уроків з дикторським супроводом. Потім на зміну презентаціям прийшли авторські відеоролики. Далі педагоги швидко усвідомили, що підхід попередньої онлайн подачі теоретичного матеріалу вивільняє аудиторні години, які корисно задіяти для більш ретельного опрацювання навчального матеріалу вже при особистому контакті на заняттях.

Онлайн лекції почали поширюватися. Метод набув популярності завдяки широкому використанню нових технологій і став використовуватися у викладанні англійської мови.

Переваги «перевернутого» класу:

- значна економія часу, що дозволяє відпрацьовувати матеріал в групах / парах під наглядом викладача. Замість 20 хвилин практики 40 хвилин уроку на відпрацювання. На думку основоположників методу, викладач не витрачає час на лекційні пояснення;
- при вивченні матеріалу учні вчаться мислити критично. Цей метод передбачає більшу самостійність;
- можливість реалізувати більш індивідуальний підхід при роботі з групою. Кожному учневі необхідно певний час на обробку інформації. Хтось «схоплює» на льоту, а комусь краще повторити декілька разів. Завдяки самостійному опрацюванню теми можна приділяти часу стільки, скільки потрібно, щоб усвідомити матеріал і засвоїти його в зручному темпі;
- відмінно підходить для повторення, адже завжди можна прослухати лекцію про відмінності Present Perfect and Past Simple. Викладач навіть у записі пояснить доступніше, ніж написано в підручнику;
- для тих учнів, які пропустили урок, тепер не потрібно індивідуально пояснювати матеріал - є відео;

- учні можуть використовувати більшу кількість додаткових джерел при самостійній підготовці вдома: інтернет, домашні книги, словники і т. д.

Недоліки «перевернутого» класу:

- зміна програми навчання і трудомісткість створення відеолекцій для викладача, необхідність бути технічно підкованим. Не всі лекції можна знайти в запису тому, що для кожного рівня є своя програма;
- не підходить для невмотивованих студентів, які всіляко уникають виконання домашнього завдання. На постійній основі метод flipped classroom не завжди спрацює з групами.
- не всі учні звикли працювати самостійно, їм незвично вивчати матеріал без викладача.

Таким чином, технологія перевернутого навчання передбачає зміну ролей як учня, так і викладача. Учні беруть на себе відповідальність за власні знання та компетенції, мають стимул до подальшої творчості і практичного застосування набутих знань. А вчитель, застосовуючи ІКТ та інновації відповідно до сучасних вимог життя суспільства, удосконалюють власний рівень науково-методичної підготовки і створюють умови для активної співпраці усіх учасників навчального процесу.

УРОКИ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛЯ- СЛОВЕСНИКА

*Войтюк Людмила Михайлівна,
вчителька української мови та літератури*

Об'єктивні закономірності розвитку сучасної освіти вимагають від учителя-словесника переосмислення змісту, форм та методів викладання української літератури в середній школі, що сприяє професійному зростанню педагога. Як зазначав В. Сухомлинський, «учитель повинен знати й відчувати, що на його совісті – доля кожної дитини» [4, с.213]. Педагог має цікаво організовувати заняття й добре орієнтуватися в подіях, у літературному процесі, у сучасних технологіях.

Як учитель має зацікавити дітей? Як викликати інтерес до читання художніх творів? Цьому сприяють уроки позакласного читання.

Мета статті – дослідити вплив уроків позакласного читання на професійне зростання вчителя-словесника.

Проблема уроків позакласного читання не нова. У методиці літератури вона знайшла висвітлення в працях О.Куцевол, Л.Кисілевської-Ткач, Є.Пасічника тощо [2; 1; 3].

Зокрема, Є.Пасічник у книзі «Українська література в школі» рекомендує різноманітні форми роботи на уроках позакласного читання [3].

Л.Кисілевська-Ткач у праці «Нарис методики навчання української літератури зазначає, що «учитель літератури мусить мати вроджену емоційність, розвинену уяву та творчу фантазію... Треба спочатку самому перечитати даний твір, щоб потім могли викладати подібні враження в учнів» [1, с. 95].

Саме уроки позакласного читання значною мірою сприяють професійному зростанню словесника. Це пов'язано насамперед із тим, що вчитель при підготовці до таких занять не обмежений рамками шкільної програми, а має можливість самостійно підібрати художній твір, визначити тему, тип уроку, форми й методи заняття.

Наприклад, у 8 класі доцільно провести урок «Щастя очима дітей» за оповіданням

Грицька Григоренка «Чужим щастям». Щоб зацікавити школярів, заняття доцільно організувати у формі уроку-пошуку. Такі прийоми, як «Передбачення», «Родинний ланцюжок», «Продовж речення» сприятимуть кращому засвоєнню учнями прочитаного.

Проблема СНІДу залишається болючою, актуальною в наші дні. Як потрібно ставитися до людей, хворих на цю страшну недугу? Як уберегтися від СНІДу? Учителю допоможе старшокласникам зрозуміти це, запропонувавши прочитати книгу Світлани Талан «Коли ти поруч». Доречно буде використати на уроці такі вправи, як «Деталь-підказка» (квіти на стелі, «Озеро кохання»), «Життєва піраміда» (використати кубики та ляльку), «Маркетолог» (презентація про відомих людей) тощо...

Ще один твір С.Талан – «Розколоте небо» – варто проаналізувати в 11 класі, бо він сприятиме вихованню в школярів почуття патріотизму, поглибить знання з історії України. Заняття під назвою «Хто ми?» доцільно організовувати як урок-мандрівку в минуле. Потрапити в минуле учням допоможе ластівка, велике зображення якої варто прикріпити на дошці.

Творчого підходу словесника вимагає й підготовка до уроку за твором Т. Пахомової «Я, ти і наш мальований і немальований Бог». Знання історії українського та інших народів, шанобливе ставлення до людей різних національностей, уміння зацікавити навчальним матеріалом, використання ІКТ – усе це стане невід'ємною складовою підготовки педагога до заняття.

Щодня на небосхилі української літератури з'являється нове ім'я. Педагог має розгледіти справжній талант і донести його значення до дитячих душ. Та зробити це зможе тільки справжній майстер своєї справи. Не варто забувати, що уроки позакласного читання – важливий чинник педагогічного зростання словесника. Учителю, усе у твоїх руках!

Відшукай, донеси справжні скарби мистецької спадщини до людей!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кисілевська-Ткач Л. Нарис методики навчання української літератури / Л. Кисілевської-Ткач // Українська література у вищих класах шкіл українознавства. – Нью-Йорк: Видавництво шкільної ради, 1983. – с.95.
2. Куцевол Ольга. Позакласне читання як творча діяльність учнів / О.М. Куцевол // Українська мова й література в середніх школах Є. Гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – №3. – с. 70-82.
3. Пасічник Євген Андрійович. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах / Євген Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000.
4. Сухомлинський Василь Олександрович. Вибрані твори в 5 томах. Духовний світ школяра / Василь Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1976. – с. 209-396.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

*Губар Олена Миколаївна,
методистка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти
КЗ»ЖОППО»ЖОР*

Інклюзивне навчання з кожним роком стає все актуальнішим в Україні. Насамперед, це пов'язано з тим, що кількість дітей, які потребують тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі, неухильно росте. Актуальні напрямлення сьогодення у сфері інклюзії – це важливість принципів, які забезпечують якісне та ефективне навчання

кожної дитини, враховуючи особливості її розвитку. Один із таких принципів стосується підготовки педагогічних кадрів. Для ефективної діяльності у сфері навчання дітей з особливими освітніми потребами вони мають володіти відповідними цінностями, відношенням та компетенціями. Дуже важливо, щоб кожен фахівець у сфері освіти міг організувати освітній процес та супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання, спираючись на використання теоретичних знань і практичних умінь, отриманих під час перебування на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників, тренінгів, семінарів, конференцій, стажувань та тощо. Таким чином, необхідно в післядипломну підготовку вчителів впровадити програми, які забезпечать комплексний підхід до розв'язання питання інклюзивної освіти та дадуть можливість її подальшому розвитку в Україні. А саме треба формувати психологічну готовність кожного вчителя до взаємодії з дитиною з особливими освітніми потребами. Така психологічна готовність формується через проведення тренінгових занять, лекторіїв, семінарів, консиліумів, виступів тощо, зміст яких спрямований на подолання упередженого ставлення до дітей з ООП, руйнування міфів і стереотипів. Адже багато вчителів загальноосвітніх шкіл, на жаль вважають, що діткам з особливостями у розвитку не місце поруч з дітьми, які не потребують додаткової підтримки в освітньому процесі.

Таке ставлення обумовлюється тривалим домінуванням у системі освіти медичного підходу до розуміння особливостей розвитку та навчання таких дітей. Основним положенням було визнання їх недостатності, обмеженості. Оскільки педагог своїм ставленням до таких учнів моделює очікувану від учнів поведінку, важливо саме його підготувати, як правильно навчати дітей з обмеженими можливостями. Необхідно працювати з педагогами щодо уникнення використання медичної термінології, що на превеликий жаль, застосовується вчителями при звертанні до діток з ООП. Формування толерантного ставлення до дітей з порушеннями у розвитку допоможе педагогічним працівникам створити сприятливе середовище для розкриття потенціалу кожної дитини. Зрозуміло, що ніякі заходи, щодо навчання дорослих не допоможуть, якщо сама людина не захоче вчитися працювати по новому, так як цього вимагає наш час. Зростання професійної компетентності передбачає готовність до застосування нових ідей в освіті, здатність безперервно навчатися, знаходитись у постійному творчому пошуку. Але педагогічне зростання вчителя має відбуватися не тільки завдяки набуттю теоретичних знань і практичних умінь, але й розвитку навичок практичних дій у сучасному інформаційному світі. З всього вище записаного, можна зробити висновок, що професійне зростання вчителя є складним особистісно-професійним явищем, яке виявляється в діяльності й не може бути відокремлена від конкретних умов: нові вимоги професійної діяльності педагога висувають нові вимоги до його компетентності, наповнення її складових.

ВАРІАТИВНИЙ МОДУЛЬ «ПАУЕРЛІФТИНГ» НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ ПРОФІЛЬНОГО РІВНЯ

*Літус Руслан Іванович,
старший викладач кафедри фізичного виховання
Бердянського державного педагогічного університету*

В даний час в теорії та практиці фізичного виховання найбільш гостро стоїть проблема вдосконалення фізичної підготовленості юнаків в старшій школі.

В останнє десятиліття бурхливими темпами розвивається такий напрямок силової спрямованості, як пауерліфтинг (силове триборство). Український пауерліфтинг високо цінують на теренах Європи та світу, національна федерація пауерліфтингу України має у своїй збірній чемпіонів та рекордсменів континентального та світового рівня, переможців

всесвітніх ігор. Проводяться найрізноманітніші турніри: всесвітні ігри, чемпіонати світу, Європи, країн, регіонів, міст, вузів, ДЮСШ і т.п., не тільки за класичним варіантом (силове триборство) але і в окремих вправах (наприклад, в жимі штанги лежачи). У змаганнях беруть участь люди різного віку: від підлітків до ветеранів, чоловіки і жінки, а також люди з порушеннями в стані здоров'я (з 1964 пауерліфтинг включений в програму Параолімпійських Ігор як «важка атлетика», а з 1992 року як пауерліфтинг.

Силове тренування в даний час є однією з важливих складових для повноцінної підготовки спортсменів в різних видах спорту, не тільки пов'язаних з безпосереднім проявом різних видів силових здібностей, а й з опосередкованою роллю силових якостей в циклічних і складно координаційних видах спорту, спортивних іграх і єдиноборствах.

Пауерліфтинг в силу своєї доступності є одним з ефективних засобів розвитку фізичних якостей і зміцнення здоров'я тих хто займається [1, С. 109-116].

У старшому шкільному віці в основному завершується формування основних функціональних систем організму, що забезпечують високу фізичну працездатність і обумовлює можливість витримувати значні фізичні навантаження. В силу цього використання рекомендацій щодо застосування щадних режимів вправ можуть викликати ослаблення сили окремих м'язових груп, привести до неузгодженості функцій окремих органів і структур, негативно позначитися на працездатності старшокласників.

Згідно програми, розробленій та запропонованій згідно до положень Концепції профільного навчання в старшій школі, з метою її використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які обрали поглиблене вивчення предмета «Фізична культура» – спортивний профіль, програма орієнтує організацію навчального процесу на ознайомлення учнів старших класів з основними формами професійної діяльності фахівців фізичного виховання в обраному виді оздоровчо-корегувальної та спортивної діяльності [3].

На думку ряду авторів, при розвитку швидкодію-силових здібностей школярів на уроках фізичної культури основним методом має бути комплексний метод, суть якого полягає в різнобічному впливі на різні м'язові групи. Різнобічність впливу досягається за допомогою широкого використання рухливих і спортивних ігор, різноманітних вправ швидкодію-силового характеру. З метою розвитку так званої «вибухової» сили м'язів в шкільному віці на заняттях зі старшокласниками доцільно використовувати «ударний» метод. Його ефективність, зокрема, доведена при розвитку стрибучості у школярів 15-17 років і в досягненні позитивного результату в стрибках у висоту [2, С. 34-38].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Літус Р.І. Навчальна програма з фізичної культури профільного рівня для 10-11 класів, вид фізкультурної діяльності модуль «пауерліфтинг» / Р. І. Літус // Молодий вчений. – 2017. – №5, С. 109-116.
2. Літус Р.І. Характеристика засобів та методів розвитку силових здібностей у юнаків старшого шкільного віку / Р. І. Літус // Conference Proceedings of the International Scientific Internet-Conference Modern Problems of Improve Living Standards in a Globalized World (December 8, 2016, Opole – Berdyansk – Slavyansk), 2016; ISBN 978-83-62683-871 (Electronic edition); 34-38 p., illus., tabs., bibls
3. Навчальна програма Фізична культура. Профільний рівень 10-11 класи / Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-8298 від 31.08.10); [підгот. авторський колектив : Ермолова В., Іванова Л., Смолюс Г. та ін.]. – Київ, 2010. – 138 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ

*Пахар Тетяна Василеня,
викладачка,
ДНЗ «Запорізьке МВПУ»*

Науково-технічний прогрес зумовлює такі зміни в діяльності людини, які несумісні зі старим способом мислення: тому зараз потрібен новий спосіб орієнтування в предметному світі, нові уявлення про речі, нові доміанти мислення, життєвих орієнтацій, у професійній спрямованості, реалізація якого збагачує проводяться педагогічні дослідження і дозволяє отримати нові науково обґрунтовані результати. У педагогічних дослідженнях системний підхід використовується не як засіб необхідний для вивчення і опису педагогічних процесів, а як ефективний засіб виявлення зв'язків між елементами, що складають педагогічну систему, виявлення властивостей і характеристик педагогічного об'єкта, що сприяють підвищенню ефективності процесу навчання, виявлення всередині вихідної системи підсистем, розвиток яких дасть позитивний результат при підвищенні якості освіти.

Актуальність проблеми - Підвищення конкурентоспроможності освіти, розвиток людського капіталу шляхом забезпечення доступності якісної освіти для сталого зростання економіки, вимагає впровадження нового підходу - дуальної системи навчання в навчальний процес, що вимагає створення концепції дуальної системи навчання.

Мета статті полягає у дослідженні дуальної системи навчання в професійній освіті. Дуальна система навчання, за своїм змістом, означає паралельне навчання в освітній установі і на виробництві. За основу цієї системи покладено принцип взаємної зв'язку теорії з практикою, дозволяє учням не тільки знайомитися з виробництвом, але і засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств промисловості та сфери побуту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти професійної освіти розкрито в наукових дослідженнях Н. Абашкіної, А. Завальнюк, Н. Козак, Н.Кравець, Н.Сакун, А. Турчин, В. Тягур, Н.Удовиченко. Теоретичні та науково-практичні розробки в сфері системної організації професійної освіти на основі методологічного принципу дуальності зустрічаються в працях таких німецьких учених як: Г. Бауман, А.Ліпсмаєр, Г. Пецольд, А. Шелтен, К. Штратман.

Дуальна система професійної освіти, отримала світове визнання, це найбільш поширена і визнана форма підготовки кадрів, яка комбінує теоретичне навчання в навчальному закладі виробниче навчання на виробничому підприємстві. Висока життєздатність цієї системи пояснюється тим, що вона відповідає інтересам всіх учасників цього процесу: держави, навчального закладу, підприємств чи організацій та студентів. Завдяки збільшенню ролі практичної підготовки майбутніх фахівців опановують виробничі навички вже на стадії навчання. Досягається це шляхом збільшення практичної складової навчального процесу і проведення занять безпосередньо на робочому місці. Система успішно функціонує в багатьох європейських та азійських країнах (Німеччина, Франція, Китай та інші). Для підприємства дуальна освіта — це можливість підготувати для себе кадри точно «під замовлення», забезпечивши їх максимальну відповідність всім своїм вимогам, економлячи на витратах на пошуку та підборі працівників. До того ж є можливість відібрати найкращих учнів, адже за 3 роки всі їхні сильні і слабкі сторони стають очевидними. В свою чергу такий підхід мотивує учнів вчитися не для галочки. Для студентів дуальна навчання — це відмінний шанс рано придбати самостійність і безболісно адаптуватися до дорослого життя. При цьому необхідно враховувати наступне: будь-яка система проявляється через її складу і є частиною ще більш загальної системи; функціонування системи може бути представлено як виконання наступних процесів:

вхід - перетворення - вихід. «Практика без теорії цінніше, ніж теорія без практики» - Марк Фабій Квінтіліан, римський ритор. Головна задача, яку необхідно вирішити системі освіти — сформулювати нову модель професійної підготовки, яка б подолати відставання в структурі, обсягах і якості трудових ресурсів від реальних вимог конкретних підприємств.

У ході аналізу теорії та практики з досліджуваної проблеми було виявлено, що ідея впровадження в освіту дуального навчання набуває свої реальні практичні контури. Взаємодія освіти з суб'єктами ринку праці - це одна зі складових сучасної моделі, яка затребувана суспільством. Тому, саме зараз потрібна всебічна підтримка програми дуального освіти і має бути продовжена робота по її реалізації у тісній співпраці з роботодавцями та соціальними партнерами, зацікавленими у розвитку дуального освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айтуганов В. М. Взаємодія навчальних закладів та підприємств як компонент інтеграції професійної освіти і виробництва /В. М. Айтуганов, Ю. А. Дьячков, Е. А. Корчагин та ін. // Казан. пед. журн. - 2009. - № 2 - С. 3-9
2. Петров Ю. Н. Дуальна система інженерно-педагогічної освіти -інноваційна модель сучасної професійної освіти / Ю. Н. Петров. - Н. Новгород, 2009. -280 с.
3. Смирнов В. П. Нові принципи організації початкової професійної освіти. Перехід до відкритої системи в умовах ринку праці / В. П. Смирнов, В. А. Поляків, Е. В. Ткаченко. - М : Аспект, 2004. - 32 с.
4. Сидачова Ст. Л. Сутність та основні ознаки дуальної моделі навчання // Освіта і виховання. — 2016. — №2. — С. 62-64.

ПОШУКИ ШЛЯХІВ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

*Семенюк Леся Андріївна,
методистка, старша викладачка*

Для фахового зростання педагога-викладача дизайнерських спеціальностей слід приділяти особливу увагу, адже в умовах комп'ютерної експансії у всі сфери життєдіяльності людини майбутнє людства визначатиме креативний авангард суспільства - його творчий сегмент. Тому для викладачів дизайнерських спеціалізацій вкрай важливо проводити безперервне фахове підвищення знань, вмінь та навичок як важливу передумову формування ними аналогічних фахових компетентностей в учнів.

Спеціалізація «Графічний дизайн» потребує таких оновлень викладача фахових дисциплін щокварталу, адже в цій дизайнерській сфері технологічні новинки, тренди, стилістика та графічні редактори, візуальний та web - контент оновлюються безперервно, а відповідно змін зазнаватимуть традиційні правила та закони композиції графічного продукту.

Найбільш очевидною в мистецькому арсеналі є зміна трендів та стилістики, які безперечно повинен опрацьовувати викладач фахових дисциплін спеціальності дизайн. Зміна трендів відбувається стрімко і проходить безслідно. Де-які тренди більш стійкі до змін, що свідчить про їх відносну стабільність та затребуваність в дизайнерському середовищі [1]. Минулий період характерний очевидним зростом естетичного рівня дизайну, тому поточний 2019 рік також зберіг цю тенденцію. Експерименти сучасних графічних дизайнерів знаходяться на вершині популярності та затребуваності.

Отже, сучасний дизайн пропонує яскравість, нетривіальність, неочікуваність. В першу чергу це яскравий відкритий колорит, який привертає увагу глядача.

Такий тренд як градієнт властивий не лише графічному дизайну, але й для напрямку web, дизайну логотипів, банерів, буклетів тощо. Градієнт легкий та яскравий надає відчуття доповненої реальності, що логічно вписується в концепцію сучасного мистецтва.

Новинкою в дизайнерських трендах є явище антигравітації, яке пропонує незвичний унікальний філософський погляд на світ. Порушення законів гравітації дає дизайнеру можливість необмеженої фантазії та безлічі несподіваних варіантів композиції, трансформації усталених стереотипів. Тренд антигравітація уособлює гасло особистісної свободи.

Концепція антигравітації часто поєднується з 3D-технікою, трендом минулого періоду. Сучасні графічні програми дозволяють дизайнеру створювати 3D-шедеври, які занурюють глядача у неймовірний віртуальний світ завдяки створеній глибині простору.

3D-технології позначилися і на типографіці [2]. Тривимірний текст дає дизайнеру можливість імпровізувати, шукати власний стиль.

Металева фактура поверхні – сучасний тренд, який забезпечує створення елегантності, ексклюзивності, VIP стилю, що також узгоджується з загальною концепцією сучасного мистецтва.

Асиметрія як композиційний прийом не є новітнім трендом, проте завдяки асиметрії як важливого композиційного інструмента дизайнер досягає гармонійності, збалансованості в композиції графічного та web продукту, а також пропонувати нові несподівані рішення в поєднанні з 3D-рендером, досягаючи унікальних результатів.

Нові тенденції дизайну поєднуються в різних варіаціях, розкриваючи естетичний ідеал сьогодення будують унікальний віртуальний світ.

Особистісне зростання викладача фахових дисциплін творчих спеціальностей здійснюється не лише через відслідковування трендів та новинок, але й оновлення технологічних інтернет-інструментів, дизайнерських платформ, мистецьких ресурсів та джерел. Мотиваційна складова фахового зростання педагога-дизайнера може виходити з потреби постійно бути в курсі технологічних новинок та отримувати натхнення з ресурсів PEXELS, UNSPLASH, PIXABAY, FLTDSGN [3, 4].

В залежності від особливостей навчальної програми творчої дисципліни перед сучасним викладачем фахових дисциплін дизайнерських спеціалізацій постає потреба у розширенні знань, навичок та вмінь викладача-наставника, керівника проектних робіт в умовах активних змін технологічних можливостей у сфері дизайну середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://wayup.in/blog/design-trends-2019>
2. <https://blog.crello.com/ru/dizajn-dlya-nedizajnerov-kak-rabotat-so-shriftami/>
3. https://telegraf.design/news/trener-dlya-dyzajneriv-stvoryly-sajt-yakyj-dopomagaye-vidpovidaty-na-krytyku/?fbclid=IwAR3piE0qFQkEka3Z5uHjgHLQEfQ_1thBpDbDxOA06IZWjCM1dfKUhnXMCj8
4. <https://blog.crello.com/ru/gde-iskat-grafiku-dlya-smm-10-proverennyh-istochnikov/>

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ «ЛЕПБУК» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДІЛОВОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

*Подворнюк Ольга Олександрівна,
викладачка*

На сьогодні виникла нагальна проблема у вихованні активної діяльності, креативної молоді, яка швидко орієнтується в нових вимогах часу, легко застосовує набуті знання на практиці. Тому традиційне навчання потребує інноваційних змін: використання нових форм і методів навчання, широкого застосування сучасних технологій навчання.

Найперспективнішим складником освітнього процесу у ВНЗ на сьогодні є проектна діяльність, яка сприяє активізації пізнавальних інтересів студентів, створює сприятливі умови для розвитку творчих та комунікативних здібностей.

Педагогічні технології вражають розмаїттям інтерактиву, пропонують цікаві та досить креативні підходи до вирішення навчальних завдань. Нестандартність проведення практичних занять завжди зацікавлює студентів, неодмінно впливаючи на їх внутрішню мотивацію до навчання. Досить незвичною для викладацької діяльності є технологія «лепбук» – створення саморобної інтерактивної міні-книжки за певною темою. Отже, основна мета дослідження – дослідити теоретичні основи та окреслити методику застосування лепбуків на заняттях із «Документознавства».

Лепбук – є сучасною формою візуалізованого запам'ятовування, аналітичного відбору змісту інформації та особистісно усвідомленого його відтворення. Процес виготовлення лепбуку як форми організації навчального матеріалу, явище нове, але вже набуло популярності та широко використовується у всьому світі. Він відкриває двері у світ творчості, для вираження власної неповторності, креативності. А психологія стимулює до постійного творчого пошуку та самовдосконалення [1, с.27].

Термін «лепбук» (з англійського «lapbook» – книга на колінах) вперше використала у своїй домашній школі мати та письменниця з Вірджинії Теммі Дабі. Вона узагальнила досвід використання різноманітних міні книг, автором створення яких була Діна Зайк ще у 80-х роках минулого сторіччя. Саме Діна Зайк запропонувала використовувати так звані foldables – складені аркуші паперу, для легкого та ненав'язливого запам'ятовування інформації дітьми. Автор детально описала у своїй книзі різні способи їх створення.

Використання таких складених різними способами аркушів паперу, або, як ми їх зараз називаємо, «міні-книжки», давало можливість дітям, працюючи над їх виготовленням, швидко та надовго запам'ятовувати потрібну інформацію. Ця техніка широко застосовувалась у домашніх школах всього світу. Таммі Дабі зі свого боку запропонувала вкласти ці міні-книжки в одну оригінально оформлену папку. Автор назвала цю саморобну книгу так, тому що вся робота відображається у «книзі», яка може розташуватись на колінах у дитини. Лепбук при такому навчанні є фінальним етапом вивчення певної теми. Отже, лепбук – це книга або папка будь-якої форми та з будь-якої теми, з вкладеними у неї оформленими у оригінальними способами різноманітними міні книжками, віконечками, малюнками, іграми. Як і інші цікаві інновації, він був підхоплений матусями, вихователями, вчителями всього світу та досить вдало ними використовується під час навчання у звичайних та домашніх школах [2, с.35].

Лепбук належить до змішаного типу проектів: він забезпечує дослідницьку, пізнавальну, творчу та ігрову активність студентів. Лепбук інформативний, багатофункціональний, сприяє розвитку уяви, творчості, залучає студентів до світу мистецтва. Може бути як індивідуальною, так і груповою роботою.

Життєвий простір сучасної людини тісно пов'язаний з новітніми засобами інформації.

При підготовці до занять студенти переважно користуються інтернет-ресурсами. Проте, трапляється й так, що не завжди є змога використати на занятті візуальні засоби навчання. На допомогу приходять леп буки. Цей вид роботи допомагає студентам навчитися ставити перед собою конкретну мету й завдання, знаходити способи їх виконання, узагальнювати й систематизувати інформацію; привчає працювати в колективі, приймати правильні рішення, допомагає закріпити вивчений матеріал.

У роботі зі студентами-діловодами традиційного використовуємо навчальні та ігрові лепбуки. Робота з лепбуками включає декілька етапів:

1. постановка проблеми (наприклад, у процесі вивчення теми «Види документації установи» пропонуємо студентам підготувати лепбук за темою «Поділ видів документації установи»);
2. складання плану (тему розбиваємо на підтеми, дрібніші частини інформації. Орієнтовний план леп бука за темою «Поділ видів документації установи»: 1. Управлінська документація. 2. Нормативно-правова документація. 3. Довідкова документація. 4. Галузева документація;
3. створення макета; наповнення лепбука; збір інформації та матеріалу;
4. наповнення лепбука; у своїй роботі практикуємо такі види міні книг: конверт, книга-коло, конверт для інформації, книга-вкладка, книга-сюрприз та ін.

Отже, працюючи над лепбуками студенти мають змогу розвивати самостійність, засвоювати теоретичні відомості і вміння злагоджено працювати в колективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Косогова О.О. Метод проектів у практиці сучасної школи / О.О.Косогова. – Х.: Ранок, 2010. – 144 с.
2. Педагогічна майстерність: підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; за ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 2004. – 286 с. Професійна освіта: словник: навч. посібник / уклад. С.У.Гончаренко та ін.; за ред. Н.Г.Ничкало. – К.: Вища школа, 2000. – 380 с.
3. Розвиток професійної компетентності педагога // http://metod-portfolio.blogspot.com/2015/02/blog-post_90.html
4. Сковрцова С.О. Професійна компетентність вчителя: зміст поняття / С.О.Сковрцова // Наука і освіта. – 2009. – № 4. – С. 93-94.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ФАХІВЦІВ ШКІЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

*Бодик Остап Петрович,
в.о. ректора, доктор філософії (кандидат філологічних наук), доцент,
Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти*

Глобалізація проблем вітчизняної освіти, що супроводжується виникненням і поширенням нових парадигм у філософії освіти, ввела в дію потужну хвилю інновацій у системі підвищення кваліфікації і необхідність пошуку відповідей на виклики часу. У зв'язку з чим підготовка фахівців шкільного адміністрування до роботи у швидкозмінних умовах, вимагає концептуального й експериментального опрацювання.

Стратегії адаптації сьогодні не працюють, а гомеостатична адаптивна парадигма спрощує

реальність, заважає вибору стратегії готовності до змін (стратегії преадаптації) [4].

Ситуація, що склалася, вимагає пошуку рішень для побудови нових освітніх практик у системі підвищення кваліфікації фахівців шкільного адміністрування.

Сьогодні затребуваний такий керівник освітнього закладу, хто готовий враховувати зміни в економіці і соціумі, управляти інноваціями, здійснювати підготовку кадрового резерву школи, використовувати потенціал як формальної, так інформальної і неформальної освіти в побудові траєкторії професійного розвитку педагогічних й управлінських кадрів. Необхідність у «новому» менеджері освіти актуалізувала «нові» контексти розвитку системи післядипломної педагогічної освіти.

Пріоритетом для цієї системи стає особистість керівника закладу освіти, який ідентифікує себе в аспектах компетентності, конкурентоспроможності, ефективності при виборі індивідуальної освітньої стратегії професійного зростання [2, с. 271].

Проектування програм підвищення кваліфікації вимагає початкових даних у вигляді необхідного набору професійних компетенцій фахівців шкільного адміністрування.

Визначення вимог до компетентності і кваліфікації менеджерів освіти продиктоване модернізаційними процесами, що відбуваються в системі вітчизняної освіти, а також змінами в статусах закладів освіти. Системні зміни в освіті пред'являють вимоги до керівника школи у володінні інноваційними стратегіями управління для вирішення нових завдань, освоєння нових ролей.

Пріоритет неперервності освіти (освіта упродовж життя) виступає головною відмінністю концептуальних основ нової моделі вітчизняної освіти, в якій неперервна освіта стає ціннісним ядром для підтримки і розвитку професійних умінь і навичок, побудови кар'єри. У даній концепції принциповою позицією стає розуміння формальної освіти як незавершеної.

Особливе значення в системі неперервної освіти набуває вдосконалення діяльності інститутів післядипломної педагогічної освіти, як найважливішого чинника розвитку людського капіталу при безпосередній реалізації основних принципів неперервної освіти (освіти упродовж життя). Система післядипломної педагогічної освіти стає перспективним напрямком і найважливішим компонентом системи неперервної освіти, що сприяє досягненню стратегічних цілей побудови економіки, заснованої на знаннях. В умовах зростаючих вимог особистості, суспільства і держави до вдосконалення й оновлення знань система післядипломної педагогічної освіти виконує функцію випереджаючого механізму системи взаємодій «наука – післядипломна педагогічна освіта – заклад освіти» [1, с. 47].

З метою підвищення методичного та практичного рівнів управлінської компетентності керівних кадрів закладів загальної середньої освіти щодо реалізації завдань державної політики в галузі освіти в умовах децентралізації МОНУ: 1) затвердило Типову освітню програму організації та проведення підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» (Наказ № 1392 від 13.12.2018) (далі – Типова програма) [5]; 2) рекомендувало закладам післядипломної педагогічної освіти: використовувати Типову програму під час організації та проведення навчання керівних кадрів закладів загальної середньої освіти та розширювати її зміст відповідно до потреб регіону за рахунок включення додаткових навчальних модулів.

Типова програма регламентує цілі, основні завдання, профіль та характеристику, професійні вимоги (компетенції) та продовження навчання, стиль та методику навчання, програмні компетентності, програмні результати навчання, зміст, умови та технології реалізації освітнього процесу і включає в себе: навчальний план (очна й дистанційна складові), навчально-методичні матеріали, що забезпечують реалізацію відповідної освітньої технології, та список рекомендованих інформаційних і літературних джерел

відповідно до тематики навчальних модулів програми.

Мета Типової програми: модернізувати управлінські компетентності керівних кадрів закладів загальної середньої освіти для ефективного управління відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» з урахуванням основних напрямів державної політики у галузі освіти, її європейського вектору розвитку, особливостей соціально-економічного розвитку територій у процесі децентралізації влади в Україні.

Типова програма реалізується в три етапи (два очних етапи та один дистанційний етап). Тривалість одного навчального модуля складає 30 академічних годин (1 кредит ЄКТС). Загальний обсяг Типової програми – 150 академічних годин / 5 кредитів ЄКТС.

Модулями програми стали:

- Модуль 1. Стратегічні тенденції розвитку українського суспільства через призму освіти.
- Модуль 2. Концепція «Нова українська школа». Державний стандарт початкової загальної освіти та програми (освітні та навчальні) початкової школи.
- Модуль 3. Документаційний супровід функціонування закладу освіти. Фінансова автономія.
- Модуль 4. Управління кадровою роботою закладу загальної середньої освіти.
- Модуль 5. Державно-громадське управління закладом загальної середньої освіти в умовах реформування галузі освіти в Україні.

За потреби регіону Програму можна розширити за рахунок актуальних тем додаткових модулів.

Кардинальна зміна ролі системи післядипломної педагогічної освіти зумовлена її основним завданням і пов'язана зі створенням умов для професійного розвитку суб'єктів освітнього процесу, де той, хто навчається стає суб'єктом професійного зростання і розвитку, а викладач виконує функцію тренера.

Нові культурно-історичні фактори розвитку людської цивілізації вимагають від людини побудови індивідуальних стратегій діяльності, які стають способом її ідентифікації в культурі. У зв'язку з чим потреба в проектуванні індивідуальних стратегій професійного розвитку є як відповіддю на загальноцивілізаційні виклики часу, так, у вузькому сенсі, відповіддю на недостатність володіння сучасним професіоналом у сфері менеджменту освіти лише певною системою знань [3, с. 47].

Відповідаючи на виклики часу, інститутам післядипломної педагогічної освіти в якості концептуального ядра необхідно розробити персоніфіковану модель підвищення кваліфікації фахівців шкільного адміністрування. Відгуком на системні оновлення виступають оновлення: змісту освіти, технологій навчання, системи оцінки якості освіти, структури освіти, системи управління освітою, інформаційно-освітнього середовища, системи оплати праці) за рахунок проектування гуманітарного інформаційно-освітнього середовища, здатного викликати особистісний рух, внутрішній приріст суб'єкта:

- в частині розробки варіативних модулів, які враховують професійні труднощі й / або інтереси працівників освіти;
- в частині забезпечення інформування, аналізу й узагальнення позитивного досвіду організації модернізаційних процесів у регіональній системі освіти;
- за рахунок удосконалення технологічного комплексу (індивідуальний маршрут, тьюторська підтримка, електронне навчання на професійній платформі MOODLE);
- в частині розробки системи оцінювання, що включає само-, взаємо-, експертну оцінки.

Все вищесказане не тільки виділяє коло провідних проблем професійного розвитку фахівців шкільного адміністрування, але і дає можливість обґрунтувати організаційні умови професійного зростання керівників закладів освіти як ключових векторів

діяльності системи підвищення кваліфікації:

- оновлення додаткових професійних програм на основі посилення їх практичної спрямованості;
- уточнення алгоритмів проведення контрольних процедур (системне оцінювання управлінських знань; пред'явлення реальних результатів навчання у вигляді практико-орієнтованих продуктів);
- уточнення регламенту стажувальної діяльності, її змістовне наповнення;
- розширення використання інформаційного ресурсу освітньої діяльності: активізація роботи форумів з актуальної управлінської проблематики, регулярне поповнення сайту дисемінаційними матеріалами, оновлення авторських даних про публікаційну активність, регулярне і своєчасне поповнення електронної бібліотеки з подальшою її пропозицією слухачам;
- проведення роз'яснювальної роботи, PR-акцій з актуалізації ідеї неперервної освіти на основі активізації мотиваційного ресурсу, підвищення осмисленості муніципалітетів й освітніх закладів у формуванні соціального замовлення;
- побудова системи взаємодії з розподілу зон відповідальності управлінських кадрів за кінцевий освітній результат підвищення кваліфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белова, Е. Н. Организации дополнительного профессионального образования: проблемы и перспективы развития [Электронный ресурс] / Е. Н. Белова // Педагогический журнал Башкортостана / Башкирский государственный педагогический университет им. М. Акмуллы (Уфа). – 2015. – № 4 (59). – С. 45-50. – Электрон. версия друк. вид. – Режим доступа : <https://elibrary.ru/item.asp?id=24312159>.
2. Ганаева, Е. А. Выявление профессиональных затруднений руководителей образовательных организаций в системе непрерывного образования [Электронный ресурс] / Е. А. Ганаева, С. В. Масловская // Современные наукоемкие технологии. – 2016. – № 9-2. – С. 269-273. – Электрон. версия друк. вид. – Режим доступа : <https://elibrary.ru/item.asp?id=26603138>.
3. Ганаева, Е. А. Проектирование индивидуальных образовательных стратегий профессионального развития руководителей образовательных организаций: культурно-антропологический подход [Электронный ресурс] / Е. А. Ганаева, С. В. Масловская, А. П. Мальцев // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. – 2016. – № 9. – С. 46-50. – Электрон. версия друк. вид. – Режим доступа : <https://elibrary.ru/item.asp?id=27515507>.
4. Конкурс пророков: ставка на мотивацию роста и поведенческую экономику [Электронный ресурс]. – Электрон. текст. дані. – Режим доступа : <http://economytimes.ru/kurs-rulya/konkurs-prorokov-stavka-na-motivaciyu-rosta-i-povede-ncheskuyu-ekonomiku>.
5. Типова освітня програма організації і проведення підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Электрон. текст. дані. – Режим доступа : <https://drive.google.com/file/d/187NN0iR26uTBwTSOr1UqgTajuw9Ol6WM/view>.

«Я-КОНЦЕПЦІЯ» ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛЯ НУШ

Абрамова Світлана Володимирівна

Сьогодні настала найбільша криза освіти і культури за останні століття.

«Мета у вчителів не стільки інформувати, скільки так вибудовувати урок, щоб викликати в учня пекучу потребу дізнатися про «Еверест» як можна більше, випробувати потрясіння, полюбити цю дивовижну гору».

Головна умова успіху- почуття любові учня до вчителя, розуміння особливостей сучасної психології учня, «перезавантаження» особистого стилю викладання з авторитарного на демократичний, волновий метод впливу.

Одним з пріоритетних питань нової української школи є формування у майбутнього громадянина загальнолюдських моральних цінностей.

Ситуація в суспільстві змінюється дуже швидко, а тому актуальна потреба в особистості, яка самостійно повинна здійснювати ціннісний вибір, визначати правильні моральні цінності і орієнтири свого життя.

Кожен педагог суверенної України повинен мати:

- національну свідомість і самосвідомість; чітку громадянську позицію;
- знання на практиці сучасних інтерактивних технологій;
- розуміння і сприйняття різних точок зору і думок, вміння підтримати точку зору дитини, високу комунікативну культуру;
- позитивний мікроклімат спілкування між педагогами на уроках і поза уроками;
- вміння володіти своїми емоціями, проявляти емпатію, встановлювати партнерські відносини конструктивними методами;
- секулярна етика - інструмент переговорів з усім світом.

Педагогіка партнерства, повага до учня, виховання на цінностях-такі складові концепції вчителя НУШ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Казник, М. Звернення до вчителів. [Текст]
2. Журавская, Т.Патріотическое Виховання [Текст] / ред.-упоряд. Т. Журавська. М., Творчий центр Сфера, 2006.-428с.
3. Виховання Серцем. Чого навчав Далай Лама українських викладачів Нуш / focus.ua

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

*Трушина Вікторія Олександрівна,
практична психологиня КЗ «Спеціалізована школа з поглибленим вивченням окремих
предметів І-ІІІ ступенів №4 Маріупольської міської ради Донецькій області»*

Забезпечення особистісного розвитку людини відповідно до її індивідуальних задатків, здібностей, потреб, на основі безперервного навчання[1], є головною метою Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. У Законі України «Про освіту», який набрав чинності 28.09.2017 р, запропоноване формулювання розглядається в контексті створення «індивідуальної освітньої траєкторії»[2]. У зв'язку з останніми тенденціями, пов'язаними з перетворенням освітньої діяльності, виникає необхідність підвищення якості та конкурентоспроможності освіти.

Обдаровані діти складають головний інтелектуальний ресурс держави, тому важливим завданням сучасної освіти є створення педагогічних умов для самореалізації обдарованих дітей, їх повноцінного розвитку та збереження в майбутньому видатних здібностей.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень у Маріупольській спеціалізованій школі з поглибленим вивченням окремих предметів І-ІІІ ступенів № 4 свідчить про те, що, проблема формування професійної готовності вчителів до роботи з обдарованими учнями залишається недостатньо розробленою в системі професійної педагогічної освіти.

Відповідно, актуальність проблеми полягає в організації діяльності практичного психолога в рамках створення спеціальних умов для формування психолого-педагогічної готовності вчителів до роботи з обдарованими дітьми.

Модернізація освіти в сучасних умовах пов'язана з переосмисленням ролі педагогів у навчанні, вихованні та розвитку інтелектуально-творчих можливостей обдарованості учнів. При підготовці фахівців необхідно враховувати фундаментальні праці В. Бондаря, А. Киричука, С. Крисюк, В. Онушкіна, М. Протасової; психосоціальну модель А. Танненбаума; концепцію Ф. Ганьє; тріархічну теорію Р. Стернберга; концепцію творчої обдарованості А. Матюшкіна; концепцію «вікового потенціалу» Н. Лейтеса.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування проблеми психолого-педагогічної готовності вчителів до роботи з обдарованими дітьми та впровадження технологій психологічної допомоги щодо формування відповідних професійних компетентностей.

Завдання:

1. Вивчення стану психолого-педагогічної готовності вчителів до роботи з обдарованими дітьми;
2. Використання і аналіз ефективності розвиваючих технологій по формуванню психолого-педагогічної готовності вчителів до роботи з обдарованими учнями;
3. Використання розвиваючих технологій в системі практичної діяльності психолога загальноосвітніх навчальних закладів.

Об'єкт дослідження: психолого-педагогічна готовність педагогів до роботи з обдарованими дітьми.

Предмет дослідження: комплекс професійно важливих якостей і умінь, що складають психолого-педагогічну готовність вчителя і сприяють успішній діяльності педагога в роботі з обдарованими дітьми.

Дослідження складалося з підготовчого, діагностичного та практичного етапів. Вивчення основних компонентів готовності вчителів до спеціалізованого виду діяльності проводилося в формі діагностичних бесід, тестування.

Діагностичний блок присвячений дослідженню базових показників психолого-педагогічної готовності вчителів до роботи з обдарованими дітьми, який проводиться в два етапи: первинний збір інформації (вересень-листопад) і моніторинг результатів з метою перевірки ефективності використовуваної програми (березень-квітень).

В роботі використана методика: «Тест з визначення схильності вчителя до роботи з обдарованими дітьми» (Богоявленської Д.Б.).

Практичний блок програми заснований на проведенні тренінгів, практичних занять з елементами тренінгу і розрахований на часовий відрізок з січня по березень. У план діяльності включені заходи, що забезпечують умови для системного підвищення майстерності вчителів, які працюють з обдарованими дітьми:

1. Тренінг «Профілактика синдрому емоційного вигорання в професійній діяльності педагога» (Никорчук Н. В.), спрямований на формування навичок саморегуляції та позитивного самосприйняття.

2. Тренінг «Здатність педагогічного колективу до інновацій», що дозволяє визначити психологічну готовність педагогічного колективу до інноваційної діяльності.

За методикою «Діагностика визначення схильності вчителя до роботи з обдарованими дітьми» (Богоявленської Д.Б.), встановлена динаміка змін:

а) на початок року 7% вчителів, які потребують мобілізації сил, були впевненими в тому, що можуть організувати ефективну діяльність по роботі з обдарованими дітьми; до моменту повторної діагностики педагогів, які відчувають такі труднощі, виявлено не було;

б) відсоток педагогічних працівників, які потребували додаткових ресурсів, в необхідності здійснювати правильний вибір об'єкта спрямованості творчого інтересу учнів, зменшився з 59% до 36%; в) серед учасників діагностики на першому етапі дослідження 34% респондентів мали високу схильність до роботи з обдарованими дітьми; результати повторної діагностики показали збільшення відсотка педагогів даної категорії до 64%.

Запропонована програма, є одним з елементів комплексної роботи з надання допомоги педагогам у формуванні психолого-педагогічної готовності до роботи з юними даруваннями, яку можуть використовувати в своїй роботі психологи. Включення цього алгоритму дій в систему роботи загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів, сприяє максимальному розкриттю і реалізації потенційних можливостей обдарованих дітей.

Моніторинг діагностичних досліджень підтвердив ефективність запропонованої програми. Модель комплексного підходу сприяє підвищенню результативності в практичній діяльності, спрямованій на розкриття творчого потенціалу, особистісного та професійного розвитку педагога.

Поданий матеріал, пройшов апробацію на базі Маріупольського міського технологічного ліцею.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бартків О. А. Програми підтримки обдарованих дітей в Україні / О. А. Бартків // Наукові публікації [Електронний ресурс]: Наукова бібліотека України. - Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/1586-programi-pidtrimki-obdarovanih-ditei-v-ukrayini.html>

ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

*Гончарова-Тисляцька Анна Юріївна,
методистка, керівниця «Арт-студія «Вектор»,
КПНЗ «ЦДЮТ Металургійного району» КМР*

В контексті реформування освіти головним пріоритетом є розвиток та виховання людини інноваційного типу мислення та культури, патріота своєї держави, компетентної особистості в різних сферах життя. Сучасна освіта здійснює рішучий поворот до особистості дитини. Розвиток освіти в умовах сьогодення, свідчить про якісно нові зміни в освітньому просторі. Від педагога вимагають бути не тільки наставником, а і тьютором, коучем, фасилітатором. Тому вважаємо, що в теперішніх умовах особливу увагу необхідно приділити професійному розвитку педагога.

Проблема професійної діяльності педагогів висвітлена в численній кількості праць видатних вітчизняних (Ш.Амонашвілі, Ю.Бабанський, В.Кан-Калик, Н.Кузьміна, А.Маркова, С.Русова, В.Шаталов, С. Дячук) і зарубіжних учених (Б.Блум, Д.Дьюї, А.Комбс, Я.Коменський, К.Роджерс, Л.Шульман та інші)[1].

Водночас недостатньо дослідженим, залишається питання формування педагогічної фасилітації. Варто зауважити, що термін «педагогічна фасилітація» є відносно новим, він не належить до традиційних категорій педагогіки та психології.

Вперше цей термін був введений К. Роджерсом в книзі «Свобода вчитися», опублікованій в 1969 р. На думку автора, «первинне завдання вчителя полягає в тому, щоб дозволяти учневі вчитися, жити його власну допитливість». Поняття «фасилітація» походить від англ. facilitate-полегшувати, сприяти, створювати сприятливі умови.

У сучасній педагогіці поняття фасилітація широко використовується в аспекті міжособистісної взаємодії в освітньому процесі. В цьому зв'язку простежується особливий вид педагогічної взаємодії між педагогом та учнем. У підсумку відповідної взаємодії на заняттях народжується атмосфера, що спонукає до творчого відношення спільної навчальної діяльності, що породжує суб'єкт-суб'єктні відносини. У педагогічній фасилітації суб'єктами є як учень, так і педагог.

Заслугує на увагу наукова позиція І.Жижиної, яка в своєму дисертаційному дослідженні обґрунтувала педагогічну фасилітацію як необхідну якість сучасного педагога[2].

Сутність педагогічної фасилітації полягає в тому, щоб подолати традиційне закріплення за учнями виконавської функції.

В педагогічній фасилітації педагог отримує можливість використовувати не догматичні методи і прийоми, а ті з них, які сприяють творчому засвоєнню інформації, формують вміння міркувати, розвивають критичне та дивергентне мислення.

Для оволодіння технологією фасилітація необхідно мати достатній рівень розвитку таких якостей педагога, як емпатія, толерантність, рефлексія, лідерство, комунікативність.

Проблема педагогічної фасилітації є актуальною на даний час, як в педагогіці так і психології. Педагогічна фасилітація розглядається як умова розвитку професійної

діяльності педагога, від якої залежить продуктивність його діяльності.

Здатність педагога забезпечити процес фасилітації дає змогу досягти такої взаємодії з учнем, що сприятиме підтримці в дитині прагнення до самовдосконалення, самореалізації, саморозвитку, усвідомленню нею себе як самоцінності, її налаштуванню на особистісне зростання, розвиток здібностей та компетентностей.

Варто, звернути увагу на те, що ця взаємодія носить виключно гуманістичний, діалогічний, суб'єкт-суб'єктний характер відносин. Здатність педагога забезпечити таку взаємодію з учнем, позитивно впливати, активізувати, стимулювати процес навчання та виховання.

Отже, педагогічна діяльність – багатопрофільна і багатоаспектна. Сучасному педагогу належить працювати з людьми і насамперед – з дітьми. Його професійна компетентність буде визначатися не тільки інтелектом, сукупністю знань, умінь, навичок, а й особливостями нервової системи, психологічною стійкістю і підвищеною працездатністю у процесі педагогічної діяльності[3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дячук С.М. Сутність і структура фасилітації педагогіці: методичні матеріали / С.М. Дячук. – Київ, 2014. – 123 с.
2. Жижина И.В. Психологические особенности развития фасилитации педагога: дис. канд. псих. наук: 19.00.07 / И.В. Жижина. – Екатеринбург, 2000. – 186 с.
3. Курлянд З.Н. Професійна усталеність вчителя – основа його педагогічної майстерності: учбовий посібник / З.Н.Курлянд. – Одеса: ПДПУ ім.К.Д.Ушинського, 1995. – 160 с.

МЕТОДИКА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «МАТЕМАТИКА» У ВНЗ І-ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ

*Маєвська Оксана Олегівна,
викладачка математики, спеціалістка вищої категорії, викладачка-методистка,
Медичне училище ім. В.О. Жуковського*

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної активності за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів.

Які інтерактивні технології я використовую на заняттях? Це:

- 1) «Мозковий штурм». Студенти по черзі висловлюють всі свої думки з приводу поставленого питання.
- 2) «Ажурна пилка». Це метод, що поєднує і групову, і фронтальну роботу. Малі групи працюють над різними завданнями, після чого переформовуються так, щоб у кожній новоствореній групі були експерти з кожного аспекту проблеми.

Робота в змінних групах (парах) дає непоганий результат при вивченні нового матеріалу.

Наприклад, при вивченні теми «Електронні таблиці. Введення, редагування, форматування табличних даних» спочатку формується три групи. Перед кожною сформованою групою ставиться завдання – опрацювати новий матеріал. Наступний етап – робота в змінних групах для обміну одержаними знаннями. Пари тричі формуються з учасників різних груп. Таким чином кожен із студентів має змогу виступити як у ролі викладача, так і в ролі студента. Це хороші умови для розвитку самореалізації особистості вихованців.

- 3) «Мікрофон». Студенти швидко по черзі висловлюються з приводу проблеми, передаючи один одному уявний «мікрофон». Один студент може почати відповідь, а інший – доповнює, завершує відповідь.
- 4) «Навчаючись учу». Кожен студент отримує картку з частиною інформації з даної теми, опрацьовує її, доповідає одногрупникам і вислуховує їх розповідь.
- 5) «Незакінчене речення» («кодування відповіді»). Студентам пропонується перелік запитань у вигляді незакінчених речень та перелік відповідей. Діти повинні встановити відповідність між першим та другим списками.
- 6) «Коло ідей». Метою технології є залучення всіх до обговорення проблеми. Порядок проведення: ставлю дискусійне питання та пропоную обговорити його в малих групах; після того як вичерпався час на обговорення, кожна група представляє всього один аспект проблеми, яку обговорювали; групи висловлюються по черзі, доки не буде вичерпано всі відповіді; під час обговорення теми на дошці складається список зазначених ідей; коли всі ідеї про вирішення проблеми висловлені, можна звернутись до розгляду проблеми в цілому. Потім підбиваються підсумки.
- 8) «Акваріум». Такий вид діяльності на занятті допоможе вдосконалити навички роботи в малих групах. Після того як викладач об'єднав студентів у дві-чотири групи та запропонував завдання для виконання та необхідну інформацію, одна з груп сідає в центр аудиторії та утворює своє маленьке коло. Учасники цієї групи починають обговорювати запропоновану викладачем проблему. Групі, що працює, для виконання завдання необхідно прочитати вголос ситуацію та обговорити її у групі, використовуючи метод дискусії. Усі інші студенти групи мають тільки слухати. Після закінчення 3-5-ти хвилин група займає свої місця, а вся група обговорює, чи була думка аргументованою.
9. «Снігова куля» («Два — чотири — вісім»). Використовується, коли необхідно, щоб учасники обговорили якесь питання спершу в парах, потім у квартетах, пізніше в октетах тощо. Важливим для навчання є викладення, так і вислуховування поглядів, аргументів, характеристики речей, ознайомлення з різними підходами. Переваги методу в тому, що навчас вести переговори і робити вибір. Проте слід пам'ятати, що його використання (багаторазове повторення) буде ефективним тоді, коли проблема цього варта.

Використання інтерактивних технологій - це можливість для фахового росту, для зміни себе, для навчання разом зі студентами.

Але для ефективного застосування інтерактивного навчання, зокрема, для того щоб охопити весь необхідний матеріал і глибоко його вивчити потрібно старанно планувати свою роботу, глибоко вивчити і продумати матеріал, розробку заняття, ролі учасників, критерії оцінювання і т.д. [1]

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ВЧИТЕЛЯ

*Гичка Іванна Василівна,
вчителька*

Найбільш успішно вирішує цю проблему той педагог, який знає й володіє набором різних змістів, форм і технологій освіти. Організація навчання за індивідуальною траєкторією вимагає особливої методики й технології.

Зазвичай в сучасній дидактиці пропонуються 2 способи, яких іменують індивідуальним підходом. [osvita.ua]

Перший спосіб - диференціація навчання. До кожного учня пропонується підходити індивідуально, диференціюючи досліджуваний ним матеріал за ступенем складності.

Для учнів підходять такі рівні як: здатні, середні або відстаючі. Адже «здатні» діти легше сприймають матеріал, тому для потрібно підібрати додатковий матеріал (картки для розв'язування завдань). «Середні» і «відстаючі» діти вже важче сприймають матеріал.

Для таких дітей потрібно створювати ситуації, зображувати у малюнках.

Другий спосіб припускає, що власний шлях освіти вбудовується для кожного учня стосовно до кожної досліджуваної ним освітньої сфери.

Для учнів корисно працювати у групах. Такі учні краще працюють над помилками, можуть вислухати думку іншого, допомагають один одному.

Учень зможе просуватись індивідуальною траєкторією освіти учня припускає, що учень при вивченні теми може вибрати вибіркоче чи розширене засвоєння теми, образне чи логічне мислення, поглиблене чи енциклопедичне вивчення.

Результатом реалізації індивідуальної освітньої траєкторії - безперервний саморозвиток особистості самого педагога і його вплив на розвиток особистості учня.

За наслідками своєї роботи педагог бачить проблеми, визначає способи їх вирішення, необхідні умови для отримання запланованого результату. Аналізуючи кожний етап, педагог робить висновки щодо розвитку у майбутньому.

Переваги створення індивідуальної освітньої траєкторії підвищує рівень професійної компетентності для педагогічного працівника: [osvita. ua]

- 1) розширення можливостей освітнього простору, можливість вибору ефективних, зручних для працівника шляхів і способів безперервної освіти;
- 2) зростання професійної компетентності педагогічного працівника, що забезпечує його цінність і конкуренто - спроможність в закладі освіти;
- 3) формування й розвитку універсальних навичок, що урізноманітнює сфери професійної діяльності;
- 4) зручний шлях освіти надає можливість кар'єрного росту й підвищення рівня життя працівника.

Індивідуальна освітня траєкторія є корисним помічником. Адже вчителю стало легше працювати з учнями, а отже і самим учням стало цікавіше працювати. Учні, які працюють в групах стали більше спілкуватись один з одним; дають змогу вислухати думку іншого.

Навчальні ігри такі як «kahoot», «matific» дають змогу оцінити вміння і навички учня. За допомогою проекту учні вільно користуються комп'ютером, можуть обрати собі стиль оформлення проекту. За допомогою технологій діти легше презентують свої проекти. Адже коли вони створюють проект, то запам'ятовують інформацію.

Отже, на мою думку, нова українська школа справді створена для дітей.

Індивідуальна освітня траєкторія є педагогом для вчителя, як у підвищенні кваліфікації, так і для учнів у школі.

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Давлічена Олена Петрівна

Становлення української державності, інтеграція в європейське і світове товариство, відмова від тоталітарних методів управління державою і побудова громадянського

суспільства передбачають орієнтацію на людину, її розвиток, самореалізацію. Тому сьогодні ведеться інтенсивний пошук шляхів модернізації системи освіти, де провідним чинником є парадигма особистісно зорієнтованої педагогіки.

Аналіз наукових досліджень з цієї проблеми доводить, що рівень творчого розвитку майбутнього покоління значною мірою визначається професіоналізмом, педагогічною майстерністю, компетентністю, професійним педагогічним мисленням педагога, його психологічною готовністю до педагогічної творчості. Учені зазначають необхідність спеціальної психологічної допомоги і підтримки (психолого-педагогічного супроводу) в розвитку талановитої особистості, оскільки метою педагогічної творчості є творчий розвиток її вихованців.

Науковці визначають необхідність творчого розвитку особистості в дошкільному віці, коли спостерігається потреба дитини в грі, творчій активності, художньо-естетичній діяльності, пізнавальних процесах тощо. Результати наукових пошуків вчених доводять, що діти дошкільного віку на відміну від підлітків і дорослих володіють здатністю до творчості, що притаманна кожній дитині. Водночас вчені з тривогою зазначають, що блокування творчого потенціалу в ранньому дитинстві відбивається негативними наслідками в подальшому житті.

Відтак, виникає необхідність підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості як найважливішого складника кваліфікаційної характеристики фахівця дошкільної освіти.

У контексті глобалізаційних тенденцій інноваційного розвитку системи дошкільної освіти, стрімкого розширення інформаційного простору, особливої актуальності набувають проблеми нового змісту професійної підготовки фахівців дошкільної освіти. Проблеми професійної підготовки та вдосконалення педагогічних кадрів дошкільних навчальних закладів завжди є в центрі уваги. Соціально-педагогічні умови нашої держави потребують творчого, ініціативного, винахідливого вихователя, здатного адаптуватися в мінливих життєвих ситуаціях, критично мислити, реагувати на нові запити суспільства, успішно реалізувати себе у творчій професійній діяльності.

Цінною в контексті проблеми є думка В.П. Андрущенка про те, що майбутній педагог-професіонал формується засобами педагогічної творчості, майстерності педагога, вчителя, вихователя. Науковець справедливо зауважує, що педагогічну творчість може реалізувати лише Вчитель з великої букви – науковець і педагог, вихователь і наставник, носій сучасних знань і високої культури, загальнолюдських цінностей і національних культурних традицій. Виховати, підготувати такого педагога – нагальне веління нашого часу духовного оновлення, повернення до загальнолюдських пріоритетів державо - культуро - і людинотворення [1, с. 6]. Творчу особистість може виховати лише творчий творчий педагог, адже творчість є найбільш суттєвою і необхідною характеристикою педагогічної праці

Проблему педагогічної творчості, характеристику його особистісних і професійних якостей можна вважати основою творчості педагога-гуманіста В.О. Сухомлинського. Він визначає педагогічну творчість як бачення людиною свого внутрішнього світу, передусім свого розуму, свого напруження інтелектуальних сил, розуміння і творення краси внаслідок праці, зусиль. Процес творчості характерний тим, що творець своєю діяльністю і її наслідками справляє величезний вплив на тих, хто перебуває поряд з ним.

Перш за все, вихователь дошкільного навчального закладу мусить бути творчою особистістю, мати високий рівень педагогічної майстерності. Звертаючись до педагогів В.О. Сухомлинський наголошує: „Не забувайте, ґрунт, на якому будується ваша педагогічна майстерність – в самій дитині, в її ставленні до знань і до Вас, учителю. Це бажання учитись, натхнення, готовність до подолання труднощів. Дбайливо збагачуйте цей ґрунт, без нього немає школи” [2, с. 178].

Творчий процес – це така діяльність людини, що пов'язана з напруженням усіх психічних

і фізичних сил щодо створення нових матеріальних і духовних цінностей. Щоб стати «креативним» педагогом, треба мати високий творчий потенціал, що насамперед характеризується нестандартною діяльністю, відхиленням від традиційного мислення і забезпеченням продуктивної педагогічної діяльності.

Сучасні дослідники до особливостей креативної особистості відносять:

- Використання власного потенціалу не тільки у розв'язанні інтелектуальних, а й життєвих проблем.
- Творче ставлення до життя.
- Конструктивізм у діяльності.
- Самоактуалізацію.
- Розвинене почуття гумору.

Українські вчені-практики ХХ століття Євген Березняк та Василь Сухомлинський вважали, що формування творчого потенціалу педагога, становлення «педагога-новатора, педагога високого професіоналізму» значною мірою залежить від суб'єктів внутрішнього управління в ДНЗ та від тих умов, у яких здійснює свою педагогічну діяльність педагог.

При цьому, на думку вчених, важливого значення набуває не тільки внутрішнє ресурсне забезпечення, а й соціально-психологічний та організаційно-управлінський супровід розвитку творчості педагога. Така думка значно вплинула на створення нових інноваційних моделей розвитку освітнього простору сучасного ДНЗ, у яких якість внутрішнього середовища закладу розглядається як важлива умова розвитку творчості педагога.

Прихильник демократичних засад в управлінні освітою, Є. Березняк пропонує для розвитку творчого потенціалу педагога максимально розширити його права у виборі форм і методів навчання і виховання, звернути увагу на розвиток його особистих здібностей та ініціатив [3, с.8]. У спіх у цій справі, як наголошує вчений, досягається високим авторитетом завідувача ДНЗ, його доброю вірою у вихователя, повагою до його особистості [3, с.8]. Такі погляди вченого-практика заклали підґрунтя гуманістичного підходу до внутрішнього управління ДНЗ, визначили пріоритети сучасної концепції управління закладом та вплинули на формування професійних компетентностей сучасних лідерів дошкільної освіти.

Аналіз теоретичних джерел та педагогічної практики дозволяє виділити основні мотиви, які спонукають педагога до творчої продуктивної діяльності: задоволення потреб у особистісному та професійному зростанні, причетність до прийняття важливих управлінських рішень, надання свободи вибору форм та методів навчально-виховної діяльності. Не менш важливою для керівника стає діагностика потенційних можливостей вихователя та основних мотивів його професійного зростання (потреба у самореалізації, підвищення зарплати тощо). Отже, організаційно-управлінський супровід розвитку творчого потенціалу педагога є одним із основних.

Така думка знаходить своє підтвердження і у працях Є. Березняка, вітчизняного вченого-практика ХХ століття. Вчений вважає, що від спрямування зусиль на систематичне підвищення фахового рівня та педагогічної майстерності педагога залежить рівень виховання інтересу до педагогічної діяльності, а значить, і до творчої діяльності. При цьому Євген Степанович вказує на важливість діагностичного аспекту в організації науково-методичної роботи. «Знаючи потенційні можливості кожного педагога, – зауважує вчений, – вони (керівники) можуть рекомендувати його участь у роботі того чи іншого семінару, конференції, проходження курсової перепідготовки» [3, с.8]. Таке розуміння керівництва розвитком педагога, на нашу думку, вказує на особистісно-зорієнтований підхід до управління педагогічним колективом, який є сьогодні одним із провідних у системі освітнього менеджменту.

Важливе значення у розвитку мотивації вихователя до творчої діяльності, на думку багатьох учених, має оцінка його роботи. З цієї точки зору слід зауважити, що оцінка стимулюватиме педагога, якщо вона достатньо аргументована, тактовна і виноситься з урахуванням можливостей кожного педагога. При цьому необхідно наголосити, що така оцінка не повинна носити тільки суб'єктивний характер, а має враховувати думки й інших суб'єктів управління. Така практика, на думку вчених, стимулює діяльність вихователя, заохочує його до творчої праці, сприяє згуртуванню колективу. «Оцінка роботи педагога, – зазначає Є. Березняк, – не самоціль, вона має бути засобом, який стимулює його діяльність» [3, с.10].

Аналіз наукової літератури свідчить, що основними напрямками діяльності у розвитку творчого потенціалу вихователя є забезпечення сприятливих умов для розвитку інноваційного потенціалу як кожного педагога зокрема, так і педагогічного колективу в цілому, розвиток системи мотивацій до інноваційної діяльності (створення ситуації успіху, підтримка ініціатив; свобода дій, вільний вибір форм і методів навчально-виховного процесу), запровадження ефективної системи випереджального навчання педагогічних працівників, оптимізація процесів самоосвіти вихователя. Сюди ж можна віднести розширення сфери контактів між учасниками педагогічного процесу, вдосконалення системи науково-методичної роботи та залучення педагога до науково-дослідної, пошукової діяльності. Важливого значення при цьому набуває діагностика творчого потенціалу педпрацівника, можливостей його особистісного розвитку.

Виходячи із вищезазначеного, можна зробити висновок, що забезпечення сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу педагога є основною функцією ефективного управління керівника ДНЗ. Адже позитивні зміни у сучасному дитячому садку можливі лише за наявності творчого, цілеспрямованого вихователя, готового виховувати інноваційну особистість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ващенко Л.М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: Монографія / Л.М. Ващенко . – К .: Видавниче об'єднання » Тираж», 2005. – 380 с.
2. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором / Василь Олександрович Сухомлинський . – К .: Радянська школа , 1988. – 284 с.
3. Березняк Є. Директор школи і вчитель : етика взаємин / Є. Березняк //Освіта України, 2000.- №12 -13.- С.6.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ЗІ СКЕЛЕЛАЗІННЯ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ЄВРОПИ

*Неізнаний Ігорь Миколайович,
керівник гуртка скелелазіння Центр дитячої та юнацької творчості
Металургійного району, м. Кривий Ріг*

Роль скелелазіння та фізичного виховання у навчальних закладах в різних європейських країнах багатогранна. Технічний прогрес, стрімкий розвиток науки і зростаюча кількість нової інформації, яку потребує сучасний фахівець, роблять навчальну працю учня все більш інтенсивною та напруженою. Різні країни в залежності від специфіки соціально- економічного та політичного устрою формують умови для розвитку масового скелелазіння, для створення, відновлення і поповнення його ресурсної бази як основи функціонування.

Соціальна значущість і пріоритетність означеного в Україні задекларована на законодавчому рівні (Закон України «Про освіту» [1], Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» [2], Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [3]). Сучасний рівень розвитку суспільства, освіти та науки висуває високі вимоги до компетентності фахівців різних напрямів, що потребує суттєвих змін у професійній підготовці. Потребує змін і спортивна база для занять зі скелелазіння в позашкільних навчальних закладах та ДЮСШ. У порівнянні з країнами Європи Україна в цьому компоненті відстає. Тому винятково важливого значення набуває модернізація процесу навчання педагогів зі скелелазіння та вдосконалення умов для навчального процесу. В даний час в системі освіти інтенсивно йде пошук шляхів підвищення ефективності навчального процесу для максимального наближення систем підготовки учнів гуртків та ДЮСШ. Проблема вдосконалення підготовки фахівців в сфері скелелазіння з кожним роком стає все більш актуальною. За останній час було прийнято кілька навчальних програм, що стосуються реформування системи занять зі скелелазіння:

Програма «Скелелазіння» схвалена для використання у закладах позашкільної освіти (протокол №1 засідання Науково-методичної комісії з позашкільної освіти від 15.03.2019 р., лист МОН України від 27.03.2019р. №22.1/12-Г-139);

Програма «Скелелазіння спортивне» (Наказ №249/0/212-14 департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації від 24.04.2014р.);

Навчальна програма зі скелелазіння для дитячо-юнацьких спортивних шкіл (Київ 2011р.).

Але цього замало для того, щоб наблизитись до навчально-виховного процесу зі скелелазіння на прикладі країн Європи. Для вирішення зазначеної проблеми необхідно зробити:

1. Підняти загальний професійний рівень фахівців зі скелелазіння;
2. Розглянути можливість відкриття нових спортивних секцій та гуртків зі скелелазіння не тільки в містах, але й в районних центрах та селах, як у країнах Європи;
3. Брати за приклад спортивну клубну систему країн Європи в частині залучення учнів та їх родин у секціях та гуртках зі скелелазіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту. Закон України №2145-VIII від 05.09.2017р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про Національну доктрину розвитку освіти. Указ Президента України №347/2002 від 17.04.2002р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/347/2002>
3. Про фізичну культуру і спорт. Закон України №3808-XII від 24.12.1993р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3808-12>

ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ КОЛЕДЖУ

*Воронцова Олена Миколаївна,
в.о. директора ВСП «Костянтинівський коледж ЛНАУ»,
викладачка вищої категорії, учителька – методистка, відмінниця освіти України*

*Компетентність і професійна праця кожного вчителя, викладача, науковця,
світлянина визначають сьогодні якість підготовки майбутніх поколінь до сучасного
життя.
Л. Гриневич*

В умовах динамічних глобалізаційних та інтеграційних процесів у суспільстві людина розглядається як найвища цінність, як вільна і творча особистість, яка реалізує себе впродовж усього життя. Структурна перебудова економіки країни, прискорене впровадження нових технологій у різні галузі виробництва, реформи системи освіти та інші чинники зумовили появу професійно-трудового середовища, в умовах якого людина впродовж своєї професійної діяльності може бути вимушеною не один раз змінювати не лише місце своєї роботи, а й професію, тобто сучасному працівнику має бути притаманна така якість, як професійна мобільність.

Сучасний викладач в умовах інформатизації суспільства повинен активно працювати над самоудосконаленням, саморозвитком, збагаченням педагогічних, технологічних, методичних знань. Важливо щоб це проходило систематично та послідовно, щоб обов'язково була популяризація діяльності досвідчених викладачів, які забезпечують безперервність творчого педагогічного процесу самоосвіти і самовдосконалення.

Закон «Про вищу освіту» передбачає від педагогічних працівників постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію; забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітньої програми відповідної спеціальності, додержуватися норм педагогічної етики, моралі; поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах [1].

Головним завданням сучасної освіти, зокрема вищої, є створення такої системи, яка забезпечить кожній людині можливість оволодівати знаннями, їх оновлювати, а також самореалізуватися, самовдосконалюватися. Система вищої педагогічної освіти покликана формувати особливий тип фахівця – суб'єкта соціально-професійної діяльності, самобутню й активну особистість.

На сучасному ринку праці поціновується високоосвічений, високопрофесійний педагог, здатний мислити по-новому, спроможний швидко опановувати нові умови праці, нові технології, засвоювати нове в конкретній ситуації, тобто виявляти мобільність.

Необхідно говорити про нову роль викладача – не як єдиного наставника та джерело знань, а як коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії студента. Реформування передбачає перехід до педагогіки партнерства між студентом і викладачем, що потребує ґрунтовної підготовки викладачів за новими методиками і технологіями навчання.

Тенденції оновлення системи професійної освіти спричиняють необхідність перегляду підходів щодо професійного вдосконалення викладацького складу. Виникає потреба активізувати процес якісної зміни професійної компетентності викладачів, зокрема ланки ВНЗ I-II рівня акредитації. Зазначена проблема може бути вирішена через застосування індивідуального підходу як у впливі на мотивацію викладачів самовдосконалюватись, так і в допомозі щодо організації цього процесу. Отже, актуальності набуває вирішення питання створення для викладачів умов професійного вдосконалення та методичного супроводу зазначеного процесу [2].

О.Боровік зазначає, що «за визначенням А. Хуторського, індивідуальна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу в освіті. Просування за індивідуальною траєкторією можливе за умов: визначення змісту з урахуванням власних потреб; постановки власних цілей у вивченні конкретної теми; вибору оптимальної форми, темпу навчання, що найбільш відповідають індивідуальним особливостям суб'єкта навчання; рефлексивного усвідомлення отриманих результатів; оцінювання та корегування своєї діяльності» [3].

Індивідуальна освітня траєкторія забезпечує розширення можливостей освітнього простору, вибір найефективніших і зручних для педагогічних кадрів шляхів і способів безперервної освіти, зростання професійної компетентності, кваліфікації і конкурентноспроможності педагогів на ринку освітніх послуг [4].

Мотиви, які спонукають до самоосвіти викладачів:

- зміни в змісті освіти;
- освоєння нових навчальних програм;
- запровадження нестандартних форм навчання;
- пошук оригінальних методик викладання;
- конструювання нового педагогічного досвіду на основі досягнень науки та обраної проблеми;
- поглиблення знань із питань, які викликають інтерес (наприклад, вивчення методики розв'язування олімпіадних завдань);
- конкуренція;
- громадська думка;
- особистісні якості.

В. Сухомлинський вважав, що джерелом і рушійною силою самоосвітньої діяльності педагога є потреба в знаннях: «знати більше, ніж я знаю сьогодні». Вчений зазначав, що суттєвими причинами, які породжують цю потребу, є вимоги, які висувають до педагогів керівники, колеги по роботі, батьки, а особливо учні. Педагог наголошував: «Учень повинен бачити в учителів розумну, знаючу, думаючу, закохану в знання людину. Чим глибші знання, чим ширший кругозір, ширша всебічна наукова освіченість учителя, тим більшою мірою він не тільки вчитель, а й вихователь». В. Сухомлинський був переконаний, що самоосвітня діяльність має починатися із самопізнання. Тому викладач має постійно оновлюватися, розвиватися індивідуально.

Види діяльності в процесі самоосвіти, які сприяють професійному зростанню викладача:

- систематичне ознайомлення із новинками методичної, педагогічної, предметної літератури і звернення до науково-методичних джерел (на паперових, електронних носіях);
- огляди в інтернеті інформації з методики викладання предметів, педагогіки, психології, освітніх технологій;
- систематичний перегляд освітніх телепередач;
- розв'язування олімпіадних завдань, тестів, питань ЗНО, кросвордів та інших завдань підвищеної складності або нестандартної форми;
- прослуховування лекцій, виступів;
- участь у вебінарах, відео курсах;
- відвідування семінарів, тренінгів, конференцій, занять колег, дискусій, нарад;
- використання порад фахівців заради підвищення власних знань чи майстерності;

- навчання на курсах підвищення кваліфікації, стажування на підприємстві;
- навчання на дистанційних курсах, тренінгах;
- обмін досвідом з колегами;
- спілкування з колегами в коледжі, районі, області та в соціальних мережах;
- організація гурткової та позакласної діяльності з предмету;
- вивчення інформаційних технологій;
- відвідування виставок та тематичних екскурсій;
- дослідницька діяльність тощо.

Плануючи професійний розвиток, педагог складає власний план дій, урахувуючи власні переваги і недоліки. Дбаючи про безперервний саморозвиток, він приділяє належну увагу самоаналізу як способу самопізнання, роботі над метою, пріоритетами; він послідовний у діях, керує власними емоціями, визнає власні помилки і сприймає їх як корисні уроки [4].

Шлях професійно-особистісного зростання викладача може складатися з таких індивідуальних освітніх траєкторій:

- 1) індивідуальна траєкторія проведення поточного самодіагностування для виявлення індивідуально-особистісних і професійних установок викладача, рівня професійної компетентності, сформованих компетенцій, самопізнання;
- 2) індивідуальна траєкторія організації самостійної роботи;
- 3) індивідуальна траєкторія планування і створення методичного продукту.

Індивідуальну траєкторію формування професійної компетентності вчителя можна розглядати як доцільний вибір ним змісту, форм, методів, технологій, прийомів освіти на основі узгодження індивідуальних цілей, потреб, мотивів інтересів працівника та цілей, вимог закладу освіти. Доречно тут згадати слова В. Сухомлинського, який вважав, що джерелом і рушійною силою самоосвітньої діяльності вчителя є потреба в знаннях «знати більше, ніж я знаю сьогодні».

Всі ці чинники потребують від викладача володіння технологіями індивідуалізації навчання не тільки студентів, але й власного саморозвитку, своєї готовності до проектування власної освітньої траєкторії.

Тому підготовку викладача необхідно організовувати не тільки з позицій його самовдосконалення, але й з позицій формування і становлення компоненту професійної діяльності, бо унікальність педагогічної професії полягає саме у тому, що, створюючи умови для стимулювання активності своїх вихованців, продумуючи і аналізуючи комплекс різноманітних завдань, викладач використовує власний потенціал індивідуального саморозвитку.

Високої якості освітніх послуг можна досягти лише за наявності педагогів, які постійно вдосконалюють свою майстерність, мобільно реагують на зміни, що відбуваються в освітньому просторі. Це потребує нових підходів до підготовки педагогічних кадрів для коледжів, технікумів. Процес їх навчання та неперервного підвищення їхньої кваліфікації має бути зорієнтований на психолого-педагогічну підготовку до роботи в сучасних освітніх закладах.

Провідною метою професійної освіти є забезпечення конкурентоспроможності випускників навчальних закладів та їхньої мобільності на ринку праці, а пріоритетом професійної підготовки визначено творчий розвиток особистості. Зміни в економічній та освітній сферах потребують безперервного оновлення змісту навчання, вдосконалення його форм і методів. Модернізація освітньої галузі спрямована на вдосконалення освітнього процесу, створення особливих умов для професійної підготовки педагогів,

зокрема в системі підвищення кваліфікації. Покращення якості педагогічної діяльності вимагає усвідомлення і осмислення причин, чинників, які впливають на ефективність, успішність, якість освіти, та визначення певних умов, за яких це можливо реалізувати.

Ініціаторами і організаторами такої самоосвітньої діяльності, окрім самого викладача, можуть бути керівники навчальних закладів, методичних об'єднань, міжнародних, всеукраїнських, регіональних державних і недержавних освітніх проєктів і програм, громадські організації.

А. Дістервег стверджував що «учитель повинен свідомо йти в ногу з сучасністю, пройтися і надихатися силами, що пробудилися в ній ». Ми погоджуємося з ним тому, що треба зростати і не стояти на одному місці, а йти далі.

Одним із напрямків діяльності керівників закладів освіти, методистів є висвітлення «успіхів» викладачів, як критеріїв стимулювання їхньої самоосвітньої діяльності на педагогічній раді, на сайті закладу освіти.

І, як висновок, звернемося до слів Герберта Прокноу: «Настає час, коли ви повинні твердо вирішити, куди рухатися. Інакше безжалісний дрейф подій вирішить за вас». Дені Дідро казав, що не можна людину навчити на все життя, її можна навчити вчитися все життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон «Про вищу освіту» , від 2014, № 37-38, правки і зміни № 2443-VIII від 22.05.2018, ВВР, 2018.
2. С.Г. Міщенко, «Методичний супровід професійного зростання викладача», Вісник Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля , серія «Педагогіка і психологія», 2016, № 2 (12);
3. Боровік О.М. До питання про зміст поняття «індивідуальна освітня траєкторія розвитку вчителя» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/yWPny7>.
4. Гриневич Л. Діти мають здобути в школі уміння і компетентності 21 століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/D6wte5>.
5. Використання нових методів роботи. Карти знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/JNx5dA>.

ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ

*Ященко Лариса Дмитрівна,
вчителька*

Якщо ти хочеш побудувати корабель, не треба скликати людей, планувати, ділити роботу, діставати інструменти. Треба заразити людей прагненням до нескінченного моря. Тоді вони самі побудують корабель.
Антуан де Сент-Екзюпері

Вчитель – не професія, вчитель – покликання. Так чи інакше, але ми працюємо не з бездушними механізмами, а з душами дітей! І ми не можемо виконувати свою роботу лише тому, що це наш заробіток. Пам'ятаєте діалог головних героїв з фільму:

- А як же без душі до дітей?
- А навіщо Вам моя душа? Вам потрібна добра послуга і Ви її отримуєте відповідно прейскуранту.

Тож як би ми не будували власну траєкторію професійного розвитку, життя буде вносити свої корективи.

Кожне наступне покоління відрізняється від покоління минулого, тому й проектування саморозвитку педагога має бути гнучким. Вчитель повинен йти «в ногу» не просто з часом, а й з учнями. Він повинен знати їхні вподобання, інтереси, захоплення, тоді й навчати та навчатися стане легше (зрозуміліше, цікавіше, вмотивованіше).

Свою траєкторію професійного розвитку будую (за потреби – змінюю) на основі вітагених технологій (життєвому досвіді і життєвих знаннях) учнів та власних. Необхідно також створити «ситуацію успіху» [4] навколо кожної дитини. Адже даремно наші вітчизняні освітяни звернули увагу на систему освіти Фінляндії, де і вчителі, і учні вільні у виборі способу навчати та навчатися. Колишній десятикласник якось, розмірковуючи, сказав мені, що порівняно з попередніми роками змінилися відносини між учителем і учнем – спілкування стало демократичним, і ключовими є слова дитини – «спілкування» та «демократичними». Тож навчання стає більш відкритим і щирим, а звідси, непримусовим.

Так, ми, педагоги, поставлені в рамки програмами та вимогами до них. Тому й пропоную звернути увагу на індивідуальний підхід, тільки не треба плутати його з диференційованим, як робить більшість вчителів. Диференційований підхід припускає розподіл класу на групи учнів на основі успішності, здібностей, інтересів. А сутність індивідуального підходу в навчання полягає у конкретизації цілей навчання відповідно до індивідуальних якостей одного учня. Тільки такий підхід, на мою думку, робить навчання корисним і успішним, бо задача вчителя полягає не в тому, щоб поставити учню «2», а зробити так, щоб дитина відчула, що зможе подолати поставлену перед нею (або вибраною самою дитиною, що, мабуть, важливіше за все) задачу. Педагоги завжди повинні пам'ятати, що урок проводиться не заради самого уроку [2], а заради того, щоб вплинути на розвиток особистості учня; не заради того, щоб «пройти» якийсь програмовий матеріал, а заради того, щоб на матеріалі цих програмових питаннях формувати певний досвід.

Вчителю ж для цього потрібно виконувати декілька задач:

1. добре знати кожного учня, його індивідуальні психологічні особливості та умови їх формування;
2. проявляти по відношенню до учнів педагогічний такт, а для цього вміти передбачати наслідки того чи іншого підходу до певного учня;
3. урахувувати індивідуальні особливості учня при виборі та застосуванні методів і прийомів навчання.

Так, питання підлягає сумнівам, неможливо вивчити кожного учня одразу й тепер, але шукати першочергові заходи-завдання необхідно, добирати такий ключ, яким би відкрилися «двері».

Мотивація, стимуляція, пошук – три основних кити, на яких, на мою думку, повинна будуватися індивідуальна освітня траєкторія професійного розвитку педагога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Самоосвіта вчителя. <http://edunet.zn.uz/593>
2. Мухина И.А. Что такое педагогическая мастерская? <http://www.lelien.org/spip.php?article56>
3. Педагогическая мастерская как форма взаимодействия педагогов. http://www.school_15001.edu35.ru/pedsovet3.doc.doc
4. Портфолио вчителя. <http://www.openclass.ru/stories/96442>

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

*Фещенко Олена Володимирівна,
вчителька української мови і літератури*

В інформаційну епоху новітні технології відіграють важливу роль у житті суспільства. Освіта України не стоїть осторонь, а йде в ногу з часом.

За останні роки в освітній галузі України відбулися значні зміни: розробка нової методології, оновлення змісту шкільної освіти, запровадження нових навчальних технологій . [5]

Значна частина педагогічних кадрів нашого освітнього закладу долучилася до виконання нових завдань. Школа забезпечена високваліфікованими кадрами, які постійно підвищують рівень своєї майстерності. Крім щорічний курсів підвищення кваліфікації, педагоги беруть участь у вебінарах, конференціях, семінарах. Своїми доробками діляться на сторінках фахових видань, сайтах, Інтернет-порталах. Для втілення ідей НУШ учителі початкових класів проходили курси на платформі EdEra. Кожен учитель нашої школи усвідомлює потребу змін в освіті, розуміє, що зміни потрібно починати з себе.

Професійне зростання здійснюється за індивідуальним планом, але в межах загальної методичної теми навчального закладу. Кожен учитель самостійно здійснює вибір, визначає розвиток яких компонентів професійної діяльності потребують найбільшої уваги. [5]. Велике значення надають власному самопізнанню та особистісно-професійному вдосконаленню.

У рамках проекту «Інноваційні школи Черкащини» освітній заклад отримав три мультимедійні комплекси, цифрове вимірювальне обладнання, що дає змогу проводити уроки на більш сучасному рівні. Учителі школи активно використовують новітнє обладнання на уроках, під час проведення лабораторних робіт, пізнавальних заходів. Учні разом зі своїми наставниками беруть участь у різноманітних проектах, використовуючи цифрові вимірювальні комплекси Einstein.

Вже два роки поспіль НВК забезпечується конструктором LEGO. Обладнано кабінет робототехніки: встановлено столи, ігрові поля, шафи для конструкторів. Робототехніка – це інноваційна основа для навчання та здобуття практичних навичок з різних предметів таких, як інформатика, математика та фізика. Це ще один напрямок впровадження STEM- освіти у нашої школі. Тренерами створено 2 команди: початкових класів і 5-9 класів, які взяли участь у регіональному фестивалі з робототехніки і здобули III місце в одній із номінацій. Діти охоче відвідують гурток робототехніки.

У школі працює творча група, до якої входять вчителі різного фаху: вчителі математики, фізики, хімії, української мови та літератури. Головна мета - втілення інновацій в освітній процес школи, створити єдиний інформаційний простір. Учасники групи пройшли курс навчання з хмарних технологій за 108-годинною програмою в проєкті «Office 365» і отримали відповідні сертифікати. Ця робота продовжується.

Сучасні діти, які живуть в епоху цифрового обладнання, не сприймають формального підходу до навчання. Їхній кругозір набагато ширший за кругозір своїх однолітків, які навчалися у 2000 роках. Тому шкільна освіта має базуватися на нових інформаційно-комунікаційних технологіях, без яких неможливо реалізувати Концепцію Нової української школи. Майбутнє за технологіями. Перші класи нашої школи оснащені інтерактивними дошками, проекторами, ноутбуками та іншими засобами навчання.

Отже, педагог в освітньому процесі відіграє одну з найважливіших ролей, оскільки він аналізує та застосовує інновації у навчально-виховній діяльності. Результатами інноваційної діяльності вчителів є нововведення, що позитивно змінюють систему освіти,

напрями її розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003.– 280с.;
2. Болганина В.С. Культурологічний підхід до управління школою/ В.С.Болганина. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 112с.;
3. Закон України про освіту;
4. Ковалевський С. методи вивчення та структура культури організації / С.Ковалевський, О. Медведєв, Г.Хаєт // Підручник для директора. – 2008. – №18
5. http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_55/46.pdf

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ВИКЛАДАЧІВ БЕРИСЛАВСЬКОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

*Шевченко Анна Олександрівна,
викладачка*

За визначенням А. Хуторського індивідуальна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу в освіті. Просування за індивідуальною траєкторією можливе за умов: визначення змісту з урахуванням власних потреб; постановки власних цілей у вивченні конкретної теми; вибору оптимальної форми, темпу навчання, які відповідають індивідуальним особливостям суб'єкта навчання; рефлексивного усвідомлення отриманих результатів; оцінювання та корегування своєї діяльності [1].

Безперервна освіта працівників передбачає не тільки підвищення кваліфікації, перепідготовку, а й стимулювання постійної самоосвіти для успішної життєдіяльності. Найбільш актуальною проблемою є організація й управління самоосвітою як провідною формою безперервної освіти в умовах сучасності, пошук індивідуальних шляхів її реалізації [2].

В основі самоосвітньої діяльності викладачів Бериславського медичного коледжу лежать такі складові: самооцінка – уміння оцінити свої можливості; самоорганізація – уміння знайти джерело пізнання й адекватної своїм можливостям форми самоосвіти, організувати робоче місце та діяльність; самореалізація – реалізація своїх можливостей; самокритичність – уміння критично оцінювати переваги та недоліки власної роботи; самоконтроль – здатність сумлінно контролювати свою діяльність; самовиховання та саморозвиток.

Викладач коледжу керується певними мотивами, які спонукають його до самоосвіти: зміни в змісті освіти, освоєння нових навчальних програм, запровадження нестандартних форм, пошук оригінальних методик викладання, конструювання нового педагогічного досвіду на основі досягнень науки та обраної проблеми, поглиблення знань із питань, які викликають інтерес, конкуренція.

Індивідуальний освітній маршрут викладача БМК визначається як сукупність зовнішніх та внутрішніх освітніх ресурсів, самоосвіти, взаємонавчання. Серед основних зовнішніх ресурсів пріоритетними є: атестація, стажування, курси підвищення кваліфікації, дистанційні курси та тренінги, участь у регіональних фахових методичних об'єднаннях, методичних радах. Внутрішні освітні ресурси викладача коледжу мають наступне спрямування: участь у педагогічних радах, методичних заходах, школі молодого

викладача, проведення відкритих навчальних занять та заходів виховного спрямування, взаємодідування викладачів. Одна з важливих складових індивідуальної освітньої траєкторії викладача БМК є самоосвіта.

В роботі викладача медичного коледжу слід виділити наступні види діяльності в процесі самоосвіти: систематичне ознайомлення із новинками методичної, педагогічної, предметної літератури; систематичний перегляд освітніх телепередач; огляд в Інтернеті інформації з методики викладання фахових дисциплін; розв'язування тестів, ситуаційних завдань Крок М; прослуховування лекцій, відвідування семінарів, тренінгів, конференцій, нарад; обмін досвідом з колегами; навчання на дистанційних курсах, тренінгах; використання різних інтернет-ресурсів, участь в он-лайн конференціях, вебінарах, тощо.

Переваги індивідуальної траєкторії підвищення рівня професійної компетентності для педагогічного працівника медичного коледжу безперечно є: зростання професійної компетентності педагогічного працівника, що забезпечує його цінність і конкурентоспроможність в закладі освіти; формування й розвиток універсальних умінь та навичок [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Метешкін К.О., Гурова К.Д. Інструментальні засоби та механізми їх використання для побудови індивідуальних траєкторій навчання [Електронний ресурс] / К.О. Метешкін, К.Д.Гурова. – Режим доступу: <http://hghltd.yandex.net/yandbmt?url=http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em11/content/09mkotei.htm&text>
2. Полякова Г. Напрями моделювання індивідуальної траєкторії безперервної освіти й самоосвіти педагогічних працівників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/emsxV3>.
3. Половенко О.В., Кірішко Л.М. Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією: [навчально-методичний посібник] / О.В. Половенко, Л.М. Кірішко. – Кропивницький: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2018.–60 с.

САМООСВІТА ВЧИТЕЛЯ - ШЛЯХ ДО ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

*Грицай Людмила Іванівна,
учителька біології*

Становлення педагога як професіонала і суб'єкта продуктивної діяльності – це процес наближення до ідеалів культури, вершин професіоналізму, творчої самореалізації [1]. Сучасний учитель має знати більше ніж його учні, та його знання не повинні обмежуватися предметом та методикою його викладання. Він має бути в курсі передових технологій, орієнтуватися в сучасній політиці, економіці, мати знання в різних сферах суспільного життя. Педагог повинен постійно самовдосконалюватися, тому що його робота пов'язана з постійним оновленням [2]. Переглянувши нормативні документи стає зрозумілим – на сьогодні без самоосвіти вчитель не може бути конкурентоспроможним й надавати якісні освітні послуги. Отже, проблема самоосвіти стає більш актуальною.

Поняття «самоосвіти» трактується вченими, як постійне поповнення професіональної та загально-культурної інформації та систематичне оновлення індивідуального й соціального досвіду [3].

Здатність до самоосвіти не формується у педагога разом з дипломом або з наказом.

Цьому також треба вчитися. Прагнення до самовдосконалення, самоосвіти є важливими чинниками професійного зростання вчителя, що забезпечують розширення його творчих можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності.

В.О.Сухомлинський уважав, що джерелом і рушійною силою самоосвітньої діяльності вчителя є потреба в знаннях: «Знати більше, ніж я знаю сьогодні» [3].

У процесі професійного розвитку вчитель має відчутти свободу самовираження.

Учительську діяльність не можна регламентувати й втиснути у рамки інструкцій. Лише за утвердження професійної свободи можлива ефективна організація процесу професійного зростання вчителя, що є своєрідним пошуком свого шляху, набуття власного «голосу», власного «почерку» [1]. Педагог, що володіє свободою самовираження, уміє керувати власним розвитком, може спрямувати свої творчі сили на пошук нових шляхів навчання та виховання учнів.

Зміст індивідуальної самоосвіти педагога охоплює систематичне вивчення психолого-педагогічної, наукової літератури, безпосередню участь у роботі шкільних, міжшкільних методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань; розробку окремих проблем, пов'язаних з удосконаленням навчально-виховної роботи; підготовку доповідей, виступів, огляд і реферування педагогічних та методичних журналів, збірників та інше.

Ефективною формою підвищення рівня майстерності є робота вчителя над обраною науково-методичною проблемою. Індивідуальна науково-методична робота – усвідомлена, цілеспрямована, планомірна та безперервна праця педагогів, спрямована на вдосконалення теоретичної та практичної підготовки, необхідної для педагогічної діяльності [3].

З появою в роботі вчителя комп'ютера та Інтернету значно підвищуються можливості педагогічної самоосвіти. З'являються нові теми, цікаві завдання та способи їх розв'язання, нові способи самореалізації, що з'явилися у педагога через появу нових засобів самоосвіти, наприклад, розробка електронних уроків.

Отже, самоосвіта є елементом виробничої діяльності кожного вчителя, який вільно обирає матеріал, прийоми та засоби роботи. Такий принцип організації самоосвіти – поєднання її обов'язкового характеру з добровільно обраним змістом – найбільше виправдав себе [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Г.М.Мешко Вступ до педагогічної професії [Електронний ресурс] / Г.Мешко.
– Режим доступу: https://pidruchniki.com/18720424/pedagogika/profesivne_zrostantnya_vchitelya - Заголовок з екрану.
2. Н.І.Петрікова Самоосвіта вчителя – самоціль чи необхідність, міф чи реальність? [Електронний ресурс] / Н.Петрікова. – Режим доступу: https://osvita.ua/school/lessons_summary/administration/37742/- Заголовок з екрану.
3. В.І.Громова Самоосвіта вчителя – шлях до професійного становлення та самовдосконалення [Електронний ресурс] / В.Громова. – Режим доступу: rmc.trost.net.ua/wp-content/uploads/2015/06/Громова_вступ.pdf - Заголовок з екрану.
4. Л.Литвин Самоосвіта вчителя[Електронний ресурс] / Л.Литвин. – Режим доступу: www.lesia-lytvun.kiev.sch.in.ua/Files/downloads/posibnik_samoosvita_vchitalja.pdf - Заголовок з екрану.

МАЙСТЕР-КЛАС - ОДНАЗ ВАЖЛИВИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ

*Грицай Жанна Михайлівна,
вчителька історії*

Професійна майстерність завжди є результатом досить тривалої практичної праці вчителя. Але праці осмисленої, наповненої вдумливими роздумами над усілякими проблемами своєї професійної діяльності [1]. Тому й не дивно, що у сьогодиншньому контексті професійна майстерність означає уміння швидко та якісно вирішувати освітньо-виховні задачі та втілювати їх рішення у практичну педагогічну діяльність. Правий В.Сухомлинський, стверджуючи, що «стає майстром педагогічної праці швидше за все той, хто відчув у собі дослідника» [1].

Проаналізувавши всі відомі альтернативні методи педагогічної діяльності, котрі допомагають розвиватися вчителю професійно, можна виділити майстер-клас.

Майстер-клас – це не просто демонстрація знань та вмінь, це передача досвіду, який відточується протягом багаторічної діяльності шляхом спроб та помилок, концентрується та будується в систему. Він повинен демонструвати конкретний методичний прийом або метод, методику викладання, технологію навчання та виховання. Завдяки майстер-класу передається не тільки теоретичний, а й практичний досвід учителя. Майстер-клас можна розглядати як і особливу форму навчального заняття, яка базується на «практичних» діях показу та демонстрації творчого рішення певно пізнавальної й проблемної педагогічної задачі.

М.М.Поташник характеризує майстер-клас як яскраво виражену форму учнівства у майстра. Тобто майстер передає учням досвід, майстерність, мистецтво в тому змісті, частіше за все – шляхом прямого й коментованого показу прийомів роботи [2].

Задачі, котрі ставляться перед майстер-класом полягають у передачі вчителем-майстром свого досвіду, сумісній обробці методичних підходів учителя-майстра та прийомів рішення поставленої в програмі майстер-класу проблеми, рефлексія особистості професійної майстерності учасників майстер-класу, надання допомоги учасника майстер-класу в визначенні завдань саморозвитку та формуванні індивідуальної програми самоосвіти й самовдосконалення [3].

У підготовці та проведенні майстер-класу досить важливе поєднання «здорової» описовості наявного досвіду й аналітичності, що розуміється в даному випадку як здатності учасників «усередині» свого досвіду зрозуміти внутрішні психолого-педагогічні та методичні «пружинки», принципи й механізми здійснюваної системи педагогічних дій. Будь-які крайності тут неприпустимі, потрібна гармонія теоретико-аналітичного й описово-методичного начал [1].

Основними методичними прийомами та елементами технології проведення майстер-класу є індукція, самоконструкція, соціоконструкція, соціалізація, афішування, розрив, творче конструювання, знання, рефлексія. Також важливим є те, що учасники конкретного майстер-класу самі мусять бути професійно готовими до докладного теоретико-методичного аналізу досвіду, який вони представляють. Тому для успішного проведення майстер-класу вчителю потрібна технологія не ситуацій неемпіричного, а системного реагування на проблеми, що виникають перед ним.

Для повноцінного використання технології потрібна системно-цільова свідомість випереджального досвіду, відрефлексованість на цілісній науково-методичній основі [1].

Позитивним результатом майстер-класу можна вважати такий результат при якому формується мотивація до самоосвіти, самовдосконалення та саморозвитку учасників даного заходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Л. Боровіков Що таке майстер-клас [Електронний ресурс] / Л.Боровіков. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/technol/9169/> - Заголовок з екрану.
2. Поташник М.М. Профессиональные объединения педагогов: методические рекомендации для руководителей образовательных учреждений и учителей/ М.М.Поташник. – М.: Педагогическое общество России, 2002
3. Майстер-клас як технологія підготовки педагога ДНЗ до творчої професійної діяльності [Електронний ресурс] / Режим доступу:
<http://nadoest.com/stattya-majster-klas-yak-tehnologiya-pidgotovki-pedagoga-dnz-d> - Заголовок з екрану.
4. Мотруніч Т.В. Майстер-клас як одна із форм методичної роботи з учителями [Електронний ресурс] / Т.Мотруніч. – Режим доступу:
<http://studcon.org/mayster-klas-yak-odna-iz-form-metodychnoyi-roboty-z-uchytelyamy> - Заголовок з екрану.

СУЧАСНА ОСВІТА - ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ.

*Соляр Олена Вячеславівна,
викладачка*

“Вчительська доля – це щастя бути вчителем, бо завжди повторюєш себе в дітях”. Освіта сьогодні – це освіта для особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для творчого розв’язання проблем, прагне змінити на краще життя своєї країни.[1] У свій час педагогіка доводила, що найбільш придатними для володіння необхідними знаннями є відповідні експериментальні роботи, дослідження, висунення гіпотез і обговорення отриманих даних, оформлення результатів.[2] Цілеспрямована і послідовна система дій викладача і студента, за якої викладач створює проблемні ситуації, спрямовує і контролює шляхи розв’язання завдань, здійснює перевірку їх виконання та оцінює діяльність студента.

Сучасне навчання стає інформаційно-пошуковим. В ньому активна і пізнавальна діяльність студентів супроводжується контролем і корекцією викладача. Інформаційно-пошукове навчання тісно пов’язане з проблемним підходом у процесі навчання.[3]

Проблемні завдання потребують від студентів застосування знань і вмінь у новій невідомій ситуації. Типові завдання сприяють отриманню нових знань, закріпленню вже відомого і вивченого матеріалу. Ці завдання спонукають не тільки до отримання нових знань, але й до нових шляхів їх пошуку. Перед студентами ставиться певна проблема, яку вони повинні самостійно вирішити.

М.М.Чубанський з цього приводу говорив: “Те, що я зрозумів, я вже не зможу забути, коли б цього хотів”.

На заняттях, де використовуються інтерактивні методи навчання, студенти навчаються вирішувати проблеми, приймати узгоджене рішення, займати конкретну позицію, акумулювати ідеї, аналізувати явища, моделювати ситуації, вести діалог. Інтерактивні методи навчання виховують у студентів активну життєву позицію, навчають працювати у колективі для досягнення спільної мети.[4]

У своїй практичній роботі викладач повинен вміло поєднувати всі види методів і технологій навчання. Рівень засвоєння матеріалу, результативність методів навчання можна побачити з пасивного і інтерактивного навчання: лекція – 5%; читання – 10%;

відео – аудіо матеріали – 20%; демонстрації – 30%; дискусійні групи – 50%; практика через дію – 75%; навчання інших – 90%.

Аналізуючи данні з навчання, ми бачимо, що найнижчі результати досягаються за умов пасивного навчання (лекція – 5%, читання – 10%), а найвищий при використанні інтерактивних методів (дискусійні групи – 50%, практика через дію – 75%, навчання інших – 90%). Виходячи з результатів таблиці, викладач вправі вибрати той чи інший метод навчання на уроці. Вибір методів навчання залежить від віку студентів і забезпечення навчальної бази закладу. Викладач володіючи різноманітними формами навчання, забезпечує активність студентів на уроці.[5]

Висновок: викладач використовує сучасні засоби навчання, які підвищують ефективність навчального процесу і готує студентів до самостійного життя. Творчу особистість можна виховувати, якщо впроваджувати критичне мислення. Коли студент усвідомлює реалії життя, тоді він буде шукати шляхи вирішення проблем.

“Не вміти добре виражати свої думки – недолік, але не мати самостійних думок – набагато більший, самостійні ж думки випливають лише із самостійно набутих знань”. (К. Ушинський)

“Учителю! Будь сонцем, яке випромінює людське тепло. Будь ґрунтом, і сій знання не тільки в пам’яті і свідомості своїх учнів, а й у думках і серцях”. (Ш. Амонашвілі)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук В.І. Як стати майстерним педагогом: Навчально-методичний посібник. – К.: Шкільний світ, 2011. – 126с.
2. Олексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. – К.: Либідь, 1998. – 560с.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. / Під ред. Л.М. Проколенко – К., 1989. – 608с.
4. Жулинська Л.І. Світоглядні аспекти екологічного виховання учнів // Проблеми розвитку психолого-екологічної науки у науково-технічній творчості молоді. – К.: КДПІ, 1991. – с. 58-60.
5. Ковальчук В.І. Іноваційні підходи до організації навчального процесу. – К.: Шкільний світ, 2011. – 126с.

АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕТОДИСТА КОЛЕДЖУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА

*Круглюк Олена Іллівна,
завідувачка НМК*

Вижницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкребляка

Актуальність проблеми. Проблема управління методичною роботою в навчальному закладі постійно перебуває в центрі уваги дослідників. Цей факт є визнанням того, що методична робота відіграє важливу роль в організації навчально-виховної діяльності.

Саме в процесі методичної роботи формується та вдосконалюється професійна компетентність педагогів, їхня педагогічна майстерність. Особливого значення методична робота набуває в період реформування освіти, оскільки вона допомагає педагогу не тільки підтримувати необхідний рівень професійної компетентності, але й опановувати нові ідеї, інноваційні технології, методи, які характеризують сучасні процеси

в освіті.

Мета даної статті полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні і розробленні системи розвитку аналітичної компетентності методиста коледжу. В Національній доктрині розвитку освіти визначені завдання та напрями модернізації освіти, зокрема зазначено про «налагодження високопрофесійного наукового, аналітичного, інформаційного супроводу управлінських рішень», «запровадження нової етики управлінської діяльності, що базується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації», «створення систем моніторингу ефективності управлінських рішень» [1].

У коледжі методист отримує чималий потік інформації з різних джерел, але систематизувати і перетворити цю інформацію в цілісну систему складно. Більш глибокі науково-методичні проблеми, які потребують вивчення та аналізу, відкладаються.

Питання аналізу методичних проблем у діяльності педагогів коледжу часто стояло на порядку денному педагогічної та методичної рад. Все більше науковців і практиків ведуть мову про методичний супровід у навчальних закладах, а не про «методичну роботу як систему заходів». Методична робота розглядається в новому баченні як «методичний сервіс», «методичні послуги». Саме в такому баченні ще актуальнішою стає аналітична діяльність методиста. Прийнятний у практиці роботи поділ структури аналітичної діяльності, запропонований М. І. Скрипник: підготовчий, практичний та аналітичний [6]. Зміст і форми аналітичної діяльності мають логічний зв'язок з плануванням у коледжі, науково-методичною проблемою закладу.

Нами вивчалось питання готовності педагогів до впровадження інновацій в навчальний процес.

Метою обстеження є опис початкового стану колективу. Дослідження здійснювалося за допомогою анкетування (автор Н. Васильченко). Під час обстеження застосовували суб'єктивний метод дослідження на основі того, що думає, усвідомлює та повідомляє викладач сам про себе. Результати анкетування фіксують початковий стан колективу.

При цьому відбувається кристалізація колективної думки з приводу передбачуваних змін, тобто усвідомлення наявного рівня готовності до впровадження інновацій, а після обговорення – й деяка трансформація своєї думки з певних питань щодо можливих змін. Слід зазначити, що така форма колективної роботи виступає як інструмент формування нового, вищого рівня інноваційної готовності.

Проміжний висновок: результати анкетування бажано використовувати не тільки як констатація наявного в коледжі рівня готовності викладачів до інновацій діяльності, а й як основу для розвитку мотивації педагогів.

Результати анкетування були обговорені на науково-практичній конференції «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, проблеми».

Після обговорення результатів анкетування учасники конференції зробили такі висновки: впровадження нових технологій не може бути тільки особистою справою викладача, це спільна справа і адміністрації коледжу і циклової комісії.

Перспективи використання:

- перед початком роботи із запровадження освітніх інновацій у ЗВО необхідно визначити рівень інноваційної готовності колективу;
- результати анкетування можна використовувати як основу для розуміння колективом змісту необхідних перетворень та формування вищого рівня готовності викладачів до впровадження інновацій у навчально-виховних процес.

Аналітична робота в коледжі посилює вплив на професійне становлення педагогів, розвиток їх творчого потенціалу, дає можливість поповнювати творчу лабораторію методиста з виявлення труднощів у вирішенні професійних проблем та використання

творчого резерву колективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національна доктрина розвитку освіти // Книга методиста: Довідково-методичне видання / Упоряд. Г.М. Литвиненко, О. М. Вернидуб. – Харків: Торсінг плюс, 2006.
2. Васильченко Н. Методика визначення готовності педагогічного колективу до впровадження освітніх інновацій//Завуч – 2005. – №3. С. 11- 13.
3. Маслікова І. В. Технологія управління розвитком професійної кар'єри педагогічних кадрів // Управління школою. Основа. №1. –2006.
4. Половенко О. В. Сучасні підходи до планування діяльності методичних служб. Методичні рекомендації. Кіровоград: Видавництво обласного інституту післядипломної освіти імені Василя Сухомлинського, 2007.
5. Скрипник М. І. Аналітична діяльність методиста // Управління освітою. – 2006. – №5.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ПРАКТИЧНИМ ПСИХОЛОГОМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

*Сиренко Олена Олександрівна,
практична психологиня Комунального закладу «Пісочинський ліцей «Мобіль»
Пісочинської селищної ради»*

Загальна спрямованість реформування освіти в Україні у XXI столітті полягає у необхідності забезпечення її відповідності європейським стандартам, потребам сучасного життя країни, цілеспрямованій орієнтації на якісну та доступну освіту. Вчитель, практичний психолог та соціальний педагог є головними дійовими особами у реформуванні сучасної освіти.

Змінюються орієнтири сучасної освіти, їх мета в освітньому процесі; постають нові завдання. Так, учитель повинен бути професіоналом: уміти генерувати, проектувати, планувати і реалізовувати власні ідеї та технології, здійснювати оцінку своєї методичної, освітньої діяльності з огляду на її актуальність та науковість. [1, с. 4]. Діяльність практичного психолога спрямована на забезпечення потреб закладу освіти та учасників освітнього процесу. Велике значення у виконанні цієї мети має особистість спеціаліста, його індивідуальні риси та професійні якості. Зокрема, комунікабельність (здатність легко встановлювати контакти з іншими, вміння слухати та підтримувати розмову); емоційна стабільність; розвинута емпатія – це ті якості, які є обов'язковою складовою особистості практичного психолога [2, с. 236].

Одним із основних напрямів діяльності практичного психолога є надання психологічної допомоги учасникам освітнього процесу. Тому крім володіння спеціальними психологічними методиками, суттєвими у виконанні цього напрямку діяльності є такі індивідуальні якості психолога, як цілеспрямованість, компетентність, впевненість у собі, неупередженість, позитивна Я-концепція, уміння керувати власними емоційними станами, тощо. Все це сприяє повноцінному спілкуванню, дає змогу знайти вихід із складних життєвих ситуацій людей, які звернулися по допомогу. Психологові, який прагне досягти високого професійного розвитку, необхідний постійний самоаналіз — усвідомлення власних дій та вчинків, самоспостереження, здатність вести безперервний внутрішній діалог. Таке самоспілкування (внутрішній діалог) є основою професійного самовдосконалення, оскільки воно дозволяє коригувати власні недоліки, розвивати необхідні для професії здібності та якості [2, с. 245].

Окрім того, у проектуванні індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку, практичному психологу потрібно займатися саморозвитком, освоєнням нових технологій та прагнути до змін в професійній діяльності, яких вимагає реформування освітнього процесу. Готовність практичного психолога до вдосконалення професійного рівня, бажання і можливість розвивати свої інтереси, уявлення, здатність шукати та знаходити власні шляхи оптимізації процесу психологічної допомоги учасникам освітнього процесу – основні орієнтири його професійного розвитку [2, с. 239].

Таким чином, професійний розвиток психолога вимагає: відпрацювання емоційних і особистісних проблем, оволодіння самоаналізом та професійною й особистісною рефлексією, усвідомлення у більш повному обсязі власних життєвих цінностей. Саме ці вміння та якості практичного психолога забезпечують професіоналізм спеціаліста у виконанні його обов'язків [3].

Отже, практичний психолог закладу освіти при проектуванні індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку має здійснювати величезну роботу щодо вдосконалення не тільки професійно необхідних якостей, але й власної особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Половенко О. В., Кірішко Л. М. Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією: навчально-методичний посібник. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2018. 60 с.
2. Психологічна служба: підручник. К.: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
3. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua/> (дата звернення: 05.06.2019).

ЧИ ПОТРІБНО ПРОЕКТУВАТИ ІНДИВІДУАЛЬНУ ОСВІТНЮ ТРАЄКТОРІЮ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА?

*Бігус Любов Михайлівна,
вчителька початкових класів*

Так, потрібно. Така проблема є важливою. Педагог не може навчати інших, не маючи власної траєкторії професійного розвитку. Саме про це писав Алі Апшероні: «Педагоги не можуть успішно когось учить, якщо в цей же час ретельно не вчать самі».

Професійне зростання – це, насамперед, рух. А рух не може бути без мети і планування. Перша сходинка росту педагога – його інтелектуальний розвиток, здатність приймати рішення. Вчитель самостійно має оцінити, що є ефективним для його уроків.

Н. С. Станіславський писав: «День, у який ви не дізналися для себе нічого нового, минув даремно». Тому, друга сходинка педагога – постійно навчатися. Навчатися для того, щоб вдосконалювати професійну компетентність, поступово вибудовувати індивідуальний педагогічний стиль. Це і особисті якості – любов до дітей, бажання працювати і змінюватись, визнавати особисту відповідальність за учнів, яких доручили навчати батьки.

А. Дістервег писав: «Розвиток і освіта жодній людині не можуть бути дані або повідомлені. Кожен, хто бажає до них прилучитися, повинен досягти цього власною діяльністю, власними силами, власною напругою. Ззовні вона може отримати тільки збудження... Тому самодіяльність – засіб і одночасно результати освіти...»

В Україні проходить реформування освіти. Ми маємо новий Державний стандарт початкової освіти, Закон «Про освіту», Типові нові програми, спрямовані на інтеграцію

навчання, підготовку здобувачів освіти до життя. Тому, щоб усі зміни відбулися, в першу чергу має змінюватись вчитель. В сьогоднішніх умовах необхідні гнучкість і нестандартність мислення, вміння адаптуватися до швидких змін умов життя, систематично розвивати професійні здібності. Потрібно вийти із зони комфорту чимось ризикуючи, бо нас можуть чекати непередбачувані обставини.

Дейл Карнегі говорив: «Звільніться від минулого, не бійтесь майбутнього...Будьте задіяні. Це найдешевше лікарство на землі – і одне з найефективніших...»

Третя сходинка – це створення особистого портфоліо.

Метод «портфоліо» допомагає вчителю не тільки систематизувати педагогічний досвід, накопичені знання, а й дати об'єктивну оцінку власному професійному рівню. Основою роботи над портфоліо є відображення професійного шляху, поглядів і планів учителя.

Для того щоб наблизити свій реальний образ до ідеалу, потрібно вміти керувати власним розвитком. Насамперед це означає уміння взяти на себе відповідальність за власне життя і професійну діяльність, вибудувати таку професійну освітню стратегію, яка б враховувала індивідуальні особливості, можливості, запити, задовольняла потребу в освіті, підвищенні кваліфікації в обраній сфері, інтелектуальному, фізичному, духовному розвитку. А це все передбачає оволодіння навичками самоорганізації і саморегуляції. У самоорганізації виявляється психологічна готовність до педагогічної діяльності, у саморегуляції – свідоме управління своєю поведінкою, психікою, енергетичним потенціалом, контроль над емоціями, збереження здатності критично мислити і розв'язувати складні проблеми.

Слова Сенеки важливі: «Якщо людина не знає, до якої мети вона рухається, для неї жоден вітер не буде попутним». Мета вчителя – самоосвіта, самовдосконалення, саморозвиток, самовиховання, самоаналіз. Ціна цієї мети – відповідальність за кожную свою думку: зцілюючи і перетворюючи себе, ми стаємо потужним каталізатором змін у всьому світі.

Ціна цієї мети – здатність думати подібна до гри на скрипці, вимагає щоденної практики, яка веде до досконалості.

Ціна мети – служіння. По-справжньому щасливі ті, які зрозуміли, що потрібно служити іншим. Допомагаючи іншим, ми допомагаємо собі. Ціна мети – успішність. Адже успішна людина та, яка бачить не проблему, а її рішення. Саме оці висновки я почерпнула з уст директора школи №158 міста Києва Ірини Гондюл, з якою познайомилась у Facebook.

Пані Ірина надихає своєю необмеженою творчістю. Вона радить: життя тут і зараз, а не завтра і потім!

Педагог регулярно повинен оцінювати і підвищувати якість своєї роботи, а також спільно з колегами удосконалювати освітні програми і практику роботи з дітьми та їх сім'ями.

У висновку хочу зазначити, що професійний розвиток має свої показники якості.

1. Вчитель постійно застосовує рефлексію, здійснює самооцінку ефективності своєї діяльності.
2. Використовує всі ресурси для кращого розуміння та оцінювання кожного учня.
3. Вчитель визнає важливість свого професійного росту і навчання упродовж усього життя.
4. Педагоги співпрацюють один з одним, щоб підвищити якість викладання.

Мозок вчителя добре функціонує, тільки коли його душа спокійна та наповнена чимось приємним. Якщо вчитель не знайде своєї ноти, його музику професійного життя ніхто не почує і не зрозуміє...

Зробимо крок вперед до змін! Змінимо себе – і світ навколо зміниться!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вислови про вчителів – Афоризми Різне - Каталог статей - Сайт https://fastivschool7.at.ua/publ/rizne/aforizmi/vislovi_pro_vchiteliv/27-1-0-138
2. Коваленко Є.І., Белкіна Н.І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія. – Київ, 2006
3. Дейл Карнегі. Як подолати неспокій і почати жити. – КМ – БУКС, 2018
4. Скрипник М. Мистецтво бути педагогом/ М.Скрипник. – К., 2006
5. Супервізія як стратегія покращення якості викладання. Порадник для супервізорів, 2018

РОБОТА З РІЗНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

*Ткаченко Олена Миколаївна,
викладачка біології та хімії*

Останнім часом у методиці викладання хімії на формування мотивації звертають дедалі більше уваги. Будь-яка діяльність, включаючи навчально-пізнавальну, стимулюється мотивами, заснована на потребах [1].

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили орієнтацію в галузі освіти. Нова освітня філософія визначила головну стратегію педагогічної діяльності: спрямування навчально-виховного процесу на формування духовного світу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розкриття потенційних можливостей та здібностей учня [2].

Інтерактивне навчання — це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, і передбачувану мету — створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Тут учень та викладач є рівноправними й рівнозначними суб'єктами, які розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, уміють і здійснюють [3].

Особливістю інтерактивного навчання є підготовка учня до життя і громадянської активності в суспільстві. Це вимагає активізації навчальних можливостей замість переказування абстрактної, «готової» інформації, відірваної від життя й суспільного досвіду [2].

Світ міняється стрімко. Удосконалюється технології практично у всіх галузях науки і техніки. Кількість інформації подвоюється кожні 15 років [4]

Міняються цілі і задачі сучасної освіти: формування знань і умінь поступається місцем формуванню компетентностей. Це повинно сприяти упровадженню в практику роботи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. І все-таки не комп'ютер, а викладач - найважливіша складова навчального процесу. Однак, набагато важливіше навчити, ніж просто розповісти.

Мають місце у сучасному навчальному процесі застосування наочних інтерактивних засобів. Відеодемонстрації та інші мультимедійні засоби зовсім не можуть замінити справжній, «живий» хімічний експеримент. Екран телевізора, як і екран монітора комп'ютера, є віртуальним світом. У той час як учням надзвичайно важливо, якщо не спробувати на дотик, то хоча б побачити своїми очима не на екрані, а в дійсності. Але в тих випадках, коли на уроці справжній експеримент із різних міркувань неможливий, то для безпосереднього спостереження на уроці цю недостатність інформації може замінити відеодемонстрація.

Основою практики були й залишаються класичні методи навчання, на підставі яких

розробляються нові модифікації, пристосовані до завдань та можливостей сучасної школи.

Крім традиційних питань, що стосуються хімічних елементів, речовин і реакцій, належна увага приділяється висвітленню методів наукового пізнання в хімії, ролі теоретичних і експериментальних досліджень. Матеріал, який використовується для цього, часто має чітко виражене екологічне спрямування. Належна увага приділяється показу впливу хімічних чинників на здоров'я людини, пояснюється згубна дія алкоголю, наркотичних речовин, тютюнопаління.

Однак розумію, що процес навчання - це не безперервна радість. Не все може бути цікавим у навчанні. Наслідуючи К. Д. Ушинського, вважаю за потрібне «привчити дитину робити не тільки те, що її цікавить, а й те, що не цікавить, робити заради приємності виконати свій обов'язок».

Отже, сучасний учитель має добирати методи навчання та джерела інформації, які забезпечували б реалізацію цілей освіти, віддавати перевагу методам самостійного здобуття знань, методам, спрямованим на реалізацію принципу активного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дреер Адам М. Преподавание в средней школе США: проблемы начинающих учителей / Адам М. Дреер; пер. з англ. М.В. Кларина, В.И. Ривош; [ред. Н.И. Парамонова]. - Москва: Прогрес; 1983.-288с.-ИБ №11386
2. Активні та інтерактивні методи навчання / уклад.: О.С. Кравчина - К.: ЦППО АПН України, 2004.- 32с.
3. Гейко І. Використання інтерактивних форм і методів навчання: з досвіду роботи / І. Гейко // Тема. - 2004. - №3/4. - с. 229-232.
4. Архіпова Т.Л. Вплив нових інформаційних технологій на активацію навчально-пізнавальної діяльності підлітків / Т.Л. Архіпова. - с. 160-167.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНІСТІ У ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ. КОМЕНТАР УЧАСНИКА АВСТРО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОЕКТУ

*Боброва Юлія,
вчителька російської мови і зарубіжної літератури
Одеської загальноосвітньої школи №63*

Завдання сучасної школи - навчити учнів стати успішними членами суспільства, які вміють спілкуватись, будувати плідні і безконфліктні взаємовідносини з іншими людьми як у межах школи, так і поза ними.

В умовах Нової української школи перед вчительством стоїть завдання в оновленні підходів до формування соціальної компетентності учнів, що передбачає розвиток власної соціальної культури педагогів. Роль вчителя як соціально компетентної особистості є вирішальною та розглядається в трьох вимірах компетентності: особистісної, професійної й системної.

Новий австро-український проект "Компетентнісно-орієнтоване навчання - фокус: соціальна компетентність", реалізований протягом 2017-2018 років в рамках співробітництва проектного бюро КультурКонтакт Австрія в Україні та КЗВО "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради", мав на меті сприяння апробації європейської моделі навчально-методичних підходів формування соціальної

компетентності в реаліях української шкільної освіти завдяки підвищенню професійної кваліфікації вчителів.

Проект складався з чотирьох модулів: “Сутність та місце соціальної компетенції в професійній підготовці вчителів”, “Сфери дії соціальної компетенції: комунікація”, “Сфери дії соціальної компетенції: кооперація”, “Сфери дії соціальної компетенції: конфлікт-менеджмент”.

Кожен з модулів передбачав ознайомлення із сучасними концепціями міжособистісного спілкування, комбінацію теоретичного та практичного блоку вивчення різних аспектів соціальної компетентності, обмін успішними практиками апробації нових навчально-методичних підходів та технологій формування соціальної компетентності, рефлексію навчальної діяльності й результатів як окремих учасників, так і освітніх груп, індивідуальний та груповий фідбек.

Базовим завданням для усіх учасників проекту було опрацювання теорій комунікації Маршала Розенберга, Вірджинії Сатир, Пауля Вацлавика, Фридемана Шульца фон Туна, Томаса Гордона та ін. Австрійські експерти визначили це необхідною умовою розвитку інтеграційних компонентів професійної компетентності педагогів: психологічної, комунікаційної, соціальної, продуктивної та особистісної. Під час виконання практичних завдань учасники стверджували, що життєвий досвід, а саме сформовані моделі комунікації, виступають в певній мірі перепонами для розвитку соціальної компетентності. Саме тому учасники проекту відпрацьовували ефективні технології комунікації у ході виконання практичних вправ, орієнтованих на моделювання конкретних реальних ситуацій: вчитель-учень, вчитель-вчитель, вчитель-керівник, під час виконання таких вправ вчителі переглянули власні позиції, переконання, особистісні та професійні уявлення.

Велика увага австрійських експертів була приділена опануванню учасниками проекту навичок ефективної соціальної взаємодії під час уроку.

Важливим у контексті професійного розвитку вчителів є технології спостереження і оцінювання та вміння давати й сприймати фідбек.

Ключове питання, яке розглядалось в ході третього модуля, - можливе використання Lesson Studies як технології організації професійного розвитку вчителів у процесі підвищення кваліфікації педагогів.

Під час останнього модулю учасники проекту презентували свої навчальні досягнення у проекті, окресливши найяскравіші моменти навчання та перспективи впровадження опанованих освітніх технологій формування соціальної компетентності у власній професійній діяльності.

ЕЛЕКТРОННИЙ ОСВІТНІЙ ОФІС ЯК ОРІЄНТИР НА СУПРОВІД ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ

*Чупахіна Світлана Василівна,
доцентка кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»*

У сучасних суспільствах та культурах існує спеціально створений освітній простір, який враховує традиції й науково обґрунтовані підходи до навчання дітей різного віку в умовах сім'ї та в закладах освіти. Діти з особливими освітніми потребами (ООП), впродовж багатьох років, «випадали» з соціального та культурного освітнього простору. Щодо дітей означеної категорії, то не завжди працюють чи виявляються недостатньо спроможними

традиційні способи вирішення розвивальних та освітніх завдань на кожному їхньому віковому етапі.

Розробка та впровадження методик використання засобів навчання дітей з ООП залишається напрямком досліджень вітчизняної та зарубешньої спеціальної педагогіки та психології. Наприкінці 70-х – початку 80-х рр. XX століття країни Західної Європи та США розбудовують відкрите громадянське інформаційне суспільство. Відбувається стрімкий перехід системи спеціальної освіти на якісно новий етап розвитку, провідною тенденцією якого стає інтеграція, а атрибутом саме комп'ютер [3].

Сучасне українсько суспільство також за короткий час змінило освітні тенденції щодо навчання особливих дітей. Однак як з'ясувалось у сучасній школі виникає низка проблем зумовлених організацією інклюзивного освітнього простору. Розробка та запровадження нових документів вимагає від педагогів більших затрат часу на їх вивчення та ведення. Виникає необхідність створення певної електронної системи, яка б спростила рутинність праці та сприяла самоосвіті вчителів [1]. Відтак досліджуючи порушену проблему пропонуємо створити електронний освітній офіс як аналог електронного офісу сучасних підприємств та організацій.

Поняття моделі «електронних офісів» виникло наприкінці 80-х рр. XX ст. як підтримка підприємства та спрощення ведення бізнесу. Постійне збільшення кількості інформації, призвело до того, що й в умовах сучасного освітнього закладу традиційні методи роботи з документами стали не достатньо ефективними.

Електронний офіс передбачає організацію діяльності певних груп користувачів над спільним вирішенням складних розподілених завдань у комп'ютерних мережах за допомогою засобів обчислювальної техніки [4].

Сучасний електронний офіс – система всебічного використання в управлінській діяльності засобів обчислювальної техніки та професійно зорієнтованих комп'ютерних додатків і програм [2].

Такий підхід до діяльності втілює концепцію всебічного використання в сучасних офісах засобів обчислювальної техніки та зв'язку з одночасним збереженням та підсиленням переваг традиційного й виробничого офісу, що на сучасному етапі розвитку суспільства стало здебільшого традиційним [4].

На нашу думку, електронний освітній офіс школи з інклюзивною формою навчання має виконувати певні функції.

Створюючи «електронні освітні офіси» важливо використовувати можливості ІТ: централізовані бази даних, комунікаційні пакети, засоби мобільного зв'язку тощо. Окрім того, також широко застосовувати Internet-технології [4].

Можемо стверджувати, що впровадження електронного освітнього офісу в умовах інклюзивного освітнього простору школи забезпечить широкі можливості та якісний результат діяльності (рис.1).

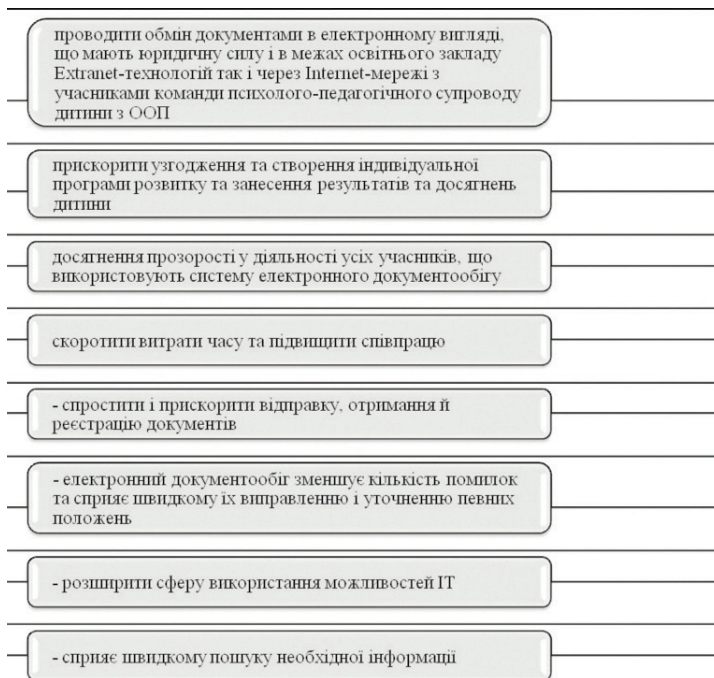

Рисунок 1. Можливості електронного освітнього офісу в умовах інклюзивного освітнього простору школи

Модель сучасного електронного освітнього офісу складається з певних компонентів (рис.2).

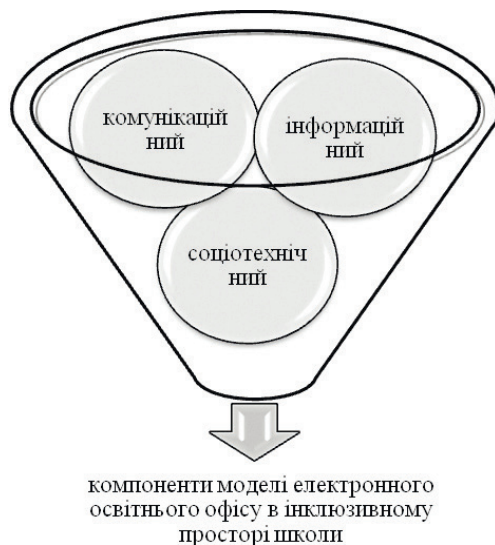

Рисунок 2. Покомпонентна модель електронного освітнього офісу

Розглянемо кожен компонент пропонованої моделі детальніше.

Інформаційний – орієнтований на інформацію як ресурс, який продукується та використовується у процесі функціонування системи, спрямований на вирішення проблем щодо самоосвіти, раціоналізацію та інтеграцію інформаційних технологій в процес навчання дитини з ООП в умовах інклюзивного навчання, вдосконалення організаційної сторони діяльності, підвищення ефективності роботи загалом.

Комунікаційний – обґрунтовує інформатизацію як комплексну систему, яка включає організацію діяльності закладу та команди супроводу, зовнішні зв'язки, методи роботи, тобто стає моделлю організаційної системи інклюзивного навчання як складної системи соціальних комунікацій.

Соціотехнічний описує процес та результат проектування інтернет-систем, з урахуванням соціо-психологічних особливостей діяльності закладу, у якому функціонує система.

Результати роботи освітнього інклюзивного закладу узагальнено здебільшого від взаємодії фахівців, їх орієнтацій на підтримку та професійну діяльність.

Отож можемо узагальнити, що запропонований підхід до діяльності педагога в умовах інклюзивного навчання значно спростить ритинність праці. У наступних дослідженнях спробуємо детальніше обґрунтувати особливості електронного освітнього офісу та з'ясувати стан порушеної проблеми в сучасних закладах освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Електронний ресурс: Веб-сайт Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua) рубрика «Освіта дітей з особливими потребами».
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; Головний ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Казачінер О. С. Інформаційно-освітній простір для навчання дітей з особливими потребами / О. С. Казачінер, Ю. О. Вірич // Харків : Вид. група «Основа», 2018. 94 [2] с.
4. Електронний ресурс: [<https://studopedia.org/3-89002.html>]

РОСЛИНИ ПОЖЕЖОЗАХИСНИХ СМУГ БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА АСКАНІЯ-НОВА

*Гуляєва Ірина Леонідівна,
вчителька*

Асканія-Нова розміщена в найбільш сухій частині Причорноморської низовини, в межиріччі річок Дніпро та Молочна. Тут розташований Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна з площею 11054 га, а разом з буферною зоною (землі господарств, населені пункти та ін.) 33307 га. [1, 3, 5].

Масив заповідника розділений на три ділянки: Північна (2106,5 га), Південна (6589,3га), та Великий Чапельський під (2358,5га) [1, 3, 5].

Пожежозахисні смуги Біосферного заповідника Асканія-Нова мають двобічний характер. З одного боку, вони захищають заповідник від пожеж, з іншого - є місцем концентрації бур'янів і ймовірно джерелом їх інвазії в стресові угруповання. При обстеженні ділянки завдовжки 2 км смуги було виявлено 66 видів. З метою встановлення змін степової рослинності в результаті розорювання було проведено систематичний, біоморфологічний, екологічний, географічний аналіз флори. Виявлені 66 видів які належать до 54 родів 21 родини відділу Magnoliophyta. Серед родів провідними є *Amaranthus* - 3 види, *Artemisia*,

Veronica, lamium, Setaria - по 2 види, останні роди по 1 виду.

Біоморфологічний аналіз показав, що як і у флори заповідного степу переважають трав'янисті рослини- 65 видів. Один вид (*Artemisia austriaca* Jacq) є напівкущиком. За тривалістю великого життєвого циклу переважають монокарпіки- 49 видів, полікарпиків -17 видів. В природній флорі заповідника навпаки домінують полікарпіки [4, 5]. Переважання монокарпиків, а саме однорічників, на пожежозахисних смугах заповідника пов'язане з тим, що в умовах значного антропогенного навантаження перевагу отримують види, що якомога швидше закінчують цикл свого розвитку.

За основними типами вегетації домінують літньозелені рослини. За типом надземних пагонів переважають напіврозеткові рослини 38 видів, безрозеткові-25 видів, розеткових - 3 види. За типом кореневої системи переважають рослини із стрижневою кореневою системою але більшість видів флори не мають кореневищної системи це говорить про нестабільність едафічних умов [4, 5].

Екологічний аналіз флори пожежозахисних смуг за відношенням до клімату показав, на відміну від флори запобіжного асканійського степу, в них переважають терофіти - 41 вид.

Домінуючі в зональній флорі гемікриптофіти [4], хамефіти для досліджуваної флори малохарактерні їх налічують лише два види. По відношенню до освітлення переважають геліофіти, по відношенню до вологості у флорі домінують ксеромезофіти, по відношенню до температурного режиму переважають мегатермофіти 40 видів, мезотермофіти налічують 26 видів [4].

Географічний аналіз показав переведення широкоареальних видів рослин, з наступних археологічних груп: космополітна -13 видів. Спектр археологічних груп суттєво відрізняється від характерного для заповідних ділянок [2, 4], зниженням участі ендемічного понтичного ядра та видів пов'язаних ареалами із Середземномор'ям.

Порівняння структури флори пожежозахисних смуг та заповідного степу [2, 4, 5], показало, що інтенсивна господарська діяльність (в даному випадку рязорювання), призводить до значної трансформації структури локальної флори, що виражається відносно систематично структури у збільшені родів родин Brassicaceae та Chenopodiaceae, одновидових родин та родів, домінування монокарпиків, а саме однорічників, видів з літньозеленим типом вегетації та безкореневищної структури, зростання відсотку терофітів та ксеромезофітів, що призводить до збільшення ролі широкоареальних ареологічних груп.

Головним чинником збереження видового складу флори є екологічна свідомість жителів, які живуть на цій території, бережливе ставлення їх до цього природного багатства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіч А.Д. Степовий оазис Асканія-Нова. - Харьков, 1960.с
2. Бойко М.Ф., Москов Н.В., Тихонов В.И. Растительный мир Херсонской области. - Симферополь: Таврия, 1987. - 124 с.
3. Веденьков Є.П., Водоп'янова В.Г. Флори заповідного степу « Асканія-Нова «// Рослинні багатства запобіжного степу і ботанічного парку «Асканія-Нова ». - Київ: Наук. думка, 1974. с.11- 58.
4. Веденьков Є.П., Ющенко А.К. Заповідник Аскания-Нова // Заповедники Украины и Молдавии. - Москва: Мысль, 1987. С. 139-153.
5. Природа Херсонської області. Фізико - географічний нарис (відп. ред. М.Ф. Бойко.). - Київ: Фітосоціоц, ентр, 1998. - 120 с.

ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ ПЕДАГОГА

*Ковбич-Онищук Ганна Костянтинівна,
студентка*

Структура особистості вчителя включає в себе три компонента: мотивацію особистості(спрямованість особистості та її види), властивостіособистості (педагогічні здібності, характер і його риси, психічні процеси і стани особистості), інтегральні характеристики особистості(педагогічна самосвідомість, індивідуальний стиль діяльності, креативність). Характер, як властивість особистості педагога, що регулює процес здійснення педагогічної діяльності, являє собою систему стійких емоційних відносин викладача до типових ситуацій в професійному житті і пов'язаних з цим стереотипів професійної поведінки [1]. Характер педагога представляється у вигляді системи наступних його відносин: 1) ставлення до педагогічної діяльності; 2) ставлення до учасників педагогічної діяльності; 3) ставлення до себе як до суб'єкта педагогічної діяльності.

На думку Є.С. Романової, до складу важливих професійних якостей вчителя входять такі блоки якостей [4]: здібності (викладацькі, ораторські, організаторські, вербальні, комунікативні; гарна пам'ять та увага, психічна і емоційна рівноваженість); особистісні якості, інтереси і схильності (схильність до роботи з дітьми; уміння зацікавити своїм задумом і поведсти за собою; відповідальність, самоконтроль і врівноваженість, терпимість, інтерес і повага до іншої людини, прагнення до самопізнання і саморозвитку, оригінальність, винахідливість, різнобічність, тактовність, цілеспрямованість, артистизм, вимогливість до себе і до інших, спостережливість); професійні якості, що перешкоджають професійній діяльності (неорганізованість, психічна і емоційна нерівноваженість, агресивність, егоїстичність, відсутність організаторських здібностей).

Деякі автори особливо виділяють окремі професійні якості вчителя. Так, на думку Є.І. Рогова, найбільш значущою професійною якістю вчителя є товариськість, забезпечуюча виконання найважливішої для педагогічної діяльності комунікативної функції [2].

За словами М.О. Супруна, високий рівень фахової майстерності, досконале володіння методикою викладання навчальної дисципліни, володіння широким спектром прийомів організації корекційно-виховного процесу становлять невід'ємну частину професійного портрета дефектолога. І, звичайно, крім цих професійних рис, кожному із нас, педагогів, повинна бути притаманна щира любов до дітей [5].

На думку К. Роджерса, педагог як зріла особистість повинен мати здатність до адекватного, вільного від забобонів і стереотипів, диференційованому сприйняттю дітей, розуміння їх потреб, переживань, думок; причому даної здатності володіє педагог, який володіє відповідною здатністю по відношенню до себе [3].

Також педагогу важливо підтримувати гарні стосунки в колективі, тому не можна не прислухатися до слів М.О. Супруна, що заради підтримання нормального мікроклімату в колективі кожен має поступитися власними амбіціями, заздрощами та іншими негативними проявами людської природи. Важливу роль у цьому процесі мають відіграти тактовність, взаєморозуміння, самодисципліна та інші позитивні риси [6].

Ясно, що корекційний педагог, незважаючи на специфіку своєї діяльності, повинен володіти розглянутими вище загальними професійними якостями, необхідними для будь-якої педагогічної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Маркова А.К. Психология профессионализма.-М.: Знание, 1996.- 308 с.
2. Рогов Е.И. Профессиональные качества личности и профессиональные качества

учителя // Формирование и развитие профессионального сознания студентов. - Самара, 1991. - С. 53-61.

3. Роджерс К. Эллиен Вест и одиночество // Московский психотерапевтический журнал. 1993. № 3. - С. 60-74.

4. Романова Е.С. 99 популярных профессий. Психологический анализ и профессиограммы. 2-е изд. - СПб.: Питер, 2004. - 464 с.

5. Супрун М.О. (orcid.org/0000-0002-4198-9527) (2013) Особистість вихователя спеціальної школи-інтернату Особлива дитина: навчання і виховання, 2 (66). стор. 15-18. ISSN 2312-2781

6. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти / М. О. Супрун. - К.: КДА, 2018. — С. 37.

МОТИВАЦІЯ ТА САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ ЯК ГОЛОВНІ ФАКТОРИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГА

*Нікітіна Олена Олегівна,
вчителька англійської мови*

У статті аргументується доцільність та сутність категорій «мотивація» та «самоактуалізація». Проаналізовано значення та роль самоактуалізації та ефективної мотивації як головних факторів професійної самореалізації.

Ключові слова: мотивація, самоактуалізація, професійна самореалізація педагога, мотив, потреба, самореалізація, НУШ, задоволеність працею.

Постановка проблеми: Провівши аналіз проблематики статті можемо стверджувати, що дана тема є актуальною. Постійні зміни, стрімкий та неоднозначний розвиток сучасного суспільства, що продиктований наростанням та безумовним загостренням протиріч, осучаснення системи освіти, пошук шляхів ефективного проектування індивідуальної освітньої траєкторії розвитку педагога ставлять українську школу перед необхідністю оновлення змісту та методів цього процесу. Не зайвим буде згадати й те, що експерти в галузі концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року зауважили, що найуспішнішими на ринку праці найближчим часом будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими вміннями[1]. Всі ці фактори спонукають до розгляду питання мотивації і самоактуалізації як головних факторів професійної самореалізації педагога та переоцінки рівня пріоритетів в освітньому середовищі як такому, з урахування вказаних чинників. Потужні процеси глобалізації в свою чергу, загострили дану проблему, спричиняючи взаємну залежність всіх тих, хто виявився «включеним в процес» глобалізації. Відтак, у комплексі проблематики, що пов'язана з проектуванням індивідуальної освітньої траєкторії розвитку педагога питання мотивації та самоактуалізації як головних факторів професійної самореалізації безперечно, посідає особливе місце.

Педагогіка розглядає мотивацію як спонукальну силу до вмотивованої дії індивіда.

«Мотивація» - у фізіології – фізіологічний механізм активізації внутрішніх стимулів і потреб. Погоджуємося, що сучасні визначення поняття «мотивація» можна згрупувати в шість окремих підходів: 1) стан особи; 2) сукупність об'єктивних і суб'єктивних факторів; 3)сукупність мотивів; 4)процес спонукування; 5)сукупність рушійних сил; 6) функція управління. [2, с.55-57.]. Незважаючи на ґрунтовність усіх цих визначень, їх не можна прийняти як повністю вичерпні, оскільки вони охоплюють не всі різновиди

характеристики терміну «мотивація», а також ураховують не всі її особливості та нюанси. Відтак, мотивація-універсальна світоглядна категорія, і разом з тим, головний фактор професійної самореалізації педагога. Адже мотивація є сукупністю мотивів, є рушійною силою, каталізатором та стимулом будь-якої діяльності. Механізм мотивації є досить таки складним, адже не завжди теоретичні основи і принципи мотивування реалізуються на практиці настільки ж ефективно.

Самоактуалізація, у свою чергу, «може розглядатися як базисний процес саморозвитку особистості та інтегральна мета освітньої діяльності, що на нього орієнтується.» [3, с.52] Загальновідомо, що теорія самоактуалізації є ключовим елементом гуманістичного напрямку в сучасній психології і педагогіці. Прикметно, що самоактуалізація «має ознаки своєрідного інноваційного процесу у структурі діяльності особистості»[4, с.10] Вперше термін «самоактуалізація» як наукову категорію було введено К. Гольдштейном, який визначав самоактуалізацію як основний, пріоритетний і єдиний мотив організму, що є передумовою самореалізації всього організму, основою розвитку, самовдосконалення, творчої складовою особистості. Самоактуалізація в професійній діяльності – це складний процес, який складається з декількох етапів: професійного самовизначення, професійного становлення в обраній галузі, професійне зростання і розвиток компетенцій. Педагоги, які самоактуалізуються у своїй професії намагаються реалізувати в ній свій потенціал, вбачають у вчительстві-своє покликання.

Самоактуалізація-є головним фактором професійної самореалізації педагога ще й тому, що вона починає функціонувати як каталізатор саморегулятором соціальної поведінки особистості. Мотивація та самоактуалізація-це важливий тандем факторів для успішної професійної самореалізації педагога. Варто також зазначити, щоб процес мотивації реалізовувався та функціонував належним чином необхідно пам'ятати, що процес професійної самореалізації характеризується взаємним впливом діяльності на мотивацію та мотивації на діяльність і що він має індивідуальний, суб'єктивний характер, може змінюватися відповідно до потреб кожної конкретної особистості.

Усвідомлення важливої ролі мотивації та самоактуалізації як головних факторів професійної самореалізації педагога є важливим аспектом подальшого проектування індивідуальної освітньої траєкторії розвитку педагога. Надзвичайно важливим і пріоритетним наслідком цього процесу є формування позитивної мотивації освітянина та його самоактуалізації.

На сучасному етапі педагогічної науки все більше уваги звертається на питання мотивації, вивчення її місця й ролі в системі освіти. Відтак, вивчення взаємозв'язку мотивації, самоактуалізації і професійної самореалізації педагога на сьогодні перейшло у нову наукову площину.[5]

Зважаючи на основні вектори розвитку «Нової української школи» (далі — НУШ) самоактуалізація особистості починає відігравати справді позитивну роль, адже ухвалення нових державних стандартів загальної середньої освіти, розроблених з урахуванням компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості; підвищення мотивації вчителя шляхом підвищення рівня його оплати праці, надання академічної свободи та стимулювання до професійного зростання; запровадження нового принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя і батьків, а як результат усвідомлення цінності, неповторності кожної окремої людини і використання її сутнісної сили.

Педагогіка партнерства як складова НУШ вимагає переосмислення ролі педагога та актуалізує потребу пошуку шляхів ефективного проектування індивідуальної освітньої траєкторії розвитку педагога.

Функціонування категорії «мотивація» є актуальною та певним чином універсальною, вивченню якої присвячена значна кількість як теоретичних, так і експериментальних досліджень. Проблема отримала певне висвітлення у зарубіжній та вітчизняній

літературі, проте, на нашу думку, вона найчастіше розглядається більше в межах психологічної, етичної, юридичної або політичної, управлінської проблематики. Основи сучасних концепцій мотивації закладено у працях зарубіжних авторів С. Адамса, К. Альдерфера, В. Врума, Ф. Герцберга, П. Друкера, А. Маслоу, Л. Портера та інших.

Питання мотивації та її психологічні механізми розкрито в працях І. Артьомова, М. Коломінського, М. Рогова та ін. Зокрема, аналіз наукових праць підтверджує, їх неоднозначність зумовлює чимало дискусій в наукових колах. Зокрема, у сучасній зарубіжній психології та педагогіці вивчення спеціальних здібностей педагога включено в контекст дослідження факторів ефективності його діяльності. Психологічні чинники розвитку професійної кар'єри освітніх працівників вивчали С. Максименко, Л. Карамушка, Т. Зайчикова та інші.

У психології та педагогіці теорію самоактуалізації активно розвивають О. Асмолов, Г. Балл, В. Рибалка, Л. Фрідман. Дослідженню феномену мотивації і самоактуалізації присвячено чимало монографій, дисертацій, публікацій із елементами наукового узагальнення тощо. Проте у науковій літературі недостатньо висвітлена проблема мотивації та самоактуалізації як головних факторів професійної самореалізації педагога. У межах цієї теми існує ціла низка невичерпаних і суперечливих аспектів. Система мотивації педагогічних працівників є потужним фактором розвитку їх трудової активності, невід'ємною основою діяльності будь-якого навчального закладу.

Проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога є важливим процесом становлення сучасного успішного педагога, який бере активну участь у діяльності навчального закладу, удосконалює свої уміння та поглиблює свої знання. Важливими компонентами освітньої траєкторії професійного розвитку педагога є його: професійний розвиток (professional development), неперервна освіта (continuing education), освіта упродовж життя (lifelong learning), тобто принцип «навчання протягом всього життя».

Відтак, керівництву навчального закладу необхідно чітко собі його уявляти, донести своє бачення до співробітників, дати їм можливість досягти цього результату і надалі контролювати його отримання і навчати співробітників, щоб вони могли підвищувати ефективність своєї роботи. Здавалося б, усе більш ніж логічно. Але як це зробити?

Іноді мотивація стає проблемою тільки стосовно конкретних педагогів. Якщо справи в навчальному закладі йдуть добре і більшість її педагогів працюють з високою віддачею і цілком задоволені, керівництву, можливо, буде корисним застосувати індивідуальний підхід до «невмотивованих» працівників. Деяких педагогів можна успішно стимулювати з допомогою чітких і досяжних цілей. Ідея, що лежить в основі модифікації поведінки, дуже проста: варто заохочувати бажані дії і не заохочувати небажані. Дослідження показали, що похвала і визнання набагато більш важливі для одержання бажаного результату, ніж несхвалення (наприклад, догани). Основними нематеріальними засобами підтримання високої трудової активності є створення сприятливих умов праці, нормального психологічного клімату, переконання, сила прикладу, моральні заохочення. Похвала, як найпростіший засіб модифікації поведінки, з успіхом використовується в багатьох навчальних закладах. Однак, варто пам'ятати, що найефективнішою є комплексна мотивація, бо системний підхід спричиняє створення у педагогів матеріальних, організаційних і моральних мотивів, що відповідають цілям навчального закладу. Ефективна мотивація спонукає педагога діяти з максимальною енергією в різних професійних ситуаціях. Є така думка, що рівень сформованості мотивів професійного розвитку – забезпечується взаємодією з методичними структурами різного рівня.

Погоджуємося з думкою, що в освітній діяльності самореалізація як мета має стосуватися особистості у конкретних контекстах та взаємодіяти разом з загальним процесом самоактуалізації. Показово, що власне професійна самореалізація педагога є зміною (в змістовому аспекті).

З іншого боку, необхідність вивчення особливостей особистісного потенціалу педагогів визначається змінами в країні, зокрема в системі освіти, що в свою чергу потребує від спеціаліста повної реалізації професійних і особистісних ресурсів, високого рівня самоактуалізації та мотивації, зосередженості на розвитку та необхідності підвищення ефективності професійної діяльності. Щоб мати високі досягнення в професійному становленні педагогу потрібно розвивати свої особистісні можливості, свій потенціал, досягати значимих цілей в житті. Самоактуалізація є найбільш безперечним і вивченим фактором успішності більшості педагогів. Показово, що процес професійної самореалізації педагога перебуває під впливом цілої низки важливих факторів, які за певних умов створюють мотивацію фахівця до відповідних дій і діяльності, тобто через виникнення потреб стають її мотивами, а з розвитком мотиваційної системи пов'язаний з процесом особистісного росту, з процесом самоактуалізації.

Для позитивних змін у освіті України варто працювати з факторами, які впливають і на задоволеність, і на ступінь незадоволеності роботою, визначити пріоритетні аспекти функціонування професійної та індивідуальної самоактуалізації, створювати ефективне мотиваційне поле, проводити мотиваційний моніторинг педагогів, застосовувати індивідуальний підхід у мотивуванні тощо.

Отже, мотивація є частиною процесу усвідомлення і побудови освітньої траєкторії професійного розвитку педагога. На основі аналізу фахової літератури, з'ясовуємо, що саморозвиток особистості є не лише ознакою суб'єктної активності у будь-якій діяльності, але й необхідним атрибутом самоактуалізації. Відтак, саморозвиток і самореалізація завжди взаємопов'язані, базуються на мотивації і самоактуалізації. Самореалізація обумовлена внутрішньою мотивацією педагога.

Незважаючи на достатню кількість публікацій, досліджень сучасних проблем та пошук оптимальних напрямів впливу мотивації на формування відповідального ставлення до роботи, збереження, розвиток та використання трудового потенціалу залишається актуальним. Категорія самоактуалізація взагалі, є актуальною завжди і в будь-якій сфері людського життя, для будь-якого професійного та наукового колективу будь-якої діяльності, а педагогіки тим більш. Необхідним атрибутом самоактуалізації є саморозвиток особистості як прояв суб'єктної активності у будь-якій діяльності.

У сучасних теоретичних та аналітично-прикладних працях акцентується на тому, що усвідомлення важливої ролі ефективної мотивації та високого рівня самоактуалізації є головними факторами щоб отримати той чи інший результат.

Мотивація та самоактуалізація є головними факторами самореалізації педагога, які необхідно досліджувати та корегувати з метою високої професійної самореалізації.

Мотивація та самоактуалізація є ключовими елементами розвитку свідомості педагога, головними факторами формування ефективної самореалізації та утвердження об'єднаних цінностей у суспільстві.

Враховуючи актуальність і багатоплановість питань теми дослідження, не викликає сумніву, що ми надалі продовжимо працювати над матеріалом, що стосується мотивації та самоактуалізації в освітніх процесах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
2. Синюгіна Н. В. Сучасні підходи до визначення сутності мотивації / Л. В. Дікань, Н. В. Синюгіна // Економіка розвитку. - 2007. - №3(43). - С.55-57.
3. Н. В. Самоактуалізація та самореалізація особистості у філософсько-освітньому

дискурсі [Текст] / Н. В. Петренко // Грані. – 2016. – № 7. С.52

4. Рибалка В. В. Самоактуалізація особистості обдарованих старшокласників в умовах профільної підготовки: методичний посібник / В. В. Рибалка. – К.: Інфосистем, 2011. – 156 с.

5. Поселецька К. А. До проблеми самореалізації особистості / К. А. Поселецька// Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень: зб. наук. пр. – Вип. 3. – Вінниця : ТОВ фірма “Планер”, 2012. – С. 249 – 252.

ДОСВІД РОБОТИ МЕТОДИЧНОГО КАБІНЕТУ ВІДДІЛУ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ГАДЯЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ. СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УСТАНОВИ

*Майборода Сергій Миколайович,
завідувач методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту
Гадяцької міської ради Полтавської області*

В Україні відбувається процес децентралізації влади. Одним із надскладних завдань для об'єднаних територіальних громад у ході цього процесу є створення функції управління освітою. [4].

Під децентралізацією освіти розуміємо передачу повноважень і відповідальності за управління освітою та фінансування освіти демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам, при цьому важливі повноваження щодо визначення освітньої стратегії країни та загального напрямку освітньої реформи залишаються на рівні національного уряду. [5].

Питання створення позитивного іміджу сьогодні є надзвичайно актуальними. Особливу роль у здійсненні реформ в освіті відіграє вдосконалення науково-методичної роботи. [6].

01.07.2016 розпочав свою роботу методичний кабінет відділу освіти, молоді та спорту Гадяцької міської ради (далі – ММК).

30.08.2018 укладено Угоду про співпрацю між відділом освіти, молоді та спорту Гадяцької міської ради та відділом освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Сергіївської сільської ради у формі делегування повноважень щодо надання методичної допомоги закладам та установам освіти Сергіївської ОТГ ММК.

Формування образу, своєрідного «обличчя» організації – справа не тільки фахівців у цій області. Імідж організації формується не тільки спрямованими на це акціями і заходами. [1].

Ефективність методичної роботи залежить від багатьох факторів та найважливіші серед них – професійна компетентність, організаторські здібності, загострене відчуття нового, творчий потенціал колективу ММК – головного організатора і координатора науково-методичної роботи в м. Гадячі та Сергіївській ОТГ.

Відтак роль методиста як лідера у професійному розвитку педагогічного працівника мають чітку соціально-педагогічну спрямованість. [3].

Кожен працівник ММК має бути фасилітатором, тобто створювати умови для особистісного розвитку педагога в системі післядипломної педагогічної освіти, володіти змістом сучасної освіти і тенденціями змін в освітньому просторі та методологією організації роботи педагогічних кадрів у міжкурсовий період, проводити експертне оцінювання творчих знахідок вчителів та вихователів, моделювати педагогічний досвід і узагальнювати одержані результати; розробляти методичні рекомендації. [2].

Рішенням науково-методичної ради Полтавського ОІППО ім. М.В.Остроградського від 27.05.2019 протокол № 3 педагогічний досвід ММК «Діяльність методичного кабінету в умовах децентралізації» внесено до обласної картотеки передового педагогічного досвіду. Сайт <http://roiprpo.pl.ua> пункт меню «Галерея педагогічного досвіду».

Отже, соціокультурний і освітній виклик – підготовка педагога Нової української школи – потребує формування нової генерації методистів, які здатні супроводжувати формування гуманітарної еліти знанневого суспільства, високоєрудованих та конкурентоспроможних фахівців, готові виконувати роль консолідаторів нації, активно зреалізовувати освітні проекти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському та світовому ринку освітніх послуг, володіють професійно значущими якостями, здібностями, що збігаються зі змістом затребуваних суспільством нових ролей і функцій. [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Григораш В.В. Маркетингові комунікації. // Управління школою. -2014. - № 10-12. - С. 2-17.
2. Майборода С.М. Розвиток професійної компетентності працівників методичної служби міста Гадяча за умов модернізації освітнього простору / С.М. Майборода // Науково-методичні записки ПОІППО: Роль методичної служби у забезпеченні якості освіти. - Випуск 9. - Полтава : ПОІППО - 2017. С. 42-47
3. Набока Л. Розвиток професійної компетентності методичних працівників у системі післядипломної освіти / Л. Набока // Нова педагогічна думка - 2010. - № 1. - 34-37 с.
4. Посібник з децентралізації у схемах. Друге видання / під редакцією Н.Ю.Кузьмичової - Запоріжжя, 2017. - 96 с.
5. Сидоренко В.В. Методична діяльність у суспільстві, яке навчається: виклики, проблеми, перспективи розвитку / В.В.Сидоренко // тематичний випуск журналу «Методист». - № 2 (74) - лютий. - 2018. - С. 14-26.

ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО НАПРЯМКУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ЗА ФАХОМ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

*Цупрікова Надія Миколаївна,
викладачка вищої категорії,
член НСХУ*

Самоосвіта викладача – є необхідною складовою у педагогічній діяльності. Потреба у власному розвитку, самопізнання та самоаналіз, вміння визначити свої не тільки сильні сторони, а й слабкі, бути відкритим до нового, до змін, прийняття та можливість використання інноваційних технологій, потреба до творчої діяльності – це складова самоосвіти. Взаємозв'язок саморозвитку та професійного розвитку полягає в постійних практичних «тренуваннях» за фахом та практичному втіленні на заняттях з учнями. На самоосвіту впливає не тільки індивідуальна робота, а також колективна. Колективні заняття, це участь у методичних об'єднаннях, семінарах, наукових симпозиумах, курсах підвищення кваліфікації, он-лайн - практикуми та інші заходи. Можливості підвищення педагогічної освіти у вік комп'ютерних технологій дуже високі. З'являються нові техніки виконання, модернізуються вже існуючі, з'являються нові теми та методи їх реалізації. Існує три напрямки самоосвіти: теоретична підготовка за фахом, практичне удосконалення теоретичних знань в самостійному напрямку та в роботі з учнями, та вивчення, моніторинг та аналіз втілення нових методик в процес навчання. Позитивним впливом є оцінка роботи викладача на методичних об'єднаннях, курсів підвищення кваліфікації з приводу проведених майстер-класів, метод доповідей та інше як аналітико-узагальнюючий етап.

Розвиток викладача образотворчого мистецтва має два напрямки: по-перше, традиційне народне декоративно прикладне мистецтво (писанка, витинанка, декоративний розпис, лялькарство та інше); по-друге, професійний індивідуальний розвиток у живописі та графіці. Якщо Вам притаманне декоративне мистецтво, то підтвердженням рівня вашого розвитку може стати вступ до НСМНМУ – Національної спілки майстрів народного мистецтва, якщо Вам більш притаманна графіка або живопис тоді підтвердженням рівня професіоналізму має бути вступ до лав НСХУ – Національної спілки художників України. Постійна практична робота, участь у міських, Всеукраїнських на Міжнародних виставках, конкурсах та інших заходах дає стимул для розвитку, а відбір творчих робіт на заходи високого рівня дає розуміння: чи готов викладач до вступу, чи потрібно відточити техніку або корегувати свій стиль на краще. Участь у конкурсах і виставках дає змогу пошуку нових ідей, нових тем та нового втілення своїх творчих задумів, в нових техніках виконання, в більш різноманітних матеріалах. Прагнення викладача до практичної роботи за фахом дуже важливо в роботі з учнями – це надихне і їх до експериментів та пошуку нових форм втілення своїх творчих задумів на уроках у мистецьких школах. Приклад викладача-практика надасть можливість не тільки для розвитку творчих здібностей учнів, а це ще й можливість профорієнтації! Ваш приклад надихне учнів продовжити навчання за фахом у ВНЗ, а ще важливіше, що учні будуть мати приклад наполегливості, працьовитості, бажання розвинути свої творчі здібності в обраному напрямку.

Узагальнюючи вищесказане необхідно пам'ятати, що для викладача у самоосвіті має велике значення комплексний підхід до саморозвитку не тільки за фахом, а також і в інших наукових галузях. Необхідно постійне вивчення педагогіки, культурології, психології, фізіології для практичного удосконалення теоретичних знань, та корекції методичних надбань з урахуванням віку учнів, їх психологічної підготовки до виконання нових вправ та оволодіння новими техніками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів, 1992.
2. Антонович Є.А., Проців В.І., Свид С.П. Художні техніки у школі. – К., 1997.
3. Побережнікова Т.Г. Українські витинанки. – Білгород-Дністровський, 1997.

ПРОГРАМА МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ УЧИТЕЛІВ

*Сімонова Яна Володимирівна,
учителька біології, хімії*

Програма проведення моніторингу

1. Мотиваційно-цільовий блок моніторингу.

Актуальність проведення моніторингу Сучасний стан української освіти характеризується переорієнтацією зі знаннєвої парадигми на компетентнісну, ґрунтується на діяльнісному й особистісному підходах, що відображено у результативних складових змісту базової і повної загальної середньої освіти. Таким чином, розвиток творчого потенціалу вчителя через самореалізацію у дослідницькій діяльності є особливо актуальним на сьогодні.

Мета моніторингу: відстеження ефективності структурних компонентів організації виховного процесу, що застосовуються з метою формування дослідницьких умінь вчителів школи.

Відповідно до мети були поставлені наступні завдання:

1. На основі аналізу й узагальнення літературних джерел, педагогічної практики з'ясувати суть, структуру, види дослідницьких умінь учителів.
2. Розробити й обґрунтувати методичну систему формування дослідницьких умінь учителів.
3. Створити навчально-методичне забезпечення формування дослідницьких учителів за обґрунтованою методичною системою.
4. Експериментально перевірити ефективність розробленої методичної системи.

Об'єкт моніторингу: рівень сформованості дослідницьких умінь учителів. Предмет моніторингу: процес формування дослідницьких умінь учителів.

Теоретичний аналіз та аналіз практики проблеми формування дослідницьких умінь учителів вказують на необхідність апробації особистісно орієнтованої технології формування дослідницьких умінь учнів. З цієї метою вважаємо доцільним використання моніторингу, графік якого наведено нижче.

Графік проведення моніторингу

I. Підготовчий етап

1. Нормативно-установча стадія Зміст - визначення теоретичної бази дослідження; - визначення об'єктів, актуальної та конкретної мети та завдань моніторингу - визначення основних показників та критеріїв, - вибір методів діагностики, - встановлення та аналіз причинно-наслідкових зв'язків. Термін Серпень 2018 року
2. Прогностична стадія Зміст - постановка конкретної мети, її декомпозиція, - визначення напрямів моніторингу, - вивчення реальних обставин, у яких він буде здійснюватися, оцінка можливостей і моделювання кінцевих результатів, - побудова моделі моніторингу,

- відбір засобів моніторингу: 1. визначення основних методів дослідження формування дослідницьких умінь учнів старшої школи виховної роботи, 2. вибір процесуально-змістового інструментарію моніторингової діяльності; 3. встановлення місця й часу; моделювання діяльності виконавців, визначення складу виконавців. Термін Серпень 2018 року

II. Практичний етап

1. Організаційна стадія Зміст - створення всіх необхідних умов для забезпечення розробки та реалізації моніторингу, - створення циклограми моніторингових досліджень Термін Початок вересня 2018 р.

2. Практична стадія - фіксація початкового стану об'єктів, реалізації технології, - відстеження процесу, - відстеження результатів, - коригування. Термін Вересень 2018 р. - червень 2019 р.

III. Аналітичний етап

1. Узагальнююча стадія - обробка даних, співвідношення результатів, - формування висновків Термін Протягом практичного етапу, червень 2019 р

2. Корекційна стадія - створення методичних рекомендацій, - корекційна робота. Термін Протягом всього дослідження

3. Результативно-оціночний блок

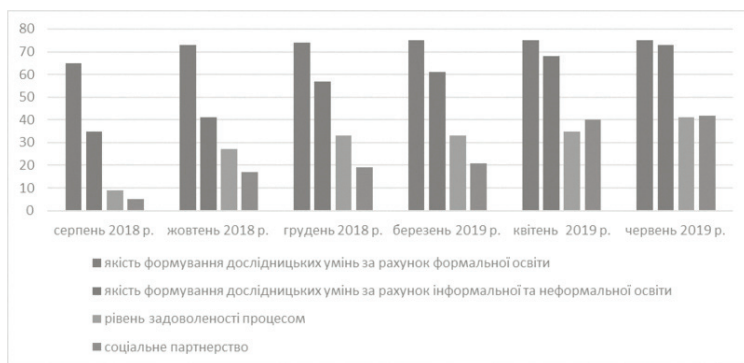

Рис. 1 Моніторинг якості освітнього процесу формування дослідницьких умінь учителів

Рис. 2 Моніторинг рівня сформованості дослідницьких умінь учителів

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Хоменко Олена Миколаївна,
викладачка суспільних дисциплін

Безумний той, хто, не вміючи керувати собою, хоче керувати іншими.
Публій Сир

Враховуючи вимоги сучасного суспільства, особливо підростаючого покоління, в педагогічній сфері досить часто використовується поняття «професійний розвиток педагога». Методисти багато уваги приділяють його характеристикам, виявляють ряд дефініцій, деформацій, пов'язаних з ним. На тлі цього відбувається постійний пошуковий аналіз теоретичних і практичних основ наявних провідних сучасних підходів до організації та цілей професійного зростання педагогічних працівників. Так яка ж формула професійного успіху педагога, чи існує вона взагалі одна для всіх і чи кожен педагог має використовувати її як основу або здійснювати пошук власної?

Сучасний етап розвитку інформаційного глобалізованого суспільства зумовлює не стільки пошук прийомів та підходів моделей виховання і навчання сучасної молоді, скільки зміни підходів до професійного розвитку особистості, яка обрала шлях педагога. Адже, сьогодні вже чітко стало зрозуміло, що раніше діючі педагогічні прийоми та методики навчання (звичайно, вони залишаються класичними) не мають такої ефективної дії для формування особистості, яка здатна буде витримати “конкуренцію” знань, вмінь та здібностей в сучасному суспільстві. Завдання, скоріше, не навчити, а допомогти проявити себе учаснику освітнього процесу — є основним для педагога, який, на мою думку, в першу чергу, має для цього володіти вродженим талантом не лише вчителя, а й психолога та філософа. А головне, для забезпечення власної якісної професійності та її очікуваних результатів необхідно передусім — мати бажання займатися педагогічною діяльністю і любити своє “ремесло”, захоплюватись ним настільки, щоб стати цікавим для своїх учнів.

Аналізуючи дослідження і публікації стосовно професійного розвитку сучасного педагога, слід зауважити, що «професійний розвиток особистості пов'язаний з розвитком особистості взагалі, із засвоєнням нового досвіду, знань, вмінь та із трансформацією мотивації й інтересів конкретної людини», професійний розвиток є продуктом і результатом діяльності самої людини.” [2] (І.Хоржевська);

Найбільш ефективною формою професійного розвитку є постійна діяльність педагога у навчальному закладі, викликана, передусім його постійним бажанням нею займатися, бажанням не лише працювати з дітьми, молоддю, а й сприймати їх, любити, бути відкритим до них, а також бажати балансувати між “сходінками” дорослий-дитина. Хочу сказати, що за роки власного педагогічного досвіду, я зрозуміла, що є педагоги, вчителі - професіонали, а є Люди - особистості (в широкому розумінні цього слова), які працюють з дітьми. Особливо сьогодні це питання актуальне, як ніколи, оскільки нинішнє покоління порівняно з іншими — своєрідні, вимогливі, часто розвинуті, як кажуть “не по роках” проте, водночас вони цікаві і прагнуть, як і всі діти — розвиватися і пізнавати цей світ.

Наше завдання - зберегти цей “вогник” бажання.

Процес професійного розвитку педагога, власне, і включає в себе як професійне зростання, так і подальше зростання, як особистості поряд з сучасною молоддю.

Водночас питання професійного зростання педагога нерозривно пов'язане зі шкільною реформою, тому що він означає процес формування передусім культури вчителя, а не лише забезпечення формування в учителів нових умінь реалізації навчальних програм.

Також, необхідна не лише методична допомога вчителям у вдосконаленні апробованих, а також створенні й реалізації нових педагогічних теорій і практик для підвищення їх компетентності у педагогічній діяльності.

На жаль, не досконалим є сьогодні таке важливе питання, як тандем “вчителі-батьки- адміністрація закладу-влада”, оскільки професійний розвиток здійснюється з урахуванням взаємозв'язку різних форм і способів організації.

Професійний розвиток сучасних учителів – це постійний процес оптимального вибору й поєднання різних форм, методів, технологій, які є найбільш оптимальними в конкретній ситуації і в конкретному місці.

Так, Л.Ніколенко [3] як важливу умову модернізації післядипломної педагогічної освіти та забезпечення ефективності професійного розвитку педагогічних працівників розглядає особистісно орієнтований підхід до їх навчання, характеристиками якого є особистісна орієнтованість, самостійність, умотивованість навчання дорослих, враховуючи їх життєвий і практичний досвід, спрямованість на розв'язання проблем професійного розвитку педагогів, що, на думку вченої, має на меті виявлення індивідуальних пізнавальних здібностей учителів; максимальне вивчення й використання їхнього індивідуального досвіду; допомогу кожному пізнати себе, самовизначитись і самореалізуватись. Це забезпечить формування в педагога культури життєдіяльності, розвиток здатностей продуктивно будувати своє повсякденне життя і правильно визначати його цілі, тобто становлення суб'єктності особистості, її культурної ідентифікації та формування механізмів самореалізації, саморозвитку, самовиховання.

Важливим є питання професійного самовиховання, спрямоване на реалізацію педагогом себе як особистості. Прагнення до самовдосконалення, самоосвіта є важливими чинниками професійного зростання вчителя, що забезпечують розширення його творчих можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності.

“У процесі професійного самовиховання вчитель має відчувати свободу самовираження. Учительську діяльність не можна регламентувати і втиснути у рамки інструкцій. Лише за утвердження професійної свободи можлива ефективна організація процесу професійного зростання вчителя, що є своєрідним пошуком свого шляху, набуття власного «голосу», власного «почерку». Педагог, що володіє свободою самовираження, уміє керувати власним розвитком, може спрямувати свої творчі сили на пошук нових шляхів навчання і виховання учнів”[4] .

“Учителю необхідно знати свої сильні і слабкі сторони, постійно формувати в собі внутрішній стрижень особистісного зростання, яке є неодмінною умовою досягнення професіоналізму”[4]. Часто нам, педагогам, допомагають це відчувати і пізнати саме наші діти, вихованці, учні.

Для справжнього педагога неабияке значення також має питання побудови і професійної кар'єри.

“Кожен педагог вибудовує свою кар'єру, виходячи з особистісних особливостей, ціннісних установок, умінь. Успішність кар'єри багато в чому залежить від того, наскільки правильно зроблено професійний вибір, наскільки вдалим було професійне самовизначення.

Професійна особистісна кар'єра є складовою життєвої стратегії педагога. Вона заслужена, якщо ґрунтується на особистісному зростанні, предметному й успішному самовдосконаленні, пов'язана з наполегливою працею, досягненням реальних результатів, ставленням педагога до неї як до життєвого покликання. Добре, якщо вона супроводжується і посадовою кар'єрою.”[4] Варто зазначити, що не всі педагоги прагнуть посадового підвищення. Часто воно призводить до зайнятості в адміністративній частині навчального закладу, яка помимо волі викладача витісняє професійний, а також моральний зміст його педагогічної діяльності. Тому кар'єра педагогів, які більшу частину життя присвячують роботі з дітьми, їх навчання - теж успішна, бо змістовна, стабільна, наповнена духовністю, супроводжується зростанням суспільного визнання, шаную, нагородами, любов'ю вихованців.

Як відомо, професійна діяльність так чи інакше відображається на особистості педагога: з одного боку вдосконалюються професійні уміння і навички, стаючи при цьому частиною особистості, що сприяють успіхам в педагогічній роботі, а з іншого часто притупляються або зовсім зникають особливості, що не беруть участі в цьому процесі. “Так, позитивний вплив професії на особистість учителя виявляється у формуванні професійної самосвідомості, педагогічної спрямованості, педагогічного мислення, у розвитку професійно важливих якостей, оволодінні педагогічним досвідом тощо. Проте вплив професії на особистість може мати деякі негативні прояви, наприклад різке загострення небажаних особистісних якостей, «огрубіння» і винесення назовні стереотипів поведінки, мислення, спілкування. Усе це спричиняє ускладнення у взаємодії з іншими людьми і робить поведінку таких людей неадекватною ситуаціям.” [4]

Серед педагогічної спільноти мають місце професійні деформації особистості. Часто вони є наслідком нестійкої організації особистості, що призводить до зміни психологічної структури особистості в процесі педагогічної діяльності і не тільки.

Професійні деформації мають такі ознаки:

- авторитарність (франц. *autoritaire* - владний), яка виявляється в централізації всього навчально-виховного процесу, використанні повчального стилю спілкування; домінантність, консерватизм, догматизм;
- емоційна індиферентність (лат. *indifferens* - байдужий), яка характеризується емоційною сухістю і байдужістю до учнів;
- експансіонізм (лат. *expansio* - розширення), що виявляється в перебільшенні значення дисципліни;
- поведінковий трансфер (лат. *transfere* - переносу, переміщую), який реалізується в прояві ознак ролівої поведінки, характерної для учнів;
- самовпевненість, пряmlinійність, низька критичність мислення;
- відсутність комунікативної гнучкості;
- орієнтація на соціальне схвалення та ін.

Професійні деформації не стільки заважають нормальній роботі вчителя, скільки вносять руйнацію в процес соціалізації молоді. Можливо це звучить некоректно і в деякій мірі антисоціально, проте (враховуючи конституційне право людини і громадянина на вільний вибір роду занять професії тощо), при виборі професії, прямо пов'язаної роботою з людьми (це стосується педагогів, лікарів в першу чергу) необхідно було б в майбутньому державі подумати про створення спеціалізованих центрів програм і досліджень з метою перевірки осіб, чия обрана професія так чи інакше впливатиме на формування індивідуальних психологічних та соціальних особливостей у молоді на предмет психологічної стійкості до майбутніх деформацій і відповідності даному роду занять.

Можливо, це призвело б до зменшення соціально-психологічних деформацій в суспільстві.

Необхідна умова професійного зростання педагога - вміти свідомо керувати власним розвитком, як фізичним, так і духовним, уміти взяти на себе відповідальність як за власне життя і професійну діяльність, так і за моральний стан своїх “підопічних”, а також вибудувати таку професійну освітню стратегію, яка б враховувала індивідуальні особливості, можливості, запити, задовольняла потребу в освіті, підвищенні кваліфікації в обраній сфері, інтелектуальному, фізичному, духовному розвитку.

Формула успіху в даному випадку проста - “кожен в цьому суспільстві повинен займатися своєю справою, для якої ти народжений” (про це ще в 360-370 р.до н.е. писав в своїй праці “Держава” давньогрецький філософ Платон). Адже, можна вивчати прийоми, застосовувати їх в педагогічній практиці, оформити “стіну” своїх досягнень в даній сфері численною кількістю свідоцтв, сертифікатів, грамот, подяк, тощо, проте не бути при цьому

по справжньому “майстром”, наставником, взірцем для наслідування, а також не мати внутрішнього бажання (поклику) йти в ногу з часом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мірошник С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи/ Старший викладач кафедри філологічних, суспільно-гуманітарних та мистецьких дисциплін Комунального вищого навчального закладу Київської обласної ради «Академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук
2. Хоржевська І.М. Професіоналізм та професійний розвиток особистості [Електронний ресурс] / І.М.Хоржевська // Наукові праці. Державне управління. - Режим доступу :irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.
3. Ніколенко Л. Модернізація післядипломної педагогічної освіти в контексті особистісно орієнтованого підходу / Л.Ніколенко // Післядипломна освіта в Україні. - 2007. - №2. - С.38-41.
4. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії [Електронний ресурс]https://pidruchniki.com/16170701/pedagogika/vstup_do_pedagogichnoyi_profesiyi

10 НАВИЧОК XXI СТОЛІТТЯ: ЯК СТАТИ УСПІШНИМ УЧИТЕЛЕМ

*Карюк Євгенія Олегівна,
вчителька, соціальна педагогиня*

У суспільстві XXI століття, що базується на знаннях та цифрових технологіях, освіта стикається з величезним викликом переходу від традиційного навчання до методологічних інновацій [1]. Постає важливе питання: які вчителі будуть успішними в епоху Четвертої промислової революції?

Сучасний світ створює великий попит на перетворення ролі вчителя – від передавача знань традиційним способом до фасилітатора, наставника і координатора соціальної поведінки та емоцій учнів. Вчитель має бути технологічно обізнаним і відповідальним не тільки за викладання, але й за навчання [2].

Сучасному вчителю необхідні сучасні навички. Ми хочемо назвати їх навичками XXI століття для вчителя. Отже, щоб залишатися успішним педагогом у сучасному світі, необхідно:

1. Бути гнучким

Цифрова епоха уособлює слово «зміна». Нові освітні технології з'являються кожному хвилину. Кожна дитина навчається по-різному і різними темпами. Тому важливо переглядати та постійно оновлювати керівні принципи навчання.

2. Бажати вчитися

Навчання протягом життя робить вчителя постійним учнем та дозволяє відчувати всі зміни на своєму досвіді. Вчитель, який завжди готовий вчитися, ніколи не перестане рости і досягати успіху.

3. Бути впевненим

Треба впевнено прийняти зміни і вчитися разом з дітьми, навіть надавати їм можливість навчати нас. Це стосується і віри в інших. Вірте в своїх колег-вчителів, однодумців та,

перш за все, своїх учнів. Впевнена людина викликає довіру в інших [3].

4. Працювати в команді

Об'єднання та вирішення проблем разом означає успіх для всіх і добре сприяє підтримці. Це також допоможе вам навести приклад для учнів, які працюють в групах або класах.

5. Бути натхненним

Освіта - це індивідуальний костюм. Вона повинна точно відповідати кожній дитині - і пристосовуватися до її зростання. Кожен вчитель, що відповідає своєму покликанню, - це художник, а кожна дитина - колективний шедевр. Той, в якому творіння також є творцем.

6. Мислити глобально

У майбутньому учні стануть громадянами світу. А для цього потрібно спочатку стати глобальним вчителем. Тому необхідність навчатися в чотирьох стінах традиційного класу відпадає. Нехай ваші учні будуть пов'язані зі світом, залучають друзів з усіх куточків нашої планети. Використовуйте відкриті джерела, що містять безліч цікавої і корисної інформації для навчання, але вчіть сприймати її обережно [4].

7. Бути творчим і ризикувати

Ми повинні моделювати креативність і використовувати це для творчого вирішення справжніх проблем. Виходьте за межі традиційного використання творчості у повсякденній практиці та ризикуйте.

8. Мати почуття гумору

Це знижує стрес і розчарування і дає людям можливість поглянути на свою ситуацію з іншої точки зору. Найулюбленіші вчителі в школі - ті, які змушують дітей сміятися.

9. Зробити технології своїми друзями

Електронні засоби значно полегшують роботу з документацією, дозволяють якісно готуватися до уроків та керувати своїм часом.

10. Бути людиною

Емпатія - це, зрештою, наш найважливіший диференціатор від роботів. Знайдіть час, щоб розвивати відносини - з учнями, батьками та іншими вчителями. Будьте віддані і скромні. Покажіть свої почуття, сильні сторони і слабкості, адже це зміцнює ваші стосунки.

Пам'ятайте, у вас всюди є союзники: ваші колеги, адміністрація школи і, звичайно, ваші учні. Будьте сміливими та йдіть вперед!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. New Vision for Education. World Economic Forum. [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. - Режим доступу

http://www3.weforum.org/docs/WEFUSA_NewVisionforEducation_Report2015.pdf

2. Глобальні виклики і пріоритети освіти XXI століття. [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. - Режим доступу http://dlse.multycourse.com.ua/ua/print_page/theme/50

3. 5 skills future teachers will need. [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. - Режим доступу <https://www.educationandskillsforum.org/news-blogs/5-skills-future-teachers-will-need>

4. Top 5 Skills Teachers Need to Flourish in the Fourth Industrial Revolution [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. - Режим доступу

<http://mrkempnz.com/2018/05/top-5-skills-teachers-need-to-flourish-in-the-fourth-industrial-revolution.html>

СПЕЦИФІКА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИМ ПРОЦЕСОМ У ВИЩИХ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

*Зарічна Лілія Іванівна,
викладачка*

У сучасних умовах стрімкого розвитку науки і техніки, революції в галузі інформаційних технологій, зміни структури і змісту освіти, особливого значення набуває менеджмент освітньої сфери.

Комплексне застосування методів управління забезпечує належний рівень функціонування навчально-виховного процесу, який діє за певними закономірностями. Їх умовно можна поділити на дві групи. До першої групи відносяться зовнішні закономірності: навчально-виховний процес, його мета, зміст, педагогічний процес. Другу групу складають внутрішні закономірності: зв'язок між процесами навчання, виховання, освітою, методами педагогічного процесу. [1]

Не викликає сумніву, що основоположною педагогічною умовою управління навчально-виховним процесом є мотивація необхідності розв'язання проблеми професійної підготовки студента навчального закладу.

У Петрівському аграрному коледжі діяльність здійснюється на основі «Концепції розвитку Петрівського аграрного коледжу». Основними напрямками роботи є: наукова організація навчально-виховного процесу, удосконалення форм і методів контролю, розвиток та зміцнення матеріально-технічної бази.

У навчально-виховному процесі Петрівського аграрного коледжу використовуються елементи модульного навчання.

Технологічний підхід – основа виробничого навчання коледжу, яких передбачає:

- чітку постановку викладачем цілей та їх уточнення з організацією на досягнення результатів;
- підготовку навчальних матеріалів та організацію навчання відповідно до визначених цілей;
- оцінювання поточних результатів;
- підсумкову оцінку результатів.

Професійна підготовка фахівця-аграрія ставить за мету формування не тільки системи знань, умінь навичок, але і розвиток специфічних рис особистості, що відповідає вимогам майбутньої професійної діяльності.

Педагогічних колективів коледжу вирішує проблему цілісного розвитку особистості, що має не тільки професійне спрямування, але й передбачає залучення її до системи загальнолюдських, гуманістичних цінностей.

Виховна робота в коледжі здійснюється за напрямками: національно-патріотичне, морально-етичне, правове, трудове, естетичне та фізичне виховання.

Організація виховної та поза аудиторної роботи здійснюється згідно із затвердженим річним планом на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Державної національної програми «Освіта (Україна ХХІ)»; наказами, інструкціями і розпорядженнями МОНМСУ з питань гуманітарної освіти і виховання.

Концепція виховної роботи Петрівського аграрного коледжу спрямована на формування особистості, яка усвідомлює свою приналежність до українського народу, зберігає і продовжує українські культурно-історичні традиції.

Значне місце у навчально-виховному процесі посідає виховання у студентів гордості за обрану професію, розвиток індивідуальних інтелектуальних здібностей. Цьому сприяють різноманітні професійні конкурси, які систематично проводяться серед студентів коледжу.

Сьогодні Петрівський аграрний коледж прагне забезпечити ефективність навчально-виховного процесу, якісні результати професійної підготовки, яка відповідає державному стандарту і необхідному рівню мотивації, здоров'я та розвитку студентів.

Комплексне використання методів управління навчальним закладом забезпечує реалізацію поставлених цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Управління навчальним закладом: навчально-методичний посібник. У двох частинах. Ч.1 Абетка менеджера освіти / О.І. Мармаза, О.М. Касьянова, В.В. Григораш та ін. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 161 с.

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КОНЦЕРТНОГО ВИСТУПУ СТУДЕНТІВ-ПАНІСТІВ

*Vlasenko Eleonora,
старша викладачка кафедри інструментального виконавства та музичного
мистецтва естради
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького*

Проблема емоційної стабільності музиканта-виконавця розглядається у науковому доробку вчених у значенні: подолання естрадного хвилювання (О. Готсдинер, О. Кондаш); розвитку емоційної стійкості особистості (Л.Бучек); формування емоційно-вольової саморегуляції та самоконтролю (В. Касимов, Л. Котова, Д. Юник).

Емоційна стабільність музикантів-виконавців презентується у дослідженнях: О. Готсдинера, де висвітлені психологічні умови оптимізації підготовки майбутніх музикантів до концертної діяльності [1]; Ю. Цагареллі, у яких розкривається вплив типологічних властивостей нервової системи музиканта на його поведінку перед концертуванням [2]; О. Кондаша, щодо вивчення станів хвилювання музиканта в ситуації стресу [3].

Різноманітні аспекти наукових підходів до даного питання у площині психології, музичної та театральної педагогіки дозволили інтерпретувати емоційну стабільність як здатність до адекватного емоційного реагування на зовнішні стресори у процесі сценічного виконання музичних творів, та як інтегративну властивість музикантів, що забезпечує безпомилкове і точне виконання творів у емоціогенних умовах.

У виконавському мистецтві непорушним є факт, що виконавський процес необоротний, і помилку, допущену в акті публічного виступу, неможливо виправити. Ця найважливіша риса виконавського акту обумовлює високу відповідальність та створює для виконавця передумову стресової ситуації. Творчий стан виконавця на сцені складається з взаємопов'язаних елементів, котрими є сценічна увага – стан активної зосередженості, сценічна свобода – вільне від зайвої напруги тіло, сценічна віра – правильна оцінка запропонованих зовнішніх обставин та впевненість у переконливості власної інтерпретації, сценічна дія – концертна презентація виступу музиканта (за Б.Захаову) [4].

Для усунення негативних явищ естрадного хвилювання та оптимізації психічного стану

студента-піаніста під час виступу ми побудували методичну модель, визначивши її як схематичне відображення основних компонентів комплексного процесу музично-слухової, музично-оцінної та музично-виконавської діяльності, метою якої є створення музикантом переконливої виконавської концепції музичного твору та його досконале сценічне втілення з найменшими стресогенними втратами.

Названа модель у контексті нашого дослідження відображена у чотирьох блоках алгоритмів виконавських дій, які розподіляються на: мотиваційний блок – де висвітлюється мотивація учнів до музично-виконавської діяльності, якість прагнення до сценічного виступу; емоційний блок – котрий висвітлює емоційне ставлення учня-піаніста до музичного-виконання, емоційні переваги у музичному репертуарі, артистичність та емоційність сценічної поведінки; виконавський блок – у змісті якого відображені технологічні засоби необхідні для втілення художнього образу; аналітичний блок – спрямований на рефлексивне усвідомлення студентами-піаністами позитивних та негативних рис власного сценічного виконання музичних творів, а також проектування подальшого удосконалення виконавської майстерності та сценічної витримки.

Для оптимізації психічного стану учня-піаніста під час виступу ми також пропонуємо дотримуватися наступних методичних рекомендацій щодо передконцертної підготовки студента: індивідуальний підхід у добірї програм для виступу; ретельне вдумливе вивчення музичного твору; віднайдення міри співвідношення інтелектуальної та емоційної сфер при підготовці до виступу; осмислення сценічного досвіду для усвідомленого керування сценічним виконанням і накопичення позитивних вражень від виконавської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Готсдинер А. Подготовка учащихся к концертным выступлениям // сб. статей / ред. А. Лагутин. – М.: Музыка, 1991. – С. 189-196
2. Цагарелли Ю.А. Психология музыкально-исполнительской деятельности / Ю.А.Цагарелли. – СПб: «Композитор», 2008. – 212 с.
3. Кондаш О. Хвилювання: страх перед випробуванням. /О. Кондаш – К.: Рад. школа, 1981. – 169 с
4. Захава Б. Мастерство актера и режиссера: [учеб.пособ.]. / Б Захава – [М.: Просвещение, 1978. – 334 с.

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЗАШКІЛЬНИМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИМ ЗАКЛАДОМ

*Каданцева Олена Олексіївна,
заступниця директора з НВР*

Проаналізовано питання інноваційних аспектів управління позашкільним навчально-виховним закладом. Розглянуто поняття «управління інноваціями», «управління змінами».

Ключові слова: інноваційне середовище, інноваційний процес, управління інноваційною діяльністю.

У XXI столітті людство вступило в інноваційну добу, що відзначалася лавиноподібним наростанням змін у всіх сферах соціального буття. Важливим інструментом всіх радикальних змін у розвитку суспільства в цих умовах стали інновації. Освітні інновації – основа соціальної стабільності та прогресу. Однією зі стратегічних задач модернізації

освіти України та актуальною проблемою сьогодення є пошук інноваційних шляхів удосконалення апарату управління навчально-виховним закладом та створення ефективних, сучасних моделей оперативного управління, розроблених з урахуванням найновіших досягнень науки соціального управління та педагогічного менеджменту.

Інноваційний аспект управління позашкільним навчально-виховним закладом не знайшов належного наукового обґрунтування і базується, в основному, на нормативно-правових та інструктивних документах.

Теоретичне осмислення сутності інноваційного управління позашкільним навчальним закладом, наукове пізнання його специфіки, структури, функціональної взаємодії з суспільством стало предметом дослідження лише наприкінці ХХ століття. Еволюцію різних концептуальних підходів впровадження інновацій в процес управління визначають такі характерні тенденції: посилення міжнародного характеру управління, виявлення в ньому спільного та специфічного, встановлення закономірних форм і загальних методів управління, посилення уваги до технологічної культури, психологізації і гуманізації управління, використання комп'ютерних технологій, системний підхід до розгляду предмета інноваційного управління.

Поява різноманітних типів освітніх закладів, гуманізація та демократизація освіти сприяли необхідності удосконалення внутрішнього управління позашкільним навчальним закладом. У наш час більшість навчальних закладів України через конкурентність шукають нові засоби, організаційні форми і методи освітньої діяльності школярів.

Навчальний заклад вимагає нових підходів управління, оскільки змінюється спектр функцій, принципів, методів і прийомів управлінської діяльності.

Аналіз наукової літератури дав можливість дійти висновку, що в цей час недостатньо уваги науковців приділено саме теоретичному аспекту до впровадження інновацій в управління позашкільним навчальним закладом.

Управління, як важливий компонент у системі діяльності позашкільного навчально-виховного закладу, покликане створити умови для успішного формування всебічного розвитку особистості вихованця, забезпечити її позитивну спрямованість на основі власної активності.

Необхідність подальшого поглиблення і сучасної розробки вищезазначеної проблематики як в теоретичному, так і в практичному плані, та існування об'єктивної потреби вдосконалення процесу управління, породжує ряд проблем наукового й прикладного характеру, дослідження яких обумовило актуальність теми «Інноваційні аспекти управління позашкільним навчально-виховним закладом».

Метою даного дослідження є аналіз теоретичних джерел, педагогічної і дослідницької літератури щодо пошуку інноваційних шляхів управління; удосконаленні системи управлінської діяльності закладу з метою оптимізації умов для забезпечення підвищення рівня теоретичної і практичної готовності педагогічного колективу до здійснення педагогічної діяльності та створення позитивного іміджу позашкільного закладу засобами інноваційної діяльності.

Відмінними рисами сучасної позашкільної освіти є: створення умов для вільного вибору кожною дитиною освітньої галузі (траєкторії та виду власної навчально-пізнавальної, дослідницько-експериментальної й практичної діяльності), навчального профілю, рівня і часу її засвоєння, що задовольняє різноманітні інтереси, схильності та потреби дитини.

Наука про педагогічні нововведення своїм об'єктом визначає процеси розвитку освітніх систем на основі продукування, розповсюдження та освоєння новацій, дослідження ефективності інноваційних змін. У межах педагогічної інноватики формується відповідний термінологічний апарат, до складу якого входять поняття «інноваційна політика», «інноваційний потенціал», «інноваційне середовище» тощо.

З точки зору учених, нововведення або інновації – це процес здійснення цілеспрямованих

змін, спрямованих на перетворення будь-яких компонентів у структурі або функціонуванні організації [4]. Відповідно до цього, Л. Даниленко зазначає, що

«...інновація в освіті є не лише кінцевим продуктом застосування новизни у навчально-виховному й управлінському процесах з метою зміни (якісного покращення) суб'єкта та об'єктів управління й отримання економічного, соціального, науково-технічного, екологічного та іншого ефекту, а й процедурою їхнього постійного оновлення» [2].

Сутність інноваційного управління досліджували Н.Свободнова, Є.Шатохін та Я.Заворотна. На думку Н.Свободнкової «інноваційне управління – це процес взаємовпливу, що викликає взаємоприспосадування поведінки суб'єктів діяльності на діа(полі)логічній основі, яка забезпечується спільним визначенням реалістичної мети з наступним поєднанням зусиль і самоспрямуванням дій на її досягнення». Є.Шатохін стверджує, що

«інноваційне управління – це управління, яке включає в себе модульні та системні управлінські нововведення, забезпечує стійке інноваційне функціонування і розвиток школи».

Сутність менеджменту інновацій полягає у забезпеченні умов для внесення системних змін у діяльність навчального закладу, спрямованих на його розвиток і покращення роботи. При цьому кожен керівник має пам'ятати, що управління інноваційними процесами в освітньому закладі потребує його переведення в якісно новий стан, більш відкритий щодо попереднього, створюючи при цьому відповідні умови для: постійної реалізації освітніх інновацій та підтримки педагогів-новаторів; надання конкурентоспроможних освітніх послуг, у тому числі комп'ютерних; здійснення оперативного інформаційного зв'язку з усіма учасниками навчально-виховного процесу, роботи в мережі Інтернет; інтеграції у міжнародний освітній простір; створення конкурентоспроможного освітнього середовища; підготовки конкурентоздатних випускників, адаптованих до швидко змінюваних вимог суспільства [1].

Інноваційність передбачає наявність у керівника стратегічного мислення, гнучкості та швидкого реагування на зміну ситуації, вміння приймати нестандартні управлінські рішення, йти на ризик, бачити кінцевий результат, підбирати якомога більшу кількість альтернатив. У зв'язку з цим виникає потреба розвитку управлінської культури керівника закладу освіти з урахуванням наукових досягнень педагогіки, психології, філософії, соціального управління, демократизації та гуманізації, індивідуального підходу в умовах безперервної освіти. Таким чином, результатом інноваційної діяльності керівника освітнього закладу можуть бути нові управлінські технології, оригінальні ідеї, нові підходи до управління. І що важливо – зростання його професійного рівня, а саме: рівня його компетентності, мислення та управлінської культури, у тому числі інноваційної, що відображається на зростанні творчого потенціалу закладу та кожного працівника. Окрім того, управління інноваційними процесами повинно мати системний характер і потребує від керівника створення у закладі відповідних умов та дотримання поетапності впровадження інновацій.

Таким чином, залучення інноваційних підходів до управління позашкільними навчальними закладами забезпечить головний сенс особистісного зростання – визначення дитиною власного життєвого шляху, здатність до творчості, саморозвитку; самореалізації; окрім того, змінить роль і функції учасників педагогічного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гонтаровська Н. Проблема створення освітнього середовища в педагогічній теорії та практиці //Імідж сучасного педагога. - № 1-2 (70-71). - 2007. - С. 15-20.
2. Даниленко Л.І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: Монографія /Л.І.Даниленко. - К. : Міленіум, 2004. - 358 с.
3. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми :

монографія / кол. авт. ; за ред. В. М. Князева та ін. – Київ : Вид-во НАДУ ; Міленіум, 2003. – 320 с.

4. Лазаренко І. Формування іміджу освітньої установи //Директор школи. Україна, 2006.

5. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. / О. І. Мармаза. – Харків : Основа, 2004. – 448 с.

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ

*Тараненко Наталія Миколаївна,
учителька*

Анотація. У статті досліджено підвищення пізнавальної активності учнів при використанні інноваційних технологій при викладанні предметів природничого циклу, які сприяють особистісно зорієнтованому, диференційованому та інтегрованому навчанню та є основними напрямками впровадження завдань Нової української школи.

Ключові слова: інноваційні технології, активність, розвиток.

Постановка проблеми. Збільшення обсягу інформації та оновлення навчальних дисциплін призвело до зниження інтересу учнів до навчання, спричинило проблеми в засвоєнні матеріалу та слабкі знання учнів.

У зв'язку з цим стає актуальним вивчення та вдосконалення форм і методів викладання предметів природничого циклу, які стимулюватимуть розумову та творчу діяльність учнів, розвиватимуть їх пізнавальну активність, навчатимуть практично використовувати знання та підвищать мотивацію учнів до вивчення предметів природничого циклу.

Аналіз актуальних досліджень.

Над проблемою впровадження інноваційних технологій у навчальний процес працювали автори ряду робіт[1,2] такі педагоги як С.П. Бондар, О.І. Пометун та інші. В своїх роботах вони розглядали аспекти інноваційних підходів у викладанні та вказували на те, що найбільших успіхів у будь-якій сфері діяльності досягають учні, які мають високий інтелектуальний творчий потенціал.

Мета дослідження. Пізнавальна активність учнів при використанні інноваційних технологій на уроках.

Виклад основного матеріалу.

Інноваційність як показник якості освіти забезпечує умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку вчителя і учня[3]. Інноваційна діяльність є специфічною та потребує особливих знань та навичок від учителя.

В останні роки вчителі шукають такі методи побудови навчального заняття, які б дозволили досягти найбільш високої їх пізнавальної ефективності[4]. Однак не всі вони однаково застосовні в різних умовах освітніх установ. Разом з тим, в сучасній педагогічній літературі знайшли широке відображення ігрові методи, які відносяться до інноваційних технологій[5].

Розглянемо підвищення пізнавальної активності в учнів при викладанні предметів природничого циклу на прикладі впровадження ігрових технологій на уроках хімії. Так при вивченні теми «Хімічні властивості насичених одноатомних спиртів. Одержання етанолу» за новою програмою (наказ № 1407 від 23.10.2017 р.) використовувалася методична розробка уроку-гри «Суд на спиртами». Етапи уроку:

1. Організація (визначення мети гри, створення груп та розподіл ролей - обвинувачі, захисники та свідки, які давали свідчення, використовуючи підручник або підготовлену заздалегідь інформацію з Інтернет - ресурсів з теми уроку).

2. Проведення уроку-гри.

3. Підбиття підсумків.

Для перевірки пізнавальної активності при використанні інноваційної технології було проведено дослідження серед учнів: ліві стовпчики - показники активності на уроці-грі; праві - показники активності на традиційному уроці (мал. 1).

Малюнок 1. Показники активності учнів (%)

Висновки.

Проведено аналіз впливу впровадження інноваційної технології на пізнавальну активність учнів. Показано, що впровадження інноваційних технологій призводить до підвищення пізнавальної активності учнів, розвиток його індивідуальних здібностей та особливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті [Текст] : Навч. посібник / За заг. ред. С.П. Бондар. - Рівне, Редакційно-видавничий центр «Тетіс» Міжнародного університету «РЕГІ», 2003. - 200 с.

2. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід [Текст] : Методичний посібник / О. І. Пометун, Л.В. Пироженко. - К.: АПН. 2002.- 136 с.

3. Дичківська І.М. Основи педагогічної інноватики [Текст] : Навч. Посібник / І.М.Дичківська. - Рівне: РЛГУ, 2001. - 233 с.

4. Гуревич В.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях [Текст] / В.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія. - К.: Освіта України. 2006. -390с.

5. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху [Текст] : Інформаційно-методичний збірник / Упоряд. Г.О. Сиротенко. - КП: ПОІППО. 2006. -124 с.

ТЕХНОЛОГІЯ CLIL ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

*Сулейманова Тетяна Сергіївна,
вчителька англійської мови,*

*Карпець Ольга Сергіївна,
вчителька інформатики*

XXI століття ознаменувалося стрімким розвитком ІТ технологій та комп'ютерної інженерії. На зміну поколінню Y прийшло нове покоління Z, яке, на відміну від своїх попередників, зростало під час так званого «технологічного буму». Саме вони, як ніхто інший, зацікавлені у подальшому розвитку ІТ технологій, що дозволить людству відкрити нові горизонти та створити нечувані до цього часу професії. В умовах, що склалися на даний момент, майже неможливо зацікавити сучасного учня в освітній процес, не застосовуючи нових технологій, інтерактивних методів та прийомів.

Характерною рисою покоління Z є розуміння необхідності вивчення того чи іншого предмету, а також його користь та важливість для подальшого життя.

Для того, щоб уроки проходили цікаво, необхідна практика та закріплення вивченого матеріалу через постійне використання та пристосування його у реальному житті. В такому випадку доцільно використовувати технологію CLIL (Content and Language Integrated Learning) – предметно-мовне інтегроване навчання, яке базується на принципах «мова» та «інтеграція» [1]. Розрізняють два типи CLIL: hard CLIL та soft CLIL. Hard CLIL передбачає, що будь-який шкільний предмет викладається іноземною мовою за умови, що вона не є рідною для учнів. Концепція soft CLIL полягає у тому, щоб вивчити іноземною мову, використовуючи теми та матеріали інших предметів. При чому, вони не обов'язково повинні бути спорідненими.

В сучасних українських школах доцільно використовувати метод soft CLIL. Одним з найкращих прикладів об'єднання різних навчальних дисциплін є інформатика та англійська мова. Інформатика є першим кроком у світ програмування, який, звичайно, не може існувати без англійської мови. Прикладом вдалого використання методу soft CLIL став урок інформатики у 5 класі, присвячений реалізації лінійних алгоритмів у середовищі Scratch. Учні отримали завдання створити у Scratch діалог між персонажами англійською мовою.

Комп'ютерна програма Scratch – це інтерпретована динамічна візуальна мова програмування, що дозволяє навчити дітей основам програмування і дає змогу створювати різноманітні діалоги, інтерактивні історії, мультфільми, і навіть ігри. Робота у програмі Scratch нагадує гру з цеглинками лего: поступово, слідуючи алгоритму та поєднуючи команди, учні створюють анімацію, в якій можна обрати фон, головних персонажів та задати їм дії. Прописуючи репліки персонажів, учні практикують навички письма, повторюють лексичний матеріал, граматичні часи та конструкції, узгоджуючи матеріал з часом відображення реплік на екрані та їх порядком.

Неабияким важливим моментом цієї програми є можливість обрати будь-якого героя. Це може бути європеєць, або виходець зі Східних країн, різних релігійних віросповідань, традицій та культур. Обираючи конкретного персонажа, учні прописують у програмі притаманне для нього ім'я та прізвище, манеру ведення бесіди, жести та рухи, інколи пов'язуючи діалог з національними святами або традиціями країни, з якої походить їх персонаж. Залежно від обраної тематики, учні можуть використовувати офіційний та розмовний стиль у репліках, скорочення, слова американського та британського походження, сленг, що розвиває їх вільне володіння англійською мовою.

Така інтеграція розвиває кругозір школярів, знайомить його з різними культурами,

країнами та особливостями різних націй. Вона не тільки розкриває здібності у програмуванні і забезпечує постійне повторення лексико-граматичного матеріалу англійської мови, але й виховує толерантність по відношенню до інших культур, емпатію, розвиває емоційний інтелект та критичне мислення, креативність. Результат діалогу залежить тільки від його автора, що навчає відповідальності за власні дії та є чудовим прикладом наслідків вчинків інших.

Підсумувавши вищесказане робимо висновок, що CLIL технології – це невід’ємна частина сучасного навчання, яка формує розуміючу, думаючу, креативну та розвинену людину XXI століття та об’єднує декілька предметів одночасно, змушуючи їх працювати одним згуртованим механізмом.

Linares A., Morton T., Whittaker R. The roles of language in CLIL. Cambridge University Press, 2012. 343 p.

СУЧАСНИЙ УРОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

*Синишин Лілія Любомирівна,
вчителька української мови та літератури*

Світ, у якому ми живемо, стає все складнішим і динамічнішим, тому інтеграція в сучасне суспільство і знаходження свого місця в житті вимагають від кожної людини дедалі більших зусиль і компетенцій.

Концепція мовної освіти в Україні орієнтується на виховання людини, яка любить, знає українську мову та дбає про належний рівень мовної культури. Це зумовлює особливу увагу до мовленнєвого розвитку учнів, до розвитку їхньої комунікативної компетентності. Саме тому метою вчителя у роботі з дітьми є розвиток творчої особистості школяра, а одним із кроків підвищення ефективності уроку української мови та літератури є впровадження разом із традиційними методами навчання інтерактивних технологій, запровадження у навчальний процес сучасних інформаційних, зокрема, комп’ютерно-орієнтованих технологій.

Для досягнення поставленої мети використовую сучасні методики, які сприяють збалансованості набутих знань, вмінь і навичок. За основу беру педагогіку партнерства: співпраця між учителем, учнем і батьками, які є рівноправними учасниками освітнього процесу. Акцентую увагу на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві. Розвиваю уміння висловлювати думку усно і письмово, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями. Розвиваю лідерські якості своїх вихованців, бо розумію: сьогодні зростає попит на обдаровану особистість, яка нестандартно мислить, наділена сильною волею, високою працездатністю.

Роботу спрямовую так, щоб учні вчилися критично та креативно мислити. Саме тому використовую лінгвістичні ігри, які дозволяють підвищити рівень зацікавленості учнів, розвинути їхні пізнавальні інтереси, стимулювати до вивчення матеріалу, вдосконалювати мовлення і мислення, збагатити словниковий запас. На уроках мови та літератури застосовую кросворди, лінгвістичні загадки, лінгвістичні задачі, ребуси, мовне доміно, лото, мовознавчий хокей, захист проекту, головоломки, чайнворди. Дуже часто школярі самі складають цікаві лінгвістичні вправи. А це сприяє розвитку творчої уяви та логічного мислення дитини, творчих здібностей учня, формування його як багатой мовної особистості, здатної самовдосконалюватись і самоутверджуватись у власному мовленні.

Окрім лінгвістичних ігор, застосовую метод створення учнями лайфхаків, мемів, кадропланів. Такий вид діяльності забезпечує краще запам'ятовування навчального матеріалу, розвиває творче мислення дитини.

Не менш цікавим методом вважаю технологію використання інтелект-карт, як особливої форми сприйняття і мислення сучасних учнів. Ментальні карти можна використовувати на різних типах уроку: вивчення нового матеріалу, закріплення матеріалу, узагальнення матеріалу, написання доповіді, підготовка проекту, презентації, анотації, конспектування тощо [1]. Інтелект-карта – це ефективний метод структурування, аналізу та запам'ятовування інформації.

У своїй роботі практикую проведення нестандартних уроків. Нестандартні уроки дозволяють урізноманітнювати форми й методи роботи, позбавлятися шаблонів, створюють умови для виховання творчих здібностей школяра... [2]. Учні позбавляються напруження, пожвавлюється мислення, збуджується й підвищується інтерес до предмета в цілому [3]. З цієї причини проводжу такі нестандартні уроки: мовний турнір, брейн-ринг, урок-змагання, урок-подорож, урок-вікторина, урок-дослідження, урок-психологічне дослідження, урок-суд, урок-диспут, урок-КВК, урок-конфренція, урок-казка, урок-інтерв'ю, урок-вистава. З метою виховання творчої та самодостатньої особистості практикую проведення квест-уроків, плернерних урок та STEAM-уроків, які зацікавлюють учнів і підвищують рівень знань з української мови та літератури.

В умовах розповсюдження новітніх технологій ефективним є проведення інтегрованих уроків. Метою вчителя є дати учневі цілісне уявлення про світ, навчити сприймати життєві явища в їх глибинному взаємозв'язку, розуміти логіку розвитку процесів, пов'язаних з існуванням людського суспільства. Саме тому практикую уроки української літератури з елементами історії та образотворчого мистецтва, бінарні уроки з української літератури і математики, бінарні уроки з української мови та християнської етики. У рамках проекту «Єдиний освітньо-культурний простір м. Львова» розробляю та проводжу уроки в музеях.

Отже, головне завдання кожного вчителя-словесника на сучасному етапі – стимулювати в учнів інтерес до навчання, забезпечити умови для розвитку творчої особистості, сприяти позитивній мотивації учнів до пізнавальної діяльності, потреби в самопізнанні, самореалізації та самовдосконаленні, робити можливим оригінальний підхід до побудови структури сучасного уроку української мови та літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтелект-карта як інструмент для вивчення предметів освітньої галузі / [Електронний ресурс]. – Режим дост.

<https://vseosvita.ua/library/intelekt-karta-ak-instrument-dla-vivcenna-predmetiv-osvitnoi-galuzi-suspilstvoznastvo-ta-osvitnoi-galuzi-mistectvo-v-zsso-36348.html>

2. Васильчук Т. А. Використання сучасних методів у процесі навчання української мови й літератури як шлях підвищення пізнавальної діяльності учнів / [Електронний ресурс]. – Режим дост. <https://www.schoollife.org.ua/24-2017/>

3. Нестандартні уроки [Електронний ресурс]. – Режим дост. <http://osnova.com.ua/news/654->

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Савчук Світлана Василенівна,
викладачка,*

*Антонюк Надія Анатоліївна,
викладачка*

В епоху глобальних і швидких змін у суспільстві вчителі зобов'язані не лише встигати, а й розуміти тенденції розвитку сучасної теорії виховання. Сьогодення вимагає від педагогів бути фахівцями з високим рівнем не лише інтелектуального, а й духовного розвитку, оскільки в НУШ зацентована увага до формування м'яких навичок особистості. Темп змін у суспільстві постійно зростає і сучасні вчителі мають бути готовими постійно змінювати підходи до навчання та виховання. Тому одним з основних завдань вищої педагогічної школи має бути формування вміння та бажання постійно вчитися, самовдосконалюватися, рости духовно.

Цікавим для нашого дослідження є підхід до формування духовності Т. Тюріно. У її працях аналізується проблема духовного становлення людини в єдності її фізичної, душевної та духовної природи. Дослідниця зазначає, що в основі природи духовності лежать вищі духовні цінності, прагнення до самопізнання і самореалізації, усвідомлене культивування в собі найкращих людських якостей, устремління жити за духовними заповідями – законами Добра, Істини, Краси, Любові, Миру, Гармонії; розуміння вищого сенсу свого життя у пориваннях, потягу до Бога» [1, с. 28-29].

Без цього нам не видається можливим проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога. У сучасній науковій літературі трапляються ототожнення духовності з релігійністю. Зазначимо, що у даній статті, ми не ототожнюємо ці поняття.

Важливим аспектом духовності є процеси формування потенціалу особистості, адже, як вважав Г. Сковорода: «Нічого не можна ні знати, ні робити, якщо не пізнати самого себе» [2, с.210]. Підвалини цього закладаються у процесі здобування освіти. Важливу роль у формуванні духовних цінностей відіграють педагогічні коледжі, оскільки вік студентів є сензитивним для цього. У віці 15-17 років пробуджується підвищена цікавість до свого внутрішнього світу, що проявляється в самозаглибленні та роздумах про власні думки та переживання. Саме в цей період відбувається перехід від свідомості до самосвідомості.

Тому організація освітнього простору повинна забезпечувати умови для наповнення внутрішнього світу майбутнього педагога ціннісним змістом.

Ефективні психолого-педагогічні умови формування гуманістичних та духовних цінностей створені у Луцькому педагогічному коледжі. Зокрема: забезпечення позитивного емоційного фону, комунікативно-рефлексивне середовище, емоційне насичення знань, ситуації гарантованого успіху та ін. Все це значною мірою впливає на формування віри у власні сили, впевненості, гідності, як професіонала своєї справи, що допомагає рухатися далі, не зупинятися на досягнутому. Адже людина духовна не може не рухатися вперед. Тому у процесі педагогічної діяльності така особистість шукатиме шляхи свого вдосконалення, використовуватиме нові можливості, які надає відкрита освіта. Проте, в професійному зростанні надзвичайно важливою є підтримка вчителя на всіх рівнях.

Успішною, на наш погляд, є така система мотивації роботи педагога, в якій присутні наступні мотиви: соціальний, уникнення невдач, професійне благополуччя, цікава робота, достойна оплата праці. Щодо останнього, то, враховуючи поліфункціональність духовних цінностей, особистість змушена вступати у взаємодію з системою соціальних

стандартів, оскільки престижність професії залежить від прийнятих критеріїв та впливає на значимість поданої педагогом інформації для учнів та їх батьків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тюріна Т. Духовна педагогіка: витоки, сутність і перспективи розвитку. / Тамара Тюріна - Львів: Сполом, 2005. - 276 с.
2. Сковорода Г. Симфонія, названа книга Асхань, про пізнання самого себе / Григорій Сковорода / Твори: У 2т. - Київ: АТ «Обереги», 1994. - Т.1. - С. 210

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО МАЙСТЕР - КЛАСУ?

*Кутеньова Наталія Борисівна,
завідувачка ЗДО - ЦРД №72,
м. Чернігів*

Процес пізнання набагато важливіше та цінніше, ніж саме знання.

Основними елементами технології проведення успішного майстер-класу є індукція, самоконструкція, соціоконструкція, афішування, розрив, творче конструювання знання та рефлексія. [1]

Індукція. Системоутворюючим елементом майстер-класу є проблемна ситуація - початок, мотивуючий творчу діяльність кожного. Це може бути завдання навколо слова, предмета, малюнка, спогаду - найчастіше несподіване для учасників, в чомусь загадкове і обов'язково особистісне.

Питання має займати, хвилювати розум дослідника, бути в колі його інтересів; уявити це невідоме, показати необхідність роботи з ним; визначити коло засобів, об'єктів, які дозволять почати роботу і через період незнання прийти до відкриття; приєднати до наявного знання нове і поставити інші проблеми для дослідження. Така проблемна ситуація в технології майстерень називається індуктором (індукцією). Складаючи індуктор, треба співвіднести його з почуттями, думками, емоціями, які він може викликати в учасників.

Індуктор повинен налаштовувати особистість на саморозвиток. Якщо у педагога взагалі немає потреби в розвитку, то одного індуктора недостатньо, потрібна серія мотиваційних прийомів майстерень по формуванню даної потреби.

Самоконструкція - це індивідуальне створення гіпотези, рішення, тексту, малюнка, проекту.

Соціоконструкція. Найважливіший елемент технології майстер-класу - групова робота (малі групи можуть визначатися Майстром, утворюватися стихійно, за ініціативою учасників). Майстер може коригувати склад груп, регулюючи рівновагу методичної майстерності і психологічних якостей учасників (екстра- та інтравертного, тип мислення, емоційність, лідерство та ін.). Майстер розбиває завдання на ряд завдань. Групам належить придумати спосіб їх вирішення, де учасники вільні у виборі методу, темпу роботи, шляхів пошуку. Кожному надана дано право на помилку і внесення коректив.

Побудова, створення результату групою і є соціоконструкція.

Соціалізація. Будь-яка діяльність в групі представляє зіставлення, оцінку, корекцію оточуючими його індивідуальних якостей, іншими словами, соціальну пробу, соціалізацію.

Коли група виступає зі звітом про виконання завдання, важливо, щоб в звіті були задіяні всі. Це дозволяє використовувати унікальні здібності всіх учасників майстер-класу, дає їм можливість самореалізуватися.

Афішування - презентація результатів діяльності учасників майстер - класу і Майстра (текстів, малюнків, схем, проєктів, рішень і ін.) і ознайомлення з ними.

Розрив. Найближче відображають зміст цього поняття слова «осаяння», «інсайт», «розуміння». Розуміння різне: себе, інших, прийому, методу, технології. Розрив - це внутрішнє усвідомлення учасником майстер-класу неповноти або невідповідності старого знання новому, внутрішній емоційний конфлікт. Це те, що в інших формах трансляції педагогічного досвіду підноситься педагогу, а тут він запитує сам, шукає самостійно, іноді з допомогою Майстра, колеги, учасника майстер-класу. Такий же процес можна спостерігати в лабораторіях вчених, коли тривалий пошук приводить їх не тільки до накопичення інформації з окремого питання, але і до іншого розуміння, а часом і до розриву зі старою теорією, старим обґрунтуванням.

Рефлексія - останній і обов'язковий етап - відображення відчуттів, що виникли в учасників під час майстер-класу. Це матеріал для рефлексії і самого Майстра для удосконалення подальшої роботи.

ЗАЛУЧЕННЯ ВЧИТЕЛІВ ДО ПРОДУКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Ярмак Вячеслав Олександрович,
учитель математики, старший учитель,
Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №110 Харківської міської ради
Харківської області*

Харківська загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів Харківської міської ради Харківської області, учитель математики, старший учитель, м. Харків

Автор даної роботи досить тривалий час розробляє, апробує та впроваджує методiku навчання в основу якої покладено організація продуктивної творчої діяльності, як учнів так і вчителів.

Зроблено спробу знайти шляхи вирішення актуальної освітнянської проблеми - поліпшення рівня знань свого предмета учнями та вчителями.

Пропонується спосіб організації продуктивної творчої діяльності вчителів шляхом залучення їх до розробки дистанційних курсів. Це дозволить підвищити їх професійну компетентність без витрат додаткових коштів.

Приймаємо, як аксіому той факт, що вчитель, який написав текстовий матеріал, розробив тест, чи тестові завдання не може не вміти розв'язувати розроблене ним самим!

Так, відомі автори підручників, збірників завдань, статей тощо одночасно відомі як фахівці високого рівня зі свого предмету. Сформулювати коректну задачу, поставити цікаве питання, скласти тестове завдання значно складніше, ніж дати на них відповідь [1].

Важливим є те, що процес розробки названих матеріалів є багатограним і має зворотний вплив на його розробника. А саме, людина, яка пише, розробляє матеріал, сама набуває нових знань, закріплює раніше здобуті знання, повторює матеріал, тим самим підвищує свою кваліфікацію.

Стверджую, керуючись власним досвідом, що рівень знань з предмету, до написання

методичної розробки і після її написання становиться вищим, бо кожна робота це не одне переглянуте джерело, книга стаття тощо.

Будь-яке заняття дистанційного курсу може складатися з різних видів і способів подачі матеріалу, але безумовним є те, що заняття має поділятися на дві основні частини: подача матеріалу заняття (курсу) та перевірка його засвоєння [2].

Перевірка засвоєння матеріалу може відбуватися різними способами. Основним із них є тестування. Автор не пропагує перевірку знань умінь та навичок учнів та вчителів способом тестування, як єдино можливим. Досить тривалий час працюючи з тестами, розробляючи їх самостійно я дійшов до висновку, що тестування є зручним, швидким способом перевірки рівня знань але не дає повної картини.

Слід акцентувати увагу всіх, хто починає використовувати та створювати тести, що неправильно розроблений тест і невміле проведення тестування наносять шкоду здоров'ю тих кого тестували та спотворюють результати навчальних досягнень [3].

Дотримання вимог до укладання тесту та розробки окремих тестових завдань дає підстави сподіватися, що тест буде валідним і надійним [4].

Досвід, яким діляться автор, апробовано серед учителів Київського району м. Харкова. При методичному центрі управління освіти адміністрації Київського району Харківської міської ради під керівництвом учителя математики ХЗОШ № 110 В. О. Ярмака була створена та функціонувала педагогічна майстерня вчителів району «Тестування в освіті. Теоретичні та практичні основи складання тестів і проведення тестування» задачами якої було удосконалення фахової компетентності та педагогічної майстерності вчителів району, залучення інтелектуальних здібностей творчих, досвідчених педагогів до розвитку професійної майстерності освітян району, підвищення результативності навчання учнів [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ярмач В. О. Залучення вчителів до складання тестів з наступним розміщенням їх в Інтернеті та проведенням он-лайн тестувань як засіб підвищення професійної компетентності // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2014. – № 6. – С. 41-44.
2. Електронний ресурс. Сайт вчителя: <http://testolat.simplesite.com/>
3. Ярмач В. О., Резуненко В. О. Створення дистанційних курсів учителем як засіб підвищення його рівня знань та професійної компетентності // Математика в рідній школі. – 2019. – № 1-2. – С. 55-58.
4. Сергієнко В. П., Кухар Л. О. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань. К.: НПУ, 2011. – 41с.

ЛОГІСТИКА ПЕРСПЕКТИВНОГО ВЕКТОРА ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Кухта Надія Олександрівна,
учителька англійської мови*

Впевнена, проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога починається з аналізу системи сучасної парадигми освіти, яка орієнтується на збереженні фундаментальної освіти і водночас прагне посилення практичної, діяльнісної направленості.

Відповідно до Національної доктрини розвитку освіти, основними векторами спрямованості оновленої педагогічної діяльності є: особиста орієнтація системи освіти, пріоритет загальнолюдських і національних цінностей, забезпечення якості освіти на основі новітніх досягнень науки, культури і соціального досвіду.

У засадах Державного стандарту зазначено, що вся система шкільної освіти у галузі іноземних мов має формувати в учнів вміння іншомовного спілкування, що сприятиме інтеграції українського суспільства до світової спільноти.

Як учитель англійської мови усвідомлюю, що процес опанування мови є складний і завжди поетапний. Тут важливу роль відіграють і підбір НМК, і вкладач, який спрямовує та допомагає у навчанні, і моральна установка та певний емоційний настрій людини, яка опановує мову.

Вивчення мови – це послідовне та систематичне оволодіння певними аспектами, яке вимагає часу і терпіння та потребує від учителя високого професіоналізму, невичерпного мотиваційного натхнення та обізнаності у найсучасніших науково – методичних надбаннях сьогодення педагогічно – викладацької галузі.

Г. Палмер стверджував: “Процес вивчення мови має початок, але не має завершення.” [с.69] Індивідуальна освітня траєкторія професійного розвитку педагога теж має злет, але не повинна мати приземлення.

В. О. Сухомлинський наголошував: “Учительська професія – це людинознавство, постійне проникнення в складний духовний світ людини, яке ніколи не припиняється.” [с.7]

Перспективний мотиваційний логарифм щодо подальшої викладацької діяльності вбачаю у використанні інтерактивних методичних механізмів розвитку мовленнєвої компетенції. Серед них: застосування комп’ютерних технологій при навчанні іноземній мові, залучення учасників навчального процесу до самостійної дослідницької діяльності, створення учнями портфоліо з метою визначення власних досягнень та подальшого визначення стратегічних векторів процесу опанування мовою.

Отже, логістика перспективного вектора проектування індивідуальної освітньої траєкторії власного професійного розвитку як учителя англійської мови базується на фундаментальності плюрингвального підходу, який зосереджує увагу на формуванні і комунікативної компетенції, стрижнем якої є усі мовні знання і досвід з опорою на невичерпне мотиваційне джерело: найсучасніші науково – методичні надбання сьогодення педагогічно – викладацької галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Palmer H. The Oral Method of Teaching Languages. – Cambridge, 1921. – P.69.
2. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. – К: “Радянська школа”, 1988. – 7 с.

Е-ПОРТФОЛІО ЯК ЗАСІБ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

*Олеськова Галина Григорівна,
аспірантка кафедри практики іноземної мови та методики викладання Хмельницького
національного університету; викладачка іноземних мов, викладачка вищої категорії
Хмельницького базового медичного коледжу*

Талановита молодь – найбільший скарб нації, а педагогічна майстерність педагогів, які їх навчають – запорука збереження та примноження цього скарбу для процвітання

нинішніх і майбутніх поколінь. Досвід кожного учасника освітнього процесу, що беззаперечно крокує до успіху індивідуальною освітньою траєкторією, є надзвичайно цінним як для його самооцінювання, індивідуального розвитку та професійного зростання, так і для вдосконалення якості системи освіти загалом.

Право учасників освітнього процесу на індивідуальну освітню траєкторію в Україні регламентується Законом України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року, у якому трактується поняття «індивідуальної освітньої траєкторії». Згідно із Постановою Кабінету міністрів України «Про сертифікацію педагогічних працівників» від 27 грудня 2018 року

№ 1190 і Положенням, що додається, «електронне портфоліо (далі – е-портфоліо) – сформована учасником сертифікації в електронному вигляді добірка матеріалів, що свідчить про педагогічну майстерність учасника сертифікації». Методичні рекомендації щодо його створення, змісту та завантаження затверджені Міністерством освіти і науки України Наказом від 30 травня 2019 року №755 [1, 2, 3, 4].

Переконані, що завдяки е-портфоліо можна представити індивідуальну освітню траєкторію в межах усього освітнього процесу його учасників. Педагог може проаналізувати, зберегти, представити і передати іншим власний досвід педагогічної та науково-педагогічної діяльності в тому числі завдяки заздалегідь підготовленим ІТ-фахівцями шаблонам е-портфоліо. Не можна нехтувати при цьому зарубіжним педагогічним та науково-педагогічним досвідом, в тому числі створення е-портфоліо.

Так, наприклад, у Німеччині цікавою формою роботи здобувачів освіти з портфоліо є система ProfilPASS (розробки на німецькій та інших європейських мовах), що є у вільному доступі як для завантаження, так і заповнення в онлайн-режимі (<http://www.profilpass.de/>), наразі новою розробкою є система eProfilPASS (<http://www.eprofilpass.de/>).

В рамках відкритого навчання, яке реалізується завдяки відкритим системам управління навчанням такими, наприклад, як ILIAS (<https://www.ilias.de/>), OLAT (<https://www.openolat.com/>) і MAHARA (<https://mahara.org/>) здобувачі освіти створюють власне е-портфоліо.

Так, одним з прикладів створення і використання е-портфоліо в закладах вищої медсестринської освіти Німеччини є система ILIAS, що застосовується в Білефельдському університеті прикладних наук. У Швейцарії в Бернському університеті прикладних наук на основі системи MAHARA розробляють учасники освітнього процесу власне е-портфоліо – SWITCHportfolio (<https://portfolio.switch.ch/>). Детальніше ознайомитись із застосуванням вищевказаних систем управління навчанням в Німеччині та Швейцарії, в тому числі у системі вищої освіти, можна у книзі «Е-портфоліо на стику навчання та роботи» («E-Portfolio an der Schnittstelle von Studium und Beruf») за редакцією Д. Міллера (D. Miller) і Б. Фолька (B. Volk) [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (Сторінка 1 з 8). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n256>
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.05.2019 №755 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sqe.gov.ua/images/category/Сертифікація/е-портфоліо/Наказ.pdf>
3. Методичні рекомендації щодо створення, змісту та завантаження е-портфоліо. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sqe.gov.ua/images/category/Сертифікація/е-портфоліо/Метод.%20реком.pdf>
4. Про затвердження Положення про сертифікацію педагогічних працівників. Кабінет Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-sertifikaciyu-pedagogic-hnih-pracivnikov>
5. Miller, D, Volk, B. (2013). E-Portfolio an der Schnittstelle von Studium und Beruf. Münster / New York / München / Berlin: Waxmann Verlag GmbH [Elektronische Ressource]. – Zugriffsart : <https://www.waxmann.com/?eID=texte&pdf=2818Volltext.pdf&typ=zusatztext>

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНДИКАТОР ПРОФЕСІЙНОГО РОСТУ ПЕДАГОГА

*Покудіна Лариса Степанівна,
канд. пед. наук, вчителька математики
НВК № 2 м. Хмельницький*

Оновлення змісту, форм і методів професійного розвитку педагога на основі запровадження інноваційних технологій є викликом сьогодення, що відповідає сучасним тенденціям реформування освіти в Україні.

Інноваційна освітня діяльність педагога передбачає розроблення, поширення та застосування освітніх інновацій, якими є вперше створені, вдосконалені або застосовані освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи, їхні компоненти, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності [1, с. 7]. Індивідуальна траєкторія професійного росту сучасного педагога не можлива без впровадження у практику діяльності інноваційних технологій навчання, які позитивно впливають на динаміку навчальних досягнень здобувачів освіти.

Процес якісного і цілеспрямованого становлення успішної особистості учня, вимагає від педагога високого рівня професійної зрілості. Сучасний учитель – це митець педагогічної справи, який здатний творчо поєднувати професійні знання із постійним прагненням до розвитку, самовдосконаленням та потребує завжди тримати руку на пульсі сучасної освіти. Сучасний педагог – це новатор, сповнений рішучості та прагнення постійно покращувати свій професіоналізм, налаштований на сприйняття нового, здатний до особистого творчого розвитку, інноваційних пошуків і відкриттів та, найголовніше, сміливо втілює власні знання та інноваційний досвід у практику викладання.

Педагог, підготовлений до інноваційної професійної діяльності, має володіти низкою особистісних і професійних якостей, зокрема:

- наявність чіткої, осмисленої та зрілої педагогічної позиції;
- уміння формулювати освітні цілі з предмета, що викладається, відповідно до сучасних потреб суспільства, досягати й оптимально переосмислювати їх у ході навчання;
- здатність вибудовувати власну освітню траєкторію із урахуванням освітніх стандартів і нових педагогічних орієнтирів;
- уміння гармонійно, відповідно до вимог особистісно-орієнтованого навчання, коригувати освітній процес за критеріями інноваційної діяльності;
- уміння продуктивно, нестандартно організувати навчання й виховання, тобто забезпечувати досягнення дітьми результатів і стимулювати розвиток учнів на основі інноваційних технологій навчання;
- володіння технологіями, формами й методами інноваційного навчання, що передбачає вміння на основі особистого досвіду й мотивів вихованців бути співтворцем мети їхньої діяльності, зацікавленим і компетентним консультантом та помічником у співвіднесенні мети з результатом, використанні доступних для дітей форм рефлексії та самооцінки [2, с. 49];
- здатність до особистого креативного розвитку та продуктивного втілення власних інноваційних пошуків і відкриттів.

До основних показників готовності сучасного педагога до інноваційної діяльності слід віднести такі: усвідомлена потреба запровадження педагогічних інновацій у практику викладання; пошук та апробація новітніх педагогічних технологій; оволодіння практичними навичками застосування педагогічних інновацій; прагнення до створення та реалізації власних продуктивних інноваційних ідей тощо.

Отже, мова йде про те, що вчитель може бути автором, розробником, дослідником, користувачем та пропагандистом нових педагогічних технологій, теорій та концепцій.

Уміле використання інноваційних технологій дає можливість педагогу ефективно використати особистісний потенціал кожного учня, планувати свою педагогічну діяльність та досягати високих результатів, перетворити урок на співтворчість і подарувати учням відчуття власного зростання [3, с. 55].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. – Спец. випуск. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти МОН України, 2006. – 264 с.
2. Професійне зростання педагога як індикатор інноваційної діяльності навчального закладу/ Т. С. Мартинюк, Л. А. Олійник // Народна освіта. – 2016 – Вип. 1. – С. 45-50.
3. Завалевський, Юрій. Управління процесом професійного зростання вчителя / Ю. Завалевський // Рідна школа. - 2012. - № 4-5. - С. 52-58.

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Густодим Лілія Олександрівна,
завідувачка філії, вчителька зарубіжної
літератури*

Нові вимоги, яке суспільство висуває до освіти, включають в себе розширення і видозмінення функцій освітнього простору. Тому стає необхідним освоєння педагогами нових систем і нового змісту освіти: ними здійснюється пошук і впровадження прогресивних технологій і організаційних форм професійного розвитку. Вчителю потрібно віписатись в модель сучасної школи. З цього випливає значення професійного розвитку педагога.

Відповідно до Закону України «Про освіту», вчитель має право «упродовж життя та академічну мобільність, індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти» (р.VI , ст.53). А також

«професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні та науково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації. Підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо)» (р.VII , ст.59).

Виходячи з цього, для ефективної організації професійного зростання учителя, необхідно індивідуалізувати освітню траєкторію професійного розвитку.

В основі цього має бути професійний інтерес, що виявляється на основі особистого запиту педагога, який є потребою, свідченням необхідності надання йому інформації. На основі професійного інтересу і запиту, кожний вчитель формує індивідуальну освітню траєкторію, розробляє індивідуальний план професійного розвитку, тобто «навчається впродовж життя».

Успішне формування індивідуальної освітньої траєкторії залежить від умов : наскільки

стійку мотивацію до самоосвіти має вчитель, яка спрямованість особистісного розвитку, чи готовий він до впровадження технологій, чи достатньо об'єктивне оцінювання рівня своїх особистісних якостей. Дотримання вчителем цих умов, дозволяє йому скласти власний освітній путівник. Це передбачає активну роботу педагога у виборі освітніх джерел з метою професійного зростання.

Освітня траєкторія професійного розвитку вчителя включає в себе різні джерела (ресурси):

- курси підвищення кваліфікації;
- атестація;
- участь у професійних конкурсах, проектах;
- методичні об'єднання вчителів;
- взаємовідвідування уроків;
- робота над методичною проблемою;
- вивчення і впровадження педагогічних технологій;
- задіяння інтернет-ресурсів для самоосвіти: «Прометеус», «ED ERA», «Coursera» та інш.;
- складання портфоліо, презентацій;
- проведення відкритих уроків, майстер-класів, тренінгів;
- участь у педагогічних фестивалях, професійних групах;
- публікації в педагогічній пресі, на освітніх сайтах;
- обмін досвідом на семінарах тощо.

Одним з важливих моментів на шляху професійного розвитку є складання діагностичної карти педагогічної оцінки та самооцінки готовності вчителя до саморозвитку, яка допоможе виявити мотиваційний фактор, когнітивний компонент, морально-вольовий, гностичний, організаційний, здатність до самоуправління у педагогічній діяльності та комунікативні здібності.

Все це має задовольнити професійний інтерес учителя, як здобувача освітніх послуг, сприяти формуванню його особистісного професійного запиту, удосконалити педагогічну практику, допомогти визначити власну освітню траєкторію в системі неперервної освіти. В той же час вчитель не лише навчається, формує інноваційну культуру, а й готовий поділитися своїми педагогічними здобутками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жорова І.Я. Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності: методичні рекомендації / І.Я. Жорова, Т.О. Кузьмич, Л.М. Назаренко. – Херсон: РІПО, 2012. – 48 с.
2. Закон України «Про освіту». - Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.
3. Половенко О.В., Кірішко Л.М. Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією. – С.54-56.
4. Стадник О.Л. Створення умов для розвитку творчої особистості вчителів // Все для вчителя. – 2005. - №21-22. – С.30-32.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА - ЗАПОРУКА УСПІХУ СТУДЕНТІВ

*Шлемко Марія Степанівна,
викладачка української мови і літератури
Снятинського коледжу Подільського ДАТУ*

Сучасна система освіти України перебуває в стані модернізації та потребує нових підходів до організації і здійснення навчального процесу.

Навчальна діяльність повинна не просто дати людині необхідну кількість знань, умінь та навичок, а й сформувати її компетентність як загальну здатність, що базується на досвіді, знаннях, цінностях, здібностях.

Тому першочерговим завданням педагога, особливо філолога, є вдосконалення вмінь студентів. Глобалізація сучасного світу вимагає від викладача навчити студентів здобувати знання, які допоможуть жити і працювати разом.

Діяльність педагога сучасної вищої школи досить складна і водночас багатогранна. Суспільство розглядає викладача як покликання, а до його особистості висуває особливі моральні й етичні вимоги. Сучасний педагог має бути гармонійно-розвинутою особистістю. А що таке гармонійно-розвинена особистість, відомо всім: це – людина освічена, високоморальна, естетично розвинена, соціально активна, яка має власну позицію, передові світоглядні орієнтири, багатий внутрішній світ. Одним словом, людина, котра живе в гармонії із собою і зі світом. Щаслива людина, чи не так? Чи не цього ми бажаємо передовсім нашим студентам? А як досягти цього в житті. Як навчити такої неповторної науки? Звичайно, за допомогою творчості. Нам відомо, що творчість – це процес народження нового у людині: створення нових думок, почуттів, образів, які є регуляторами творчих дій. Творчість – це неодмінна умова інтелектуального та духовного зростання людини. Чи кожен викладач здатен до творчості? Безумовно. Спроможність створювати щось нове, власне і є тією головною рисою, яка ставить людину на особливе місце у світі природи. Якщо вчасно не розвивати свої творчі задатки, то можна їх втратити взагалі. Відомо, що від рівня педагогічної майстерності викладача, зрілості, творчості, професіоналізму залежить результат його роботи, а, отже, і кінцевий продукт його діяльності – ступінь навченості, готовність до професійної діяльності та внутрішній світ вихованця. Сучасний викладач повинен уміти аналізувати процеси, прогнозувати їх розвиток, накреслювати шляхи подальших перетворень. Крім того, має врахувати такі складові якісної освіти: освітнє середовище має бути здоровим, забезпеченим ресурсами й сприятливими умовами; зміст освіти повинен відображатися у навчальних програмах і матеріалах для опанування суб'єктами навчання базових знань, набутих умінь і навичок; навчально-виховний процес має бути спрямованим на розвиток і формування особистості.

Професійно готовий до педагогічної діяльності той викладач, який має психологічну, психофізіологічну, фізичну, науково-теоретичну і практичну підготовку. Володіючи таким арсеналом, викладач спроможний створити, керувати, пропонувати новітні технології, напрямки розвитку, знаходити шляхи виходу із складних нестандартних ситуацій. У науковій практиці виділяють два види результатів діяльності: функціональний (навчальне заняття, педагогічна технологія, методи навчання); психологічний (психічні новоутворення в особистості суб'єкта навчання).

Враховуючи те, що кожен учасник навчальної групи неповторний як особистість, можна стверджувати, що результативна педагогічна діяльність є саме творчою. Творчий викладач повинен розширити знання студентів, а значить піднести на високий рівень їх інтелект, сприяти творчому розвитку, викликати потребу в саморозвитку. Знання, набуті в коледжі у процесі вивчення гуманітарних дисциплін орієнтують на те, щоб студенти не готувалися до життя, а мали потребу, як сказано в концепції з українознавства,

«жити ним, учитися розуміти, ставити і розв'язувати проблеми, самовизначатися і самореалізовуватися».

Викладач зобов'язаний бути співтворцем, бути розкутим, відкритим, доброзичливим, подавати зразок творчого підходу до вирішення певної проблеми..

Майстерність викладача виявляється перш за все в силі його впливу на особистість кожного окремого індивідуума навчання та навчальної групи. Педагогічна майстерність, за визначенням Язюна – це вияв високого рівня педагогічної діяльності, синтез наукових знань, умінь, навичок, методичного мистецтва і особистих якостей педагога, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної роботи. Компонентами структури педагогічної майстерності є гуманістична спрямованість, професійні знання за фахом, педагогічні здібності та педагогічна техніка. (2. с.79-80). Педагогічна майстерність – це мистецтво, творчість. Одним вона дається від Бога, як природний дар, а інші можуть набути в процесі наполегливої праці над собою. Тільки той викладач, який досконало знає матеріал і любить свою професію, зможе прищепити своїм вихованцям почуття професійної честі й викликати потребу в досконалому опануванні фаху.

Для словесника важливо бездоганно знати рідну мову. Рідне слово в устах викладача повинно бути досконалим, усвідомленим, щоб несло інтелектуальний та естетичний заряд. Адже, як зазначав К.Ушинський, рідна мова – це великий народний педагог, основа усього розвитку і скарбниця всіх знань: з неї починається розуміння всього, все через неї проходить, до неї повертається. Слово рідної мови є могутнім засобом духовного контакту, морального впливу і переконання. Немає на Землі іншої професії, в якій такою суспільно значимою була б роль мови, як в учительській. Викладач, який щиро поважає своє, не може не ставитися з такою ж повагою до іншого, а тому допомагатиме цю повагу передати своїм вихованцям.

Викладач 21 століття – це не тільки професія, а й висока місія творення особистості. Він має безперервно розвиватися, як професійно, так і загальною. Для нього мають стати важливими висока громадянська відповідальність, соціальна активність, любов до студентів; духовна культура, інтелігентність, бажання працювати з іншими; високий професіоналізм, готовність до створення нових цінностей і прийняття творчих рішень, інноваційний стиль мислення; потреба в постійній самоосвіті; професійна працездатність, фізичне і психічне здоров'я.

Згідно з американськими дослідженнями, сьогодні виділяють 7 основних характеристик викладача-новатора: 1) рефлексія (викладач усвідомлює, що може спрацювати під час проведення заняття, а що ні); 2) постійне навчання (викладач завжди вчиться); 3) креативність (викладач креативний у підходах та мисленні); 4) близькість до тих, кого навчає (викладач вчиться все життя, він завжди знає про зміни в освітньому просторі і про те, як їх застосувати у навчанні); 5) співпраця з колегами (викладач обмінюється думками, поглядами, обговорює актуальне питання покращення навчально-виховного процесу); 6) допитливість (викладач намагається працювати над собою, аналізує свою професійну діяльність); 7) принциповість (викладач живе відповідно до усталених цінностей, усвідомлює своє призначення на землі, робить усе можливе для якісного навчання своїх вихованців, завжди відстоює свої переконання).

Переймаючи і впроваджуючи кращий досвід зарубіжних країн, сучасний викладач повинен орієнтуватися в різних галузях науки, знати предмети, які викладає, має бути обізнаним з результатами нових досліджень, бачити перспективи науки, володіти культурою науково-педагогічного мислення.

Сучасна політика в педагогіці – це політика пошуку. Пошук шляхів і методів творчої співпраці викладача і студента. Навчальні 90 хвилин – це можливість розповіді студентам багато нового, цікавого, це можливість використати різні інноваційні технології. Для того, щоб активізувати навчальний процес, слід застосовувати проєктні технології: (дослідницькі, ігрові, інформаційні). Використовуючи різні комп'ютерні

програми можна залучити всіх студентів до діяльності і спонукати самостійно здобувати знання, аналізувати, робити висновки. Ментальні карти, презентації теж активізують студентів та підвищують інтерес до навчання. Ігрові елементи допомагають зробити студентів емоційно розкутими, швидко та адекватно реагувати на ідеї та гіпотези.

Заняття у формі гри, імпровізацій, дебатів, прес-конференції викликають у студентів впевненість у власних силах. Ефективними є такі інноваційні прийоми: кероване читання, інтерв'ю з письменником, зміни позицію, «мозкова атака», «ажурна пилка», гранування.

Пріоритетним напрямом у професійній роботі викладача слід вважати педагогічну складову, але вона не може бути повноцінною при ігноруванні методичної, наукової, виховної складових.

Відповідно до нормативних вимог, викладач, організовуючи навчальну діяльність студентів, сам визначає мету і завдання дисципліни, обирає оптимальні форми і методи роботи. Не завжди достатньо високого рівня знань, щоб володіти аудиторією, потрібен ще й загальний розвиток особистості викладача, його вміння пов'язувати матеріал із сьогоденням, з життєвим досвідом, розуміння інтересів молоді, культура мовлення.

Викладач зобов'язаний постійно вчитися, підвищувати кваліфікацію шляхом самоосвіти, здобувати фахові знання через опрацювання наукової літератури, підготовку публікацій та виступів на наукових конференціях, удосконалювати знання, уміння у галузі педагогіки.

Підсумовуючи сказане, хочемо наголосити, що викладач завжди має прагнути до професійного розвитку, у роботі впроваджувати інноваційні технології, будувати відносини на взаємній повазі, доброзичливості, терпінні, вірі в успіх і бути в пошуку, адже навчаючи, ми вчимося самі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугайко Т., Бугайко Ф. Майстерність учителя-словесника. – К., 1963.
2. Зязун І.А. Педагогічна майстерність. Підручник для вищих навчальних закладів. - К.: Вища школа, 2004р. – 422.
3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: Метод. посібник / Авт.-уклад.: О. Помету, Л. Пироженко. – К., 2002.
4. Лігула Ю.С. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в Європейський освітній простір. Педагогіка і психологія.. – 2011.-№2(7)..
5. Максименко С.Д. Психологія особистості. –К.,: Видавництво ТОВ «КММ», 2007.-296с.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021р. (проект). – Вища школа.-2013.-№ 2-с.86-106.

ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ - СУЧАСНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ

*Шевельова Олександра Анатоліївна,
вчителька географії*

Будь-який урок для учнів починається з мотивації навчальної та пізнавальної діяльності. На мою думку, найкращий приклад для учнів вчитель, який мотивований на підвищення своєї кваліфікації. Сьогодні у нас є багато таких можливостей. Вже тривалий час використовую можливість навчатись на навчальних платформах EdEra, Prometheus. Так, серед курсів, які пройшла є "Права людини в освітньому просторі", "Прозора

енергетика", "Фактчек: довіряй - перевіряй", "Недискримінаційний підхід у навчанні", але одним з перших був курс "Українська мова". Більшість моїх курсів я проходжу на навчальній платформі EdEra, тому хочу подякувати засновникам цього навчального проекту, який в першу чергу, цікавий саме для вчителів. А для учнів, безумовно, вдалим є можливість проходження олімпіад на платформі "Всесвіта". Для побудови суспільства дуже важливим є виховання молоді, а сьогодні саме молодь на онлайн-платформах допомагає розвиватись, вчитись, змінюватись, враховуючи потреби часу та держави. "Треба багато вчитись, щоб знати трохи" [Монтеск'є Ш.]. Розумію, що саме так, тому продовжую вчитись сама й навчаю учнів.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

*Кавецький Віктор Євгенович,
доцент, в.о. завідувача кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти
Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної
освіти, кандидат педагогічних наук*

Відповідно до Концепції Нової української школи, нова школа потребує нового вчителя, який зможе стати агентом змін, буде не як єдиний наставник та джерело знань, а як коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Нова освітня парадигма вимагає переосмислення підходів до розвитку професійної компетентності педагога. З метою забезпечення сприятливих умов для формування професійно значущих якостей сучасного педагога у ТОКІППО створено Науково-методичний тренінговий центр, який є освітньо-консультаційною, інформаційно-координаційною установою інституту. Діяльність НМТЦ спрямована на надання консультаційно-методичної допомоги педагогічним працівникам області для розв'язання проблем розвитку, удосконалення й підвищення професійної майстерності та особистої самореалізації; активізації творчого потенціалу; формування здатності особистості до швидкої адаптації в нових умовах розвитку освіти.

Основними завданнями НМТЦ є:

- надання консультаційної допомоги педагогічним працівникам ЗДО і ЗЗСО;
- розробка та практичне впровадження сучасних психолого-педагогічних технологій допомоги педагогічним працівникам для успішної адаптації до освітнього середовища, використання ефективних методик організації педагогічної взаємодії;
- підготовка проектних пропозицій, подання запитів із метою отримання індивідуальних (колективних) грантів для проведення наукових досліджень, стажувань; участь у спільних міжнародних проектах із проблем підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників;
- організація короткотермінових курсів для педагогічних працівників області з наданням відповідного сертифіката;
- психологічний супровід удосконалення педагогічної майстерності педагогічних працівників;
- надання соціально-психологічної допомоги педагогам в організації супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі;
- організація супервізорської практики для практичних психологів і соціальних педагогів;
- проведення тренінгів для педагогічних працівників з метою підвищення рівня їхньої професійної компетентності.

За час діяльності НМТЦ проведено низку інтерактивних заходів, спрямованих на розвиток професійно значущих якостей, підвищення професійної компетентності педагогів у різних сферах. Тематика тренінгів найрізноманітніша: «Особливості психолого-педагогічного консультування в умовах нової української школи», «Формування здоров'язберігаючих компетентностей у дошкільників ЗДО та учнів ЗЗСО», «Структура особистості та комунікація в транзакційному аналізі», «Нові концепції навчання. Інноваційні методи розвитку мислення школярів при вивченні математики», «Психолого-методична підготовка учнів 5-11 класів до ЗНО з української мови і літератури: стратегія і тактика».

«Шляхи та засоби формування медіаграмотності особистості в закладах освіти», «Інноваційні інструменти навчання фінансової грамотності у початковій школі» та ін. Загалом за 2018 р. і січень-травень 2019 р. було проведено близько 100 тренінгових занять у яких взяли участь понад 2500 педагогічних працівників.

Підсумовуючи зазначимо, що системна робота в ТОКІППО, спрямована на розвиток професійної майстерності педагогів створює сприятливі умови для розкриття їхнього творчого потенціалу, поповнення знань щодо застосування інноваційних методик, технологій, тренінгових видів навчальних занять, надає можливість звернути свою компетентність з вимогами часу та завданнями, які стоять сьогодні перед освітою.

АЛЬТЕРНАТИВНІ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

*Просіна Ольга Володимирівна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО
ДВНЗ «УМО» НАПН України*

Наразі існує три найпоширеніші моделі навчання: «офлайн», онлайн-навчання, змішана модель (blended learning).

Навчання «офлайн» - учасники навчання відвідують заняття з викладачем, роблять домашні завдання й знову повертаються до аудиторії. Це поширена модель в освітніх закладах України. Позитивні риси офлайн-навчання - це комунікація з викладачем і його підтримка, спільне навчання освітньої програми і зворотній зв'язок від викладача, наявність розкладу занять, який мотивує до регулярного навчання, одногрупники, з якими легше навчатися, від них теж можна отримати підтримку та пояснення. Недоліки цієї моделі - курс розрахований на середнього слухача, важко впровадити індивідуальний підхід, якщо заняття було пропущене, чекати на одного слухача не будуть, група йде далі.

Онлайн-навчання - поширена модель в сучасному світі. Розвиток технологій спричинив появу нового напрямку в дистанційній освіті - масові відкриті онлайн-курси (МООС).

Вдома можна пройти навчання у провідних світових і національних університетах. Позитивні риси - можна обрати зручний час, щоб прослухати лекцію, можна навчатися у провідних світових експертів тієї чи іншої галузі, можна отримати сертифікат, що підтверджує успішне проходження курсу. Недоліки - за дослідженнями Open University, середній рівень завершення онлайн-курсів становить менше 7%. Основна причина, за якою слухачі кидають навчання - важко виконувати практичні завдання, тобто набуття навичок проходить на низькому рівні.

Blended learning, змішана модель - ця модель поєднує позитивні риси попередніх двох моделей, а також відбувається мінімізація негативних ознак цих моделей. Зазвичай слухачі курсу самостійно освоюють теоретичний матеріал через Інтернет, а практичні роботи виконуються у групах під час регулярних очних занять з досвідченим наставником, який допомагає опанувати те, що було незрозумілим з відео лекцій,

допомагає у подоланні складнощів. Викладач переходить в суб'єкт-суб'єкту взаємодії зі слухачами, монологічність викладання відходить, натомість активно застосовуються інтерактивні методи навчання, учасники навчання мають підтримку і від викладача, і від групи. Ця модель стає доступною і гнучкою, оскільки враховуються потреби слухачів. Є влучний вислів про змішану модель – «це хороша «вудка», але «рибу» ловити вам доведеться все ж самим».

Для змішаного навчання характерними є такі моделі:

1. Ротаційні моделі – це організація курсу чи предмету, таким чином, що слухачі переходять між різними форматами навчання за фіксованим розкладом або на розсуд викладача. Використовуються такі формати: навчання в режимі онлайн, робота у невеликих проектних командах, теоретичні повідомлення, лекції від викладача (як для цілої групи так і для проектних команд), групові проекти, індивідуальні консультації від викладача, письмові завдання. Серед ротаційних моделей досить популярними є:
 - «Перевернутий» клас – це модель організації курсу чи предмету, в якому слухачі навчаються онлайн за межами закладу, а потім на базі закладу опрацьовують отримані знання, набувають вмінь, працюють над проектами або отримати додаткову інформацію від педагога. Основна теоретична частина курсу засвоюється онлайн, саме це відрізняє модель «перевернутого» класу від просто виконання завдань онлайн.
 - Індивідуальна ротація – це модель змішаного навчання, коли кожен слухач має індивідуальний графік і не обов'язково відвідує кожну доступу офлайн зустріч. Графік складається автоматично (якщо у закладі є програмне забезпечення) або педагогом.
2. Гнучка модель – курс або предмет, в якому онлайн-складова є основою навчання слухачів, навіть якщо певна діяльність і відбувається офлайн. Слухачі можуть працювати за індивідуальним, гнучким графіком, який включає різні формати навчання. Педагог є доступний для будь-яких консультацій, здійснює підтримку.
3. Модель самостійного змішування (A La Carte Model) – слухач проходить курс повністю онлайн, та відвідує навчальні заходи у закладі. Педагог у цій моделі є онлайн-педагогом. Слухачі можуть пройти онлайн-курс або на території закладу (якщо дозволяє обладнання та кімнати) або вдома.

За моделлю змішаного навчання нами розроблено проект професійного розвитку «Толока позашкільників». Новизна даного проекту полягає у впровадженні демократично-перетворювальної технології управління виховною діяльністю у позашкільних навчальних закладах та розвитку управлінських компетентностей (соціальнопедагогічної, інноваційної, фасилітативної) у керівників на засадах партнерського типу взаємодії. У процесі реалізації проекту формується нове ставлення керівника до управління, до себе, змінюється відповідальність перед собою та іншими людьми, перед теперішнім і наступним поколінням за все, що особистість звершує у процесі своєї соціально-перетворювальної діяльності. Головним підходом на Толоці є демократичний, тому під час організації заходу потрібно бажання та вміння створювати умови для демократичної, особистісно-орієнтованої взаємодії учасників на партнерських, суб'єкт-суб'єктних засадах.

Тож для професійного розвитку освітяни мають можливість самостійно обрати ефективну для них модель навчання, яка буде допомагати набути професійний досвід і сприяє їхній професійній адаптації; створить умови для підвищення загальнокультурного рівня, розвитку інтелектуального й творчого потенціалу; допоможе подолати існуючі стереотипи і змінити професійні та особистісні настанови відповідно до сучасних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Arbaugh, J. B. A review of research on online and blended learning in the management

disciplines : 1994–2009 / J. B. Arbaugh, A. Desai, B. Rau, B. S. Sridhar // Organization Management Journal. — 2010. — №7.

2. Moore, M. G. Theory of Transactional Distance // Theoretical Principles of Distance Education, edited by Desmond Keegan. — New York : Routledge, 2000. — С. 22-39.

3. Просіна О.В. Толока позашкільників: методичний путівник / О.В.Просіна / за наук. ред. проф. Т.М. Сорочан, В.В.Сидоренко. - Київ: СПД Резников В.С., 2018. – 76 с.

УСПІХ - ГОЛОВНЕ ДЖЕРЕЛО МОТИВАЦІЇ ДО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ

*Столяр Вікторія Вікторівна,
вчителька біології, Уманська ЗОШ I-III ступенів №3*

*«Якщо людина дійсно чогось захоче, то Всесвіт сприятиме тому, щоб її бажання
справдились»
П. Коельо*

Гарантований результат співпраці педагога і учня – їх правильна мотивація на успіх. Для цього не достатньо піднімати заробітну плату вчителям і оцінювати досягнення учнів у

«0-12» балів. На перший план виходять власна унікальність, визнання чи популярність серед шкільної громади.[1] Вагомими чинниками-мотиваторами професійного розвитку в НУШ є: розширення бази знань із закордонних практик та моделей освіти, упровадження мотивованого навчання, сприяння творчості та самостійності вчителів та учнів.[2]

Набуття необхідної для професійної діяльності компетентності учителя – грамотне використання ІКТ.[3] Допомога педагогу – безліч освітніх програм, інтернет-платформ, електронних ресурсів, кількість яких щодня зростає.[4] В своїй роботі вчителя біології я виділяю такі напрямки самоосвітньої діяльності:

1. опрацювання законодавчих, нормативно-правових, методичних та психолого-педагогічних документів з питань освіти в закладі;
2. «дистанційна» самоосвіта, зокрема зростаюча роль «on-line learning»;
3. вироблення власної системи методів мотивації навчання в учнів поглибленого та профільного рівнів вивчення біології.

Запорука успіху учнів – високий професіоналізм та результативність роботи учителя. На практиці, оптимальні методи для мотивації навчання біології це:

- активність в інтернет-спільнотах, перемоги в предметних олімпіадах, інтернет-олімпіадах, конкурсах, високий рейтинг випускників під час ЗНО;
- технологія партнерства, створення ситуацій успіху, дистанційне навчання;
- використання елементів STEM-освіти (мультимедійного інтерактивного кабінету біології);
- «суспільно-корисне навчання» – поєднання уроків з суспільно-корисною діяльністю в шкільній та місцевій громаді («Екологічна декада», операція «Благоустрій», «Квіти біля школи»);
- стимулювання «soft skills» через створення власних проєктів («Зелена хвиля», «Квітковий годинник», «Календар цвітіння», «Червона книга в пазлах»), моделей-симуляторів («Шкільна медична комісія», «Суд над ГМО», «Генетична консультація»), інноваційних форм навчання («Анатомічний театр», «Краєзнавчий квест», «Аукціон органічних продуктів»).

Учні не люблять нецікавих людей. Отже, засоби неформальної освіти для сучасного вчителя – один з найоптимальніших шляхів для підвищення власного рівня розвитку, неординарності та оригінальності, зростання в очах дітей як особистості та вчителя-фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вітюк В.В. Готовність педагогів до змін в умовах нової української школи. Педагогічний пошук. 2017. №2 (94). С 16-18.
2. Черний А. Професійний розвиток педагога. Досвід, співпраця, пріоритети на шляху до нової української школи. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dypлом_osvina/2_2018/ПО_2_2018_Ч_ЕРНИЙ.pdf.
3. Єлістратова Л.Г. Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності. Методичний посібник. Селидове, 2016.
4. Бахрушин В. Неформальна та інформальна освіта. Навіщо вони нам потрібні. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/872-neformalna-ta-informalna-osvita-navishcho-voni-nam-po-tribni>.

ЕРОСО-ТАНАТОСНІ МОТИВИ В РОМАНІ «ПРОВИНА ЗІРОК» ДЖОНА ГРІНА

*Лінійчук Тетяна Вікторівна,
заступниця директора з НВР Ямницького ліцею, учителька української мови
та літератури*

У статті досліджується художній метод сучасного американського письменника Джона Гріна. Виділено основні теми, характерні для його творчості: любов і дружба як важливі життєві цінності, осмислення молодими людьми мотиву смерті як неодмінного супутника і підсумку життя, що дозволяє виявити справжню сутність людини. Відзначено такі особливості художнього методу автора, як реалістичність описів, використання чужого тексту (в тому числі вигаданого) як лейтмотив власного твору, опора на філософію екзистенціалізму, включення в текст символічних деталей, історичних і літературних посилань.

Мета статті обумовлена необхідністю аналізу екзистенціально-діалогічного прочитання мотиву любові та смерті в романі «Провина зірок» Джона Гріна. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких взаємопов'язаних завдань: дослідити реалізацію мотиву любові та смерті як вагомого виразника до розуміння естетичної вартості художнього твору; простежити характерні риси риторики та поведінки головних героїв; визначити принципи моделювання свідомості, що дозволило письменнику реалізувати усі смислові потенції твору; розкрити новий підхід у дослідження різних форм авторської свідомості у творчості письменників.

Тема еросу та танатосу – одна з провідних як у філософії, так і в літературі. Екзистенціальна філософія запропонувала низку тлумачень цього феномену, почасти суперечливих. Актуальною тема дослідження є тому, що творчість сучасного письменника Дж. Гріна є малодослідженою і не в тій мірі, в якій би це дозволив зробити стан розвитку світового літературознавства.

Теоретико-методологічна основа роботи ґрунтується на працях вітчизняних та зарубіжних учених М.Бахтіна, Р.Барта, П. Біциллі, Г.Гадамера, М. Гайдегґера, У.Еко, Ю.Лотмана, П.Рікера, З.Фрейда, І.Фізера, К.-Г.Юнга, які стали відправною точкою нашого дослідження.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що на матеріалі роману «Провина зірок» Дж.Гріна розкрито художнє осмислення однієї з найважливіших проблем людського буття – проблеми любові та смерті.

Об'єктом дослідження є роман «Провина зірок» Джона Гріна.

Предметом дослідження є особливості семантики, поетики та функціонування мотиву любові та смерті у романі Дж.Гріна.

Методи. У процесі роботи застосовано наступні методи: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, порівняльно-історичний метод.

Вперше:

- проведено аналіз мотиву любові та смерті у романі «Провина зірок» Дж.Гріна;
- визначено коло основних мотивів, які формують «художню модель буття» властиву для сучасного молодого покоління;
- визначено способи метафоричної взаємодії мотиву смерті та мотиву любові.

Результати. У романі «Провина зірок» Дж. Гріна мотив любові та смерті звучить дуже виразно і самотньо, як в емоційному, і у філософському та художньому вимірах, що підтверджує культовість та визнання автора і робить цей роман світовим бестселером. Отже, Джон Грін художньо-філософськи порушує проблему зіткнення любові та смерті. Автор створив оригінальну, філософськи і стилістично, трагічну історію любові; ліричний герой якої знаходить свій вихід із самотнього існування перед порогом смерті, цей вихід – вільний вибір у потаємних глибинах індивідуального людського буття.

Практичне значення роботи. Представлена у статті концепція та основні результати стануть в пригоді учням та педагогам під час сюжетно-композиційного аналізу цього твору, який включено до навчальної програми із зарубіжної літератури.

ТРЕНІНГ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ. АРТ-ТЕРАПІЯ В РОБОТІ З ПРОФЕСІЙНИМ ВИГОРАННЯМ. ЯК УВІМКНУТИ В СОБІ ДРУГЕ ДИХАННЯ?

*Федорова Оксана Петрівна,
практична психологиня*

Інформаційне повідомлення «Професійне вигорання»

Професія «педагог», інакше «робота серця і нервів», вимагає буквально щоденного, навіть повсякчасного витрачання величезних душевних сил. Уміння володіти собою, тримати себе в руках – один з головних показників діяльності педагога, від чого залежать і його професійні успіхи, і психологічне здоров'я.

Педагогічна діяльність завжди була і є перенасиченою стресогенами, адже педагог несе відповідальність перед учнями, їх батьками, перед собою та суспільством. Щохвилини – за життя та здоров'я своїх учнів, постійно – за рівень їх знань, умінь та навичок у навчальному предметі та вплив на розвиток особистості, глобально – за розвиток нового покоління громадян. Праця учителя зазвичай є емоційно напруженою, відбувається в умовах активної міжособистісної взаємодії. Фактори такого роду мають негативний вплив на фізичне самопочуття. Йдеться про нервозність, дратівливість, втому, різного роду нездужання.

Згідно з сучасними даними, під «психічним вигоранням» розуміється стан фізичного, емоційного і розумового виснаження, що виявляється в професіях соціальної сфери типу «людина-людина».

Професійне вигорання виникає в результаті внутрішнього накопичення негативних емоцій без відповідної «розрядки», або «звільнення» від них. «Запах палаючої психологічної проводки». Воно веде до виснаження емоційних, енергетичних і особистісних ресурсів людини.

Арт-терапія і стане нам в нагоді для звільнення від негативних емоцій. Сьогодні я вас познайомлю всього з п'ятьма видами арт-терапії: кінотерапія, метафоричні карти, ізотерапія, мандалотерапія, пісочна терапія.

Арт-метод в науково-педагогічному понятті - це турбота про емоційне самопочуття і психологічне здоров'я особистості засобами спонтанної художньої діяльності.

Арт-терапевтичні методи роботи з дітьми та дорослими - це безпечний спосіб розрядки руйнівних емоцій. Він дозволяє опрацювати думки і емоції, які людина звикла придушувати, підвищує адаптаційні можливості людини до повсякденного життя, знижує втому, негативні емоційні стани і їх прояви, пов'язані роботою у педагогів.

Арт-терапія заснована на спонтанному самовираженні і певною мірою ігнорує естетичні критерії в оцінці його результатів і професіоналізму автора. І для того і для іншого більш важливий сам процес творчості, а не результат. [1]

6. Кінотерапія. Сюжет із серіала «Доживемо до понеділка». Улюбленець учнів і талановитий педагог, вчитель історії Ілля Семенович Мельников вирішив взяти відпустку серед навчального року. Обговорення складових професійного вигорання на прикладі цього сюжету.

Вчені розглядають синдром професійного вигорання як трьохкомпонентну систему, котра складається з емоційного виснаження, деперсоналізації та редукції власних особистісних прагнень. емоційне виснаження розглядається як основна складова професійного вигорання і проявляється у пониженні емоційного фону, байдужості або емоційній перенасиченості. Деперсоналізація проявляється в деформації стосунків з іншими людьми. Це може бути підвищення залежності від інших, або підвищення негативізму, цинічності установок і почуттів. Редукція особистих досягнень може проявлятися або в тенденції до негативного оцінювання себе, своїх професійних досягнень і успіхів, негативізмі відносно службових досягнень і можливостей, або ж обмеженні своїх можливостей, обов'язків по відношенню до інших.

1. емоційна виснаженість - розуміється почуття емоційної спустошеності і втоми, викликане власною роботою;

2. деперсоналізація (дегуманізація) - передбачає цинічне ставлення до праці та об'єктам своєї праці. У соціальній сфері деперсоналізація припускає бездушне, негуманне ставлення до співробітників і дітям. Контакти з ними стають формальними, знеособленими, виникаючі негативні установки можуть на початку мати прихований характер, проявлятися у внутрішньо стриманому роздратуванні, яке з часом проривається і призводить до конфліктів;

3. редукція професійних досягнень - виникнення відчуття некомпетентності у своїй професійній діяльності, негативне оцінювання себе.

На якій стадії був вчитель Ілля Семенович Мельников? [4]

Мета: розвивати міжпівкульні зв'язки, синхронізувати роботу півкуль, покращити розумову діяльність, сприяти поліпшенню пам'яті та уваги.

Вправи необхідно виконувати щодня, виділивши 20-25 хвилин на день для них. Вони стануть в пригоді для маленьких перерв в ході заняття, або для налаштування на роботу перед заняттям, або просто як гра у вільну хвилинку.

1. Вправа «Кільце»

По черзі і як можна швидше перебирайте пальці рук, поєднуючи в кільце з великим пальцем послідовно вказівний, середній і т. д.

Вправа виконується в прямому і в зворотньому порядку. На початку вправа виконується кожною рукою окремо, потім відразу двома руками.

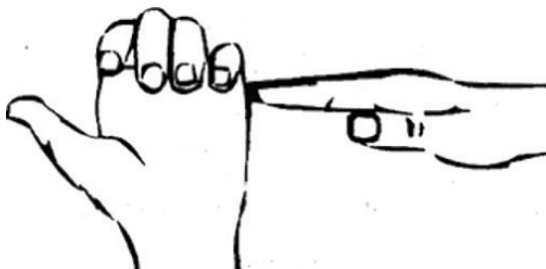
Мета: Розвиток міжпівкульної взаємодії, довільності і самоконтролю.

Покласти кисті на стіл. Одна – стиснута в кулак, інша лежить на столі долонею. Одночасно змінювати положення рук (якщо права в кулаці, а ліва – долоня, то змінити на: права – долоня, ліва – кулак і так далі)

Мета: Розвиток міжпівкульної взаємодії, довільності, самоконтролю. Виконується три положення долоні на столі, які послідовно змінюють одне одного: розкрита долоня на столі, долоня, стиснута в кулак, долоня ребром на столі. Спочатку вправа виконується:

- а) долонею правої руки;
- б) долонею лівої руки;
- в) обома долонями одночасно.

Ліва рука складена в кулак, великий палець відставлений убік, кулак розгорнуть пальцями до себе так, що великий палець вказує наліво.

Права рука витягнутими пальцями торкається до мізинця лівої руки, долоня дивиться вниз.

Після цього одночасно змінюється положення правої і лівої рук протягом 6-8 змін позицій.

Мета: Розвиток міжпівкульної взаємодії, довільності, самоконтролю.

Вухо щільно притискаємо до плеча. Одночасно витягуємо одну руку, як хобот слона, і починаємо малювати нею горизонтальну вісімку, починаючи від центру зорового поля і йдучи вгору проти годинникової стрілки. Очі стежать за рухами кінчиків пальців. Потім поміняти руки. Вправу виконувати повільно, по 3-5 разів кожною рукою. [4]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зінкевич - Євстигнєєва Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум з креативної терапії. - СПб.: Видавництво «Річ», 2003. - 400 с.
2. Лебедева Л. Д., Никонорова Ю. В., Тараканова Н. А. Енциклопедія ознак і інтерпретацій в проектному малюванні та арт-терапії. - СПб.: Мова, 2006. - 336 с.
3. Мельникова І. Дерево професійного життя // Шкільний психолог. - 2016. - № 5 стор. 54-55
4. Психолог у НУШ: радісно руш! Путівник психолога в Новій українській школі [Текст]/ Заг.ред.Є.В. Афоніна, О.О. Заріцький, Н.В. Міщенко. - Краматорськ: Витоки, 2018. - 250 с
5. Соловйова Н. Дерево досягнень // Шкільний психолог. - 2006. - №6

ОРГАНІЗАЦІЯ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

*Нечипоренко Наталія Володимирівна,
учителька інформатики*

Сучасний етап розвитку освіти характеризується масовим використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Сьогодні у навчальному процесі школярі широко застосовують різноманітні технічні засоби та прийоми інформаційної підтримки. Однак досить часто, працюючи з такими пристроями, вони розважаються, «блукають» мережею, шукають інформацію для списування, відвідують сайти з сумнівним контентом.

Якими ж навичками повинен володіти педагог для навчання таких учнів? Відповідь знаходимо у Меда Харбача, вчителя англійської мови та едублогера, який проводить дослідження у цьому напрямку і виявив 33 навички, якими повинен володіти сучасний учитель.

Будь-яка освітня інновація повинна спиратися насамперед на потреби школярів. Якщо усвідомити, що вони багато часу проводять в Інтернеті, за комп'ютером, стає зрозумілим, чого насправді хочуть учні для якісного здобуття освітніх знань.

Розумне використання мультимедійних технологій стає поштовхом до багатьох позитивних змін у навчально-виховному процесі, зокрема, поліпшення засвоєння матеріалу, що викладається, зниження рівня агресивності молоді тощо. Крім того, учитель, використовуючи способи управління проектною і дослідницькою діяльністю своїх учнів, що здійснюється за допомогою мультимедійних технологій, може формувати в них навички проектної-дослідницької компетенції.

На сьогодні існує чимало педагогічних технологій, використання яких дає змогу вчителю вирішувати різноманітні освітні завдання. Для їх ефективного використання у навчально-виховному процесі педагог повинен постійно самовдосконалюватись, працювати над тією методичною проблемою, яка стала предметом його особливого інтересу і є одним із ефективних способів підвищення педагогічної майстерності. До реалізації поставлених перед собою завдань педагога спонукає пошук та аналіз інформації з даного питання, що зумовлює необхідність у самовдосконаленні педагога через самонавчання.

Стимулюючим чинником у плануванні ефективної системи самоосвіти педагогічного працівника є дистанційна освіта, мережні педагогічні спільноти педагогів, Інтернет-конференції, різноманітні проектні технології тощо. Правильно спланована та організована робота самоосвіти з використанням інформаційних технологій забезпечить підвищення професійної майстерності педагога, сприятиме його фаховому саморозвитку та забезпечить більш якісну самоосвітню діяльність.

Загальновідомо, що будь-яка діяльність людини втрачає сенс якщо в її результаті не створюється якийсь продукт чи немає хоч найменших досягнень. Тому окрім накопичення різноманітних паперових матеріалів, учитель може використати можливості Інтернет-мережі, а саме: публікувати статті, сценарії, дидактичні матеріали, тести, наочність на сайтах фахових видань; брати участь у різноманітних проектах, конкурсах, які потребують розробки та проведення уроків з новаторськими технологіями; розмішувати у блозі, на сайті вчителя власні розробки уроків, робіт учнів, творчі звіти; проводити тренінги, семінари, майстер-класи, вебінари з досліджуваної проблеми; брати участь у роботі міжмережних спільнот педагогів; використовувати хмарні технології для освітньої діяльності тощо.

Самоосвіта - це постійна діяльність учителя, спрямована на поглиблення знань та вдосконалення вмінь, підвищення рівня предметної підготовки. У процесі самоосвіти розширюється кругозір, з'являються новітні стратегії використання набутих умінь, виникають нові можливості для успішної реалізації освітніх завдань.

НЕФОРМАЛЬНА ТА ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА У СИСТЕМІ ПОСТІЙНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА

*Хлонь Ірина Вікторівна,
завідувачка навчально-методичного кабінету, викладачка гуманітарних дисциплін
Глухівського агротехнічного інституту імені С.А. Ковпака Сумського НАУ*

Реформа української системи освіти – це один із ключових напрямів державної політики.

Зміни стосуються всіх рівнів освіти. Відповідно до Закону України «Про освіту» є види

освіти: формальна, неформальна та інформальна. Для педагога вони є необхідними, у сукупності складають індивідуальну освітню траєкторію професійного розвитку викладача.

У статті 8 Закону України «Про освіту» перераховано види освіти: формальна, неформальна та інформальна освіта (самоосвіта). «4. Інформальна освіта – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. 5. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством» [1].

У Концепції розвитку педагогічної освіти зазначено, що «успішна професійна діяльність педагогічного працівника вимагає безперервного навчання в умовах динамічних змін та здатності адаптуватися до них. Професійний розвиток спрямований на реалізацію педагогічним працівником себе як особистості. Прагнення до самовдосконалення й самоосвіта є важливими чинниками професійного зростання педагога, що забезпечують розширення його професійних можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності».

У пункті 3.1. «Безперервний професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних працівників» указано, що «безперервний професійний розвиток може здійснюватися шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, а його результати накопичуватися в електронному портфоліо педагогічного працівника».

Більш конкретно питання самоосвіти описано в пункті 3.5 «Підвищення кваліфікації у форматі інформальної освіти», де зазначено, що цей вид підвищення кваліфікації рекомендовано «для сертифікованих педагогічних працівників, у тому числі, наставників та педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене звання» [2].

На питання про необхідність самоосвіти дав відповідь ще В.О. Сухомлинський у своїй праці «Сто порад учителяві». У пораді шостій «Де ж брати час? Доба має тільки 24 години» автор розповідає історію, яка стала дуже відомою, афористичною. «До цього уроку я готувався все життя, – відповів учитель. – І взагалі до кожного уроку я готувався все життя. Ну, а безпосередня підготовка до даної теми, лабораторна, можна сказати, підготовка, – зайняла хвилин п'ятнадцять.» Постійна підготовка – це читання. «Потрібно, щоб шкільний підручник основ науки, яку ви викладаєте, був для вас азбукою. Щоб у морі ваших наукових пізнань, основи яких ви даєте школярам, підручник був краплиною» [3, с.27].

Проаналізувавши чинну нормативну базу з питань підвищення кваліфікації, варто виокремити такі види самоосвіти: читання книг, спілкування з колегами, опрацювання інформації у мережі Інтернет (відвідування освітянських блогів та сайтів тощо), участь у онлайн-заходах: вебінарах, онлайн-конференціях, інтернет-марафонах тощо, і, звичайно ж, результат самоосвіти – створення певних освітніх продуктів.

Історію виникнення та роль неформальної освіти детально проаналізовано у статті І.М. Литвиненка «Неформальна освіта (визначення)».

На сьогоднішньому етапі є кілька регуляторів та стандартів неформальної освіти.

1. Навчатися в дії. Учасник неформальної освіти не просто отримує інформацію, а й одразу її впроваджує в роботу.
2. Вчитися взаємодіяти. Учасники постійно взаємодіють під час навчання не лише з тренером / тьютором, а і один з одним.
3. Вчитися вчитися. Цей принцип передбачає отримання навичок пошуку та обробки інформації, а також вмінє аналізувати власний досвід та отримувати з нього живі знання [4].

Згаданим принципам неформальної освіти відповідають такі види ПК як практичні інтенсиви, майстер-класи, тренінги, курси тощо. Усі перераховані заходи можуть проходити як очно, так і дистанційно.

Підвищення кваліфікації, професійний розвиток педагога – це необхідна умова успішної діяльності сучасної людини. Різні види підвищення кваліфікації уже описані в Законі України «Про освіту», Концепції розвитку педагогічної освіти, але найближчим часом з'являться інші підзаконні акти, які регулюватимуть цей напрямок роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. – Назва з екрана.
2. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>. – Назва з екрана.
3. Сухомлинский В.А. Сто советов учителю / В.А. Сухомлинский. – К.: Рад. школа, 1984. – 254 с.
4. Неформальна освіта (визначення) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/neformalna-osvita-viznacenna-31773.html>. – Назва з екрана.

МЕТОДИЧНА КОМУНІКАЦІЯ З ПЕДАГОГАМИ ДНЗ ЗАСОБАМИ CLASSROOM

*Маякова Ірина Вікторівна,
вихователька - методистка,*

*Запорізька область, м. Енергодар, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)
«Веселка» №8 Енергодарської міської ради*

У Державній національній програмі “Освіта України XXI століття” у розділі “Дошкільне виховання” визначено основні положення: “...забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій; ... підготовка нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професійного та загальнокультурного рівня”.

Практичне застосування навичок роботи із сервісом почалося з метою спрощення, створення, поширення і класифікації інформації у безпаперовий спосіб та прискорення процесу обміну інформацією в межах навчального закладу між директором, вихователями-методистами, спеціалістами і педагогами.

Що з це - “Виховательська ДНЗ№8”? Це закритий майданчик у мережі Інтернет, де розгортається комунікація усіх тих (навчені), хто працює в ДНЗ. Інструментом для створення такого майданчика було обрано сервіс Classroom.

Для Виховательської створюється свій ключ доступу, де по запрошенню вихователя – методиста, кожному педагогу знаходить лист на власну пошту до приєднання, педагоги отримав запрошення чи код приєднуються до Виховательської.

Коли педагог використовує Google Classroom, папка «Клас» автоматично створюється на його робочому Google Диску.

Вихователі - методисти створюють, вносять, аналізують, узагальнюють інформацію у режимі спільного редагування, а всім педагогам надано доступ до перегляду та редагування (тим, хто навчений).

Всі записи в Виховательській відображаються, як у блозі стрічкою. Можливо

використовувати дописи 5-ти типів: “Створити оголошення”, “Створити завдання”, “Задати запитання”, “Створити завдання з текстом” та “Використовувати вдруге”. Ці дописи дають різноманітність можливостей для створення та розповсюдженню завдань.

Всі типи дописів дають можливість використовувати посилання на файли будь-якого виду з Google-диска, зовнішнє посилання та посилання на відео з YouTube. Що дає доступ для педагогів до матеріалу (презентації, консультації, інтерактивні завдання, діагностика, анкетування, додаткова література та відео).

Дуже зручно стало надавати будь-яку інформацію чи оголошення для всіх педагогів, персонально давати завдання чи інформацію (треба тільки вибрати користувачів).

При створенні завдань можна вказати термін здачі роботи, завдання. Крім того є можливість запланувати публікацію завдання на потрібну дату і час використовуючи опцію “Запланувати”.

Анкетування це одна із форм методичної роботи, яка дозволяє виміряти і оцінити таку роботу. Google-диск допомагає процес анкетування зробити зручним і швидким. Сьогодні всі анкети в ДНЗ№8 надаються педагогам у Google-формі. Отже, це виявилось дуже зручно: по-перше це не забирає час на педагогічних годинах, по - друге педагог може більш свідомо підійти до того чи іншого питання, по-третє анкета автоматично рахує і видає результат.

Оцінювання можна виконувати вручну або автоматизовано, що дуже зручно під час анкетування. Система оцінювання може бути адаптована під будь яку кількість балів(найбільше балів 100).

Завдяки поєднанню можливостей сервісу “Оголошення” і коментування завдань в Виховательської, педагоги завжди підтримують зв’язок і слідкують за станом виконання, перевірки кожного завдання.

У “Виховательської” наявний “План атестації та курсової перепідготовки” та “Підвищення ІКТ-компетентності персоналу” мають графі і комірки, де прописується дата проходження курсів/тренінгів педагогом та прикріплюється (через посилання) файл типу JPEG із зображенням атестаційного листа, свідоцтва про проходження курсів/тренінгів педагогом.

Сервіс дозволяє через персональні аккаунти на gmail.com долучити користувачів і надавати їм право перегляду чи редагування певної інформації.

Стрічка новин “Виховательської ДНЗ” дозволяє не лише повідомляти педагогів про певні події та персональні завдання, а й сортувати і архівувати інформацію за визначеними темами.

Щоб залучити якомога більшу частину педагогів до роботи у хмарному середовищі “Виховательська ДНЗ”, треба було організувати уроки з ІКТ для педагогів ДНЗ.

Освоєння середовища Classroom відбулося через:

1. Міні-уроки для педагогів: правила роботи зі стрічкою; розділ “інформації” - виконання завдання; як здійснюється контроль виконання завдання.

Проведення майстер - класу щодо спільної роботи у Google-презентації та надання доступу до її перегляду.

Колективно створений електронний ресурс допомагає кожному зацікавленому педагогу у роботі з дітьми.

“Виховательська ДНЗ” - це зручний і потрібний у методичній роботі інструмент для вихователів-методистів. “Виховательська ДНЗ” стала для вихователя-методиста дієвим інструментом методичної комунікації у процесі вирішення різноманітних методичних завдань з педагогами.

У Виховательської зручно працювати і вихователю-методисту і педагогам, оскільки сервіс має зручний, зрозумілий інтерфейс та багато можливостей які необхідні учасникам освітнього процесу.

Спільна робота надає можливість навчатися, допомагати, обмінюватися інформації один з одним.

Високий рівень доступності, простота у використанні, безкоштовність Google Classroom дає можливість вихователям – методистам індивідуалізувати навчання і широко використовувати групові форми навчання.

Навчання у “Виховательської” для педагогів не обмежується, матеріали розташовані та зберігаються на “Виховательської” педагоги можуть переглядати вдома для того, щоб краще розібратись в темі. Для засвоєння, створення матеріалу кожен педагог має змогу підібрати темп сприйняття, обробки та засвоєння інформації, якщо не має терміну виконання завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриценко Валерій, Юстик Ірина. Використання сервісу Google Classroom для управління освітніми процесами [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу:

<https://www.cuspu.edu.ua/en/kafedra-pedahohiky-doshkilnoi-ta-pochatkovoi-osvity/338-naukovi-konferentsii-tdpu/konferentsiia-2015-10-06/sektsiia-4/3930-vykorystannya-servisu-google-classroom-dlya-upravlinnya-osvitnimy-protsesamy>

Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI століття”). -1992.- Режим доступу:<http://cl.rushkolnik.ru/docs/5115/index-6718.html>

Google Клас [Електронний ресурс]. Справка - Клас. - 2016. Режим доступу: https://support.google.com/edu/classroom/answer/6020279?hl=ru&ref_topic=6020277

ПРОФЕСІЙНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ - КАТЕГОРІЯ ВІЧНА

*Володарська Валентина Михайлівна,
вчителька зарубіжної літератури та російської мови*

В сучасних умовах мало бути професійно компетентним педагогом, потрібно прагнути бути майстром, бо дії майстра завжди досконалі. Щоб стати майстром, необхідно володіти особистісною, професійною неповторністю, власним стилем, розробляти свою авторську систему, в основі якої системна праця по самовдосконаленню. Педагогічна майстерність окремого вчителя – індивідуальний внесок у педагогічну культуру суспільства.

Самоосвіта – найбільш гнучка форма набуття вчителем знань, основна форма підвищення педагогічної компетентності.

Індивідуальна самоосвіта може зокрема включати в себе вивчення певної педагогічної проблеми. Для мене це співпраця з батьками в процесі формування читачької культури учнів.

В реаліях сучасної України існує загальна проблема – небажання дітей читати. Розв’язання вимагає відповіді на запитання:

- чому губиться книга?
- як зацікавити учнів читанням?
- як взаємодіяти з батьками у формуванні читачьких інтересів дітей? Із досвіду роботи

Формат заданої діяльності визначає об'єднання зусиль трьох сторін:

- учитель
- учні
- батьки

Алгоритм практичних дій

1. Відвідування уроків читання у 4 класі (II семестр)
2. Виступ на батьківських зборах майбутніх п'ятикласників. Коментування літератури для читання влітку.
3. Перевірка якості читання на початку навчального року (вдома, в класі, відмітка в щоденнику).
4. Ведення читацького щоденника(вчительське і батьківське сприяння).
5. Проведення батьківських зборів «Роль читання в житті людини». Анкетування, поради.

Анкета для батьків

Чи є читання одним із захоплень вашої дитини? Скільки часу вона проводить за книгою?

Чи переконуєте ви дитину читати, чи вона це робить без примусу? Яким книжкам вона віддає перевагу?

Чи даруєте ви дитині книги?

Чи є у вас з цього приводу якісь переконання? Чи обговорюєте ви прочитані в сім'ї книжки?

Чи радите читати дитині книжки свого дитинства і юності? Чи вважаєте ви себе активним читачем?

Чи є ви своїй дитині прикладом до читання?

Рекомендації для батьків із розвитку читацького інтересу у дітей Шановні тата і мами! Ви хочете, щоб ваш син або дочка читали? Врахуйте ці добрі правила і побажання.

Прищеплюйте дітям інтерес до читання з раннього дитинства.

Купуйте книги, вибираючи яскраві по оформленню і цікаві за змістом. Систематично читайте самі. Це сформує у дитини звичку бачити у домі книгу щодня. Обговорюйте прочитану книгу серед членів своєї сім'ї, навіть якщо твір вам не сподобався.

Розповідайте дитині про автора прочитаної ним книги. Якщо ви самі про нього нічого не знаєте, поцікавтеся. Ніколи не пізно отримати нові знання і враження. Рекомендуйте дитині книги свого дитинства, діліться своїми дитячими враженнями від читання тієї або іншої книги, зіставляйте ваші і її враження. Влаштовуйте домашні дискусії по прочитаних книгах. Купуйте по можливості книги авторів, які подобаються дитині, оформляйте особисту бібліотеку вашого сина або дочки. Виховуйте дбайливе ставлення до книги, демонструючи книжні реліквії своєї сім'ї. Даруйте своїй дитині хороші книги з дарчим написом, добрими і теплими побажаннями. Через роки це стане щасливим нагадуванням про рідний будинок, його традиції, дорогих і близьких людей.

6. Книжкова виставка в кабінеті за розділами. Рубрика «Книга в подарунок»

7. Виставка художніх творів із власної бібліотеки вчителя.

8. Співпраця з бібліотекою школи: - спільні заходи; - уроки позакласного читання (захист читацького формуляра); - виставки творчих робіт; - малюнки до літературних творів.

Взаємодія з бібліотеками селища, центральною міською бібліотекою для дітей, Національним музеєм літератури.

9. Виконання і захист літературного проекту «Прекрасний, любі друзі, наш союз» (характеристика домашньої бібліотеки, читальних вподобань членів родини)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Володарська М. Батьківські збори 5 клас. – Харків: Видавництво «Ранок», 2013. 176 с.

Панасенко В. Самоосвіта в системі формування професійної компетентності педагогів // Завуч. – 2009 - № 10 - С. 21

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ GOOGLE FOR EDUCATION ЯК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ

*Морозова Олена Григорівна,
заступниця директора з навчальної роботи*

Чорноморського морського коледжу Одеського національного морського університету

Державний освітній стандарт пред'являє високі вимоги до сучасного учня. Короткі терміни, великі обсяги інформації і жорсткі вимоги до знань та умінь учня — ось сучасні умови освітнього процесу.

Одним з ключових напрямків зміни в системі освіти є створення інформаційно-освітніх середовищ, які представляють собою особливі системи, які об'єднують викладачів, студентів, учнів та їх батьків, будь-які спільноти, що мають відношення до освіти. Цьому сприяє і наявність у членів освітнього процесу вражаюче різноманіття функцій IT обладнання.

Мультимедіа - технології інтегрують у собі потужні розподілені освітні ресурси, вони можуть забезпечити середовище формування і прояв ключових компетенцій, до яких відносяться в першу чергу інформаційна й комунікативна. Мультимедіа і телекомунікаційні технології відкривають принципово нові методичні підходи в системі освіти.

Мета цієї публікації – показати методику практичного використання Google-сервісів у процесі опанування учнями навчальної інформації з дисциплін «Хімія» та «Екологія». Матеріали розробки розкриває методику впровадження Інтернет-технологій у навчальний процес.

Ефективним інструментом побудови інформаційно-освітнього середовища в навчальному закладі є розроблений компанією Google пакет сервісів Google Apps для освіти, що дозволяє організувати ефективну взаємодію всіх учасників освітнього процесу, спланувати спільну роботу, грамотно розподілити ресурси і забезпечити необхідними інструментами вирішення різноманітних навчальних завдань:

- 1) можливість навчатися, коли і де завгодно, використовувавши програму Google for Education;
- 2) Google for Education пропонує програми, інструменти і тренінги, які можуть допомогти як учням, так і викладачам в роботі;
- 3) Google Market place крім звичайних сервісів пропонує найрізноманітніші програми для ПК, планшетів і телефонів для бізнесу, організації часу, зв'язку і спілкування, а також для освіти. Тут багато додатків для математиків, філологів, біологів, хіміків і фізиків;
- 4) для наших допитливих учнів веб-сервіси роблять процес гнучким і захоплюючим, вони можуть брати участь в проектах разом зі своїми однодумцями з усього світу,

не кажучи вже про свою групу; 5) нам, захопленим викладачам, дається можливість запросити до класу космонавта або вченого, показати дітям шедеври Лувру або захоплюючий експеримент. Такі сервіси, як Google+ і Google Планета Земля допоможуть нам пробудити живий інтерес до наших предметів; 6) адміністраторам допоможуть вдосконалити навчальний процес, надавши учням і викладачам сучасну платформу Google Apps для взаємодії, а так само більш ефективно організувати роботу в навчальному закладі, підвищити її продуктивність.

Тобто, Google Apps for Education - це звичний багатом набір сервісів Google, але доступний в домені .edu. Той же поштовий сервіс Gmail, те ж хмарне сховище Drive, ті ж сервіси по створенню таблиць, документів, презентацій і сайтів (Sheets, Docs, Slides і Sites).

Крім того, при створенні аккаунта в Google Apps for Education в навчальному закладі користувачі отримують солідні гарантії безперебійної роботи і додаткові бонуси:

- Доступ до Google Classroom (вбудована в сервіс система управління навчанням);
- Отримання поштового шкільного домену (замість @ gmail.com адреси будуть закінчуватися на @ назва закладу.edu);
- Додатковий обсяг доступного місця всередині Gmail і Drive; Відсутність реклами;
- Цілодобова технічна підтримка по телефону та електронною поштою (хоча команда Google обіцяє безперебійну роботу на 99,9%);
- Безпека передачі та зберігання даних;
- Можливість адміністрування всіх створених в освітньому домені акаунтів.

Як сказав учитель і технічний координатор з Америки Ерік Кернс: «Нові технології дозволяють подолати бар'єри традиційної освіти і трансформувати навчальний процес. Використання сервісу Google Клас дозволить викладачам забути про стопки зошитів». Недаремно про Google Клас розробники Google кажуть: «Це ваш центр управління навчальним процесом. У ньому можна створювати курси, роздавати і перевіряти завдання, коментувати роботи учнів швидко, зручно і просто». Інтерактивний сервіс Classroom дозволить викладачеві при формуванні завдання вибрати спільне використання документа або автоматичне створення копії для кожного учня; побачити, хто закінчив виконання завдання, а хто ні; надати зворотний зв'язок і задати питання студентам в режимі реального часу як в класі, так і поза ним. Учні в інтерактивному режимі можуть познайомитися з завданнями і матеріалами в папках на Google Drive, які створюються автоматично для кожного завдання і кожного учня. Відкривати доступ до завдань можна як групі, так і учням окремо, в файлах тестових завдань викладач може залишити зауваження. Учні також доступне спілкування безпосередньо як з викладачем, так і з одногруппниками.

Взагалі-то, впровадження нових технологій - це не самоціль. Ми хочемо, щоб діти набували навичок, які допоможуть їм сьогодні і в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Courses // <https://education.microsoft.com/gettrained/courses>
2. Google for Education // <https://www.google.com/intl/ru/edu/>
3. Абасов З.А. Педагогічні технології і інновації в учбовій діяльності школярів/Шкільні технології. - 2000. - № 2. - с. 57-61.
4. Морозова О. Використання мультимедійних технологій на уроках хімії. //Профтехосвіта. - 2012. - № 9. - с.49 - 54.

РОЛЬ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ

*Петрушкова Анастасія Миколаївна,
аспірантка Луганського національного університету імені Тараса Шевченка,
викладачка іноземної мови за професійним спрямуванням*

*Учитель - це той, хто думає про зміни й інновації як про своє життя.
М. Фуллан*

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку суспільства володіння іноземними мовами надає безліч можливостей як для особистого розвитку, так і для професійного росту.

Стрімкий розвиток технологій та суспільства загалом вимагає від викладача іноземної мови на немовних спеціальностях пристосовувати зміст, структуру та методики (технології) навчання іноземної мови до нових потреб того, хто вивчає. Проте, моделі та методики (технології) професійного розвитку педагогічних працівників, які зорієнтовані на формальне дотримання встановлених вимог, а не на особистісне та професійне зростання педагогічних працівників, неспроможні це забезпечити. Тому, дуже часто ми чуємо нарікання на погану іншомовну підготовку майбутніх фахівців немовних спеціальностей як з боку самих студентів, так і з боку роботодавців.

На континуумі навчання педагогічного працівника впродовж життя виділяють три основні етапи: відправну формальну освіту; початок професійної діяльності – педагогічну інтернатуру, яка повинна супроводжуватися комплексом спеціальних заходів сприяння входженню працівника в професію; безперервний професійний розвиток [1]. І хоча перші два етапи є безумовно ключовими для педагога, проте відповідати вимогам швидкозмінювального суспільства можливо лише за умови безперервного професійного розвитку.

Для викладача іноземної мови існує багато можливостей професійного розвитку, які умовно можна поділити на такі категорії: формальні (участь у конференціях; написання статей; відвідування занять; проходження стажувань; написання дисертацій т.п.) та неформальні (проходження курсів на онлайн -платформах; отримання кваліфікації CELTA, DELTA і т.п.). Незважаючи на те, що формальні можливості професійного розвитку мають низку переваг, їх також можна привіняти до вимог, що прописані у контрактах науково-педагогічних працівників. Мабуть через свою декларативність, вони виконуються для звітності, і дуже часто не мають відношення до бажаного професійного зростання. Так, наприклад, теми статей та дисертацій багатьох викладачів, не тільки іноземних мов, жодним чином не співвідносяться з дисциплінами, які вони викладають.

Викладач іноземної мови, що викладає на немовних спеціальностях має справу з навчанням іноземної мови для журналістів, істориків, медиків і т.п. Тому, він повинен володіти не тільки загальною дидактикою викладання певної іноземної мови, але й методикою викладання мови за спеціальними цілями, яка на думку багатьох дослідників відрізняється від загальної. Зауважимо, що під час професійної підготовки дидактика викладання мови за спеціальними цілями або зовсім не викладається або поверхнево декілька занять. У зв'язку з цим, викладачі-початківці не мають жодного уявлення як планувати та організовувати свою викладацьку діяльність. Тому, вони або орієнтуються на досвід своїх колег, більшість з яких слідує застарілим підходам та методам, або звертаються до різних джерел інформації, що присвячені сучасній методології викладання мови за спеціальними цілями. До цих джерел належать і онлайн-платформи, що містять інформацію про професійний розвиток викладача іноземної мови та сучасну

методику викладання мови за спеціальними цілями. До таких платформ ми можемо віднести TeachingEnglish [2] та FutureLearn [3], що були розроблені за сприяння Британської Ради та American English E-Teacher [4] за підтримки Посольства США. На сторінках зазначених вище платформ викладач закладу вищої освіти має можливість ознайомитись зі статтями, презентаціями та вебінарами щодо різних питань викладання іноземної мови за спеціальними цілями та професійного розвитку загалом. Серед переваг такого типу неформального професійного розвитку зазначимо: доступність, зручність у використанні та гнучкість. Проте, такі онлайн-платформи можуть мати і деякі недоліки, а саме: відсутність інтерактивності та визнання пройденого матеріалу з певного курсу.

Проте, зазначені недосконалості можна елімінувати ще на етапі розробки цих платформ.

Отже, професійний розвиток викладача іноземної мови за допомогою такого неформального типу як онлайн-платформа тільки набирає своє розповсюдження і, на нашу думку, потребує подальшого розвитку задля озброєння як викладачів-початківців, так і досвідчених викладачів сучасними знаннями з викладання іноземної мови за спеціальними цілями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проект Концепції розвитку педагогічної освіти від 22.02.2018 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/03/13/kontseptsiy-a-pedosviti-pislya-kolegii-03-18.doc>
2. TeachEnglish [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.teachingenglish.org.uk/training-courses?WT.ac=sidebar-promo>
3. FutureLearn [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.futurelearn.com/courses/categories/teaching-courses>
4. American English E-Teacher [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.aeeteacher.org

МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ

*Часнікова Олена Володимирівна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри природничо-математичних
дисциплін та технологій КНЗ КОР «КОІПОПК»*

Модернізація національної системи освіти, її орієнтація на європейські стандарти освіти актуалізує проблему стимулювання професійного розвитку педагогів. До змін у підходах до професійного розвитку вчителів спонукає і законодавство України. Так, ст. 54. 1. у Законі України «Про освіту»[1] серед інших прав педагогічних та науково-педагогічних та наукових працівників, визначені наступні: академічна свобода, педагогічна ініціатива; розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів тощо.

Професійний розвиток можна визначити, як послідовний, особистісний, суб'єктний процес, детермінований специфікою професійної діяльності. Загально визнаним є положення про те, що чим вищий рівень професійних компетентностей учителя, тим ефективніше організований педагогічний процес, активніше використовується педагогічний досвід тощо. На противагу цьому підходу існує думка, що процес розвитку фахівця слід розглядати як постійну зміну не тільки особистісних якостей, а й особливостей ситуації. Вектор розвитку, може спрямовуватись у бік як прогресу, так і регресу. Це залежить від вибору мети, яка може бути орієнтована або на адаптацію

(пристосування до ситуації), або на творчість (вихід за межі ситуації).

На професійний розвиток педагога впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники.

Внутрішні чинники: високий рівень домагань, мотивація самореалізації, концентрація на цілі; побудова професійного шляху по висхідній траєкторії; здатність мобілізувати наявні в даний момент особистісні ресурси, здатність до самовідновлення після переживання проблемних ситуацій, прагнення до збереження і примноження своїх досягнень.

Зовнішні чинники: сприятливе професійне середовище, що спонукає до розкриття її особистісного та професійного потенціалу, а саме: підтримка з боку держави, громади, педагогічного колективу та адміністрації закладу освіти, наявність «ситуацій успіху» тощо.

За словами Івана Зязюна «учитель завжди уособлював у собі мудрість суспільної свідомості і мав непересічний вплив на все суспільство. Він завжди був громадянином і професіоналом, він завжди був наставником, поводитим у майбутнє. Він не може бути поза політикою, але володіючи особливим суспільним статусом, йому слід дотримуватися золотого світового правила демократії: «Політика лише до порогу школи». У виборі громадянських і професійних орієнтирів йому допоможуть вищі національно-державні інтереси, смысл і природа освіти, її соціальне призначення»[2].

Дійсно, реформа в освіті не може відбудитися без бажання учителів «працювати по новому». Сучасний педагог сьогодні постає у ролях і фасилітатора (від англ. facilitate – полегшувати, сприяти), і тьютора (від англ. tutor – учитель або той, що підтримує дитину в її навчальній діяльності через педагогічну взаємодію, допомагає, надихає); і Коуча (англ. Coach або тренер, що індивідуально працює з інтересом дитини – виявляє освітні запити, проектує освітню діяльність, організує рефлексію, проектує наступні кроки в освіті). Тому здатність педагога організувати навчальну роботу з вирішення творчих завдань, проявлення ініціативи, самостійності є новим професійним орієнтиром у роботі вчителя.

Задля виконання цих завдань у педагогічних колективах використовуються різні механізми стимулювання професійного розвитку вчителя. Такі, як директивний (примусовий), тактика переконань та тактика залучення.

Розглянемо їх більш докладно:

Директивний (примусовий) механізм здійснюється через письмові чи усні накази та розпорядження. Виконання яких керівник тримає під суворим контролем. Такий підхід

щодо стимулювання професійного розвитку педагога здається нам мало ефективним, оскільки творча діяльність передбачає особисту участь і особистий внесок кожного учасника процесу. Хоча, робимо припущення про те, що даний підхід спрацює з тими педагогами, які явно або приховано виступають проти змін. Такі співробітники вимагають посиленої уваги та опіки з боку колег та адміністрації.

Тактика переконань здійснюється через спільне обговорення та планування стратегії розвитку закладу освіти та освітнього процесу, багатьох інших питань, які виникають майже щоденно. Найбільш дієвою ця практика може бути у роботі з вирішення колективних завдань.

Тактика залучення передбачає доручення педагогічному працівнику прийняття самостійних відповідальних рішень. Прикладом може бути стимулювання педагога щодо розробки авторських освітніх програм.

Узагальнюючі все, що сказано вище, зазначимо; що процеси демократизації знаходять своє відображення і в освітній політиці нашої країни. Щоби стати активним учасником і провідником освітніх реформ учитель має сприймати позитивно зміни, використовувати свободу творчості, проявляти свої кращі якості. На це впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники. До зовнішніх чинників ми відносимо механізми стимулювання

професійного розвитку вчителів: директивний (примусовий), тактику переконань та тактику залучення. Вибір одного або сполучення різних механізмів великою мірою залежить від налаштування вчителя на процеси саморозвитку та стилю управління керівника закладу освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

[1] Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> (дата звернення: 12.06.2019).

[2] Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред І. А. Зязюна. – 3-тє вид. допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А. М., 2008. – С. 17 -18.

ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГА

*Виноградова Ангеліна Вікторівна,
вихователька ГПД, Запорізька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 15*

Метою пропонованої статті є:

1) Визначення та аналіз поняття “індивідуальної освітньої траєкторії” як засобу реалізації особистісного підходу до професійного саморозвитку викладача з метою підвищення кваліфікації.

2) Засоби, шляхи і цілі проектування такої траєкторії, у контексті цілісної системи безперервної освіти з використанням інноваційних технологій.

Ключовою ознакою сучасного суспільства є швидкі та часті зміни в усіх сферах життя - наука, економіка, промисловість, культура, комунікації, освіта стрибкоподібно переходять на нові рівні розвитку. Знаходячись в процесі модернізації та реформування освіти, сучасне українське суспільство не є виключенням. Гнучкість і модульність освіти та освітніх послуг, формування інформаційного середовища, використання сучасних методів навчання і засобів інформаційно-комунікативних технологій створюють не тільки нові умови та перспективи для професійного зростання педагога, але й нові виклики.

Обумовлена змінами зовнішнього та внутрішнього середовища, реформуванням форм і методів організації навчання, впровадженням нових технологій, сучасна післядипломна педагогічна освіта повинна сприяти практичній реалізації навчання вчителів упродовж усього життя.

Глобальною метою такого підходу є сприяння подальшому розвитку системи освіти задля якісного виконання нею її фундаментальних функцій. У Законі України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII зазначено, що «індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання». Використання такого різноманіття форм дає змогу педагогу вибудувати власну траєкторію професійного розвитку та зростання, дозволяє максимально розкрити індивідуальний творчий потенціал.

Підвищення кваліфікації передбачає неперервний розвиток творчого потенціалу педагогічних кадрів – сукупності можливостей засвоєння професійних знань, формування педагогічних умінь, розвитку особистісних якостей, які забезпечують оволодіння новими методами і формами навчання й виховання [1].

Таким чином, змінюється розуміння педагога-професіонала, яке включає не тільки високий рівень розвитку професійної майстерності, а й високу комунікабельність, креативність, мобільність і конкурентоспроможність в професійному середовищі. А. Маркова сформулювала визначення вчителя-професіонала, як "хто має високий рівень професійної діяльності, свідомо змінює і розвиває себе під час здійснення праці, що вносить індивідуальний і творчий внесок у професію, який знайшов своє індивідуальне призначення, що стимулює в суспільстві інтерес до результатів своєї професійної діяльності та підвищує престиж своєї професії в суспільстві" [2].

Проектування індивідуальної освітньої траєкторії складається з таких послідовних етапів: визначення освітніх потреб і цілей педагога; виявлення наявних знань та вмінь; моделювання навчальних завдань на основі освітніх запитів педагога з урахуванням його досвіду та знань. Основними вимогами до проекту стають індивідуалізація, орієнтація на досвід педагогічного працівника і практичну значимість знань. Ураховуючи це, програма траєкторії підвищення кваліфікації повинна сприяти розвитку особистості педагога, надавати знання, що виходять за межі функціональних обов'язків, формувати бажання самовдосконалюватися, пізнавати себе, об'єднуючи процеси індивідуального розвитку із професійним.

ВИСНОВКИ

Компетентному фахівцю педагогу нині необхідно бути не лише носієм знань, йому потрібно вміти визначати цілі, занурюватися в діяльність, отримувати задоволення від набутого досвіду. Учителю, який поєднує безперервне внутрішньо-особистісне і зовнішнє (зв'язки та співпраця з іншими) навчання, стає «носієм змін». Програма професійного розвитку може і має стати способом безперервного зростання педагога. Упорядкована, документально оформлена, вона допомагає визначати якість життя, оскільки:

- ґрунтується на чіткій концепції, зрозумілій педагогові;
- зосереджується на запитах конкретної особистості, її знаннях та досвіді;
- будується як система з урахуванням змін, що відбуваються в освіті, певному навчальному закладі.

Вважаю, що сучасне суспільство має навчатися, якщо бажає розвиватись. Без учителів, які навчаються самі і навчають інших, прогрес неможливий. Тому питання готовності суспільства і педагогів до безперервного професійного розвитку є як ніколи актуальним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крисюк С. В. Післядипломна освіта педагогічних кадрів як система / С. В. Крисюк // Післядипломна освіта : проблеми управління, методичне забезпечення : навчально-методичний посібник / за ред. Г. С. Данилової, Г. А. Дмитренка. – К. : ІЗМН, 2000. – 188 с.
2. Маркова А.К. Психологія труда учителя: [Кн. для учителя] / А.К. Маркова. – М. : Просвещение, 1993. – 192 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

*Бачинська Євгенія Миколаївна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка, проректорка КНЗ КОК «Київський обласний
інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»*

Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні, прийняття стратегічних документів,

зокрема, Закону України «Про освіту» [1], Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» [2] зумовили необхідність упровадження інноваційних моделей організації освітнього процесу.

Особливо важливим є підготовка вчителя до роботи в нових умовах, здатного до оволодіння новим змістом, технологіями та створення сучасного освітнього середовища. В умовах реформування системи загальної середньої освіти в Україні виникла потреба кардинальної зміни підходів до організації науково-методичного супроводу професійної діяльності вчителя, забезпечення оптимальних умов для його професійного й особистісного розвитку. У першу чергу це стосується системи післядипломної педагогічної освіти.

Прийняття нових нормативних документів в галузі освіти активізувало пошуки, розроблення та запровадження нових організаційних механізмів безперервного розвитку педагогічних працівників.

Зокрема, у Законі України «Про освіту» (ст. 53, 54, 59) [1] утверджено право вчителя на навчання упродовж життя та академічну мобільність, вибір видів і форм професійного зростання, суб'єктів освітньої діяльності. Зазначаємо, що відповідно до нормативного документа (ст. 53), педагогічний працівник є здобувачем (а не отримувачем) освіти та має право на проектування індивідуальної освітньої траєкторії. У ст. 1 цього документа визначено, що індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації освітнього потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчання дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія вчителя може бути реалізована на основі індивідуального навчального плану.

У Законі України «Про освіту» та інших проектах нормативних документів (проект Закону України «Про загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та інших) встановлюється норма підвищення кваліфікації для вчителя 150 годин, які він повинен виконати протягом 5 років, із розрахунку 30 годин щорічно.

Основними видами підвищення кваліфікації визначено навчання за програмою підвищення кваліфікації (курси підвищення кваліфікації), стажування, участь у семінарах, практикумах, майстер-класах, тренінгах тощо.

Одними із інноваційних напрямів діяльності закладу післядипломної педагогічної освіти є співпраця з іншими суб'єктами освітньої діяльності та формування єдиного освітнього простору безперервного професійного розвитку педагога. До таких суб'єктів освітньої діяльності належить освітня онлайн-платформа «Всеосвіта». Між КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» та ТОВ «Всеосвіта» укладено угоду про співпрацю та спільне надання освітніх послуг.

Ми розглядаємо безперервний професійний розвиток педагогічних працівників як постійний, протягом всієї трудової педагогічної діяльності процес навчання, що дає змогу педагогу підтримувати або покращувати стандарти власної діяльності, професійну компетентність та педагогічну майстерність.

У довідниковій літературі організаційна модель трактується як об'єднання і впорядкування функціонально взаємозв'язаних елементів у межах певної структури. Вона відображає внутрішню структуру об'єкта або систем його внутрішньої організації.

Ми розглядаємо організаційну модель безперервного професійного розвитку педагогічних працівників в системі підвищення кваліфікації як об'єднання взаємопов'язаних постійних (нормативних, обов'язкових) та динамічних (варіативних, вибіркових) навчальних одиниць та освітніх послуг, що дозволяє педагогу обрати та

спроєктувати індивідуальну траєкторію власного професійного розвитку і опанувати 150 годин протягом 5 років.

До постійних(нормативних, обов'язкових) навчальних одиниць ми відносимо програми підвищення кваліфікації (курси підвищення кваліфікації – очні, заочні, дистанційні, виїзні, короткотермінові, пролонговані тощо). За результатами опанування програми педагог отримує посвідчення встановленого зразка. До динамічних (варіативних, вибіркових) навчальних одиниць та освітніх послуг відносимо сертифікаційні заходи (накопичення годин 6-8 годин), майстер-клас (30 годин), педагогічна студія (30 годин), сертифікаційна програма (30 годин), навчальні курси та освітні послуги на електронній платформі ТОВ

«Всеосвіта» та інші види підвищення кваліфікації у міжкурсовий період. За результатами опанування навчальних одиниць педагог отримує сертифікати встановленого зразка.

Розроблена організаційна модель безперервного професійного розвитку педагогічних працівників в системі підвищення кваліфікації має характерні особливості, а саме:

1. мобільність та адаптивність – зміна, доповнення, поєднання навчальних одиниць та освітніх послуг відповідно до потреб, запитів та професійних інтересів педагогічних працівників; можливість отримати освітню послугу та опанувати навчальну одиницю в межах територіальної доступності (виїзні та дистанційні форми навчання);
2. варіативність – наявність різних форм підвищення кваліфікації у курсовий та міжкурсовий періоди, що складає єдину модель безперервного професійного розвитку педагога – очні, очно-заочні, дистанційні, короткотермінові, виїзні курси підвищення кваліфікації та сертифікаційні заходи і програми, майстер-класи, педагогічні студії тощо;
3. персоналізація – вибір педагогом навчальних одиниць відповідно до власних професійних інтересів та запитів;
4. індивідуальний темп навчання(підвищення кваліфікації) та можливість комбінувати навчальні одиниці – можливість вибору видів та форм засвоєння навчальних одиниць та опанування 150 годин, наприклад:
 - 1) очна форма навчання, накопичення годин – курси підвищення кваліфікації та участь у сертифікаційних заходах (6-8 годин) протягом 5 років;
 - 2) пролонгована форма навчання - курси підвищення кваліфікації та участь у роботі майстер-класів, педагогічних студій, сертифікаційних програмах (30 годин протягом одного року);
 - 3) дистанційна форма навчання – курси підвищення кваліфікації та дистанційне опанування навчальної одиниці (курсу) на електронній платформі ТОВ «Всеосвіта».

Отже, в сучасних умовах розвитку суспільства кардинально змінюються підходи до підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Воно має бути мобільним, адаптивним, персоналізованим, варіативним. Заклади післядипломної педагогічної освіти як суб'єкти освітньої діяльності, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації і багаторічний досвід навчання вчителів повинні очолити процес змін та оновлення післядипломної освіти.

Нами розроблено організаційну модель безперервного професійного розвитку педагогічних працівників в системі підвищення кваліфікації, яка відповідає сучасним тенденціям розвитку суспільства, реформуванню галузі освіти та спроможна задовольнити професійні інтереси та запити кожного педагогічного працівника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>

3. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник/авт.-упор. Л.Б. Лук'янова, О.В. Аніщенко.-К. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 108 с.

4. Мірошник С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи / С. І. Мірошник // Народна освіта. - 2016. - Вип. 2. - С. 13-18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2016_2_4

РОЛЬ ГРИ У РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ ДОШКІЛЬНИКА

*Супруненко Лідія Григорівна,
вихователька навчально-виховного комплексу (дошкільний навчальний заклад
-загальноосвітній навчальний заклад) «Гелікон»
Миргородської міської ради*

Впровадження у сучасну практику роботи освітніх закладів особистісно орієнтованої моделі навчання висуває потребу по-новому підходити до проектування навчального середовища, обирати не стандартні методи та форми залучення дошкільнят до різних видів діяльності що в свою чергу передбачає глибоке і різнобічне вивчення пізнавальних та творчих здібностей дітей.

У дошкільному віці гра є провідною діяльністю у процесі якої відбуваються важливі зміни у психіці дошкільника й розвиваються психічні процеси, що готують її перехід до нового, вищого щабля розвитку; створюються умови для соціалізації дитини, становлення й саморозвитку особистості. У цей період у контексті гри виникають та диференціюються нові види діяльності, зокрема трудова, естетична, навчальна тощо.

Ігрова діяльність впливає на формування довільних психічних процесів: у грі починають розвиватися довільні увага, пам'ять, уява. В умовах гри діти краще зосереджуються, більше запам'ятовують. Як за допомогою гри розвинути у дитини механізм творчості?

Стародавні грецькі філософи по різному ставились до гри. Платон пов'язував гру з правильним способом життя. Арістотель відносився до гри, як до зовнішнього фізичного впливу, психічного життя людини. Сучасна ж теорія гри, її місце в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу ґрунтується на класичних положеннях вітчизняних педагогів. І досі є неперевершеною дана характеристика К. Ушинським ролі гри у житті дитини: «Гра для дитини – це дійсність, і дійсність, більш цікава, ніж та, що її оточує».

Грати – значить повнокровно і змістовно жити, приймати й віддавати, навчатися й навчати, самоорганізовуватися й організовувати певні процеси, творити й бути творчим виконавцем, генерувати, адаптувати ідеї й стимулювати до цих актів інших, проектувати дії й досягати мети, радіти й розважатися, захоплювати й захоплюватися, набиратися духовності й дарувати щиросердне тепло. Ми залишаємося гравцями протягом усього життя граючи особистісними якостями, досвідом, умінням, інтелектом, соціальними взаєминами, здобуваючи особисті і суспільно значимі творчі досягнення. І всьому цьому ми навчаємось у дитинстві граючи в ігри. Педагог озброює дитину окремими прийомами, способами розв'язання творчих задумів і лише весь внутрішній потенціал дитини, вся її особистість, її «хочу, можу і буду», мають стати активним джерелом повноцінного розвитку творчої людини.

Гра займає дуже важливе місце в житті дошкільника, оскільки є переважаючим видом його самостійної діяльності. Проте в освітніх технологіях ще не достатньо відпрацьовано педагогічні та психологічні засоби, які спрямовані на розвиток уяви.

Тому, враховуючи актуальність проблеми з розвитку творчої уяви дитини засобами гри, було проведено дослідження з розвитку творчої уяви дошкільника на всіх заняттях: математиці, фізкультурі, природі, художній творчості, мовленнєвому розвитку, тощо. Це допомагає дитині розширити свою уяву про навколишній світ, вчитися самостійно вирішувати проблемні ситуації, розвивати уяву, увагу, фантазію та з цікавістю пізнавати нове.

З метою діагностики застосовували такі методики: О.М. Дяченко, Кравцова О.Є. «Уява дошкільника», «Розвиток уяви дошкільника» та інші. З метою розвитку творчої уяви дитини були використані такі ігри на уяву: «Балакучі предмети», «Придумай казку» І.А.Барташнікова, А.А.Барташніков; «Небилиці», «Чарівні трикутники», О.Л.Бистров, О.С.Бистрова; «Домалюйко» О.Є.Кравцова; «Де чие місце» О.М.Дяченко.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН

*Келембет Людмила,
старша викладачка кафедри менеджменту та освітніх інновацій
Івано-Франківського ОПППО,*

*Оксана Фляк, Оксана Рундич,
методисти лабораторії національного виховання*

В умовах реформування системи освіти в Україні важливого значення набуває проблема підвищення кваліфікації педагогів, їх готовності до роботи в контексті Нової української школи. На це спрямовують освітян Закон України “Про освіту”, Концепція “Нова українська школа”, інші нормативні документи. У Законі України “Про освіту” зазначено: “Педагогічна освіта передбачає підготовку особи, результатом якої є набуття компетентностей зі спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації), педагогіки, психології...” [1, с. 51].

Питання розвитку професійної компетентності педагога висвітлювалися у наукових працях О. Боднар, Г. Єльнікової, І. Жерносека, Ю. Завалевського, О. Маринівської, Т. Сорочан, О. Остапчук, Є. Чернишової та ін.

На думку О. Маринівської, професійна компетентність педагога – інтегрована особистісно-професійна якість, що поєднує систему знань, вмінь, навичок, цінностей, способів мислення, поглядів та особистісних якостей, сформованих на основі суб'єктного досвіду педагога-практика, здатного успішно здійснювати професійну діяльність; результат цілеспрямованої підготовки педагогів до здійснення професійної роботи і передумова ефективності її здійснення [2, с. 420].

З огляду на це, на базі Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти упродовж 2018–2022 рр. проводиться педагогічний експеримент з теми “Модульно-трансферна система підвищення кваліфікації педагогічних працівників та керівників закладів освіти в інституті післядипломної педагогічної освіти” (Наказ департаменту освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської облдержадміністрації від 16.08.2018р. № 458). Наукові керівники: О. Маринівська, Р. Зуб'як, О. Барабаш.

Відповідно до завдань організаційно-підготовчого етапу:

- опрацьовано науково-методичну літературу з проблеми дослідження;
- узагальнено досвід розроблення освітньо-професійних програм інститутів післядипломної освіти та Івано-Франківського ОПППО;

- на основі базової моделі розроблено цілісні змістові модулі робочих освітньо-професійних програм підвищення кваліфікації педагогів та керівників за модульно-трансферною системою (актуальність, мета, очікувані результати, навчальні елементи, професійні компетентності, рекомендовані джерела) та ін.

Уведено систему показників сформованості професійної компетентності (ПК), які будуть особистісно й професійно значимими для педагога-практика, зокрема: особистісно-професійна складова; загально-педагогічна складова; фахова складова.

Особистісно-професійна складова: ПК-1 – здатність здійснювати цілепокладання та рефлексію; ПК-2 – здатність виявляти власне ціннісно-смісловне ставлення до діяльності; ПК-3 – здатність до саморозвитку та самореалізації.

Загальнопедагогічна складова: ПК-4 – здатність читати з розумінням нормативно-правові документи, науково-методичну літературу; ПК-5 – здатність висловлювати та обґрунтовувати власну думку усно і письмово; ПК-6 – здатність мислити системно і критично; ПК-7 – здатність виявляти ініціативу та логічно обґрунтовувати позицію; ПК-8 – здатність творчо підходити до розв’язання проблем і задач; ПК-9 – здатність конструктивно керувати емоціями; ПК-10 – здатність оцінювати ризики та приймати відповідальні рішення; ПК-11 – здатність співпрацювати з іншими суб’єктами освітнього процесу.

Фахова складова: ПК-12 – здатність планувати і здійснювати освітню діяльність; ПК-13 – здатність проводити педагогічні дослідження; ПК-14 – здатність надавати методичну допомогу колегам; ПК-15 – здатність узагальнити власний педагогічний досвід; ПК-16 – здатність оцінити результати власної діяльності [2, с. 420-421].

Враховано, що відповідно до Закону України “Про освіту” педагог має підвищувати професійну компетентність упродовж 5 років. Тому освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації педагогів, керівників закладів загальної середньої освіти розрахована на 5 років включає базовий та варіативний компоненти. Основний акцент робиться на методику викладання предмета. До прикладу, базовий компонент освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації заступників директорів з виховної роботи (педагогів-організаторів) включає 15-18 модулів, зокрема: “Нормативно-правовий”, “Компетентісно зорієнтована освіта”, “Інклюзивна освіта”, “Громадянська освіта та виховання” та ін.

У розроблених модулях передбачено різні форми розвитку професійної компетентності педагога, керівника закладу освіти. При цьому перевага надається методиці викладання предмета (напряму), використанню інноваційних педагогічних технологій (інформаційних, проектних та ін.), нетрадиційних форм роботи (тренінгів, майстер-класів, практикумів тощо).

На даному етапі експериментальних досліджень проводиться апробація змістових модулів, робочих освітньо-професійних програм підвищення кваліфікації педагогів та керівників за модульно-трансферною системою, що, на нашу думку, сприятиме розвитку їх професійної компетентності, готовності до інноваційної діяльності в умовах Нової української школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про освіту” : чинне законодавство станом на 20 лютого 2018 року: Офіц. текст. – К.: Алерта, 2018. – 120 с.
2. Мариновська О. Я. Педагогічна інноватика & Менеджмент інновацій : навч.-метод. посіб. / Оксана Яківна Мариновська. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. – 504 с.
3. Нова українська школа : основи Стандарту освіти. – Львів, 2016. – 64 с.

ВЕБІНАР ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

*Супрун Олена Миколаївна,
викладачка кафедри «Іноземні мови»,*

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Ефективне управління часом в освітньому середовищі є ключовим для створення простору, що дозволяє ефективно навчатися і викладати. Згідно з принципом безперервного навчання (Lifelong Learning), процес зростання професійного потенціалу особистості продовжується протягом усього життя, відповідно до потреб особистості та суспільства. Необхідність безперервної освіти обумовлена прогресом науки і техніки та застосуванням інноваційних технологій [1].

Післядипломна освіта як система оновлення та модернізації знань, навичок та умінь професіоналів, зокрема педагогічних працівників, сприяє самостійній навчальній діяльності, що веде до більшої самореалізації кожної людини. Проте, географічні відстані між навчальними закладами часто створюють перепони для професійного зростання педагогів у їх прагненні до якісного та сталого навчання. Тим часом, наше соціальне середовище зростає все швидше завдяки розвитку технологій і електронних засобів масової інформації. Саме тому все більше освітян з академічних установ різних рівнів обирають вебінари професійної тематики як засіб підвищення кваліфікації та самовдосконалення.

Закон України про освіту (59 стаття) розглядає професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників як право кожного педагога та необхідну умову професійного зростання. Підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами, зокрема формою професійної освіти вважається участь у тренінгах, семінарах, вебінарах, майстер-класах тощо [2].

Вебінар як сучасна форма самоосвіти має безліч переваг і для педагогічних працівників, і для закладів освіти, серед яких можна виділити наступні:

- 1) доступність – завдяки доступу до мережі Інтернет можна швидко і легко знайти вебінар, що відповідатиме потребам та інтересам працівника;
- 2) охоплення широкого кола питань – онлайн-платформи пропонують вебінари різної тематики, що забезпечує доступ кожного, хто зацікавлений у саморозвитку, до потрібної інформації;
- 3) динамічність – педагогічні працівники можуть насолоджуватися безкоштовними, якісними вебінарами, представленими професіоналами, про цікаві, актуальні теми в освіті;
- 4) економія часу та коштів – завдяки ефективному управлінню ресурсами, вебінари є високоефективними з точки зору витрат: можна прослухати лекторів з інших академічних установ у будь-якій точці світу, і не буде потреби сплачувати за транспортні витрати. До того ж, матеріали вебінарів часто доступні у запису, тому можна переглядати їх у зручний час;
- 5) можливість обміну досвідом із провідними фахівцями з усього світу – володіння іноземними мовами відкриває доступ до нових знань у будь-якій точці країни або навіть всього світу;
- 6) поповнення арсеналу якісних супроводжуючих матеріалів та ресурсів – спікери часто відправляють нотатки, презентації, слайди, роздаткові матеріали та посилання на корисні відео та дослідження;
- 7) інтерактивність – вебінар зазвичай надає можливість учасникам поспілкуватись в

онлайн-чаті, а це чудовий спосіб «зустрічі» з іншими професіоналами у своїй галузі, адже усвідомлення того, що ви відвідуєте один і той же вебінар разом, хоча і розкидані по всьому світу, мотивує саме по собі.

Саме тому дистанційне навчання за допомогою вебінарів є ефективним шляхом забезпечення синхронного та асинхронного навчання, що легко вписується у професійне та особисте життя педагога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Барабаш О. Д. Безперервне навчання науково-педагогічних працівників як чинник розвитку післядипломної педагогічної освіти в умовах євро інтеграції / Ольга Дмитрівна Барабаш. // 36. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-методологічні засади державної стратегії розвитку післядипломної освіти в Україні: європейський контекст» (20-21.11.2014р.). – 2014.
- 2) Закон України Про освіту: за станом на 05.09.2017 р. № 2145-VIII / Відомості Верховної Ради України від 29.09.2017. — 2017 р., № 38-39.
- 3) Кухаренко В. М. Використання вебінарів у навчальному процесі. «Комп'ютер у школі та сім'ї», 2011. - № 2 (90). - С. 12-16.

КЛАСНИЙ КЕРІВНИК У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

*Засімович Олена Іванівна,
заступниця директора з виховної роботи
комунального закладу «Навчально-виховний комплекс:
загальноосвітня школа І-ІІ ступенів-ліцей №7 Вінницької міської ради»,*

*Коц Олеся Іванівна,
завідувачка відділу виховної роботи комунального закладу
«Вінницька академія неперервної освіти»*

Сьогодні в будь-якому закладі загальної середньої освіти немає роботи складнішої й напруженішої, ніж праця класного керівника. Водночас, немає роботи цікавішої, яка б приносила більше задоволення, як цілеспрямоване управління процесом формування особистості дитини, створення умов для розвитку її творчого потенціалу, інтересів і здібностей, залучення до суспільних стосунків.

Звернімося до визначення змісту поняття «класний керівник».

У Положенні про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти (наказ МОН №434 від 06.09.2000 р., зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.09.2000 р. за №659/4880 у п.1.2. визначено: «Класний керівник – це педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, навчальної групи професійно-технічного навчального закладу, окремими учнями, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їх соціального захисту».

У Вікіпедії визначено, що класний керівник (англ. homeroom; form-master; нім. klassenlehrer) - педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, навчальної групи професійно-технічного навчального закладу, окремими учнями, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно-

масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їх соціального захисту.

Суть діяльності класного керівника полягає в координації зовнішніх впливів, що діють на конкретного учня, в організації виховної, освітньої, розвивальної й позаурочної діяльності в класі.

Поняття «виховання» сьогодні є дещо синонімічним з поняттями «всесічного розвитку» і «соціалізації особистості». У тексті закону «Про освіту» не раз зустрічаються вимоги щодо поєднання навчання, виховання і всесічного розвитку. Безпосередньо про виховання автори законопроекту згадують у розділі III «Організація освітнього процесу». Ст. 10-14 і 16-17 цього розділу присвячені виключно організації навчальної діяльності.

А чи навчали нас бути класними керівниками в університеті? Ні.

З 2015 року комунальний заклад «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІ ступенів-ліцей №7 Вінницької міської ради» є майданчиком для реалізації регіонального експериментального дослідження на тему «Організаційно-педагогічні умови діяльності класного керівника у створенні ефективного виховного простору» (наказ МОН від 29.09.2015 року №991).

Тому перед нами постало питання: в умовах сучасних реформ та нового бачення освітнього процесу яким має бути класний керівник?

Опрацювавши Концепцію Нової української школи, Закон України «Про освіту» та Закон України «Про загальну середню освіту», нами була розроблена авторська модель, наше бачення посади класного керівника в сучасному освітньому просторі (див. рис.1):

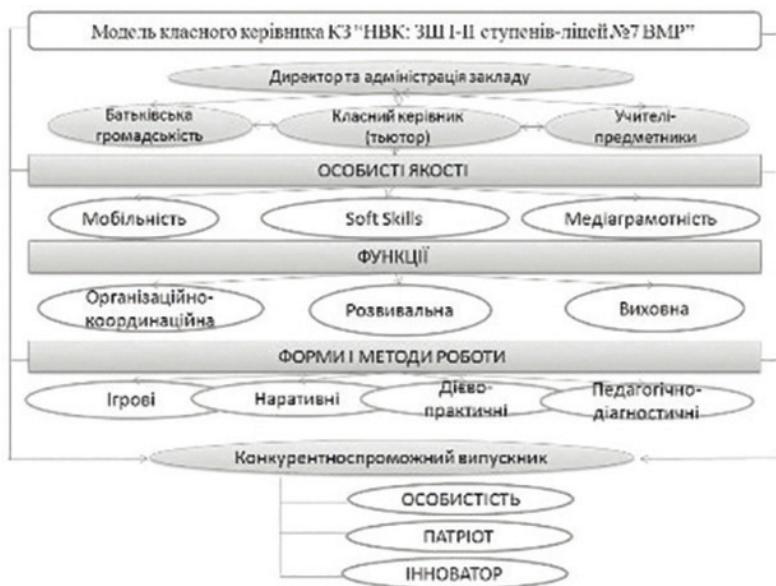

Рисунок 1 Модель класного керівника КЗ «НВК: ЗШ І-ІІ ст.-ліцей №7 ВМР»

Під час реалізації освітнього процесу класний керівник співпрацює не лише з дітьми та їх батьками, а й з колегами, адміністрацією та директором закладу. Ефективність та результативність цієї взаємодії залежить від уміння порозумітися та узгодженості дій усіх

учасників освітнього процесу.

Сучасний класний керівник повинен мати, на нашу думку, три найголовніші якості:

1. Професійна мобільність – здатність особистості змінювати свою професію, місце і напрямок діяльності, її умінням приймати самостійні і нестандартні рішення, спрямовані на підвищення рівня свого професіоналізму, а також здатність швидко освоювати нове освітнє, професійне, соціальне і національне середовище [1].

2. Soft skills – у дослівному перекладі «м'які» або «гнучкі» навички - навички, які відповідають за успішність у робочому процесі, високу продуктивність і, зазвичай, не пов'язані з конкретною сферою.

Нижче наводимо «ТОР-10» навичок, складений Університетом Східного Кентуккі: Зв'язок - здатність до усного спілкування, написання спільних робіт.

Люб'язність - манери, етикет, діловий етикет.

Гнучкість - адаптивність, бажання змінюватися, навчання протягом усього життя.

Цілісність - чесність, етичність, висока моральність, особисті цінності.

Міжособистісні навички - привабливість, почуття гумору, вихованість, емпатія, самоконтроль, терпимість, комунікабельність, соціальні навички.

Позитивне ставлення – оптимізм, упевненість. Професіоналізм - діловий зовнішній вигляд.

Відповідальність - надійність, виконавча дисципліна, здоровий глузд. Командна робота – уміння працювати в колективі та обирати різні ролі. Робоча етика - працьовитість, лояльність, ініціативність [2].

Серед величезного постійного інформаційного потоку класний керівник повинен аналізувати, критично оцінювати ту інформацію, яку пропагують ЗМІ, обираючи для себе та фільтруючи необхідне. Крім того, на нашу думку, це й так звана культура спілкування в інтернеті, ведення особистих сторінок та коментарі у групах соціальних мереж.

Серед усіх функцій, які виконує класний керівник згідно Положення про класного керівника (наказ МОН № 434 від 06.09.2000 р.) [3] сьогодні найактуальнішими залишаються:

- організаційно-координаційна,
- розвивальна,
- виховна.

Форми та методи роботи класного керівника теж зазнали кардинальних змін.

Для учнів початкової школи у пріоритеті залишаються ігрові методики, адже гра – це їхня природна діяльність.

Наративні методи стануть у пригоді класному керівнику старшої школи. Адже у цьому віці до думки дорослих прислухаються, не вимагаючи додаткових пояснень.

Дієво-практичні методи – сьогодні тренінгові заняття мають велику популярність серед підлітків. Адже крім отриманих нових знань, усе можна спробувати на собі, програвши та відчувши себе у тій чи іншій ролі.

Педагогічно-діагностичні методи – незамінний помічник класного керівника. Тестові методики й досі актуальні. Стара, як світ, соціометрія розкаже набагато більше, ніж розмова з учнем.

Класний керівник впливає не лише на поведінку своїх учнів, а й на їхню свідомість. Виходячи з Концепції НУШ, мета сучасного закладу загальної середньої освіти – випускник як упевнена у власних силах особистість, патріот своєї країни, готовий змінювати не лише себе, а й усе навколо [4] (див. рис.2):

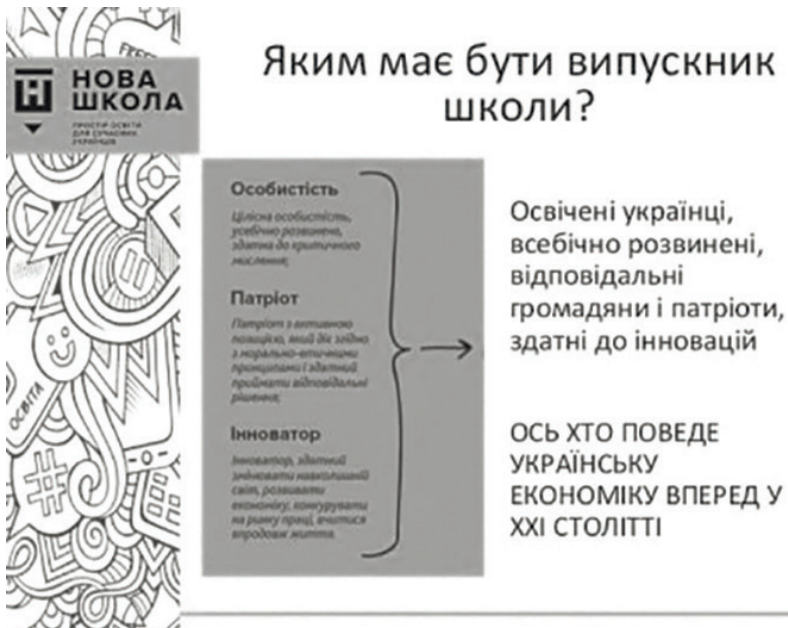

Рисунок 2 Випускник нової школи згідно Концепції НУШ

Сучасна освіта вимагає від нас, педагогів, здатності до самонавчання, самовдосконалення та саморозвитку, уміння шукати, аналізувати, апробовувати інноваційні методи й форми ефективного навчання та виховання.

Звичайно, на вчительській дорозі багато чого залежить і від нас. Проте не лише якісна підготовка й особистісні характеристики визначають результат роботи класного колективу та його головного мотиватора – класного керівника.

Тому одним із завдань адміністраторів є вміння зробити так, щоб він справді був «класним» класним керівником.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <http://fil.nlu.edu.ua/article/download/119654/130879>
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%27%D1%8F%D0%BA%D1%96_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8
3. http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/2611/
4. <https://www.slideshare.net/ssuser158712/300320172>

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

*Костюченко Катерина Миколаївна,
викладачка історії та суспільних дисциплін,
спеціалістка вищої категорії*

ВПНУБіП України «Немішайівський агротехнічний коледж»

Із здобуттям незалежності 24 серпня 1991 року, з переходом на Болонський процес Україна зіткнулась з багатьма проблемами. Однією з них є професійний розвиток педагога, сучасні інноваційні технології дають багато можливостей для підвищення ефективності навчання та виховання молоді. Тому освітяни повинні дізнаватися про нові методи, форми, засоби навчання та вивчати нові досягнення прогресу, щоб бути на рівні молодого покоління. Порівнюючи традиційну та інноваційну освіту, які сьогодні паралельно існують в Україні, І.Зязюн зробив висновки, традиційна система навчання є безособистісною, «бездітною... без людською». У ній «людина... постає... об'єктом, яким можна керувати за допомогою зовнішніх впливів, загальних стандартів і нормативів»[3, с.34]. Не всі згодні з цією оцінкою, але всі серед головних недоліків традиційної системи навчання називають: авторитарний стиль керівництва; домінування пояснювально-ілюстративного типу навчання і репродуктивної діяльності студентів; перевагу фронтальної роботи, обмеженість діалогічного спілкування; породжені цими факторами невміння і небажання студентів учитися; відсутність у них поцінування освіти, самоосвіти.

Головним завданням освітян є застосування інновацій в старшій школі і вузах. Одним із шляхів модернізації освітньої системи України вважають упровадження в навчальний процес інноваційних, креативних педагогічних технологій і методів. Традиційні педагогічні засоби виховання, змісту й організації навчально-виховного процесу все частіше не спрацьовують. Через невідповідність темпів і характеру соціальних та педагогічних процесів виникають кризові явища в педагогіці. Найважливіші з них виявляються у нездатності освітньо-виховних закладів, по-перше, впливати на студента для формування цілісної, а не «часткової» особистості, по-друге, у невмінні враховувати індивідуальні, вікові та соціобіопсихологічні особливості вихованця, неповторність особистості кожного. Тому у сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень освіти, її вплив на особистісний розвиток студента, значною мірою залежатиме від результативності запровадження технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання.

Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове.

Зокрема, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці - це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти [2, с.23].

Цілий ряд авторів, зокрема й В. Кукушкіна, вважають, що будь-яка педагогічна технологія повинна відповідати деяким основним методологічним вимогам (концептуальність, системність, ефективність, відтворюваність). Сучасні педагогічні технології існують в конкурентних умовах і повинні бути ефективними за результатами й оптимальними за витратами, гарантувати досягнення певного стандарту освіти [3, с.31]. Головними напрямками інноваційних перетворень у педагогічній системі є теорія,

технологія (зміст, форми, методи, засоби), керування (мети і результати), навчальні заклади (реактивні або пристосовані, активні, активно-адаптовані, часткові, системні).

Найбільш поширеною в Україні є технологія розвивального навчання (авт. Д.Ельконін, В. Давидов) та мультимедійні технології. Система розвивального навчання передбачає формування активного, самостійного творчого мислення студентів і на цій основі поступового переходу в самостійне навчання [5, с.16]. Мультимедіа-технології перетворили комп'ютер на повноцінного співрозмовника, дозволили студентам, викладачам бути присутніми на лекціях, брати участь у конференціях, діалогах, вести кореспонденцію. Під час заліку чи екзамену можна використовувати комп'ютерну програму Unitest 1.0, яка сама оцінює знання студентів, виставляє оцінки, зберігає в пам'яті прізвище, ім'я та по батькові студента, групу та результат оцінювання. Якщо студент не задоволений оцінкою, можна роздрукувати його роботу і прорецензувати її. Програма Unitest 1.0 є універсальною, оскільки може бути використана для контролю знань з будь-якого предмету. Ця програма дозволяє за короткий час незалежно оцінити всіх студентів.

Сучасний викладач добре розуміє, що настав час справжніх випробувань, пошуку нового змісту освіти, творення таких педагогічних систем, які б наповнювали новим життєтворчим, духовним змістом навчання й виховання не просто студента, а творчої особистості. Зараз прийшло нове покоління дітей, з новими життєвими завданнями.

Новому поколінню потрібна нова педагогіка, новий професійний викладач. Становлення й розвиток культурної гуманістично спрямованої людини, формування людини з високим почуттям обов'язку і відповідальності, здатної і готової відстояти свою соціальну позицію, прийняти потрібне рішення – це основне завдання всіх освітян. За допомогою інтерактивних технологій навчання, що сприяють розвитку активності, критичного мислення, самостійності, відповідальності, розумінню інших людей та співпраці можна підготувати фахівця, що буде конкурентоспроможним на сучасному ринку праці завдяки своїй соціальній та професійній компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Даниленко Л. І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності загальноосвітньої школи: монографія /Л. І. Даниленко. – К.2018. – 140с.
2. Загвязинский В. И. Педагогическое творчество преподавателя: монография / В. И. Загвязинский. – М.: Педагогика, 2017. – 160 с.
3. Інформатизація середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи / Ред. В.М. Мадзігон. – К.: Наукова думка, 2003. – 98 с.
4. Пометун О.І, Пироженко Л.В. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. - К., 2012. - 186 с.
5. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний заняття. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. пос. - К.: Вид-во А.С.К., 2013. - 192 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ТА ЗДІБНИМИ СТУДЕНТАМИ

*Іщенко Галина Василівна,
викладачка математики, спеціалістка вищої кваліфікаційної категорії, викладачка-методистка,
Бахмутський коледж транспортної інфраструктури*

Виявлення обдарованих і талановитих студентів це тривалий процес.

По перше, дуже важливо зробити так, щоб процес навчання не перетворювався для студентів у нудне й одноманітне заняття. Виникнення інтересу до математики у значної кількості студентів залежить переважно від методики її викладання та від того, наскільки вміло буде організована навчальна робота студентів.

Досвід роботи показує, що обдарована дитина сама собі допоможе якщо викладач творчий, а навчальний процес цікавий, різнобічний, результативний.

Кожна дитина по-своєму талановита, і в її розвитку роль батьків є визначальною. Очевидно, що дитину обов'язково треба заохочувати та хвалити, тому що вона мусить відчувати радість пізнання, але робити це треба без передчасного "навішування" на неї будь-яких ярликів.

З перших занять в групах першого курсу звертаю особливу увагу на питання виявлення здібних студентів. Процес це тривалий. Після цього(за їх бажанням) знайомлю не тільки студента, а і його батьків з методикою самостійної роботи, посилаючись на додаткову літературу, у тому числі і на розроблені мною «Методичні рекомендації щодо організації роботи з обдарованими та здібними студентами»[4] та «Методичний посібник з математики для роботи з обдарованими та здібними студентами»[5].

Студенти повинні вірити, що успіх завжди можливий. Тому за допомогою певних прийомів формую у них віру в успіх. «Ти можеш!, Ти талановитий!, Я вірю у тебе!, з твоїми здібностями це можна виконати краще!» - постійно нагадую студентам.

Під час опрацювання програмового матеріалу залучаю до творчої пошукової роботи з використанням випереджувальних завдань, створюю розвиваючі ситуації.

Прийоми роботи зі здібними студентами народжувалися поступово протягом багатьох років, частина з них запозичена з досвіду роботи інших учителів, частина із книг, методичних посібників, Інтернету. Вони пройшли перевірку часом, подобаються студентам і мені, як викладачу.

Така індивідуальна робота займає дуже багато власного часу та повинна бути безперервною, системною, але така робота того варта, коли бачиш плоди своєї праці. А пишатися є чим: за кілька останніх років-перемоги в регіональних, обласних олімпіадах, 3 місце у III етапі V Всеукраїнської олімпіади з математики серед студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації (м.Калуш, Івано-Франківська область), 2013 рік; п'ять призових місць з восьми у міжнародній онлайн-олімпіаді «Осінь-2018» від проекту «Всеосвіта», участь у Науково-практичній конференції «Студенти та молодь для майбутнього України».

*Учитись важко, а учить ще важче,
Але не мусиш зупинятись ти,
Як дітям віддаси усе найкраще,
То й сам сягнеш нової висоти.*
П. Сингаївський

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чернишова Д. Організація роботи з обдарованими учнями // Обдарована дитина. - 2001. - №7. - С.4-7.
2. Барко В., Тютюнников А. Як визначити творчі здібності дитини? - К., 1991.
3. «Методичні рекомендації щодо організації роботи з обдарованими та здібними студентами»
4. «Методичний посібник з математики для роботи з обдарованими та здібними студентами»

РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ

*Лузан Світлана Юріївна,
вчителька хімії*

1. В Україні до цього часу не існує загального банку даних де б були зосереджені педагогічні технології і методики, що є основною науковою складовою захищених кандидатських і докторських дисертацій з педагогіки. Нагальною потребою часу є не тільки його створення, а й розроблення процедур комерційного і некомерційного трансферу цих технологій. Відповідний банк даних повинен стати складовою загальнодержавного електронного порталу з проблем підвищення кваліфікації. [Лунячек В.Е. Трансфер технологій як складова процесу підвищення кваліфікації керівників освіти / В.Е.Лунячек // Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. Випуск 52-53. – Х.: Українська інженерно-педагогічна академія (УІПА), 2016 – 410 с., с.201-210]

2. «Розвиток особистості вчителя у професійному контексті на основі накопичення досвіду та систематичного аналізу власної педагогічної діяльності» [(А. Глетсортн);

3. Актуальність акмеологічного підходу в освіті дорослих (акме (від грец. – вершина, квітуча пора) – вища точка, період розквіту особистості, найвищих її досягнень, коли людина проявляє свою зрілість у всіх сферах життєдіяльності та, передусім, у професійній діяльності) визначається тим, що педагогічна акмеологія (Б. Ананьев) є наукою про закономірності вищих досягнень у цілісному розвитку людини на кожному її віковому етапі у процесі неперервної освіти [Огієнко О.І. Акмеологічний підхід у контексті освіти дорослих [Електронний ресурс] / О. І. Огієнко // Філософські, психологічні, аксіологічні контексти педагогічної майстерності. – Режим доступу : / <http://lib.iitta.gov.ua/6043/1.pdf>.].

РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ПРОБЛЕМИ: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Коленченко Олена Анатоліївна,
методистка Новгород-Сіверського медичного училища*

Глибокі й послідовні реформи в охороні здоров'я України, зростання конкуренції на ринку праці ставлять дуже високі вимоги до випускників медичних училищ та коледжів.

Сучасний ринок праці очікує особливих працівників, високого рівня професіоналів, компетентних у своїй справі, здатних розвиватись і вдосконалюватись, постійно вчитися і пристосовуватись до нових умов, уміти знаходити спільну мову з оточуючими.

Пріоритетні цілі :

- підвищення рейтингу училища;
- реалізація науково-методичної проблеми «Забезпечення психолого-педагогічних умов, необхідних для формування системи компетенцій молодшого спеціаліста, відповідно до сучасних вимог ринку праці»;
- накопичення і систематизація методичних матеріалів;
- підвищення рівня професійної компетентності викладача, зростання мотивації до самовдосконалення;
- широке використання ефективних педагогічних та інформаційних технологій;
- результативність участі студентів училища у Всеукраїнських та Міжнародних

олімпіадах, творчих інтерактивних конкурсах, МАН;

- створення здорового мікроклімату в училищі, сприятливих умов для навчання та виховання, співпраці викладача та студентів;

- розширення спектру видавничої продукції в училищі, з метою популяризації навчально - методичних досягнень та обміну досвідом викладачів на кожній цикловій комісії;

- організація і проведення тижнів ЦК, підготовка творчих звітів;

- участь викладачів у роботі обласних методичних об'єднань ВНЗ I - II рівнів акредитації;

- вивчення та узагальнення кращого педагогічного досвіду, презентація його серед педагогів та впровадження в практику;

- активізування роботи позааудиторної діяльності, направленої на підвищення результатів творчої діяльності студентів;

- організація системи рейтингової оцінки викладачів училища.

«Суть керівництва навчальним закладом полягає в тому, щоб у найважчій справі на очах у педагогів створювався, дозрівав та утверджувався кращий досвід, який втілював би в собі передові педагогічні ідеї», - писав В.Сухомлинський. Мова йде про створення колективного досвіду на базі науково-методичної ідеї, відповідно до формули «Від творчо працюючого викладача - до творчо працюючого колективу - і до творчо працюючого студента» [1].

Перспективний план роботи над методичною проблемою включає три етапи: теоретичний, практичний і узагальнюючий.

На теоретичному етапі адміністрація училища разом із творчою групою створюють усі умови для глибокого осмислення кожним членом педагогічного колективу наукової ідеї, яка буде трансформуватися в практичну площину.

Надзвичайно важливим завданням теоретичного етапу є створення творчою групою (або окремими її членами) передового педагогічного досвіду, що є першим кроком щодо втілення наукової ідеї у практичну діяльність[2].

На практичному етапі відбувається впровадження досвіду реалізації нової педагогічної ідеї (на базі розроблених і уточнених рекомендацій) у масову практику викладачів. Це надзвичайно складний і відповідальний етап в системі роботи щодо трансформації ідей педагогічної науки.

Впровадження ППД у масову практику починається, звичайно, із ознайомлення всіх категорій педагогів із суттю напрацьованого досвіду. З цією метою у нашому училищі проводяться засідання педагогічних та методичних рад, циклових комісій, педагогічні читання різноманітної тематики, тренінги, конференції, проводяться відкриті заняття та виховні години, де викладачі мають змогу поділитися своїм досвідом роботи у цьому напрямку .

Узагальнюючий етап передбачає з'ясування результативності роботи щодо впровадження в практику нової наукової ідеї та ППД. Тут необхідно одержати вичерпну інформацію про фактичний стан справ у цій області. У зв'язку з цим особливого значення набуває самоаналіз і самоузагальнення викладачем результатів своєї праці з виходом на кінцевий результат, а також внутрішньоучилищний контроль і внутрішньоучилищні моніторингові дослідження організації навчально-виховної роботи училища [3].

Висновки про результати роботи над проблемою оцінюються не підрахунком кількості проведених методичних заходів, а на основі аналізу змін професійної компетентності викладачів та рівня навчальних досягнень студентів, їх розвитку та компетентності.

Підбиття підсумків роботи може бути у формі підсумкового наказу, рішення педагогічної ради, відеоматеріалу, методичного посібника тощо.

Я вважаю, що для того щоб сформувати систему компетенцій у студента, викладач сам повинен добре ними володіти і постійно працювати над удосконаленням своєї професійної майстерності. Успіх навчального закладу в загалом залежить від спільної праці всіх викладачів, в їхньому бажанні вчитися і навчати. Ось чому так важливо створити в училищі творчу атмосферу, виховати у викладачів смак до теорії, повагу до досвіду інших, прагнення до безперервного поповнення своїх знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Драганова І. І. Самоосвітня діяльність учителя в міжкурсовий період // Завучу усе для роботи. – 2013. – № 19–20.
2. Жорова І.Я., Кузьмич Т.О., Назаренко Л.М. Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності: методичні рекомендації. – Херсон: РІПО, 2012. – 128 с.
3. Даниленко Л.І. Формування та розвиток творчого потенціалу педколективу // Рідна школи. – 1996. № 10.
4. <https://osvita.ua/school/method/32812/>

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ

*Зусмановська Ольга Гергіївна,
вчителька української мови та літератури*

У наш час успішна участь особистості в суспільних процесах, задоволення власних практичних потреб значною мірою залежить від здатності до ефективної комунікації. Саме через пізнання та спілкування людина так чи інакше впливає на дійсність, змінює її, реалізує свої творчі можливості в усіх сферах життя. Ідея розвитку мовленнєво-комунікативних умінь школярів - фундаментальні для методики навчання української мови та літератури, адже шкільна мовно- літературна освіта має не тільки давати знання, формувати вміння й навички, але й забезпечувати належний рівень комунікативної компетентності. Завдання вчителя-словесника при цьому - вироблення умінь і навичок комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях під час сприймання, відтворення і створення висловлень [3; 10]. З цією метою потрібно шукати оптимальні шляхи формування мовної особистості, спираючись на відповідні теоретичні, психолого-педагогічні та лінгво-дидактичні наукові засади, що сприяли б ефективному навчанню грамотного українського мовлення учнів закладів загальної середньої освіти, які б у самостійне життя вступали б мовленнєво підготовленими до розв'язання особистих та громадських проблем, дотримуючись мовленнєвого такту, толерантності, культури спілкування, ввічливості, інших якостей нової системи взаємних стосунків і успішної співпраці. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови визначено М. Пентиліук, О. Горошкіною, А. Нікітіною. Про актуальність проблеми свідчать роботи І. В. Родигіної, О. Кучерук, Н. Голуб, І. Г. Єрмакова, Д. О. Пузіко- ва Г. М. Несен, С. Клепо (компетентнісний підхід до навчання), Е. Палихати, С. Мунтян, А. Ляшкевич (навчання діалогічного мовлення), С. Омельчука (комунікативний підхід). Слово «компетентність» походить від латинського «cotrepeп», що в перекладі означає належний, здатний. Українські вчені по-різному тлумачать поняття компетентності. Найбільшого поширення у вітчизняній науковій літературі набуло визначення компетентності як певної суми знань особистості, які дозволяють їй судити про що-небудь, висловлювати переконливу, авторитетну думку. Компетентність - це передусім

- особистісний результат освітньої діяльності;

- практичний досвід успішного використання відповідних знань і вмінь у різних життєвих ситуаціях;
- індивідуальний досвід реалізації набутих компетенцій;
- показник того, що учень спромігся реалізувати нагромаджений багаж знань і набутих умінь особистості відповідно до визначених освітніх стандартів [2; 2].

Комунікативна (яка тісно співвідноситься з мовною) компетентність - це вміння вступати в комунікацію, бути зрозумілим, невимушено спілкуватися. Комунікативна компетентність - це складова життєвої компетентності, і за визначенням Д. О. Пузікова, «включає сукупність здатностей, пов'язаних з ефективним спілкуванням, а саме: володіння рідною та іноземними мовами, знання, вміння та навички, пов'язані із застосуванням засобів комунікації, наявність умінь, пов'язаних із розумінням психологічних особливостей спілкування, здатність та готовність до реалізації навичок уникнення та розв'язання конфліктів, володіння навичками самопрезентації» [1; 5].

Працюючи над проблемою підготовки комунікативно спроможного випускника школи, вчителю варто ставити перед собою такі завдання:

- розвиток розумових здібностей особистості та творчого оволодіння знаннями, навичками, уміннями;
- формування досвіду творчої діяльності дітей, емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- формування потреби в самопізнанні, самореалізації та самовдосконаленні; виховання свідомої особистості з громадянською позицією, здатної до толерантності у спілкуванні, готової до професійного самовизначення, конкретного вибору свого місця в житті;
- вдосконалення вмінь школярів, що становлять основу комунікативних компетентностей (виправдане використання засобів мови для сприймання й створення висловлювань; установлення й підтримання контакту зі співрозмовниками, формулювання запитань і чітка відповідь на них; аргументоване доведення власних думок, участь у дискусіях, дебатах).

Одним із аспектів розвитку мовної особистості, яка володіє високим рівнем комунікативної компетенції, є формування таких комунікативних умінь: уміння користуватися різними видами читання; вміння вести діалог з дотриманням вимог мовленнєвого етикету; вміння усно і письмово відтворювати висловлювання; вміння створювати тексти у певній композиційній формі. Процес вироблення комунікативних умінь і навичок учнів може стати ефективним та бажаним, якщо:

- засвоєння знань про лінгвістичні та комунікативні особливості монологічного й діалогічного мовлення відбувається систематично, послідовно;
- застосовується система навчально-тренувальних вправ, на основі яких формується мовленнєвий етикет та культура спілкування;
- здійснюється безперервний зв'язок між уроками вивчення мовних тем, розвитком зв'язного мовлення, факультативними заняттями й позакласними заходами;
- практикуються різноманітні комунікативні вправи на активне та свідоме закріплення вивченого матеріалу;
- правильно визначаються принципи, методи і прийоми навчання, спрямовані на формування комунікативної компетентності.

Тільки систематична робота на уроках, яка веде дітей від легкого до важкого, від простого до складнішого, може дати позитивні результати. Послідовність у справі розвитку комунікативних умінь означає, що кожне нове завдання, яке педагог дає на уроці, спирається на попереднє. З допомогою вчителя школярі мають усвідомити, в чому подібність і відмінність усного й письмowego мовлення. Вони повинні знати, зокрема, що усне мовлення завжди розраховане на слухове сприйняття співрозмовника.

Усне, особливо розмовне мовлення, менш повне. Часто воно доповнюється мімікою, жестами. А писемне мовлення і за змістом, і за конструкцією речень має бути повнішим, докладнішим. Тут порядок слів у реченні має більше значення, ніж у мовленні усному.

Розвиток усного мовлення великою мірою сприяє розвитку писемного, тому доцільно практикувати відповідні вправи. Складовими ефективного навчання грамотного мовлення учнів є:

- взаємозв'язок формування мовленнєвих умінь з вивченням різних рівнів мовної системи;
- вивчення мовних понять на основі тексту;
- добір і систематизація мовленнєвих зразків;
- аналіз актуальних освітніх і життєвих проблем, у розв'язанні яких діти бачать особистісний сенс;
- самостійний вибір школярами тем висловлювання, вираження особистого ставлення до предмета висловлювання;
- посилення уваги до змісту мовлення учнів;
- збагачення мовного запасу дітей;
- виховання мовленнєвого етикету;
- формування світогляду, духовності, високої внутрішньої культури.

При цьому форми і методи роботи можуть бути такі:

- відтворення змісту прослуханого або прочитаного тексту за питаннями, щоб потім переказати його в цілому;
- переказ прочитаного з використанням ілюстрацій до тексту, що наочно демонструють послідовність змісту;
- придумування ілюстрацій до опрацьованого тексту з наступним переказуванням його;
- переказ за поданим планом;
- розповіді школярів про побачене, пережите.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єрмаков І.Г. Розвивати життєву компетентність / І.Г. Єрмаков, Д.О. Пузіков // Шкільний світ. — 2005. — № 37. — С. 5-13.
3. Українська мова: Програма для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з російською мовою навчання / Н.В. Бондаренко, А.В. Ярмолук, О.В. Савченко, В.Л. Кононенко. - К., 2017. - 60 с.

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ОПОРНИХ СХЕМ

*Овдієнко Олена Миколаївна,
вчителька української мови та літератури
Чугуївського НВК №6*

Важливою проблемою сьогодні залишається питання урізноманітнення навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності учнів, розширення сфери їх інтересів.

Сучасний урок української мови та літератури має характеризуватися ефективною організацією роботи учнів.

Сучасним можна назвати той урок, що побудований на засадах розвивального навчання, сприяє розвитку в учнів мислительних операцій, умінь аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, систематизації, класифікації, визначення причинно-наслідкових зв'язків та залежностей між різноманітними фактами і явищами, а також виробленню навичок логічного структурування. Тому для підвищення ефективності оволодіння учнями теоретичних знань, а також для інтенсифікації роботи учнів на уроці використовуються опорні схеми, що і обумовлює актуальність цієї теми для розвитку пізнавальної активності учнів на уроках української мови та літератури.

Опорні схеми – це спосіб кодування навчальної інформації (графіки, схеми, назви, рисунки, діаграми, основні слова, фрази, цікаві малюнки, аббревіатура, криптограми, інфографіка), який замінює змістове значення і здатний миттєво поновити у пам'яті відому раніше і зрозумілу інформацію [1, с.14].

Опорний конспект – система опорних сигналів, які мають структурний зв'язок і є наочною конструкцією, що замінює систему значень, понять, ідей як взаємопов'язаних елементів. Він загалом повторює логічну структуру навчального матеріалу з необхідним розкриттям основних понять [2, с. 9].

Конспект-схема – згорнутий матеріал одного уроку, теми, забезпечений зображеннями (схемами) даних об'єктів, формулюваннями основних понять. У цьому разі інформація «організовується», тобто із словесної форми вилучається все зайве, залишаються тільки головні слова або малюнки, які завдяки звичним позначенням «самі за себе кажуть» [2, с. 11].

Під час вивчення у 9 класі поеми Т.Шевченка «Кавказ» складаємо опорний конспект, що дозволить проаналізувати цей твір за смисловими блоками.

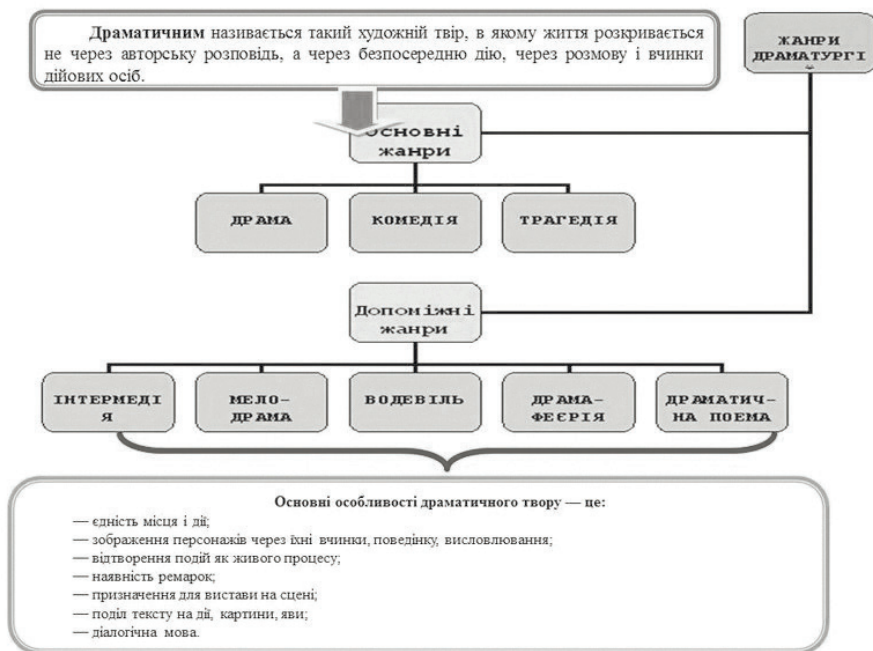
Складений конспект з теми «Жанри та особливості драматичного твору» дозволяє не роздроблювати матеріал, а подавати його як єдине ціле, де всі елементи взаємопов'язані. Не кажучи вже про те, що така схема є потрібною під час узагальнення матеріалу.

Конспекти схеми дозволяють використовувати прийоми випереджаючого навчання та укрупнення навчального матеріалу. Наприклад, вже на першому уроці з теми «Дієслово» у 7 класі можна, спираючись на раніше засвоєні учнями знання та узагальнюючу схему, розпочинати вивчення майже всіх граматичних категорій цієї частини мови. А також, починаючи вже з першого уроку, можна робити морфологічний аналіз дієслова. У процесі розгляду схеми формуються поняття про постійні та змінні категорії дієслова. На подальших уроках з цієї теми розширюються знання про ці категорії, і вони сприймаються учнями цілісно, а не розрізнено.

Під час розгляду теми «Дієприслівник» в подібну схему можна включити і матеріал про творення цієї частини мови.

Отже, опорні схеми – це зручний перспективний прийом, що забезпечує наочне подання змісту навчання. Структурована наочність змісту, з одного боку, полегшує учню засвоєння за рахунок цілісності уявлення і сприйняття теми, що вивчається, а з іншого – направляє вибірковість уваги, сприйняття і засвоєння. Використання опорних схем сприяє підвищенню пізнавального інтересу, активності учнів і досягненню успіхів в навчанні. Це обумовлено такими достоїнствами цих дидактичних засобів, як цікава наочність, різноманітність, читабельність. Крім того, опрацьовуючи матеріал за конспектом-схемою, учень не просто переказує його, а конструє свою відповідь. Отже, розвивається мислення та зв'язне мовлення учня.

Опорні схеми покликані сприяти підвищенню ефективності практичної роботи учнів на уроці, міцному зв'язку теорії та практики, без чого неможливо набути життєвих компетентностей під час вивчення української мови та літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кизима Р.А. Опорные схемы-конспекты лекций как средство повышения эффективности учебного процесса: Автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.01; 13.00.02 / Гос. ун-т им. Т.Г. Шевченко. К., 1988. – 23 с.
2. Медведева А.С. Підготовка майбутніх учителів до структурування навчальної інформації у дидактичному процесі загальноосвітньої школи: Автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського. Одеса, 2003. – 21 с.
3. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. – Т. 1. – К.: Освіта України, 2006. – 420 с.

ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НУШ ЧЕРЕЗ ОВОЛОДІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ МЕТОДИКОЮ «ШЕСТИ ЦЕГЛИНОК»

*Жигайло Олена Володимирівна,
вчителька початкових класів*

Вступ. Для професійного саморозвитку вчителя Нової української школи важливо опанувати методiku навчання сучасних дітей «Шість цеглинок», випробувати себе у ролі «дизайнера умов і середовища» першокласників, спланувати подальшу роботу за інноваційною методикою.

Матеріали і методи. Для дослідження теми відбулося ознайомлення з методичними посібниками щодо використання конструкторів LEGO DUPLO («Шість цеглинок»), відвідування регіональних тренінгів з практичними заняттями з LEGO, медіаосвіта вчителя (LEGO Foundation веб-сайт з основною інформацією про навчання та розвиток дітей та історію розвитку цієї методики).

Розподіл отриманих конструкторів між учнями 1-Б класу дав можливість провести спостереження за впливом гри з LEGO DUPLO на дітей: емоційним станом учнів, розвитком творчості, інтелектуальними зусиллями, всебічним розвитком учнів, соціалізацією вчителя та дітей.

Проводилося опитування учнів, просвіта батьків щодо навчання дітей у грі з LEGO DUPLO.

Результати. Проведено низку ранкових зустрічей з учнями за допомогою «Шести цеглинок» LEGO; розроблено дидактичний матеріал (презентації-завдання для уроків, картки з LEGO); створено лепбук для вчителя та учнів «Конструктор LEGO в освітньому середовищі НУШ». Апробовано вправи-завдання з LEGO.

Для молодих вчителів від вчителя-наставника складено методичні рекомендації з використання LEGO для підготовчого періоду 1 класу.

Підготовлено і проведено «майстер-клас» на окружному семінарі Волноваського району.

Відбуваються обмін досвідом, порадами від колег, які працюють за методикою «Шість цеглинок» на Facebook у групі «Гра по-новому, навчання по іншому». Створено фотогалерею діяльності учнів, їх творчих робіт у авторському блозі «Ми-друзі» (інтернет-щоденник класного керівника 1-Б класу Жигайло О.В.). Отримується натхнення і обмін ідеями з колегами на сайті «Всеосвіта».

Висновки. Методика «Шести цеглинок» виправдовує себе на практиці, бо направлена на діяльнісний підхід у навчанні і вихованні учнів, позитивний емоційний комфорт. Вона допомагає в створенні інноваційного простору для вчителя і класу.

Ретельно спланована та організована робота із LEGO сприяє саморозвитку вчителя, надихає його на творчість, ініціативність.

Перспективою подальших досліджень є застосування методики «Шість цеглинок» під час рухової діяльності учнів – фізкультхвилинок, створення відеозвіту за наступний клас

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / Упорядник О.Рома – The LEGO Foundation, 2018. – 32 с.
2. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник / Упорядник О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. – 44 с.

ЗАЛЕЖНІСТЬ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СПЕЦІАЛІСТІВ МЕДСЕСТРИНСТВА ВІД ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

*Шарлович Зоя Павлівна,
завідувачка відділення післядипломної освіти спеціалістів медсестринства
КВНЗ «Житомирський медичний інститут» ЖОР*

Безперервний розвиток спеціаліста медсестринства – це не лише якість надання медичних послуг, але й упевненість під час виконання функціональних обов'язків і підвищення авторитету та соціального статусу медичного працівника.

З.П.Шарлович[1]

Надання освітніх послуг слухачам курсів підвищення кваліфікації закладів вищої медичної освіти передбачає тісну взаємодію всіх учасників освітнього процесу. Ринок підготовки кадрів ставить вимоги як до здобувачів безперервного професійного розвитку, так і до тих, хто цей розвиток в певній мірі забезпечує.

Замовники, а ними є заклади практичної охорони здоров'я, в умовах конкуренції мають попит на тих фахівців, рівень знань, умінь, навичок, особистісних якостей відповідає критеріям сучасного медичного працівника.

Споживачі освітньої послуги післядипломної освіти повинні розглядати безперервну професійну освіту як впевненість у виконанні функціональних обов'язків, що з одного боку забезпечує якість надання медсестринських послуг, з іншого, створює внутрішній психологічний комфорт та впевненість у своїх силах та усуває емоційне професійне вигорання. Крім того, якісна медсестринська послуга викликає довіру пацієнта і його родини, формує їх суб'єктивну думку щодо фаховості спеціаліста та піднімає його авторитет серед пацієнтів, населення, колег закладів охорони здоров'я. Ось чому слухачі курсів підвищення кваліфікації повинні бути зацікавлені в поновленні та поглибленні інформаційного матеріалу, який вивчають, мають прагнути працювати в команді, відпрацьовувати практичні клінічні ситуації в симуляційних кабінетах, самостійно шукати джерела вдосконалення та професійного і особистісного зростання.

Однак, іноді дорослі стикаються з певними труднощами у навчанні [2] і на допомогу їм має прийти самомотивація. Вона має стати складовою самоорганізації в професійній діяльності, за допомогою якої фахівець включатиме всі внутрішні механізми та важелі, які сприятимуть залученню мотиваційної установки на успішну продуктивну діяльність [3] та забезпечить в певній мірі професійне самовдосконалення та професійне становлення від етапу вибору професії до початку трудової діяльності, професійної підготовки в процесі безперервної освіти впродовж життя та професійної адаптації в умовах реформування галузі, розвитку науки, впровадження нових технологій в діагностику і лікування пацієнтів.

Організація освітнього процесу в умовах сьогодення вимагає від викладачів закладів вищої медичної освіти пошуку нових, інноваційних форм, методів і засобів, впровадження яких забезпечить результативність надання освітніх послуг. Проектування професіограми викладача закладу вищої медичної освіти як засобу розвитку професійної майстерності спеціалістів медсестринства сприятиме в досягненні педагогічних задач в процесі безперервної післядипломної освіти.

Безперервна освіта впродовж життя спеціалістів медсестринства можлива за тісної співпраці МОЗ України, Центру розвитку медсестринства, закладів вищої освіти, замовників освітніх послуг, роботодавців.

Найкраща, найдієвіша і найпродуктивніша інвестиція – це інвестиція в навчання.

Зовсім скоро медсестринство стане науковою спеціальністю. Прискорити цей час можна науковими надбаннями, включаючи і питання, які розкриватимуть теоретико-методологічні засади розвитку професійної майстерності спеціалістів медсестринства.

Таким чином, безперервний розвиток спеціаліста медсестринства – це не лише якість надання медичних послуг, але й упевненість під час виконання функціональних обов'язків і підвищення авторитету та соціального статусу медичного працівника [1]. Тільки об'єднавши зусилля всіх учасників освітнього процесу можна досягнути бажаного результату в розвитку професійної майстерності спеціалістів медсестринства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шарлович З.П. [Електронний ресурс]: Група «Розвиток професійної майстерності спеціалістів медсестринства». 25.05.2019. – Режим доступу: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=639726533166404&id=100013871898970
2. Лук'янова Л.Б. Теоретичні і методологічні засади освіти дорослих / Андрагогічний вісник // науковий електронний журнал. – Вип. 7. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І Франка, 2016. – С.27.
3. Мирончук Н.М. Самомотивація як складової самоорганізації викладача у професійній діяльності / Проблеми освіти: збірник наукових праць / ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МРОН України. – Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2018. – Вип. 88 (част. 2). – С. 65-74

СЕРТИФІКАЦІЙНИЙ ЗАХІД ЯК СУЧАСНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

*Довгань Андрій Іванович,
завідувач кафедри природничо-математичної освіти та технологій КНЗ КОР
«Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»,
кандидат географічних наук, доцент*

Сучасний стан розвитку цивілізації характеризується прискореним прогресом технологій, зростанням транскордонної міграції, різновекторними демографічними тенденціями, докорінними змінами у структурі ринку праці. Саме тому і освіта розглядається у контексті глобальних світових змін.

У змісті загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти все більша увага приділяється формуванню й розвитку загальних (універсальних, ключових тощо) компетентностей і наголошується на необхідності вміти безперервно вчитися впродовж життя.

Завдяки швидкому розвитку інформаційно-комунікаційних технологій зростання об'єму корисних знань супроводжується дедалі більшою їх відкритістю для всіх людей, незалежно від їхнього місця проживання, віку чи соціально-економічного статусу. Це породжує розмаїття в способах здобуття знань та зростання ролі неформальної та інформальної освіти.

У Концепції розвитку педагогічної освіти (затвердженої наказом МОН №776 від 16.07.2018 р.) вказується, що на шляху розвитку інформаційного суспільства якісна освіта стає одним з головних чинників успіху, а педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін.

Тому, реформування педагогічної освіти передбачає визначення перспективних

шляхів безперервного професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Це пов'язано з тим, що конкурентоспроможність педагогічного працівника визначається його професіоналізмом і залежить від рівня кваліфікації, досвіду педагогічної діяльності, майстерності, наявності професійно значущих якостей, зокрема мобільності, особистої відповідальності за власний неперервний професійний розвиток, налаштованості на сприйняття нового, здатності до особистого творчого розвитку, інноваційних пошуків і відкриттів.

Успішна професійна діяльність педагогічного працівника вимагає безперервного навчання в умовах динамічних змін та здатності адаптуватися до них. Ця діяльність, яка має бути постійною та систематичною, нерозривно пов'язана з професійним зростанням і підвищенням рівня педагогічної майстерності.

Безперервний професійний розвиток може здійснюватися шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.

В умовах неперервної освіти доросла людина здатна самостійно обирати, які саме знання й уміння їй потрібні, якої якості, у якій формі та в який термін вона хотіла б їх отримати. Тому одним із вагомих завдань системи післядипломної педагогічної освіти є надання педагогічним працівникам пропозицій, можливості вибору різних моделей професійного розвитку.

Традиційним видом підвищення кваліфікації є навчання у закладах освіти, які мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованими освітніми програмами.

Характеризуючи процес організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників у КНЗ КОР «КОІПОПК» варто зазначити, що найпоширенішою формою є курсова підготовка.

Проте, звертаємо вашу увагу на те, що іншими важливими формами підвищення кваліфікації педагогічних працівників є стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

Відповідно до положення нашого інституту «Про сертифікаційний навчально-методичний захід з підвищення кваліфікації» такий захід є складником безперервної професійної освіти педагогічного працівника, що передбачає його участь у тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах, педагогічних студіях тощо, навчання за сертифікаційними програмами з метою набуття нових компетентностей у певній професійній діяльності або галузі знань.

Сертифікаційний навчально-методичний захід за формою належить до неформальної інституційної освіти та здійснюється за різними видами навчання понад обсяги, встановлені навчальними планами освітніх програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

За результатами участі у сертифікаційних навчально-методичних заходах педагогічний працівник отримує відповідний сертифікат.

Тривалість сертифікаційного навчально-методичного заходу не перевищує 30 академічних годин (1 кредиту ЕКТС);

Щодо змісту, то такий захід:

- відображає сучасні потреби освіти, враховуючи тенденції розвитку вітчизняної освітньої галузі;
- спрямований на формування нових компетентностей у певній професійній діяльності або галузі знань;

- має практичну спрямованість на модернізацію освіти, реалізацію реформ, забезпечення сталого розвитку, вирішення актуальних проблем освіти країни та регіону тощо.

Прикладами сертифікаційних заходів є педагогічні студії та майстер-класи.

Обласна педагогічна студія – одна із форм підвищення кваліфікації педагогічних працівників у міжтестастійний період, спрямована на розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників за певною освітньою технологією або методикою навчання, виховання.

Педагогічна студія – це групова форма методичної роботи, що функціонує на основі досвіду професійної діяльності одного або кількох педагогів різних фахів, які об'єднані спільною тематикою, представляють кращі педагогічні практики, підтверджені та визнані на міжнародному, національному, регіональному рівнях.

Приклади обласних педагогічних студій, які функціонували на базі закладів освіти області у 2018/2019 н.р.:

- Формування економічної культури та фінансової грамотності учнів в рамках реалізації проекту «Наукометодичні засади впровадження фінансової грамотності в освітній процес»
- Використання діяльнісного підходу в організації роботи шкільних лісництв Краєзнавчий принцип навчання географії
- Створення електронного навчального посібника з елементами мультимедіа для учнів
- Технології використання інтерактивної дошки

Обласний майстер-клас є однією з форм підвищення кваліфікації педагогічних працівників у міжтестастійний період, способом набуття або розвитку відповідних професійних компетентностей за різними технологіями і методиками на основі суспільно визнаного інноваційного досвіду (концептуально нової авторської методичної системи).

Майстер-клас – це групова форма методичної роботи, що функціонує на основі досвіду професійної діяльності одного або кількох педагогів певного фаху, які об'єднані однією тематикою, представляють кращі педагогічні практики, підтверджені та визнані на міжнародному, національному, регіональному рівнях, володіють інноваційним досвідом роботи, індивідуальним педагогічним стилем, досягнув або досягли високих результатів у навчанні, розвитку і вихованні учнів/вихованців.

Приклади обласних майстер-класів:

- Використання вебсервісів (Thing Link, Learning Apps, Google) під час викладання трудового навчання
- Формування психічної і духовної складових здоров'я на уроках основ здоров'я у 59 класах та в позаурочний час
- Виготовлення аксесуарів в етностилі Розв'язування олімпіадних задач з фізики
- Розв'язування олімпіадних завдань з інформаційних технологій Метод проектів на уроках математики
- Виготовлення оздоблювальних елементів для виробів інтер'єрного та одягового призначення з використанням сучасних технік вишивки
- Алгоритмічний метод розв'язування задач з фізики

Важливу роль у підвищенні фахової кваліфікації педагогічних працівників відіграють сертифікаційні заходи (вебінари, майстер-класи, курси), що пропонує ТОВ «Всеосвіта».

Прикладом можуть бути курси «Основи фінансової грамотності», «Картографія та топографія», «Розв'язування географічних задач» тощо. Власне такі заходи відображають сучасні потреби освітнього середовища, враховують тенденції розвитку вітчизняної

освітньої галузі.

Отже, для вдосконалення організації підвищення кваліфікації вчителів необхідно забезпечити змістовність і збалансованість форм навчання; максимально враховувати професійні запити педагогів щодо їх змісту і тривалості, оскільки він має задовольняти актуальні потреби у практичній діяльності вчителя, а також враховувати перспективи розвитку галузі. Основою позитивного ставлення слухачів до участі у сертифікаційних заходах та формування позитивної мотивації до самоосвіти має стати атмосфера творчої взаємодії викладачів і слухачів, повага до точки зору педагогічних працівників, створення умов для вільного обміну думками, результатами набутого досвіду. Такі форми підвищення кваліфікації мають свої переваги і стають каталізатором процесу вдосконалення освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.

3. Осадчий І. Г. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників за сертифікованою пролонгованою формою навчання: нормативне забезпечення [Електронний ресурс]

/ І. Г. Осадчий // Народна освіта. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4456.

ФОРМАЛЬНА, НЕФОРМАЛЬНА ТА ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА: ЩО ВИБРАТИ ПЕДАГОГУ ТА ЯК ПОЄДНАТИ?

*Баженова Світлана Володимирівна,
заступниця директора з навчально-методичної роботи*

*...освіченою людиною вважається та, яка навчилася вчитися,
навчилася змінюватися, яка ясно розуміє, що жодне знання ненадійне,
що тільки процес пошуку знань дає основу для надійності.*

Карл Роджерс

Час, який сьогодні витрачають на навчання, скорочується, а потреба у володінні різноманітними навичками зростає.

Новий закон «Про освіту» знищує державну монополію на професійний розвиток вчителів і дозволяє освітянам проходити обов'язкове щорічне підвищення кваліфікації в найрізноманітніших освітніх організаціях за власним вибором.

У системі підвищення кваліфікації існують суперечності, зокрема, між вимогами, що ставляться суспільством і державою до сучасного педагога та суб'єктною позицією вчителя; роллю процесів саморозвитку та самонавчання й відсутністю технологій, які підтримують професійний розвиток педагога.

Ринок онлайн-освіти один з тих, що розвивається найшвидше в світі. Найбільшою перевагою онлайн-освіти є те, що для навчання не треба відвідувати спеціалізовані навчальні заклади, навчатися можна всюди, де є інтернет.

У багатьох країнах онлайн-освіта починає виборювати ключові позиції на різних рівнях освітнього процесу. Все більша кількість людей реєструється на онлайн-курси різної

тематики та здобуває знання швидко й ефективно, не виходячи з дому. В Україні ця система навчання тільки робить свої перші кроки.

За визначенням О. Левченка, при застосуванні моделі інтенсивного (інноваційного) відтворення професіонального потенціалу, лише систематичне і безперервне підвищення кваліфікації кадрів неформальними методами в поєднанні з формальною освітою забезпечить отримання новітніх професійних теоретичних та практичних знань і навичок, а також розвиток мотиваційних орієнтацій до інноваційної трудової діяльності...

Найбільш сміливі прогнози, на думку О. Огієнко, дозволяють припустити, що через кілька десятиріч неформальна освіта стане домінуючою у системі освіти дорослих. Це актуалізує проблему підтвердження й визнання результатів неформальної та інформальної освіти, розробку прозорих та зрозумілих механізмів їх оцінювання як у світовому, так і в європейському контексті, що є дуже важливим для врахування і використання набутих людиною компетентностей. Одним із чинників, що активно впливають на поширення неформальної освіти в Україні, є формування нового типу замовлення, нових вимог до результатів навчання, освіти, розвитку особистості. Це можна пояснити постійними змінами на ринку праці, що передбачають постійне оновлення професійних компетентностей через зміни у професійній діяльності. Нині у розвинених країнах світу неформальна освіта перетворилася у впливову й самостійну ланку національної системи освіти.

Отже неформальна освіта може як доповнювати, збагачувати формальну освіту, так і виступати відокремленим освітнім напрямом складової освіти впродовж життя.

Визнання неформальної та інформальної освіти допоможе підвищити мотивацію до самої освіти; актуалізує потребу в розробленні якісної відкритої системи післядипломної освіти, забезпечить кожному вільний доступ до інформації про освітні можливості та сприятиме застосуванню необхідних знань у сфері професійного й особистісного розвитку.

Формальна, неформальна й інформальна освіта дорослих потребує подальшого системного наукового дослідження механізмів їх взаємодії та можливості легкого включення у післядипломну освіту, формування нових освітніх парадигм, які характеризуються гнучкістю, адаптивністю, наступністю усіх етапів освіти, та взаємне доповнення всіх її форм для забезпечення здатності дорослих швидко реагувати на запити часу.

Для сучасного вчителя, який бажає йти в ногу з часом і бути в тренді, ідея безперервної освіти допомагає вирішити цю проблему. І не дивно, що таких вчителів стає дедалі більше, адже сучасна наука розвивається настільки швидко, що часто професійні знання, здобуті людиною, вже за кілька років стають застарілими та потребують оновлення.

Відгукуючись на виклики сьогодення та потреби педагогів, держава передбачила можливість безперервного навчання вчителів у новому Законі про освіту, відповідно до якого вчитель має можливість обирати один з видів освіти впродовж життя – формальну, неформальну чи інформальну. Що являють собою ці види підвищення кваліфікації? Який вид обрати педагогу та як поєднати?

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається відповідно до освітніх ліцензованих програм закладів післядипломної освіти і передбачає досягнення здобувачами освіти заздалегідь визначених результатів навчання. Вона розширює й доповнює знання з фаху, методики викладання предмету, психології, які отримав вчитель, здобуваючи вищу освіту.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Вона допомагає швидко і вчасно отримати необхідні знання відповідно до потреб тут і зараз.

Формальна освіта:

- відбувається в державних навчальних закладах, або таких, що визнані державою;
- керуються державою;
- довгострокова;
- безперервна, регламентована;
- централізована;
- зовнішнє оцінювання результатів навчання;
- групова.

Неформальна освіта:

- відбувається поза національною системою освіти;
- керуються актуальними потребами ринку;
- переважно короткострокова;
- протікає в будь-якому зручному режимі того, хто навчається;
- децентралізована;
- спирається на самооцінку;
- індивідуальна, або в малокількісній групі.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. Така навчальна діяльність не обов'язково цілеспрямована та структурована, не фіксується документально, але сприяє розширенню професійних знань та умінь і є однією з ключових компетентностей особистості.

Як поєднати формальну, неформальну та інформальну освіту педагогу?

Сьогодні Закон України про освіту дозволяє вчителю обирати будь-який з цих видів, проте найбільш оптимальним буде поєднання традиційних курсів підвищення кваліфікації в закладі післядипломної освіти (формальна освіта), курсів, семінарів та інших заходів від неурядових установ, що дозволить швидко отримати потрібні знання та навички (неформальна освіта) та самоосвіту (інформальну), яка допоможе підвищити свій професійний рівень.

Як поєднати різні види здобуття освіти та будувати власну траєкторію навчання:

1. Зареєструйтеся на курси підвищення кваліфікації в закладі післядипломної освіти за місцем проживання.
2. Слідкуйте за оголошеннями в соціальних мережах, підпишіться на новини від неурядових організацій, зокрема «Всеосвіта», які здійснюють навчання вчителів, відвідуйте масові заходи – конференції, майстер-класи (часто на таких заходах вчителі дізнаються про нові можливості навчання). Складіть для себе список (а ще краще – додайте до календаря!) заходів (тренінгів, дистанційних курсів тощо), які дадуть максимум потрібних знань та навичок.

Складіть список умінь (компетентностей), якими ви б хотіли оволодіти в майбутньому, аби стати ще більшим професіоналом своєї справи чи просто втілити свою мрію в життя (наприклад, монтувати відео, створювати анімацію, писати есе, вишивати, швидко рахувати, робити шоколадні цукерки чи неймовірну випічку тощо). Завантажте підручники, відеоуроки, придбайте необхідну літературу та розпочинайте навчання!

Зміст

ГОТОВНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙ ЯК ЧИННИК ОПТИМАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Сухенко Тетяна Андріївна</i>	3
ВЕБ-КВЕСТ - ЕФЕКТИВНА МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Кордонська Альона Василівна</i>	4
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНО- ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ФІЗИКИ В 7 - 8 КЛАСАХ <i>Туганських Юлія Анатоліївна</i>	6
ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЕКТУ ДИТЯЧОГО МАЙДАНЧИКА ДЛЯ ГРОМАДИ ЯК НАСЛІДОК ВДАЛОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА <i>Прядка-Іщенко Анна Володимирівна</i>	7
САМООСВІТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА <i>Шаповалова Вікторія</i>	8
ОНЛАЙН - ОСВІТА - НОВИЙ ПОСТУП ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ <i>Поліщук Оксана Леонідівна</i>	9
ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕТОДИСТА <i>Ратушна Світлана Вячеславівна</i>	10
СУЧАСНА ШКОЛА ОЧИМА МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ <i>Стефанів Мар'яна Зеновіївна</i>	13
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНО-МЕНЕДЖЕРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ <i>Ільїнова Оксана Олексіївна</i>	16
ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ЧИ УСІ МАЮТЬ РІВНІ МОЖЛИВІСТЬ ЗАКІНЧИТИ НАВЧАННЯ? <i>Павловська Тетяна Григорівна</i>	18
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА <i>Предчук Наталія Михайлівна</i>	18
ГРА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕМОЦІЙНОСТІ Й РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАЬ <i>Калинчук Олена Іванівна</i>	19
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ВІДКРИТОСТІ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ <i>Рибкіна Людмила Василівна</i>	20
ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ <i>Борисенко Валентина Григорівна</i>	22

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ <i>Браїла Віра Василівна</i>	23
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ <i>Медведовська Тетяна Павлівна</i>	26
АСЕРТИВНІСТЬ ЯК ВИД ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ <i>Головнюова Оксана Вікторівна</i>	28
ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ЯК СПОСІБ УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА <i>Ободзинська Інна</i>	30
ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ <i>Зайцева Надія Олександрівна</i>	32
НЕОБХІДНІСТЬ САМООСВІТИ ТА САМОНАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. НАВЧАТИ - ОЗНАЧАЄ ДВІЧІ ВЧИТИ. ВЛАСНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА АЛГОРИТМ САМООСВІТИ <i>Кропельницька Марина Антанасівна</i>	34
ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ <i>Олійник Ірина Вікторівна</i>	35
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА. <i>Соловійова Олена Юріївна</i>	36
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВПРАВ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ <i>Груба Тетяна Петрівна</i>	38
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРЕДМЕТУ «ФІЗИКА» У ВНЗ І-ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ <i>Кожухар Ольга Анатоліївна</i>	41
САМООСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА <i>Пеліпань Яна Миколаївна</i>	43
РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЧЕРЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ CLIL <i>Карева Світлана Вікторівна</i>	44
ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У КООРДИНАТАХ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ <i>Драгієва Людмила Василівна</i>	45

НОВІТНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ: «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС»- АКТИВНА ФОРМА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ <i>Драгомерецька Людмила Валентинівна</i>	47
УРОКИ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛЯ- СЛОВЕСНИКА <i>Войтюк Людмила Михайлівна</i>	48
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ <i>Губар Олена Миколаївна</i>	49
ВАРІАТИВНИЙ МОДУЛЬ «ПАУЕРЛІФТИНГ» НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ ПРОФІЛЬНОГО РІВНЯ <i>Літус Руслан Іванович</i>	50
ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ <i>Пахар Тетяна Василівна</i>	52
ПОШУКИ ШЛЯХІВ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ДИСЦИПЛІН <i>Семенюк Леся Андріївна</i>	53
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ЛЕПБУК» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДІЛОВОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА <i>Подворнюк Ольга Олександрівна</i>	55
ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ФАХІВЦІВ ШКІЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ <i>Бодик Остап Петрович</i>	56
«Я-КОНЦЕПЦІЯ» ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛЯ НУШ <i>Абрамова Світлана Володимирівна</i>	60
ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ <i>Трушина Вікторія Олександрівна</i>	61
ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА <i>Гончарова-Тисляцька Анна Юріївна</i>	63
МЕТОДИКА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «МАТЕМАТИКА» У ВНЗ І-ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ <i>Маєвська Оксана Олегівна</i>	64
ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ВЧИТЕЛЯ <i>Гичка Іванна Василівна</i>	65
РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ <i>Давлічена Олена Петрівна</i>	66

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ЗІ СКЕЛЕЛАЗІННЯ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ЄВРОПИ	
<i>Неізвестний Ігорь Миколайович</i>	69
ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ КОЛЕДЖУ	
<i>Воронцова Олена Миколаївна</i>	71
ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ	
<i>Яценко Лариса Дмитрівна</i>	74
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ	
<i>Фещенко Олена Володимирівна</i>	76
САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ВИКЛАДАЧІВ БЕРИСЛАВСЬКОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ	
<i>Шевченко Анна Олександрівна</i>	77
САМООСВІТА ВЧИТЕЛЯ - ШЛЯХ ДО ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ	
<i>Грицай Людмила Іванівна</i>	78
МАЙСТЕР-КЛАС - ОДНА З ВАЖЛИВИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ	
<i>Грицай Жанна Михайлівна</i>	80
СУЧАСНА ОСВІТА - ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ.	
<i>Соляр Олена Вячеславівна</i>	81
АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕТОДИСТА КОЛЕДЖУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА	
<i>Круглюк Олена Іллівна</i>	82
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ПРАКТИЧНИМ ПСИХОЛОГОМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ	
<i>Сіренко Олена Олександрівна</i>	84
ЧИ ПОТРІБНО ПРОЕКТУВАТИ ІНДИВІДУАЛЬНУ ОСВІТНЮ ТРАЄКТОРІЮ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА?	
<i>Бігус Любов Михайлівна</i>	85
РОБОТА З РІЗНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ	
<i>Ткаченко Олена Миколаївна</i>	87
РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНІСТІ У ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ. КОМЕНТАР УЧАСНИКА АВСТРО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОЕКТУ	
<i>Боброва Юлія</i>	88
ЕЛЕКТРОННИЙ ОСВІТНІЙ ОФІС ЯК ОРІЄНТИР НА СУПРОВІД ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ	
<i>Чупахіна Світлана Василівна</i>	89
РОСЛИНИ ПОЖЕЖОЗАХИСНИХ СМУГ БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА АСКАНІЯ-НОВА	
<i>Гуляєва Ірина Леонідівна</i>	92

ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ ПЕДАГОГА

Ковбич-Онищук Ганна Костянтинівна 94

МОТИВАЦІЯ ТА САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ ЯК ГОЛОВНІ ФАКТОРИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГА

Нікітіна Олена Олегівна 95

ДОСВІД РОБОТИ МЕТОДИЧНОГО КАБІНЕТУ ВІДДІЛУ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ГАДАЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ. СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УСТАНОВИ

Майборода Сергій Миколайович 99

ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО НАПРЯМКУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ЗА ФАХОМ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Цупрікова Надія Миколаївна 101

ПРОГРАМА МОНИТОРИНГУ РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ УЧИТЕЛІВ

Сімонова Яна Володимирівна 102

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Хоменко Олена Миколаївна 104

10 НАВИЧОК ХХІ СТОЛІТТЯ: ЯК СТАТИ УСПІШНИМ УЧИТЕЛЕМ

Карюк Євгенія Олегівна 107

СПЕЦИФІКА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИМ ПРОЦЕСОМ У ВИЩИХ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Зарічна Лілія Іванівна 109

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КОНЦЕРТНОГО ВИСТУПУ СТУДЕНТІВ-ПІАНІСТІВ

Vlasenko Eleonora 110

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЗАШКІЛЬНИМ НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНИМ ЗАКЛАДОМ

Каданцева Олена Олексіївна 111

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ

Тараненко Наталія Миколаївна 114

ТЕХНОЛОГІЯ СЛІЛ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сулейманова Тетяна Сергіївна 116

Карпець Ольга Сергіївна 116

СУЧАСНИЙ УРОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

Синишин Лілія Любомирівна 117

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

<i>Савчук Світлана Василівна</i>	119
<i>Антонюк Надія Анатоліївна</i>	119

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО МАЙСТЕР - КЛАСУ?

<i>Кутеньова Наталія Борисівна</i>	120
--	-----

ЗАЛУЧЕННЯ ВЧИТЕЛІВ ДО ПРОДУКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

<i>Ярмак Вячеслав Олександрович</i>	121
---	-----

ЛОГІСТИКА ПЕРСПЕКТИВНОГО ВЕКТОРА ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

<i>Кухта Надія Олександрівна</i>	122
--	-----

Е-ПОРТФОЛІО ЯК ЗАСІБ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

<i>Олеськова Галина Григорівна</i>	123
--	-----

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНДИКАТОР ПРОФЕСІЙНОГО РОСТУ ПЕДАГОГА

<i>Покудіна Лариса Степанівна</i>	125
---	-----

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

<i>Густодим Лілія Олександрівна</i>	126
---	-----

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА - ЗАПОРУКА УСПІХУ СТУДЕНТІВ

<i>Шлемко Марія Степанівна</i>	128
--------------------------------------	-----

ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ - СУЧАСНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ

<i>Шевельова Олександра Анатоліївна</i>	130
---	-----

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

<i>Кавецький Віктор Євгенович</i>	131
---	-----

АЛЬТЕРНАТИВНІ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

<i>Просіна Ольга Володимирівна</i>	132
--	-----

УСПІХ - ГОЛОВНЕ ДЖЕРЕЛО МОТИВАЦІЇ ДО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ

<i>Столяр Вікторія Вікторівна</i>	134
---	-----

ЕРОСО-ТАНАТОСНІ МОТИВИ В РОМАНІ «ПРОВІНА ЗІРОК» ДЖОНА ГРІНА

<i>Лінійчук Тетяна Вікторівна</i>	135
---	-----

ТРЕНІНГ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ. АРТ-ТЕРАПІЯ В РОБОТІ З ПРОФЕСІЙНИМ ВИГОРАННЯМ. ЯК УВІМКНУТИ В СОБІ ДРУГЕ ДИХАННЯ?	
<i>Федорова Оксана Петрівна</i>	136
ОРГАНІЗАЦІЯ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ	
<i>Нечипоренко Наталія Володимирівна</i>	139
НЕФОРМАЛЬНА ТА ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА У СИСТЕМІ ПОСТІЙНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА	
<i>Хлонь Ірина Вікторівна</i>	140
МЕТОДИЧНА КОМУНІКАЦІЯ З ПЕДАГОГАМИ ДНЗ ЗАСОБАМИ CLASSROOM	
<i>Маякова Ірина Вікторівна</i>	142
ПРОФЕСІЙНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ - КАТЕГОРІЯ ВІЧНА	
<i>Володарська Валентина Михайлівна</i>	144
ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ GOOGLE FOR EDUCATION ЯК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ	
<i>Морозова Олена Григорівна</i>	146
РОЛЬ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ	
<i>Петрушкова Анастасія Миколаївна</i>	148
МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ	
<i>Часнікова Олена Володимирівна</i>	149
ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГА	
<i>Виноградова Ангеліна Вікторівна</i>	151
ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	
<i>Бачинська Євгенія Миколаївна</i>	152
РОЛЬ ГРИ У РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ ДОШКІЛЬНИКА	
<i>Супрунєнко Лідія Григорівна</i>	155
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН	
<i>Келембет Людмила</i>	156
<i>Оксана Фляк Оксана Риндич</i>	156
ВЕБІНАР ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА	
<i>Супрун Олена Миколаївна</i>	158
КЛАСНИЙ КЕРІВНИК У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	
<i>Засімович Олена Іванівна</i>	159
<i>Коц Олеся Іванівна</i>	159

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДІ <i>Костюченко Катерина Миколаївна</i>	163
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ТА ЗДІБНИМИ СТУДЕНТАМИ <i>Іщенко Галина Василівна</i>	164
РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ <i>Лузан Світлана Юріївна</i>	166
РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ПРОБЛЕМИ: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ <i>Коленченко Олена Анатоліївна</i>	166
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ <i>Зусмановська Ольга Гергіївна</i>	168
РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ОПОРНИХ СХЕМ <i>Овдієнко Олена Миколаївна</i>	170
ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НУШ ЧЕРЕЗ ОВОЛОДІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ МЕТОДИКОЮ «ШЕСТИ ЦЕГЛИНОК» <i>Жигайло Олена Володимирівна</i>	172
ЗАЛЕЖНІСТЬ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СПЕЦІАЛІСТІВ МЕДСЕСТРИНСТВА ВІД ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ <i>Шарлович Зоя Павлівна</i>	174
СЕРТИФІКАЦІЙНИЙ ЗАХІД ЯК СУЧАСНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ <i>Довгань Андрій Іванович</i>	175
ФОРМАЛЬНА, НЕФОРМАЛЬНА ТА ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА: ЩО ВИБРАТИ ПЕДАГОГУ ТА ЯК ПОЄДНАТИ? <i>Баженова Світлана Володимирівна</i>	178

Наукове видання

Редакційний упорядник:
Литвиненко Леся Анатоліївна

Назва:

**Проектування індивідуальної освітньої
траєкторії професійного розвитку педагога**

*Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Біла Церква, 13 червня 2019р.)*

Підписано до друку 02.07.2019. Формат 60×84 1/32. Папір офсетний
Умовн. друк. арк. 6,1. Зам. № 135.
Наклад 100 прим.

Видавець і виготовлювач:
ТОВ «Всеосвіта», 04080, м. Київ, вул. Кирилівська, 82, оф. 256
тел. 0-800-331-031
E-mail: info@vseosvita.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 6510 від
03.12.2018.

0 800 33 1031

info@vseosvita.ua

www.facebook.com/vseosvita

vseosvita.ua

КИЇВ 2019